המחיר: 6.50 ל״י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

שנה 41
כ״ו תשרי תשל״ז, 20.10.76

פרשת ידלין

המועמד לנגיד בנק-ישראל אשר ידלין במעצר

התפוצלת

היחידי: S.I.G.

S.I.G. שמן המנוע של פז שהוא STAY-IN-GRADE

שומר על צמיגותו
כל תקופת
שרותו במנוע
גם לאחר...
5000 ק"מ!

פז

העולם הזה · בלי משוא פנים ·

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

הטלוויזיה הישראלית המחישה השבוע כיצד ניתן להפוך מכשיר זה לאמצעי תעמולה ושטיפת־מוח בידי המישטר.

בעת שידור מהדורת מבט לחדשות ביום חמישי האחרון, סקרה הטלוויזיה גם את המעשה בחברון, שהיתה נתונה עד אז, זה 12 ימים ברציפות, בעוצר כללי. במיסגרת הסקירה צולם גם אחד מאנשי ההקדש המוסלמי (הוואקף) בחברון, שנלקח אותו בוקר, יחד עם נכבדים מוסלמים אחרים, לביקור במערת־המכפלה.

האיש נשאל על ידי כתב הטלוויזיה, אם בעת ביקורו הבחין בסימני שריפה. היתה זו ההתייחסות הפומבית הראשונה לגילוי שהתפרסם בגיליון העולם הזה, שיצא לאור יומיים קודם לכן. על גבי שער של אותו גיליון, במאמרו של אורי אבנרי, ובכתבה נרחבת שפורסמה בו, הופיעה האשמה ברורה וחד־משמעית: שאחרי חילול ספרי התפילה וכלי־הקודש בבית־הכנסת שבמערת־המכפלה, בידי פורעים ערבים, הציתו פורעים יהודים את חדר הקאדי במערת־המכפלה, העלו שם באש את מיסמכי ההקדש.

עד ליום חמישי בלילה לא התייחסה אף אישיות ציבורית לגילוי מרעיש זה של העולם הזה. אף אחד מאמצעי־התיקשורת, שבנושאים אחרים ממהרים להעתיק את גילויי העולם הזה, לא איזכר את הגילוי אפילו בחצי רמז. איש לא אישר אותו. אבל איש גם לא הכחיש.

גם אותו כתב טלוויזיה, שהיפנה את השאלה לנציג הוואקף בחברון, לא הסביר לקהל צופי הטלוויזיה — שיש להניח שכמה מהם טרם קראו את גילון העולם הזה באותו שבוע — מדוע ולמה הוא שואל לפתע פתאום על שריפה במערת־המכפלה. אותו כתב רק רמז כאילו בין שאר השמועות שהילכו בחברון הילכה גם שמועה על שריפה „שפרצה" במערה.

שימו־לב! לא הצתה מכוונת וזידונית, אלא סתם שריפה, שפרצה כאילו מעצמה בגלל איזה קצר חשמלי מיסתורי או נר ששכחו לכבותו.

ואז שידרה הטלוויזיה את תשובתו של נציג הוואקף. בפנים קפואות השיב האיש, כמי שכפאו השד: „לא, לא ראיתי שום סימנים של שריפה במערה!"

הסיבה לדברים היתה פשוטה: 12 יום מהשריפה דאג המימשל הצבאי בחברון שלא ישארו לה סימנים כלשהם.

■ ■ ■

הטלוויזיה, וגם נציג הוואקף, לא טענו שידוע להם כי לא היתה הצתה או שריפה בחדר הקאדי שבמערת־המכפלה. הם לא הכחישו את „השמועות" וגם לא את הידיעה שפורסמה בהעולם הזה.

12 יום אחרים השריפה; אחרי שהוטל עוצר בחברון כדי למנוע מתושבי העיר להגיע אל מערת־המכפלה ולגלות את שהתחולל בה; אחרי שמערת־המכפלה נחסמה ונערכו בה שיפוצים, כדי לסלק את סימני האש שהוצתה בה — רק אז מביאים מישלחת של נכבדים מוסלמים למקום.

„האם אתם רואים סימנים של אש?" שואלים אותם.

וכשהם משיבים בשלילה, אחרי שכל סימני האש סולקו וכוסו בטיח וסיד, נאחזים בתשובתם כדי לשטוף את מוח הציבור וליצור את הרושם המסולף כי לא היו דברים מעולם.

היה זה שימוש ציני במדיום הטלוויזיוני, שהלם מדינה טוטאליטארית.

אלא שהטלוויזיה לא היתה בודדה בקשר השתיקה וההשתקה שאפף את מעשה ההצתה של בירייונים יהודים במערת־המכפלה. כל אמצעי־התיקשורת ללא יוצא מהכלל, מהעיתונות ועד לרדיו, היו שותפים להתעלמות מוזרה זו מהידיעה העיתונאית החשובה ביותר של השבוע.

ידיעות אחרונות, בגיליון יום השישי האחרון שלו, היה העתון היחיד שהעז לגעת בפרשה בזהירות מירבית. בידיעה שפירסם כתבו הדתי מנחם רועי סופר על ביקור משלחת אנשי הדת המוסלמים במערה: „בתום הביקור הודיעו חברי המשלחת כי שום שינויים לא נעשו במערה, הם הכחישו את השמועות שהופצו באחרונה כאילו היתה שריפה במקום."

זה היה פשוט שקר מוחלט.

יותר זהיר היה שר־הביטחון, שבאותו גיליון עצמו הגיב על שאלת ישעיהו בן־פורת. בן־פורת שאל את שמעון פרס: „מה עניין השריפה שכילתה כביכול ספרי קוראן במערה?"

השיב פרס, בחמקמקות האופיינית לו: „אני מעדיף לחכות לתוצאות החקירה. ממש הוכחות על שריפת ספרי קוראן אין בידי. שמועות יש הרבה."

פרס לא הכחיש שהיתה שריפה במערה. הוא רק טען שאין בידיו הוכחות שבאותה שריפה — אם היתה — נשרפו ספרי קוראן.

■ ■ ■

פניתי אל כמה מעמיתי העיתונאים, הכותבים בעיתונים אחרים, כדי לשאול אותם מדוע לא פירסמו את הידיעה, או לא בדקו את אמיתותה. הסתבר כי כמעט כולם ידעו על מה שאירע. רובם ידעו על כך, ממקורות המימשל הצבאי בעיקר, עוד לפני שהידיעה פורסמה בהעולם הזה. אבל איש מהם לא מסר אותה אפילו לעיתונו, כדי שהעיתון עצמו יכריע אם יש לפרסם ידיעה מעין זו או לא. לאחדים מהם היה ספק אם באמת אנשי קריית־ארבע הם שהציתו את האש. אבל אפילו את ספקותיהם הם לא פירסמו.

„המצפון היהודי הציוני שלי לא נתן לי לפרסם את הידיעה," הסביר אחד מהם. „שקלתי ארוכות ולבסוף החלטתי שאסור לתת נשק לאוייבי ישראל נגד ישראל," השיב שני.

„הייתי בטוח שהצנזורה תפסול את הידיעה!" הצטדק שלישי.

וכך, באוסף של הצטדקויות, התחסדויות ותירוצים למכביר, בגדה העיתונות הישראלית כולה בייעודה העיקרי: לחשוף את האמת בפני קהל קוראיה.

במילים אחרות: היא נתנה יד לתיאור מעוות ומסולף של ההתרחשויות בחברון וליצירת התמונה אותה רצו לצייר הקנאים הלאומניים הקיצונים. בעוד שמעשי פרחחים ערביים תוארו כ„פוגרום" כ„שואה" ושאר מליצות־הסתה מאוצר הדמגוגיה הלאומנית, הוצגו היהודים בחברון כקורבנות להתקפת־טירוף פתאומית שאחזה בתושבי חברון המוסלמים ללא כל היתגרות.

אגב, ידיעה נוספת שהיה בה כדי לשפוך אור על מעללי תושבי קריית־ארבע, זכתה לטיפול דומה. ביום השני בשבוע שעבר פירסם על המשמר ידיעה גדולה בעמודו הראשון, שסיפרה על מעצרם של

שער „העולם הזה" 2041
לעשות צדק —

ארבעה מתושבי קריית־ארבע, שנחשדו בקשירת־קשר לפיצוץ מיסגד מוסלמי. הידיעה סיפרה כי ברשות החשודים נמצאו כלי־נשק, שהיו ברשותם ברישיון, וחומרי־חבלה שלא היה בידיהם רישיון להחזיקם.

על־המשמר היה העיתון היחיד שפירסם את הידיעה במלואה ובהבלטה. עיתונים בודדים הצניעו אותה בין ידיעות הכרוניקה. רוב העיתונים התעלמו ממנה.

■ ■ ■

התגובה על מעשה ההצתה במערת־המכפלה היתה רק סימפטום בודד של תופעה ההולכת ומתפשטת של צנזורה עצמית מטעמים לאומניים, לא ביטחוניים.

אליה הצטרפה גם הצנזורה הביטחונית, המופעלת על ידי מערכת־הביטחון, שמנעה שוב בשרירות־לב וללא בושה פירסום מידע שאין לו שום קשר לענייני־ביטחון.

אני מתכוון לאיסור הפירסום לפסק־הדין במישפטו של רב־סרן בצה"ל, שהואשם והורשע באחריות להריגתו של העסקן הקומוניסטי אחמד שייך דיב מחלול.

מחלול נעצר, יחד עם אחרים מתושבי כפרו, בעת המאורעות בגדה המערבית בחודש מארס השנה. בעת שנלקח למעצר במשאית הסתערה עליו קבוצת חיילים שחבטו בו עד שנפח את נשמתו.

למחרת התפרסמה בעיתוני ישראל הידיעה כי האיש מת אחרי שנתקף בהתקף־לב בעת מעצרו. איש לא טרח לבדוק מה הסתתר מאחורי ידיעה זו, מלבד העולם הזה. כתב העולם הזה, מרסל זוהר, שערך חקירה בפרשה, חשף את האמת. אולם הוא לא יכול היה לפרסמה במלואה.

הצנזורה הצבאית קיצצה חלקים ניכרים מכתבתו (העולם הזה 2013) בטענה המגוחכת שאסור לפרסם אותם כל עוד נמשכת חקירת מצ"ח בפרשה. שילטונות צה"ל הבטיחו כי הם חוקרים בעניין וכי אם ימצאו אשמים הם יועמדו לדין „כדי שהעולם כולו יראה כי צה"ל שופט את מפירי החוק בתוכו מישפט צדק."

ממצאי החקירה העלו שיש מקום להעמיד לדין כמה מהקצינים שהיו אחראים לחיילים שבעטו בשייך דיב מחלול למוות. אחד מאלה הועמד לדין. בשבוע שעבר הסתיים משפטו. הוא הורשע ונענש.

והנה תחת להפוך את מישפטו של אותו קצין למישפט לדוגמה, כדי להרתיע חיילי צה"ל אחרים מהתנהגות פסולה דומה וכדי להוכיח שצה"ל שומר על החוק וזכויות־האדם בשטחים הכבושים — הוטל מסך של איפול על המישפט. לא רק שכל הדיון המישפטי נעשה בדלתיים סגורות, מבלי לפרסם את שמו של הנאשם שהורשע. בתום המישפט הופעלה הצנזורה הצבאית כדי למנוע את פירסום העונש שהוטל על הקצין.

אפילו אחרי טבח כפר קאסם ב־1956 לא נקטו שילטונות צה"ל תגובה כה פחדנית, בלתי־חינוכית ואנטי־דמוקרטית. מישפט נאשמי כפר־קאסם נערך בגלוי, בדלתיים פתוחות. פסק־הדין היה פומבי. הוא לא הזיק לישראל. להיפך, הוא הוכיח את כוחה המוסרי ואת נחישות ההחלטה לשמור על טוהר נשקו של צה"ל.

איסור פירסום תוצאות המישפט הצבאי, שנערך לאותו רב־סרן, יכול להוליד שתי תגובות:

- או שהעונש שהוטל על הקצין הוא מגוחך כל כך ואינו עומד בשום יחס לחומרת הפשע שהוא היה אחראי לו, שצה"ל מתבייש לתת לכך פירסום.
- או שמעשיו היו כל כך חמורים והעונש עליהם כל כך כבד, שצה"ל חושש לפרסמם.

כך או כך, צה"ל לא יצא נשכר מכך — גם לא הצדק שצריך לא רק להיעשות אלא גם להיראות — ובוודאי שלא תדמיתה של מדינת־ישראל כמדינה דמוקרטית שומרת־חוק.

*

שעות ספורות אחרי שרשימה זו הורדה לדפוס ואחרי שאושרה לפירסום על ידי הצנזורה, שינו שילטונות־הביטחון את מדיניותם בפרשה. בשעות הערב של יום שישי בשבוע שעבר ניתנה לצנזורה הוראה להתיר לפירסום את שאסרה שבוע קודם לכן: שהרב־סרן נידון לשתי שנות מאסר ולהורדה לדרגת טוראי.

אפשר רק לברך את הנוגעים בפרשה שהכירו בטעותם ומיהרו לחזור בהם ולתקן את המעוות.

הכותרת בעמוד הראשון ב„על־המשמר" מיום 11 באוקטובר 1976
— ולראות אותו

מכתבים

השלום הופך חלום

יהודי קריית־ארבע מחזירים אותנו אל ימי־הביניים, בהופכם עימות ערבי־יהודי למילחמת־דת. מילחמה על ספרים מחוללים, על בית־כנסת נטוש באיזור ערבי מובהק ועל בית יהודי לשעבר (בית הדסה) שרוצים להחזיר לחיק היהדות. לפי היגיון זה, צריכים הערבים להביע הסכמתם המלאה, אבל להסדר כולל: הם יחזירו את בית הדסה ואת בית־הכנסת הישן בחברון, ואנו נחזיר את כל בתי הערבים הנטושים בארץ ומיליון וחצי ערבים שברחו מבתיהם? כולל יפו ורמלה והגליל.

שכן, צדק צריך להיעשות כלפי שני הצדדים. אך יהודי קריית־ארבע אינם מחפשים צדק. בכוונה הם מתגרים בערבים ומכשילים כל ניסיון לשיתוף־פעולה. הם רואים את הצדק שלהם בילבד. אם זו אינה צביעות, איני יודע מה זאת צביעות. אם עם יהודים כאלה על הערבים לעשות שלום — השלום נהפך לחלום באספמיה.

מאיר מטלון, רמת־גן

מאחר שהרב הראשי האשכנזי, הרב שלמה גורן, הציע לכל יהודי ללכת בעקבותיו ולקרוע קריעה כשהוא עובר ליד גוויי־תורה מחוללים, אנו מרשים לעצמנו להציע לחברי ממשלת ישראל ולמימשל־הצבאי בחברון מכנסיים קרועים־למחצה, ז'אקטים משומשים, ומעילים ישנים בחצי המחיר למטרה הנ"ל. לתיירים דתיים ולדיפלומטים הנחות מייוחדות,

שריק

עם הצגת דרכוניהם הזרים. בבקשה — כיתבו אל מחלקת „אלטע זאכן — אלטע שייך" בגוש־אמונים, קדום, או ישירות לרב משה לווינגר בקריית־ארבע.

יוסף שריק, תל־אביב

● יוסף שריק הוא מבקר הקולנוע של היומון „הארץ".

שמעתי בחדשות בשידורי־ישראל, ביום 5.10.76: „בעת הפרעות שאירגנו אנשי גוש־אמונים בחברון, נסחב חייל כמה מאות מטרים על הכביש אחרי אחד הטנדרים שלהם."

הלו! זה צה"ל?

יואל כספי, חיפה

זה שהרב משה לווינגר נבחר כאיש־השנה — לא זו בילבד שהעולם הזה נתן פירסום לרב הפאנאטי־שלוח־הרסן — אלא שזה גם נתן בידיו גושפנקה, עידוד וצו אלוהי להכריז ולהזהיר את ממשלת־ישראל, ש„לא תמשיך במדיניות הספר הלבן."

אכן, חמורה במיוחד היא האימרה „אני, הרב לווינגר. מ ז ה י ר." זהו אות המבשר,

חלילה, על מילחמת־אחים. נבצר ממני להבין מדוע מצאו עורכי העולם הזה לנכון לבחור דווקא בגפרור זה, העלול להבעיר תבערה גדולה.

בן־ציון בר־גיל, גבעתיים

דמכם בראשכם! העלילות שאתם מעלילים על אנשי גוש־אמונים ונאמני־התורה, יעלו לכם ביוקר! ראו הוזהרתם!

נאמני התורה, ירושלים

האיש שסילף

לא תמיד אני יורד לסוף דעתכם בבחירת או בפסילת אירוע מסויים זה או אחר. כך, למשל, איני תופס מדוע אתם מתעלמים כמעט לגמרי מסיפרו החדש של עורך היום הזה, משה דיין — אבני דרך. גם אם אתם פוסלים לחלוטין את האיש, וגם אם שיקולים מסויימים אחרים מדריכים אתכם בנדון, הרי אי־אפשר להימלט מהעובדה שהאיש הזה מילא בעבר תפקיד ביטחוני מס. 1 כשר־הביטחון, כרמטכ"ל וכדמות מרכזית בהנהגת המדינה, לטוב או לרע כרצון איש ואיש.

ד. בן־חורין, ירושלים

מפליא שדווקא עיתון כמו העולם הזה לא מצא לנכון להגיב על סילוף אירועי מילחמת יום־הכיפורים כפי שהוא מופיע בזיכרונותיו של מי שהיה אז שר־הביטחון, משה דיין. הרי לא ייתכן שהאיש הזה הוא שיקבע עבור ההיסטוריה את העובדות, תוך עיוות האמת. כמי שלחם בחזית התעלה. ידוע לי שמשה דיין, למשל, היה נגד צליחת התעלה ובשלב מסויים אף תבע להחזיר את כוחותיו של אריק שרון מהגדה המיזרחית חזרה. והנה, על־פי תיאורו שלו, הוא היה בכלל הוגה הרעיון. הגיע הזמן שמישהו יעמיד את האיש הזה במקומו.

מאיר צ., אשקלון

תוכנית בלתי־מציאותית

בהמשך לכתבה בעיתונכם (העולם הזה 2034), הנני מבקש לעדכן אתכם בנושא האנטנות למרחב סיני. ההתכתבות הרצופה בזה, מסבירה בדיוק את הטיפול שלי בנדון. תשובת שר־התיקשורת אלי, בקשר לעלות המיבצע ואורך זמן ביצועו לא משאירה בידי כל ברירה אלא לוותר בשלב זה על המשך טיפולי.

ח"כ אמיר

ההוצאה למיבצע הנ"ל תעלה מאות־מיליוני לירות למשלם־המיסים, כדיברי מומחי מישרד־התיקשורת ואינני מעז, במצב העכשווי של המשק ובמייוחד של העובדי השכירים, להמשיך ביוזמתי לקרוא לחברי להירתם למשימה חשובה זו.

ח"כ ז'אק אמיר, הכנסת, ירושלים

● בתשובה למיכתבו של ח"כ אמיר אל שר־התיקשורת, שבו ביקש מן השר לדאוג להתקנת אנטנות שיאפשרו לחיילי צה"ל לקלוט את שידורי הטלוויזיה הישראלית במרחבי סיני, הביא עוזר השר, עוזרי יפת, לידיעת ח"כ אמיר את הנתונים הבאים:

כדי להבטיח אפשרות לקלוט במרחבי סיני באורח סדיר את שידורי הטלוויזיה הישראלית, יש להבטיח הקמת:

☐ מערכת חוליות־קשר (מיקרוגל) להעברת תוכניות־הטלוויזיה ממרכז הארץ למקומות שונים בסיני.

☐ רשת תחנות שידור טלוויזיה, כולל משדרים, אנטנות, ציוד לאספקת־כוח וציוד־עזר אחר.

בהתחשב במרחבים הגיאוגרפיים הגדולים והעדר תשתית מתאימה — עלולה הקמת הרשת לעלות פי־כמה מהרשת המפיצה את שידורי הטלוויזיה הישראלית בתחומי הקו הירוק. העלות הגבוהה (מאות־מיליוני ל"י) ומשך הביצוע הצפוי (מיספר שנים) ומשאבי כוח־האדם הנחוצים, עושים את התוכנית לבלתי־מציאותית בשלב זה.

חתירה תחת הקיום

תקינות היחסים בין יהודים וערבים במדינת־ישראל חיונית לקיומה. כאזרחים נאמנים אמורים אנו לשקוד על שיפור הידידות בין שני העמים, ובעיקר באשר לתושבי נצרת ונצרת־עילית. הוכינו בתדהמה ובדאגה למיקרא תסקיר־קניג על ערביי ישראל. בתסקיר זה הצליח המחבר לצרף בורות היסטורית עם טיעונים היכולים לשרת כל אנטישמי, ובנוסף לכך לחתור תחת יסודות הציונות.

נוסף על אופיו המרושע, יש בתצעותיו מן הטיפשות, שכן בימים אלה ממש נותן העולם הכשר לחיסול מישטר מפלה ומדכא בדרום־אפריקה וברודזיה. בימים אלה

(המשך בעמוד 6)

לרזות... ולהנות? אתה יכול!

עודפי שומן הם יותר מפגם אסטטי. הם סכנה חמורה לבריאותך. אם אתה מודע לחומרת מצבך, **יש לנו חדשות טובות עבורך!**

באפשרותך לרזות, להבריא... ולהנות. בבית פרומר.

בית פרומר הינו מלון מיוחד במינו, המציע לך חופשת הרזייה והבראה מתוכננת ומותאמת במיוחד עבורך - ע"י רופא בר סמכא, יחד עם מבחר מגוון של אפשרויות בידור, תרבות ונופש.

תכניות ההבראה **בבית פרומר**, מבוססות על שילוב נכון של דיאטה טבעונית-צמחונית, ספורט ומנוחה בהשגחה רפואית צמודה.

בוא להתחדש בבית פרומר - המלון אשר לתכניות ההבראה שלו יצאו מוניטין עולמיים. יעידו על כך, מאות אורחיו המגיעים מכל קצוי תבל.

לפרטים והזמנת מקומות נא לפנות אל:

בית פרומר,
אשקלון.
טל. 051-22148

מלון „דגון" לשעבר

בית פרומר
מרכז בריאות טבעוני

רח' הטייסים, אפרידר, אשקלון.
טל. 051-22148

ADMARK

משאית וולבו

מס' 435—137 — שנת ייצור 1972

צבע המשאית אדום, על הגג פס אפור, ריפוד מושבים אדום, בפנים מכשיר קשר מוטורולה עם רדיו.

נגנבה

בתאריך 1.10.76

מרחוב יוספטל פינת אילת, חולון

המוצא הישר יפנה ל„צור", חברה לבטוח בע"מ, טלפון 03-52181 — ויבוא על שכרו.

מחדל ושמו ישראל קניג

ביחסים הערביים־עיבריים בארץ, יש סחבת והס־תאבות. מדי יום ביומו מתגלות תופעות ניוון וחוסר־מעש, לגבי בעיית היחסים הערביים־עיבריים במדינה המשותפת לשני העמים השמיים, שהקב"ה כפה עליהם לחיות בצוותא.

תופעות־הלוואי שצועדות עם כיסי־המרירות ביח־סים הנרקמים בתוך האיזור המכונה „הקו הירוק", הן תופעות הרסניות והרות־סכנה. המימסד הישראלי התעורר מתרדמה של 28 שנים ביום ה־30 במארס 1976, כשערביי המשולש, הנגב והגליל שבתו ותבעו — בצדק — לשים קץ למסע הרדיפות שעמד להתבצע, תחת המיטרייה של פיתוח וייהוד הגליל. השביתה הכללית של יום־האדמה קיעקעה את השלווה הנפשית של ממשלת ישראל — על כל מיפלגותיה — וההדים של שביתה היסטורית זו הגיעו אל כל קצוות תבל.

העסקנצ'יקים הערביים התעוררו בתדהמה, שעברה את תדהמת רעידת אוקטובר 1973, כשראו שערביי ישראל לעולם לא ירשו למינהל־מקרקעי־ישראל לנשל אותם מאדמותיהם, ולהפוך אותם מבעלי־אדמות לש־כירים אצל „ראיסים" ערביים או עיבריים. הקציר של אותו יום־אדמה היה: שישה הרוגים ערביים — תושבי המשולש והגליל, ולא מתושבי הגדה המערבית או רצועת־עזה הנחשבים, מבחינה מעשית, תושבים בשט־חים כבושים אשר גורלם עומד להיחרץ בחלונות דיפ־לומטיים גבוהים באו"ם, ובדרכי המיקוח של מעצמות־העל — ארצות־הברית וברית־המועצות.

אותו יום גורלי בתולדות העם הפלסטיני היושב בישראל משנת 1948, והנחשב כאזרחי ישראל הערביים, שינה את קו־המחשבה של המוסדות הישראליים — היהודיים — וגם שינה בצורה רדיקאלית את אופקי־המחשבה אצל הערבים הישראליים. יום־האדמה איחד את הערבים בישראל, בניגוד לרצונם של ראשי השילטון הישראלי במיגזר הערבי, בדיוק כפי ששינו תוצאות הבחירות בגדה המערבית את מהלך העניינים אצל תושבי השטחים הכבושים.

מפני שההפתעות לא היו נעימות, חשו איצטגניני המיגזר הערבי־ישראלי והתחילו לבחוש בקדירת „חפשו את הפיתרון"... ובגלל זה שבמשך 28 שנים נחשבו ערביי ישראל כאין־וכאפס, כמו אבן שמאסו בה הבונים, הפיתרון לא בא וכנראה לא יבוא, מפני שיש וקיים בארץ מוסד ממלכתי־ממשלתי אשר מתפקידו להשחות את הגשמת הפיתרונות.

■ ■ ■

ישראל קניג, הממונה על מחוז־הצפון מטעם מיש־רד־הפנים, הוא חלק ממחדל ממלכתי־ממשלתי זה. קניג זה, שהמליץ בדין־וחשבון שלו, אשר קראו לו „מיסמך קניג", הציע והמליץ בפני ממשלת ישראל להעתיק מאיאן סמית ומד"ר פורסטר את מדיניות האפלייה הגיזעית — האפארטהייד — ולהגשים אותה ברחבי הגליל, כפתיחה, וכלה בכפרי המשולש ובשיטחי הבדווים בנגב.

מי זה ישראל קניג, ומה הוא רוצה מחיי הערבים בגליל ובישראל?

קניג זה, הידוע לשימצה על־ידי כל ראש־מועצה מקומית בגליל, ואפילו במשולש, ידוע בכך שהוא שו־ביניסטי, שונא קידמה ופיתוח הכפר הערבי. כואב לקניג זה שיש ריבוי טיבעי, אצל ערביי הגליל, ובגלל זה הוא מפחד שמיספרם של „עבד אל־סאלם" ו„מו־חמד" ו„אחמד" ו„מיכאל" ו„מרים" בכפרי הגליל הולך להיות 51% מכלל תושבי הגליל בתוך השנתיים הבאות. בגלל זה הוא נתון עכשיו לסם ההסתה נגד תושבי הגליל הערביים. הוא מציע „פיתרון סופי", ואנחנו יודעים מי הם אבירי הפיתרון הסופי הארכי־פושעים אייכמן והיטלר ופורסטר וכו'...

הפיתרון הסופי של קניג, שאותו הוא הביא במיס־מך שלו, כולל עצירת אמא־טבע ונישולה מתפקידה היסודי של שכיבת ערבי עם אשתו בגליל, כדי שייוולד להם ילד או ילדה. בארצות־הברית קראו לזה חיסול גזעים — ג'נוסייד — וכאן, בארץ, סירוס ועיקור של ערביי הגליל בשיטות תרבותיות... שציר־המחשבה שלהן סובב על גלגל ההסתה נון־סטופ.

■ ■ ■

עוד לא גמרנו לנשום הרעל ודו־תחמוצת הפחמן אשר נטע באווירה בארץ העיתונאי אליהו עמיקם, שדרש בכל תוקף שיהרסו לערבים הישראליים ולתושבי השטחים את בתים בגלל שבנו ללא־רישיון.

מעולם לא הביאו, במשך 28 שנים, למישכן הכנסת של ישראל עיתונאי ישראלי, אשר מאמרי־השיטנה שלו שימשו כחומר עובדתי לישיבות ועדת־הפנים של הכנסת, ורק אליהו עמיקם, אביר חילופין־האוכלוסין, זכה למין „כבוד" מיוחל כזה. כשנהרגו, ביודעין, שישה ערבים־ישראליים ביום־האדמה, לא היתה ולא נבראה כל ועדה או ישיבה מיוחדת, על־מנת לחקור מי נתן את הפקודה לרצוח... אבל עיתונאי, אביר ישראל הגדולה, כמו עמיקם, מגיע בסם השפעתו הקטלנית לחוגי חברי־הכנסת ויושבי־ראש ועדות של הכנסת, ומטיל אימה ופחד על חברי־הכנסת שהשתתפו באותה ישיבה, ומבקש לשים קץ למסע ההתנחלות הערבית. ואיפה? בשטח הערבי בישראל.

ישראל קניג, במחדליו, מנע כסף מרשויות מקומיות ערביות בגליל. הוא עיכב תקציבים, מחק כמה־וכמה סעיפי־תקציבים, ופוצץ לנבחרי העם הערבי היושב בישראל את כל התוכניות לפיתוח הכפרים הערביים.

עתה הוא בא להציע ולהמליץ מתן גושפנקה ריש־מית למדיניות של אפארטהייד בישראל. לא חשוב אם ראש־הממשלה מצהיר שהמיסמך איננו משנה דבר, ולא איכפת לי אם שר־הדתות אומר שהמיסמך לא שווה את הנייר שהוא נכתב עליו. החשוב מכל הוא יצירת האווירה המורעלת של חשדות הדדיים בין תושבי ישראל היהודים והערבים.

מה שמעיק על המחשבה הבריאה, הוא ריגשי־העליונות אשר מנהיגי וראשי המימסד הישראלי עוט־פים עצמם בהם. באים אלינו באיצטלה של כבשים, מפני שהם זקוקים לקולותינו בבחירות, ואחרי הבחירות הם מוכנים לדפוק אותנו כמו שדפקו את השחורים בארץ.

מה עוד רוצה קניג מאיתנו? שנסגוד לרעיון הציוני, ולא נתגאה בעובדה שאנחנו בני האומה הערבית ושאנחנו הערובה היחידה — ולא הפאנטומים או הטילים — שישראל תתקבל במיזרח־התיכון על־ידי העולם הערבי.

ההמלצות בדו"ח קניג הן התקפה קטלנית על מגילת־העצמאות של ישראל, ואין בהמלצות אלה שום דבר שאי־אפשר לכנותו גזענות ושוביניזם. ההתנכרות למגילת־העצמאות היא התנכרות לכל החללים היחו־דיים ששפכו דם יקר במערכות תקומת ישראל. ישראל קניג יורק, פשוטו־כמשמעו, על ספר־הזיכרונות של חל־לים אלה.

הוא מבקש להפסיק מתן סיוע למישפחות מרובות־ילדים במיגזר הערבי, וממליץ להעביר כספים אלה ליהודים על־מנת להגשים את הרעיון הציוני. אני חושב שיש אנושיות והומאניות בכמה חוגים ציוניים, והצעה כזאת היא התנכרות לכל האלמנטים החיוביים בתנועה הציונית.

■ ■ ■

ישראל קניג הוא מחדל לאומי, ואני יודע שישנם הרבה „קניגים" בתוך ישראל. אבל העובדה שקניג זוכה בשיבחו של שר־הפנים — ראש המפד"ל — אשר „קנה" יותר מ־10,000 קולות של ערבים־ישראליים דרך מתן הטבות ומענקים, אומרת דרשני.

קניג מדבר בשפה החדשה של המוסד והמימסד הישראלי. יש דור חדש של מנהיגות ישראלית, אשר עדיין מתהלך חדור ריגשי־העליונות של אנטבה, ואשר חושב שישראל היא „איבר אלס" — ושמותר לשיכבה זו לסרס, לדפוק ולסדר את הערבים הישראליים.

מי מונע מהיהודים להתיישב בגליל ולהוליד ילדים? אני חושב שהערבים הם יותר פיקחים. הם לא מאמי־נים באמצעי־מניעה, ולכן יש להם הרבה ילדים. ואם המוסד לביטוח־לאומי מעודד ריבוי טיבעי, מדוע שלא יתנפלו על סוס התמיכה הממלכתית חבריו של קניג, המתחסדים והמשמיצים של ערביי ישראל והגליל?

אני, כערבי, מאמין כי אלוהים שולח הפרנסה לכל ילד או ילדה עם היוולדם, ואין אני חסיד תיכנון המישפחה בצורה קיצונית כפי שמאמינים בו תושבי הגליל היהודים. אם יהודי הגליל ישליכו יהבם על גידול באוכלוסיה, הם יצליחו. אבל השיגעון למותרות ולחינגה של חיי־שעשועים ומסעות לחו"ל, הורס את רעיון גידול המישפחות היהודיות בגליל, בתל־אביב, בחיפה, בירושלים ובקריית־שמונה.

שפת „עליהום" של ישראל קניג היא שפה אומללה, ובגלל המחדל שבמינוי אנשים כמוהו, אנו נהיה עדים לעוד השתוללויות ציבוריות של מטורפים ושל אנשים רציניים כאחד.

למען ישראל ושלום האיזור, תנו לקניג ללכת, ותנו לחסידיו ללכת לעבוד בשדות. מסע־ההרעלה חייב לבוא אל סיומו. אני מקווה שקניג יהיה אחרון הפרקים במחדל הנרקם ביחסים הערביים־עיבריים בישראל.

עבד אל־סלאם יוסף
מצראווה, טייבה

פייטרים או בני־אדם?

ברצוני להתייחס למאמרו של אורי אבנרי „לא אתרום!" („העולם הזה" 2030), שהגיע לידי באיחור של חודשיים.

ובכן, יש לי עבור מר אבנרי גלולת־ארגעה קטנה. אולי בישראל יש עוד צורך להזהיר את האזרחים לבל יתרמו לקרן־צה"ל. לא כן מחוצה לה. פיתגם לא־חדש אומר: „ניתן לרמות כמה אנשים למשך כמה זמן, אך לא את כולם כל הזמן."

ובכן, ה„כמה זמן" חלף. רומינו, אך לא עוד.

בשנות שהותי בארצות־הברית, כעובדת מישלחת־הביטחון שם, כתיירת או כתושבת ארעית, נוכחתי כי השם „קרן צה"ל" מעלה חיוך ממזרי יודע־כל על פניהם של הישראלים.

כשמתרחקים מחממת ארץ־הבית, מתחזקות אומנם עבותות הלאומנות, ומתארכות בגמישות עד למקום שבו נמצאים כחוט־טבור שלא נותק. יחד עם זאת נעשים מנוסים וקשוחים, וקל לעמוד בפני מיכתבי־הקונסוליה הישראלית המקומית, בנוסח חצי־מוסתר, האומרים: אם אינך מקריב את חייך הקרב את כספך, ואם אפשר — בבקשה, את שניהם.

שמעתי גם את עצמי וגם את ידידי, מנסים לומר ליהודים אמריקאים נדיבים, כי די ברצונם הטוב... איננו יכולים לכבד את כביסתנו המלוכלכת בפני מערי־יצם מבחוץ, שהרי אנו רוצים בעליה מארצות־הרווחה.

הבה נקווה כי הכסף הנתרם עדיין, יפסיק (איך!?) להפוך מוס־שוקולד שאוכלים שרי־ממשלה בארוחות־צהריים יקרות מדי, שהכיסוי הכספי להן נועד, למע־שה, לרכוש עוד טיל ועוד פצצה לצה"ל.

ועל הנושא השני שנדון בכתב: שהישראלים יסגלו לעצמם יחס רציונאלי? באמת, מר אבנרי, אל תדרוש כל־כך הרבה. תעודת־בגרות, תארים אקדמאיים או דרגת גמר של בית־הספר לפיקוד־ולמטה, אינם אומרים ולא־כלום על אלה שעדיין אינם מצויידים בתעודת־בגרות נפשית.

ומי, אם לא בני־אדם שאינם בשלים, שונאים באותה דבקות שאוהבים הם? כעובדי־אלילים פשוטים הם מנתצים את זה שקודם סגדו לו.

האם מישהו עוד זוכר בכלל את האליל האחרון, שהצורה שבה גמר את חייו לאחר מילחמת יום־הכיפורים מזכירה בדיוק את הצורה שבה חיסלו קצי־נים גבוהים במצרים אחרי מילחמת 1967, או כפי שמתו „מיתה חטופה" מאה קצינים בקרמלין?

מה ההבדל אם רוצחים את הגוף או הנפש, שהגוף קמל בעיקבותיה?

האל העליון יכול היה לזכור חסד נעורים, ולסלוח לערב־רב שחטא, אבל לא העם הזה למי שמינה לו לאל. מכשאלה אפשר לצפות ליחס רציונאלי?

במקום לעשות מאדם אל ולהורסו לאחר־מכן, שיע־מידו פסל ויקראו לו רב־אלוף אורקול מדלפי, ישאלוהו אם לצאת למילחמה, והיה אם ינוצחו — ישברוהו לרסיסים.

ברחבי תבל אנו יודעים מכבר כפייטרים, גנגסטרים,

שאטרים (ראה מילון ערבי). מה בדבר תואר צנוע, נקי, יפה ולא־כל־כך מפואר, שאולי לשם שינוי לא יהיה נושא לאלבומים: בני־אדם?

הדרה פרקס (מור),
שטוקהולם, שוודיה

מכתבים

(המשך מעמ׳ 4)
ממש, מיליוני לבנים ברודזיה ובדרום־אפריקה משלמים בדמם על ביצוע מדיניות כמו זו שמציע לנו קניג. האם הממשלה אינה מסוגלת להבין שמבצעי מדיניותה בשטח חותרים תחת קיום המדינה?

מחמוד רחיים, נצרת
ראובן עמיאל, דני רביץ, אילן בן־הרים, אריאל עמיר, נצרת עילית

בשלושים השנים שחלפו מאז מילחמת־העולם השנייה, למרות הסכם־השילומים ו־למרות שעם ישראל סלח רישמית לנאצים את אשר עוללו לו בשואה, אין אנו מפ־סיקים לשאול כל גרמני שאנחנו פוגשים: איפה היית אתה, כאשר השתולל הנאציזם?

אם אין אנחנו רוצים שבעוד מיספר שנים ישאלו אותנו בנינו, או בני אומות אחרות, ,איפה הייתם אתם?׳ אנו חייבים להרים קול־זעקה נגד מה שמכונה ,מיסמך קניג׳. זוהי מסוג התופעות שאסור לעבור עליהן לסדר־היום. הממשלה אינה יכולה להסתתר מאחרי הטענה ,אלו דיעותיו הפרטיות של ישראל קניג.׳ גם כאשר הרמטכ״ל האמריקאי התבטא נגד ה,לובי׳ היהודי באמריקה, ודבריו צילצלו כאנטישמיים, לא קיבלה ממשלת־ישראל את הטענה שאלה דיעותיו הפרטיות של הגנרל בראון. לכן, חובה לפעול מייד לסילוקו המיידי של הקניג הזה מתפקידו!

ברוך אזולאי, תל־אביב

התלושים מהמציאות

נדהמתי לקרוא בעתונכם (במדור: נמר של נייר הפרק: תרבות השחיתות) מ־6 ב־אוקטובר ש.ז. (העולם הזה 2040) את הפיס־קה הזאת: „הבאת לוציאנו בריו וזובין מהטה כמנהלים אמנותיים במקום ישראליים — המשמשים מנהלים אמנותיים בניכר היא תרבות?״

האומנם אין אתם, אנשי העולם הזה, יודעים בכלל איזו תועלת שיגשוגית ל־תיזמורות הפילהרמונית הישראלית ולחיינו המוסיקאליים בכלל הביא זובין מהטה (ה־הודי!) ומה עצום חלקו בהעלאת רמתה האמנותית, בכיבוש היוקרה המונית למענה (אין כיום, כימעט, אפשרות להשיג מינוי שנתי חדש בתזמורת הפילהרמונית מאחר שהאלפים הרבים של מנויי־הקבע השנתיים שומרים על מינוייהם כעל חפץ־פז שקשה להיפרד ממנו), וביצירת גישרי־קשר מוצ־קים בין התיזמורת הפילהרמונית (בבחינת „שגרירים אמנותיים״) לבין העולם ה־גדול?

אביא כאן לדוגמה את מסע ההצלחה ה־רבה של התזמורת הפילהרמונית שלנו (עם זובין מהטה בראש!) בארצות־הברית. כ־אזרח וכעיתונאי ישראלי ותיק (37 שנים חבר מערכת עיתון הארץ) שעמד — אל נא תשכחו זאת — ליד עריסת העולם הזה בראשית הופעתו, הריני עוקב אחר קיומה, מעמדה והתפתחותה של התיזמורת הפיל־הרמונית מאז שנת 1936 (היא שנת יסודה) ועד היום הזה (ללא הפסקה!), ואין אני יכול לציין הרבה תקופות פוריות ותוססות לתיזמורת הפילהר־מונית, כתקופת ניי־הולה האמנותי על־ידי זובין מהטה — אמן הניצוח וההד־רכה האמנותית.

סאמט

ומה קרה לכם, אנשי העולם הזה? האמנם זרה לכם המציאות המוסיק־לית הישראלית ב־מבחינתה של ה־תיזמורת הפילהר־מונית, לא־כל־שכן מבחינת כושר ידו האמנותית המנהלת של מהטה?

אשר לציון שלכם (באותה הרשימה) כי „יש לנו אופרה מסובסדת שאיש אינו הולך אליה,״ אין ברצוני להיכנס — על־כל־פנים לא בהזדמנות זו — לתיסבוכת הדיעות המנוגדות הנוגעות לאופרה הישראלית ש־בהנהלת אדיס דה־פיליפ, אבל אחת עלי „לגלות״ לכם, שבלכתי להאזין (מזמן לזמן) לאופרה זו או אחרת, המוצגות בהתמדה באופרה הישראלית אני פוגש שם הרבה־הרבה „בני עמך״ כולל עולים חדשים מ־ארצות שונות, שאינם מבינים עדיין עיב־רית, לא כל שכן את ה„עיברית התיאטרו־נית״ שלנו. בעוד שהם להוטים אחר מנגי־נות אופראיות כשאוזנם קולטת אותן ב־קלות ובנועם שבהבנה מוסיקאלית עממית גם אם אין אלה הצגות אופראיות של ה־מטרופוליטן אופרה בניו־יורק, של הלה סקאלה במילאנו או של האופרה הנודעת בווינה.

הללו זכאים להנאה אופראית־מוסיקאלית כלשהי שהאופרה הישראלית מספקת להם (ומיספרם רב, כאמור), גם אם אין זו, לדעת מבקריה הקשים אופרה משופרא־דשופרא, ומכאן שהאופרה ה„זאת״ רשאית לקבל תמיכה הולמת של המדינה.

שמעון סאמט, תל־אביב

● שמעון סאמט הוא מוותיקי הכתבים של היומון הארץ ואביו של העורך האחראי של הארץ כיום, גדעון סאמט.

כלבים נובחים

לדן עומר, באיחור־מה (מסיבות טכניות) על דבריו שפירסם ב„נמר של נייר״ (העו־לם הזה 2036) ובכלל: „הכלבים (לפעמים כלבלבים) נובחים, והשיירה עוברת.״

מנפרד וינקלר, קרית־יובל, ירושלים

על ליידי מחבט

קראתי בעניין בעיתונכם (העולם הזה 2040) את הכתבה על הטניסאית לאה רבין — ליידי מחבט (מה לא עושים עבור כותרת מצלצלת — מגייסים אפילו את שקספיר לאילוף הסוררת!). כ„פארטנר״ מדי־פעם על מגרשי הטניס, שהזדמן לו לשחק עם הרבינים, התפלאתי מה„סקופ״ של כתבכם: דימיונו המיזרחי העשיר עו־

מד, כנראה, ביחס הפוך למומחיותו בספורט הלבן. חבל שאיפשרתם לו למרות על שני עמודים הערות המוכיחות את בורותו בנו־שא, בתוספת תמונות בילעדיות בלתי־מוצלחות, אשר לא הבהירו את הבשורה שהוא רצה למסור לקוראים.

ק. ח. (וימבלדוניסט ותיק), צהלה

בטוחני שאילו ידעה מראש שצילומים כה מרשימים שלה יופיעו יחד עם כתבה כה אוהדת עליה, לא היתה ליידי מחבט, הלא היא לאה רבין, מגרשת ממיגרש־הטניס את כתבכם וצלמכם.

יוסף פיגזמן (כנפי), תל־אביב

אני לא תופס, מה המייוחד בכך שלאה רבין משחקת טניס? האם זה מצדיק לפר־סם עליה כתבה מיוחדת? הייתי רוצה לדעת אם סוניה פרס היתה משחקת גם היא טניס. האם הייתם מפרסמים כתבה דומה גם עליה?

יהושע בקשי, תל־אביב

● בהחלט.

שבועון במיכלאה

קטע ממערכון שהתחולל במציאות בבסיס צבאי אי־שם.

הקצין: האם יש עוד שאלות?
החייל אליאס מילר: כן, המפקד. האם מותר להכניס שבועונים למיכלאה?
קצין: כן, חוץ מפורנוגרפיה. עוד שא־לות?
א. מ.: ומה עם העולם הזה?
קצין: לא! זה יותר גרוע מפורנוגר־פיה!
א. מ.: המפקד. יש בו מאמר עלי! המישפחה שלי הביאה לי את העיתון, אבל לקחו אותו ממני.
קצין: אני יודע. הוא נמצא אצל מפקד הבסיס.
א.מ.: המפקד, אני רוצה לקרוא את המאמר.
קצין: אני מבין אותך.
א.מ.: המפקד, שאלתי את הקמצ״ר

-.7,000 ל״י הנחה לדירה באשקלון
מבצע מיוחד של „שכון ופתוח״
באוקטובר ובנובמבר

חברת „שכון ופיתוח״ תעניק הנחה מיוחדת של 7,000 ל״י לרוכש דירה גדולה, ו־5,000 ל״י לרוכש דירה קטנה, אשר ירכשו את דירתם מהיום ועד סוף חודש נובמבר, באשקלון.

על מבצע מיוחד זה נמסר בטקס פתיחה חגיגי של הדירה לדוגמא, באתר בניה של החברה בשכ׳ שמשון ברח׳ שפירא בית 158, באשקלון.

באתר, 120 דירות בנות 3 ו־4 חדרים במחירים שבין —.128,500 ל״י ועד —.178,200 ל״י בהתאם לשטח הדירה. מחירים אלה אינם כוללים מס ערך מוסף.

לזוגות צעירים זכאים תינתן הלוואה משה״ש בגובה של עד —.100,000 ל״י, ולרוכשים זכאים אחרים עד —.80,000 ל״י.

בשכ׳ שמשון, השוכנת לחוף הים בקרבת הפארק הלאומי — מרכז תרבות לנער וספורט, מוסדות חינוך, שירותי בריאות, מועדוני נוער, מרכז מסחרי, בתי כנסת, ושירותים קהילתיים נוספים אחרים.

המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.

מחלקת המנויים

תמונות ופלקטים ממבחר הציור ה־מודרני והקלאסי — הקישוט התר־בותי ותנאה לדירתך ובהישג ידך! המתנה המקובלת לכל הזדמנות!

„הוטום״, ת״א, רח׳ אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

מכתבים

(קצין־מישטרה־צבאית־ראשי), כשהיה כאן, הוא אמר לי שאוכל לקרוא אותו.

קצין: ניקח אותך למשרד ותוכל לקרוא אותו שם.

כעבור כעשרה ימים ושלוש פניות נוספות, הדבר באמת נעשה. אליאס גלקח למישרד, ונתנו לו עשר דקות כדי לקרוא את הכתבה („רצח מיסתורי של חיילת צה"ל" — העולם הזה 2024).

ליאון מינצברג, תל־אביב

פרחים במקום מכות

בלי להיכנס לפירטי המחלוקת שבין האמרגן דני פלץ והאמן ג'וקי ארקין („הצגה פרטית בהחלט" — העולם הזה 2040), הייתי רוצה לעמוד על אי־דיוק שנאמר כנראה בחופזה על־ידי האמן.

גאון

נאמר שם כי „כולם מכירים את דני פלץ, כולם מתים להכות אותו וסוף־סוף מישהו עשה את העבודה בשביל כולם." אני מאמין שבמילה „כולם" התכוון האמן בעיקר לאנשי הבמה הקלה. מאחר שאני רואה את עצמי כאחד מהם, חרה לי שנאמר, כאילו גם בשמי, שהייתי רוצה להכות את פלץ. ולא רק זאת, אלא שמישהו הואיל ו„עשה את העבודה בשבילי".

האמת היא שאני מכיר כמה בדרנים, שלמרבה הפלא דווקא אוהבים את פלץ. אשר לי, אני עובד במחיצתו זה כארבע שנים, משלם עמלה כנהוג, כפי שסיכמנו ביום שבו החלטנו לעבוד יחד. אני מוקיר ומכבד את דני פלץ מאד כחבר, ויותר מכך — את יושרו כאמרגן. ואילו ביקשתי ממישהו „לעשות את העבודה בשבילי", הייתי מעדיף שישלחו לו בשמי פרחים.

יהורם גאון, תל־אביב

יופי זה לא הכל

קראתי את „תבוא עליך ברכה" (העולם הזה 2038), ותגובתי היתה גיחוך מהול ברוגז. בדבר אחד אני בטוח: הלוואי שלעולם לא תבוא עלי ברכה שוורץ כזאת. מהו פולחן האישיות שאתם עורכים לבחורות כפנינה גולן (רוזנבלום) וברכה שוורץ? שימחה ירדה על ראשינו בפרוס השנה החדשה — ברכה מוכנה לגלות את דעתה על הגברים.

הבחורה מודה כי „היופי זו הפילוסופיה של בחיים." אך פרט ליופי אין לה מה להציע. כל מה שיש לה בחיים זה יופי (וזה אכן הרבה, אך זה לא הכל בחיים).

שוורץ

ברכה טוענת כי גברים רבים מוציאים כסף רב עליה. רק בגלל שהם אוהבים אותה ורוצים שיהיה לה טוב בחיים. זו ממש נאיביות. הם אוהבים אותה כשם שהיא אוהבת אותם: היא חושקת בכספם, והם חושקים בגופה.

דעתי היא כי מי שאינו עשיר לא יוכל להתחיל איתה, בשל רצונה בכספו בילבד. מי שאין לו כסף — אין לו צ'אנס. טוב אולי לשכב עם בחורה כמוה — אבל לבלות איתה בחברה? נו, כבר ידענו הנאות גדולות מאלה. ובכלל, למי יש הכסף הדרוש לכך?

סמל יוסף קאופמן, צה"ל

טעות לעולם צודקת

> גבו. אולם אחרי שהוא התפשט, היא הגדילה לעשות בכך שהרחיבה את העיסוי לכל חלקי הגוף, לרבות הבטן ולרבות אבן־המין. לדבריו (של הלקוח), תוך כדי העיסוי הוא בא לכלל גירוי. ובשבילו ברור
>
> העולם הזה 2041

עם עיסוי כזה — מה הפלא שזה הפך לאבן?

יוסי רובינשטיין, הרצליה

פלא של ממש!
מכונת כביסה קטנה עם תוף מסתובב!

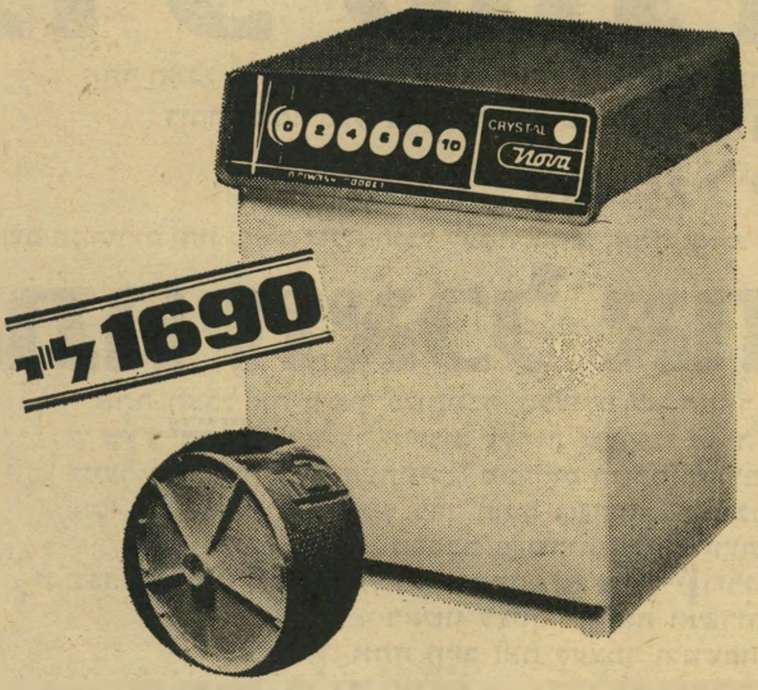

אכן, פלא אמיתי
קריסטל נובה' היא היחידה שיש בה תוף כביסה מסתובב וקוצב זמן.
* תוף הכביסה-מסתובב לשני כיוונים.
* תוף הכביסה-מבטיח לך כביסה יסודית ונקיה.
* תוף הכביסה-שומר היטב על הכבסים.

קריסטל נובה:
* מכבסת במהירות - 2 קילו כביסה תוך 4 עד 10 דקות.
* חסכונית ביותר - צורכת רק 13 ליטר מים ופחות מאגורה אחת חשמל לכמות של 2 קילו כביסה!
* קטנה וניידת - מידותיה 51×42×46 ס"מ

בואי עוד היום לראות את הפלא של קריסטל נובה בחנויות החשמל המובחרות.

קריסטל נובה

מיוצרת עבור קריסטל על ידי ITT Nova

מכונת הכביסה הקטנה העושה גדולות

כדור הזהב של הפיס יכול להיות שלך

פרס ראשון
500,000 ל"י

פרס כדור הזהב
200,000 ל"י

פרס ראשון עשוי להצטבר ל:
700,000 ל"י

מפעל הפיס

ארנקי
פלפם
EL

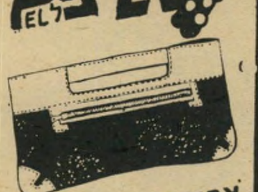

ארנקי יבוא אופנתיים
לגברות וגברים
דוגמאות חדישות ביותר
ארנקי ג'ינס
לתלמידים וסטודנטים
מהיצרן לצרכן
דיזנגוף 76 ת"א
טל. 290524

הזדמנות אחרונה לרכישת דירה!

אתה תאכל את עצמך בעוד מספר חודשים כשתדע שהחמצת את ההזדמנות לקנות דירת רווחה בכל אזורי המכירה של קלדרין דירות במחיר ישן + הנחה

עד 25.000 ל״י

בעוד מספר חודשים המחירים יהיו כאלה שלא תוכל לעמוד בהם, ואתה תאכל את עצמך שלא ניצלת את ההזדמנות האחרונה...

אתה תאכל את עצמך...

אתה תאכל את עצמך כשתווכח שלעולם לא תחזור הזדמנות נפלאה כמו זו ש קלדרין דירות מציעה לך (חישוב עלויות שערכנו מורה שבבניה חדשה ההפרשים יגיעו עד 60,000 ל״י) והעתונים... מכריזים השכם והערב על עליות מחירים של עד 40% ובנוסף עליה של מס ערך מוסף בשיעור של 12%—10%, ברכישת דירה זה מסתכם בעשרות אלפי לירות.

לכן, אל תניח לזה לקרות. רכוש עתה ב קלדרין דירות דירה באחד מאזורי היוקרה של ראשון לציון, רחובות ואשדוד.

אתה חייב זאת לעצמך ולמשפחתך.

מה לעשות, יש לנו חולשה — אנחנו לא אוהבים מלאי. אנו מעדיפים להעניק לך הנחות גדולות מאשר לשלם ריבית על הלוואות ומאפשרים לך להגיע לדירה בסטנדרטים שלא היית יכול להגיע אליה אחרת.

מתוך הדירות (שרובן גמורות) של קלדרין דירות בכל אזורי הבניה תוכל לבחור את הדירה התואמת את דרישותיך. גודל ההנחה תלוי במקום הבניין ובמיקום הדירה.

לדוגמא: בפרויקט היוקרה ״גני ראשון״ תוכל למצוא דירה בת שלושה חדרים שמחירה האקטואלי 175,000 ל״י. היום תוכל להשיגה ב־150,000 ל״י* — המחיר כולל משכנתא בת 40,000 ל״י.**

---

* המחיר לא כולל מע״מ.
** (במקרים מיוחדים אנו מעניקים משכנתא עד 65,000 ל״י)

לכן, הכנס עוד היום לאחד ממשרדי קלדרין דירות ולא תבכה מחר על החלב שנשפך.

דירות קלדרין

ראשון לציון: רח׳ רוטשילד 38
רחובות: רח׳ בית הפועלים 6
אשדוד: רח׳ רוגוזין 4
כפר סבא: רח׳ ויצמן 50

הנדון:

יד רוחצת ידלין

לאס-וגאס

זאת יכולה להיות תמונה אופיינית בקאזינו של לאס־וגאס:

שולחן של רולטה. הגלגל מסתובב. כל העיניים מרו־תקות אל הכדור הקטן המקפץ.

מסביב לשולחן הירוק מצטופפים המהמרים, כשלפניהם האסימונים הציבעוניים, בערימות גדולות וקטנות.

בצד האחד של השולחן בולטים הפנים השחומות ה־משופמות של אצילי־הנפט הערביים. שייכים מכוויית, נסיכים מסעודיה, אמירים מאבו־זאבי ומדובאי. כאן מהמ־רים על המיליונים של הנפט השחור.

בצד השני של השולחן יושבים שנים־שלושה אדונים בלבוש אירופי מרושל. ערימות־האסימונים שלהם קטנות יותר. קשה לזהותם על פי פרצופיהם. אבל המיבטא הוא צברי מובהק.

גם הם באצילים.

לא של זהב שחור, הקבור באדמה ערבית, אלא של הון שחור, הקבור בחברות ואדוציות וחשבונות שווייציים.

אלה הם נסיכי המנגנון הציבורי הישראלי, שועי המגביות, האמירים של תנועת־העבודה, ראשי השבטים של המיפלגה.

■ ■ ■

מעבר לכל ההשלכות הפליליות והאישיות של פרשת ידלין, יש לה השלכה ציבורית, חברתית. אולי מותר לאמר: סוציולוגית.

עסקן־הפועלים אשר ידלין, מי שהיה המזכיר הכללי של חברת העובדים, המכהן עתה ב־תפקיד המנהל הכללי של קופת־החולים של העובדים, נראה מהמר, בסכומים ניכרים ב־קאזינו של לאס־וגאס.

לדבריו של עד־ראייה, עמד לידו ישראלי שני, כשהוא מחזיק בידו מחשב־כיס ועוקב במתיחות אחרי המהלכים. היה ברור כי השניים מנסים להגשים את חלומותיהם של דורות של מהמרים: לגלות „שיטה" כדי „לשבור את הקופה".

אשר ידלין לא הכחיש את הסיפור. אם כי דיבר על סכומים קטנים.

הוא לא ראה כל דבר פסול בכך שעסקן שכיר של ציבור הפועלים משחק ברולטה ב־מקום־כינוסם של אילי־הון, ספסרים וגנגסטרים.

להיפך. כשנשאל בפומבי, השיב: כל אחד קופץ פעם לקאזינו בלאס־וגאס.

מנהיג־פועלים אחר, שר בממשלה, חש לעזרת חברו והכריז שגם הוא קפץ פעם ללאס־וגאס, ושיחק על סכומים קטנים.

מכאן ברור כי זהו חלק מן הקאריירה של מנהיג־פועלים ישראלי: „לקפוץ" ללאס־וגאס ולשחק בקאזינו על סכומים „קטנים", לפחות.

מכל הגילויים המרעישים של פרשת ידלין, דווקא גילוי קטן זה הוא המעניין ביותר. הייתי מציע להרהר בו.

■ ■ ■

איני מתכוון לצד הכספי, דווקא.

אמנם, מי ש„קופץ" פעם, קופץ גם פעמיים. ומי שמשחק על סכומים קטנים, סביר להניח כי ישחק גם על סכומים גדולים יותר.

מותר לשאול: מניין באים הסכומים? מן ההקצבה הרשמית של 450 דולר, שדי בה בקושי כדי לחיות חמישה־ששה ימים בארצות־הברית? מהכנסות אחרות? ואם מרוויח עסקן־הפועלים במפתיע וצובר בידיו אסימונים השווים אלפי דולרים — לאן הולך הכסף? לקרן סוציא־לית של ההסתדרות או לחשבון־בנק בציריך?

אבל לא זה העיקר. העיקר הוא התדמית־העצמית של מנהיגי־הפועלים.

לאיזה מעמד הם משייכים את עצמם, ב־דימיונם?

ביקור־חובה בקאזינו של לאס־וגאס (או בלונדון, ב־פאריס, במונטה־קארלו) הוא חלק מאורח־חיים מסויים. זוהי מיצוות־עשה לאילי־הון אמריקאיים, ראשי קורפור־ציות גדולות, אנשי העולם הגדול הטסים במטוסים פר־טיים, המתגוררים במלונות־פאר בינלאומיים, המוסעים בלימוזינות הנהוגות בידי נהגים פרטיים לובשי־מדים.

ברור לגמרי כי אנשי אצולת־הצמרת הישר־ראלית רואים את עצמם שייכים למעמד עולמי זה.

בוודאי אין הם רואים את עצמם כפועלים, שהוטלה עליהם שליחות ציבורית זמנית מטעם המוני חבריהם. גם לא כפקידי־מדינה, הנושאים בעול הקשה של ניהול המשק הציבורי של מדינה עניה, העומדת דרך־קבע על עברי־פי־פחת של פשיטת־רגל.

הם רואים את עצמם כאילי־ההסתדרות, כ־אילי־המשק הציבורי, כאילי־המדינה.

זוהי תופעה מסוכנת ביותר, המשתקפת בפרשת ידלין, כמו בפרשות קודמות.

■ ■ ■

שוב: **איני מתכוון** לאיש זה או אחר, למנכ"ל פלוני ולמזכ"ל אלמוני.

ברור שלא אשר ידלין המציא לבדו את הנורמה של „קפיצה ללאס־וגאס", וברור כי לא הוא לבדו חי ברמה זו.

זוהי הנורמה המקובלת בציבור גדול של עסקני־מיפלגות, שעלו לגדולה והשתלטו על המנגנונים הממלכתיים והציבוריים.

בעיני עצמם, הם „צמרת המדינה". הם הלורדים של המישטר הפיאודלי, הקיים במדינת־ישראל. הם בני המעמד המיוחס. שמגיע להם.

מגיע להם לחיות על חשבון הציבור, וברמה גבוהה. מגיע להם לנסוע במכוניות הנהוגות בידי נהגים־משרתים, המביאים גם את הילדים לבית־הספר ואת האשה לסלון־התסרוקות. מגיע להם לטוס במחלקה הראשונה של אל־על, מבלי לשלם. מגיע להם לחיות מחוץ למעגלי המיסוי, שבתוכם חיים בני־תמותה רגילים. מגיע להם לנסוע כמה פעמים בשנה לחו"ל, כאשר אזרח רגיל צריך להקיא דם כדי לנסוע פעם בשלוש־ארבע שנים. מגיע להם לחיות בפנטהאוזים שאותם הם משיגים בחצי־חינם בעזרת ידי־דים במוסדות־השיכון הציבוריים. מגיע להם לאכול ב־מיסעדות־„יוקרה" (כלומר: מיסעדות יקרות) על חשבון הזולת.

כל זה מגיע. מדוע?

מפני שהם „בשילטון". לא „בחסד אלוהים", כמו המלכים בימי־הביניים, אלא בזכות הצל־חתם לטפס בסולם המנגנון המיפלגתי, אחרי אינטריגות ללא־ספור, עד לפיסגת ההצלחה.

■ ■ ■

כדי לקיים את הנורמה המעמדית של איש האצולה המיפלגתית בישראל דרוש כסף. הרבה כסף. מניין הוא בא?

חלק בא במישרין מכספי הציבור, בדרכים רשמיות. החברה משלמת עבור כרטיס־הטיסה, עבור מיסעדת־פאר, עבור המכונית והנהג.

אבל אין זה מספיק. כי המשכורת הגלוייה של כל האדונים האלה היא עלובה ממש. היא לא תספיק למישחק־רולטה הגון אחד בקאזינו של לונדון.

מניין באים הכספים לחשבון בשווייץ? ו־לקיום פילגשים בדירות שכורות נאות, בסיגנון שהן רגילות וראויות לו? ולמישחקי רולטה בלאס־וגאס?

בעייה זו נפתרה על־ידי מינהג, שגם הוא הפך נורמה מקובלת במעמד זה, ושגם הוא הואר באור מעניין בפרשת ידלין.

זהו המינהג של הקומיסיון הסמוי. באמרי־קאית טובה קוראים לו KICKBACK. כלומר: בעיטת חלק מן הכסף חזרה אל האיש.

■ ■ ■

אילי ההון הציבורי שולטים בנכסים עצומים, השייכים למדינה, להסתדרות, לסוכנות היהודית, ל־רשויות המקומיות, למיפלגות, לאירגונים.

ברכוש זה אפשר לסחור. קונים. מוכרים. וגובים בשקט קומיסיון קטן, מן הצד, בארץ או בשווייץ.

הרבה אנשים טובים בארץ נדהמו, כאשר נסתבר ב־פרשת מיכאל צור כי כך היה מקובל בחברת צי"ם, וכי אחד האנשים המכובדים ביותר במערכת־הביטחון גבה קומיסיון ממכירת אוניות והפקיד את הכסף בחשבון סודי בשווייץ.

בפרשת ידלין מסתבר כי זהו נוהג כללי. מוכרים נכס ציבורי בחצי מיליון דולר יותר, מחלקים את הכסף בין המנהלים. כך מתגלגלים עתה בארץ מאות מיליונים שחורים, המממנים את רמת־המחייה של בני האצולה.

■ ■ ■

גם נוהג זה אינו פרי המצאתו של פלוני. הוא מהווה מזמן את אחד מעמודי־התווך של המישטר.

שולחן המישחקים בלאס־וגאס: מיפגש הצמרת

פעם, כאשר ראשי המדינה לא הכניסו עדיין כסף ציבורי לכיסם הפרטי, הם הכניסו את הכסף לכיס ה־מיפלגתי. גבו קומיסיונים חשאיים ממכירת נכסים, מהענקת רשיונות, מקניית נשק, והעבירו את המיליונים לקרנות המיפלגתיות הסודיות, כדי לקנות בוחרים ביום־הדין ה־ארבע־שנתי. למשל: פרשת תל־גיבורים.

במשך הזמן הידרדר המוסר הציבורי, ובשעה שגנבו בשביל המיפלגה גנבו גם קצת בצד, באופן אישי. כיום, כאשר עול החזקת המיפלגות הוטל על משלם־המיסים, במיסגרת מימון המיפלגות והבחירות מכספי המדינה, זורם הקומיסיון כולו אל הכיס הפרטי.

ברור כי שום אדם יחידי אינו יכול לגנוב סכומים כאלה. לכל עיסקה יש שותפים, יש עוזרים. דרוש שיתוף־פעולה בין מנהלי המנגנ־נים השונים.

אין בעייה. מכיוון שכולם גדלו באותה חממה מיפ־לגתית, עברו את אותן הקאריירות, קיבלו את אותו החינוך, הם מבינים איש את רעהו. בשטח מכריע זה אין הבדל בין יונים וניצים, אין מילחמות בין שמאל וימין, אין מניחים לגורמים של מה־בכך — כמו דיעות פוליטיות — להפריע להארמוניה הכללית.

יד רוחצת יד, שמור לי ואשמור לך. תן לי כמה אלפי דולרים מהחברה שלך, ואתן לך מחר מיגרש או פנטהאוז מהחברה שלי. יש די קומיסיונים שחורים לכולם. אין צורך לריב.

הר אינו נפגש עם הר. אבל אנשי הצמרת נפגשים כל הזמן.

בלאס־וגאס, למשל.

מאת אורי אבנרי

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 729
תאריך: 18.10.51

גיליון „העולם הזה", שיצא־לאור לפני 25 שנה בדיוק, התמקד במיסגרת כתבות־התחקיר של מערכת השבועון, ב„חבלי הלידה של הרייך הרביעי". הכתבה ניתחה את מגמותיה של מערב־גרמניה 1951, בהנהגתו של הקנצלר קונרד אדנאואר. הכתבה שיקפה את ראשית התעצמותה־הכלכלית של מערב־גרמניה, ותיארה את המתיחות השוררת בין שני חלקי גרמניה.

בגיליון „העולם הזה" לפני 25 שנה הוקדשה כתבת־אמצע מצולמת ל„לונה־פרק" ביפו, שהיה באותם ימים אחד ממוקדי־המשיכה המרכזיים שבו נהגו הישראלים להתבדר. במדור התיאטרון התפרסמה ביקורת על המחזות „בית ברנרדה אלבה" ללורקה, ו„על עכברים ואנשים" לסטיינבק. לא נפקד במדור „במרחב" תיאור השתלשלויות העניינים הפוליטיים במצריים.

בשער הגליון הופיע תצלום ילדה בשם חנה, שצולמה בידי אחת מטובי צלמי־הדיוקן, פרנצה גרובנר, שעלתה מצ׳כוסלובקיה. מאוחר יותר עבדה גרובנר בצוות צלמי השבועון. אגב, אם חנה חיה בארץ ומזהה את עצמה, היא מתבקשת למסור על כך למערכת.

בורסת שחקני־הכדורגל, 1951 ✶ פלייטת־הפה של פינחס לבון ✶ גורי מגלה את: „...הורסי המוסר, יוצרי השחיתות..."

העם

גרבי־ניילון ועכברים רטובים

התחלת השבוע היתה חמה למדי. רוח חמסינית אכזרית הביאה עימה מועקה ואדישות. האזרח הממוצע שכב במיטתו עד הצהריים בימי החגים, צימצם גם בשאר הימים את עבודתו עד למינימום.

ולפתע השתנה הכל. גשם טירטר ברחובות — לא כמה טיפות חמסיניות, אלא מטרות עזים, שוטפניים. בן־לילה נגמר הקיץ. ובשעות־הערב הקרות ביצבצו המעילים, העניבות, גרבי־הניילון הראשונות.

בכפר העיפו חקלאים מבטים השמיימה, שמחים בליבם, אך חוששים לבטא את שימחתם, מתוך פחד סתום שהדבר יזיק „למעלה" ויביא שוב בצורת איומה כבשנה שעברה. „לא רע," מילמלו, „אם זה יימשך..."

פחות שמחים היו עכברי־החזית הרטובים בקו־האש של המדינה: במעברות. שעה שהתמוטטו האוהלים הראשונים, ועולים מרי־נפש פלשו למישרדים המוגנים, ניתנה האזהרה הראשונה: שוב לא הכין היישוב את עצמו, את ליבו, למאמץ הגדול של התנדבות ואחוות־אחים אשר בילעדיו יהיו ימי־החורף ימי־סבל איומים במחנות *.

מניות ירודות. גלי־הקור הראשונים לא צינוו את המרחב. להיפך, המדורה הגדולה של מהפכה מרחבית להטה שיבעתיים. בהתלהבות גועשת סערו ההמונים במצריים, כשמלכם — עוד אתמול נער־שעשועים שמנמן ** בעיני העולם ונתיניו — נטל על עצמו את התואר המפואר, „מלך מצריים וסודאן". ובקצה השני של המרחב, באיראן, האזינו קנאים לדיברי מנהיגם התשוש ***, שדחה בין התקפות־חולשה גופניות את תביעות המוסד הבינלאומי העליון.

מעולם לא היו מניות המערב כה ירודות בשוקים הרעשניים של קאהיר ודמשק, עזה ושכם, מאשר באמצע חודש אוקטובר 1951 — בדיוק תשע שנים אחרי שהידהדו תותחי מונטגומרי מעל לשדות־המוקשים של אל־עלאמיין.

---

* הכוונה למעברות.

** המלך פארוק שהודח, שנה מאוחר יותר, על־ידי מהפיכת „הקצינים הצעירים" במצרים.

*** מוחמד מוסאדק, ראש־הממשלה האיראני, נתפרסם בחולשתו והתעלפויותיו, אותם הפך לסמל.

המשק

ארבעים מיליון נורות

י.י. הלקנס הוא הולנדי טיפוסי, המדבר אנגלית, צרפתית, גרמנית ואיטלקית, והמתאקלם בקושי בישראל. מזמן לזמן הוא נוסע לרגלי עסקיו לארץ־מולדתו, וכששאלו אותו מה היה הרושם העז ביותר, כשאחרי כמה חדשי שהות בישראל בא להאג, בירת הולנד, ענה בפשטות: הסטייק. כשהזמין שלושה סטייקים, בזה אחר זה, אמר המלצר: „זה בוודאי בא מישראל."

מייד לאחר סיום המנדט הבריטי החליטו מיפעלי פיליפס ההולנדיים להקים בית־חרושת לנורות בישראל. הנימוקים היו: ישראל דומה להולנד בזה, שאין בה מקום רב לחקלאות והתנאים מאלצים אותה לפנות לתעשייה. בישראל אין חומרי־גלם כבהולנד, שהקימה בכל־זאת תעשיות בעלות שם עולמי. מצבה הגיאוגרפי של ישראל, על חוף הים־התיכון, ושכנותיה המדינות הערביות, העומדות כולן על רמה תעשייתית נמוכה, מבטיחים עתיד גדול לישראל כארץ ייצוא. למרות מצב המילחמה עם המדינות הערביות, החליטו מיפעלי פיליפס להקים בית־חרושת בישראל כדי לספק את הצריכה המקומית, תיכננו להרחיב את הייצור לצורכי ייצוא במרוצת הזמן.

ראש־עיריית נתניה, עובד בן־עמי, שמגמתו היא להפוך את נתניה לעיר תעשייתית מתקדמת בארץ, לא חסך טירחה ונסע פעמים מיספר להולנד, כדי לשכנע את מנהלי פיליפס בכדאיות המשימה, ובעיקר שהמיפעל צריך לקום דווקא בנתניה. מנהלי פיליפס לא עברו את כל החיבוטים במרכז ההשקעות, לא טעמו חבלי־לידה במישרדים ממשלתיים, קרקע הוקצתה על־ידי עיריית נתניה והמיפעל בישראל קם לתחייה. כמנהל המיפעל בארץ נתמנה י.י. הלקנס, שהעביר הנה את אשתו ושני בניו.

הבנים מתרגלים מהר יותר לכתיב העיברי, שלא שמעו מימיהם, מאביהם לתנאי הארץ. החמסינים וחוסר תזונה מתאימה, אינם משפיעים עליו בצורה מעודדת. הוא מצטער על כך שלמרות שמיפעלי פיליפס בארץ מצויידים בכל המכונות להגברת הייצור, קיים בכל זאת מחסור בנורות־חשמל. הוא טוען אומנם שמשך תקופה ארוכה רעבה האוכלוסיה לנורות, ועכשיו היא חוטפת מייד את כל התוצרת. אבל נראה שהוא ופיליפס מאוכזבים קצת ממצב המילחמה עם הארצות השכנות. החלום לייצר 40 מיליון נורות לשנה עבור השווקים הערביים הוא רחוק מלהתגשם, והרחבת הייצור לצורכי המקום אינה כדאית לפי שעה *.

---

* במלאות שנתיים לקיום מיפעל „פיליפס" בנתניה, פרשה ממנו החברה ההולנדית בשל לחצי מישרד „החרם הערבי".

כדורגל

בין השאר: שער עצמי

להתאחדות לכדורגל בישראל שיטות משלה. כל תחילת שנה היא מכנסת מסיבת־עיתונאים ומכריזה על עונה סדירה בכדורגל. גם השנה לא נפקדה המסיבה, ונשמעו הרצאות על חשיבות הכדורגל ועל מישחקים קבועים בגשם ובקור.

סנסציה במגרש. אכן, מישחקי הליגה השנה נפתחו בגשם ובקור, אך למרות הכל הם נערכו. הקהל בא למיגרשים על אף הבוץ, והוא לא התאכזב. באיצטדיון התל־אביבי נפלה סנסציה, כאשר אלופי הליגה מהשנה הקודמת עלו בביטחה על המיגרש: קבוצת מכבי תל־אביב, שהפכה בעת האחרונה ספק של שחקנים לקבוצות הייצוג בחוץ־לארץ.

הקבוצה התייצבה לעומת אחותה מרחובות. שחקני מכבי־רחובות לא ויתרו, ועמדו יפה. למרות התוצאה המוקדמת של 0:2 לזכות התל־אביבים, ומישחק הרחובותים בעשרה שחקנים בלבד, הם הישוו את התוצאה ל־2:2. שער אחד של מכבי תל־אביב הושג בסיועו של המגן הרחובותי — שער עצמי.

„גם זה יעבור". ההתרוצצות בין שחקני הכדורגל בישראל הפכה בעת האחרונה לריצה מרתונית. שמועה אחת סיפרה שמשה מלמד עבר למכבי תל־אביב, אך לאחר חודשיים הוא הצטרף למסע הפועל פתח־תיקווה באירופה. אלי פוקס מתאמן במכבי ומייד אחר־כך, מספרים, שהוא ישחק כסטופר (רץ מרכזי בולם) בהפועל. יצחק שניאור * ממכבי עזב את בית"ר, אך לא עברו אלא חודשים מיספר ונראה שהוא חוזר לבית"ר. השחקן הפופולארי יצחק (דולה) שכיניק משמש בכל תפקיד בקבוצתו, בית"ר תל־אביב. אך פיתאום נודע שהוא עוזב את בית"ר ועובר להפועל. לא חולף שבוע והשחקנים של בית"ר תל־אביב מודיעים שהוא ישחק דווקא במכבי. שחקני הפועל מכריזים שהוא לא יעזוב את בית"ר, אך בינתיים הסתכסך סיכסוך קטן. „גם זה יעבור", טוענים אוהדי הכדורגל. „אם אין מישחקים, הכל צולע."

אנשים

✶ סירובו של **פינחס לבון**, מי שהיה שר־החקלאות־והמזון, להצטרף לממשלת־ישראל הרביעית גרם לטעות־דפוס, שעמדה להפוך למלכת פליטות מכונות־הדפוס לשנה: כתב יומון מפא"י הדור, בהגדירו, שלא במתכוון, את המצב האמיתי: „לבון החליט באופן סופי שלא להצטרף לממשלה החלשה". הכוונה הטובה: לממשלה החדשה.

✶ רעיית ראש־הממשלה, **פולה בן־גוריון**, יצאה למסע סיורים בבתי־החולים הצבאיים, וכיבדה את החיילים במתנה מיוחדת: סקריפטים ** המזכים את בעליהם בקניות בחנויות הדולארים מכילות־הכל. מקור הסקריפטים: חבר ידידיה של רעיית בי.ג׳י.

✶ אולם פחות אוהבי־סקריפטים היו אנשים אחרים: אחר ש**אלכסנדר רביב** הצעיר, עורכו הכלכלי של הארץ, הביע את דעתו נגד חנויות־הדולארים, המפלגות את היישוב לבעלי־סקריפטים ולאוכלי־צנע, פשתה ההתנגדות בארץ. אמר **חיים** (עד עלות השחר) **גורי**: „הסקריפטים הם הורסי המוסר, יוצרי שחיתות."

---

* שניהם כיום מאמני קבוצות כדורגל בליגה הלאומית.

** חנויות־הסקריפטים, לאחר מלחמת־העצמאות, הזכירו את חנויות־השפע בברית־המועצות, המיועדות לאנשי השיכבה השלטת בילבד.

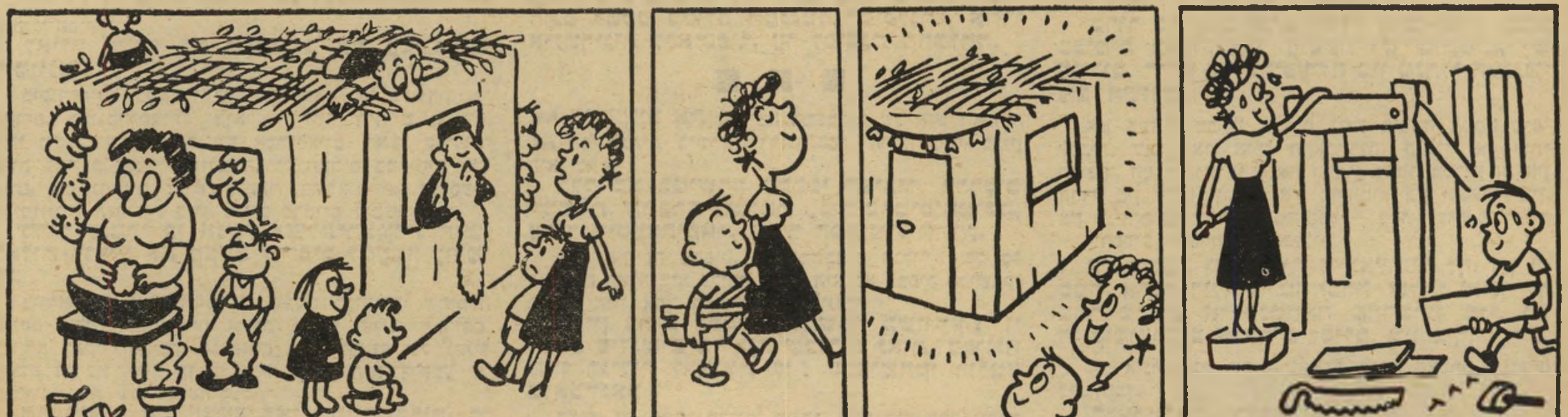

רותי בונה סוכה (קאריקטורה של דוש, על רקע מצוקת־המעברות ואופנת הפלישות לשיכונים)

תשל"ז. שנת האשה בבנק דיסקונט.

אנו סבורים כי זמן רב. רב מדי נחשבה הבנקאות כענין "לגברים בלבד" לכן הכרזנו על שנת תשל"ז כשנת האשה בדיסקונט. ובמסגרתה הכנו עבורך האשה, צרור הפתעות, מיוחד לך

מדריך דיסקונט לאשה:
חוברת הסברה רחבת-היקף המציגה את בנק דיסקונט ואת תכניותיו ושרותיו - מהם תוכלי להפיק תועלת רבה בחיי היומיום קבלי אותה חינם. בכל אחד מסניפינו.

יתרון לכל אשה:
תכנית החסכון לכל מטרה, המעניקה 100% הצמדה + ריבית + מענקים והכל פטור ממס

ח"ן לאשה
תכנית חסכון בלעדית שלנו, לזמן קצר של שנה המאפשרת לך להגשים חלומות.
"ח"ן לאשה" חסכון נפלא לאשה

שי לאשה:
מתנה נאה ושימושית שתוענק לך אם תפתחי בשנת תשל"ז חשבון חסכון "ח"ן לאשה" או "יתרון לכל אשה" בבנק דיסקונט

מרכזי-יעוץ:
אם יש לך בעייה פיננסית, אם אינך יודעת במה להשקיע פני לאחד ממרכזי הייעוץ שלנו. צוות של מומחים יעמוד לרשותך ללא כל תשלום, בעצה ובהסברה. סודיות מלאה מובטחת

פרטים על צרור ההפתעות לאשה, במסגרת שנת האשה בבנק דיסקונט בכל אחד מסניפינו.

הדיסקונטאים

צוות הבנקאים שלך בדיסקונט

2 חנוך מרמרי

מעתה ועד עולם.

ואם כבר הגענו עד כאן, אפשר להמשיך ולהשתעשע: אפשר להניח שמכירת־דלק היא מישרה ציבורית בכירה ומכובדת, וכדי להגיע להיות עובד תחנת־דלק, יש צורך בהרבה שנות מאבק ופעילות ציבורית ובהר־בה קשרים וכישורים. הבה נניח שאותו עובד דלק איננו סתם קשיש קשה־יום וכבד־פה, כי אם אדם שהוא בן למישפחה ותיקה, אחד שהיה ידידם של ותיקים ותלמידם של ותיקים, היה נשוי לבתו של ותיק, והוא עצמו מוו־תיקי המפלגה ומצעיריה.

הבה נניח שיום אחד הגיע צוות־תחקיר של הטלוויזיה אל תחנת־הדלק שבה עבד איש הציבור שלנו, וגילה כי זה מוכר בשבע כשבקטאלוג כתוב שש. הצוות הפעיל את מצלמותיו, אך העובד סירב להצטלם, אמר „אין תגו־בה" וצילצל לפרקליטו. הבה נניח, כי אותו צוות־טלוויזיה היה צייד־נמרים, והעביר את מימצאיו לרשות המישט־רה. הבה נניח שהמישטרה פתחה בח־קירה. הבה נניח שאלה היו כמה מכות־רות העיתונים:

עובד תחנת־דלק ניבדק במשטרה

בעיקבות תלונה על הפקעת מחיר בקבוק שמן־מנוע, הוזמן עובד תחנת־הדלק ביד־אליהו למסור עדות

עובד תחנת הדלק ביד־אליהו על האשמות הטלוויזיה:

„זו שטות אווילית מגוחכת ומרושעת - לא אגיב!"

עובד־הדלק לבדיקה נוספת • החקירה מסתעפת

בידי המשטרה עדות על מכירת בקבוק שמן־מנוע העולה 6 ל"י, בלירה יותר. המשטרה: אין בכוונתנו לעצור את העובד

ראיון השבוע עם: עובד תחנת־הדלק ביד־אליהו

„מישהו אורב לי בפינה עם נאבוט!"

זוהי עלילת דם • אין לי אוייבים, אבל ברור שמישהו מנסה לסלקני מהתפקיד • טבע עבודתו של מוכר־דלק שהוא בא במגע יומיומי עם הציבור והוא חשוף לביקורת • עושים לי עוול • אני לא ישן בלילות

עדיין אין ראיות מישפטיות לאשמה • החקירה נמשכת

חברת הדלק דנה בפרשת יד־אליהו • חוגים בציבור: בעבודת המוכר נימצא פגם אסתטי ועליו להתפטר • המוכר: אינני מרגיש אשם; קיבלתי מיברקי־עידוד ואנשים לחצו את ידי

עובד־סטייקיה, ידידו הקרוב של מוכר השמן מיד־אליהו, מכריז:

„אני בוטח בעמיתי, הוא אינו מסוגל לכך"

דיונים קדחתניים בהנהלת חברת־הדלק

החברה נוטה לבקש מן המוכר לפרוש מתפקידו

ראיון החודש עם: עובד תחנת יד־אליהו

החברה תצטרך להחליט על עתידי • לא אתפטר

אינני שותף למכירת השמן בלירה יותר • עד כמה שידוע לי אין בידי איש הוכחות לאשמתי • לא ידוע לי מי האחראי • לפעמים יש טעויות • מכירת דלק היא עסק מורכב • עיסקאות ה־שמן מבוצעות בידיעת בעל התחנה • אין לי כל טענות על חקירת המש־טרה • הביאו לי קפה וסטייקים ברגע שביקש־תי • אני מקווה שבקרוב תסתיים הפרשה על הצד הטוב ביותר.

כאן נעצור, ולא נגלה לכם אם אומ־נם פוטר האיש ממישרתו, או שמא הוחלט לזכותו מחמת הספק ולאפשר לו להמשיך בתפקידו. עם זאת, הבה נניח שאכן גבר הלחץ הציבורי, ואם־כי לא נמצאו ראיות כדי להעמידו לדין הוחלט, למען הסדר הטוב, להוציאו לפנסיה מוקדמת.

ובכן, במיקרה זה יוכל עובד־הדלק שלנו לחזור לעבודתו הקודמת בסטיי־קייה ממול. הוא יוכל כמובן, גם לכ־תוב ספר על הפרשה. הוא יוכל גם להציע את כישוריו לשוק הפרטי ואולי להקים, בזכות הניסיון שרכש בשירות הציבור, תחנת־דלק על הכביש ממול.

אבל מכיוון שלפי שעה עובדים ב־תחנות־הדלק אנשים קשישים ובודדים — שכירי־יום וחסרי הגנה מקצועית שמשתכרים מעט ועובדים קשה, ביום ובלילה, בקיץ ובחורף, והם לפעמים טועים בלירה ולפעמים מרמים בלירה — אז כאשר תופס אותם צוות־הטלווי־זיה החוקר „על־חם" הם נזרקים מייד לכלבים. הם הרי אינם אנשי־ציבור.

זוכרים את כלבוטק, התוכנית ש־ניסתה להתמחות בציד־נמרים? וב־כן, היא עדיין קיימת. אבל לאור העוב־דה שמי שעוסק בציד־נמרים עלול גם לחטוף נשיכות עמוקות, החליטה כל־בוטק לפרוש מחיות־הטרף ולעסוק בציד־ארנבות, שהן חיות נוחות יותר ומסורבלות יותר וקלות יותר לציד. וה־עיקר — ארנבות לעולם אינן נושכות.

אחרי תקופת־המעבר, שבה נערכו ה־ציידים לתפקידם החדש, נמצאה האר־נבת הראשונה כבר בתוכנית הראשונה. ומי שהתכונן יפה, ויש ברשותו ציוד־ציד משוכלל + כלב זריז וכוונת טלס־קופית, לא יפספס מטווח קצר. המכונה המשומנת אכן הצליחה לצוד ארנבת.

* * *

לשמן־מנוע כלשהו יש מחיר קטא־לוגי כלשהו, וכנהוג במדינה אינפל־ציונית אין המחיר מופיע על האריזה. ציידי־הארנבות יצאו ליער לחפש תח־נות־דלק שמסבנות ומוכרות אותו ה־שמן במחיר הגבוה מערכו הקאטלוגי. ואכן, נמצאו שלוש תחנות שהפקיעו מחירים. באחת מן השלוש נמכר השמן, שמחירו שש לירות, בלירה יותר.

לכן חזר הצוות החוקר אל התחנה המפקיעה, והפעם עם כל הציוד: שני כתבי־תחקיר וצלם ואיש־קול, ומאחו־ריהם מערכת־הפקה משומנת ומער־כת־שידור משוכללת, וזאת כדי לחקור את עובד התחנה שמכר שמן־של־שש־לירות בשבע לירות.

החקירה היתה קצרה, נמרצת, קשו־חה ותכליתית: מכרת או לא מכרת? מכרת בשבע, אז למה כתוב כאן ב־שש? הנה כתוב כאן שש אז למה לא מכרת בשש?

האיש, שהוא אדם קשיש למדי (וגם עולה חדש, כפי שהתברר אחר־כך) מילמל כל מיני מילמולים וגם אמר „טעיתי". אך החוקר המשיך ללחוץ: „אבל כתוב כאן שש אז למה מכרת בשבע?" והאיש, שכדרכם של עובדי־תחנות־דלק קשישים הוא כבד־פה ו־כבד־לשון, המשיך למלמל.

אחר־כך נחקר בעל התחנה, שהוא איש יעיל ודינאמי, וזה ניער את עצמו חת־שתיים מכל טעויותיהם או הפק־עותיהם או רמאויותיהם של עובדיו. הרי עובד שטעה או גנב לירה יכול להרוס מוניטין לתחנה ישרה והגונה.

מרוצה ועייף חזר הצוות לאולפן. הטרף נשלח בדואר. מנהל־התחנה ה־יעיל והדינאמי שלח מיכתב לציידים כי העובד שסרח פוטר. כלבוטק ניצחה. יותר הוא לא יטעה או ירמה בלירה.

* * *

ועכשיו לשעשועים: תארו לעצמכם, קוראים יקרים, שלרשות עובד תחנת־הדלק שפוטר היה עומד צוות של יוע־צי פירסום ויחסי־ציבור, וכמובן תק־ציב נאות. תארו לעצמכם מודעות בגו־דל עמוד בכל עיתוני הבוקר והערב — מודעות אשר מגלות את „האמת על עיוותי כלבוטק." „מחיר הבקבוק," כך ייכתב במודעה, „כולל כמובן גם חפי־פה ותיספורת, והמצלמה לא היתה בפו־קוס, ובעל המודעה גאה לשרת רב־בות לקוחות לשביעות־רצונם המלאה ומעולם לא היו כל תלונות, חוץ מזאת, והנהלת רשות־השידור לא נתנה אפ־שרות להגיב כראוי, ובכלל אין איזון בטלוויזיה והשמאל עושה בה כבשלו.

אולי אפילו יתגלה כי בקבוק הש־מן מופקע־המחיר נתרם על־ידי חברת השמנים המתחרה, וכך ייווצר פגם אתי או אסתטי שיאפשר לעובד־התחנה ל־המשיך למכור שמנים בשבע לירות

אחד הכבשים הניצולים מהתקפת פצצת ההלם האמריקאית החדישה:

„מי שמתחיל עם ארה"ב ובני בריתה - סופו רע ומר"

"הכל התחיל מההה יום אחד, שאני לא יודע מההה פיתאום, מישהו החליט, אני כבר לא זוכר מההה מי זה היה, שהוא רוצה חופש, שיחרור, כאילו שלא היה לנו טוב או חופש כל הזמן מההה, איך שלא יהיה מההה מהר מאוד זה התפשט בין כולם וזה הפך למין סיסמה מההה, חופש ושיחרור וכל מההה מיני שטויות כאלו".

„וככה הרבה כבשים התחילו להאמההה להאמין בתעמולה הזאת, ואמרו שאמריקאים זה לא טוב ושאנחנו צריכים מההה מדינה ומההה ממשלה משלנו, וצריך עצמאות ולא להיות עבדים של האמריקאים וכל מההה מיני דברים כאלו.

„התחילו גם להגיד שהאמריקאים קונים אותנו בכסף ומההה מפטמים אותנו כדי לשחוט אותנו".

„מההה מה שקרה מזה, זה שאחרי כמה מההה זמן החלטנו להתקיף את האמריקאים, כבשים נכנס להם בראש שאנחנו יכולים וצריכים להשמיד ולהרוס את אמההה אמ־ריקה, מההה יכולתי לעשות? ניסיתי להסביר להם, מההה שהכל זה תעמולה קומוניסטית ושלא נוכל להשמיד את אמריקה כי היא חזקה, ושכדאי אולי שנלך ביחד עם אמריקה אבל מההה? כלום, לא רצו לשמוע שום דבר".

„התחילו להתאמההה להתאמן כדי להרוס את אמריקה, פתאום הכבשים התחילו להר־גיש את עצמם מההה גדולים, וגם בטח חשבו שאחרי שיהרסו את אמריקה הם גם מההה יכבשו את כל העולם."

„אבל אז קרה כמו מההה שאמרתי להם, הזהרתי אותם, האמריקאים, שראו מההה שאנחנו מההה מתכננים, הקדימו רפואה ל־מההה למכה, וזרקו עלינו מההה מין פצצת הלם חדישה כזאת, זאת היתה שחיטה איו־מההה, אבל הגיע לנו, כולם נהרגו, נהרסו כמו בהירושימה, אבל אמרתי להם שאסור להתחיל עם ארצות הברית, שהם מההה חזקים יותר מההה כל אחד אחר, ושהם מההה טובים וגם עכשיו אני בטוח שכל הכבשים הבינו את המההה מסג', ושיותר הכבשים לא ינסו להת־חיל או להרגיז את אמריקה או את בני בריתה כי אחרת סופנו יהיה רע ומההה ומר כמו שהיה של אלו שנהרגו מההה פצצת ההלם מההה הזאת."

3 קובי ניב

מיפנה בפרשת איציק הבדואי

„איציק הבדואי הוא יוסי התוכי", יחיד יוסי, נעלם לפני 20 שנה • „יוסי הבדואי הוא איציק התוכי

טוענת משפחת כהנוב, שתוכה ה־„לא ולא", טוענת משפחת לוין. שלנו, שנעלם לפני עשרים שנה".

אל עשרות המשפחות היהודיות הטוענות, כי ה־בדואי אינו אלא בנם האובד, הצטרפו היום שתי משפחות חיפאיות הטוענות, כל אחת בניפרד, כי איציק הבדואי הוא התוכי שלהם שנעלם לפני 20 שנה.

המשטרה נתבקשה על־ידי משפחות כהנוב ולוין לבדוק אם איציק הבדואי הוא יוסי התוכי של מש־פחת כהנוב או איציק התוכי של משפחת לוין.

על מהלך האירועים מדווח כתבנו המיוחד:

משפחת ישראלי מלווה בשכנים וקרובי משפחה מגיעה לבית רב השכונה שמצא את איציק הבדואי. משפחת ישראלי משוכנעת שאיציק הבדואי הוא בנה יוסי שנעלם לפני 20 שנה וכולם בוכים מרוב התרגשות (1). בינתיים בוכים איציק והרב כי אינם יודעים אם איציק הוא אומנם יהודי (2). מר ישראלי מסביר לשוטר המקוף כי איציק הבדואי הוא בנו יוסי והשוטר הטוב פורץ בבכי (3). השוטר יוצר היכרות מחודשת בין הבן האובד לאביו הנמצא. מר ישראלי אומר לאיציק: „אתה לא איציק, אתה יוסף!" (4). איציק והרב מאושרים כי הם יודעים עכשיו שאיציק הוא יוסף (5). השוטר מתכונן לנסוע הביתה, אך אויה — מה רואות עיניו? (6) — משפחת כהנוב, קרוביה וידידיה מגיעים לבית הרב ובוכים, כי הם יודעים שאיציק הבדואי הוא יוסי התוכי (1). בינתיים בוכים איציק והרב מרוב שימחה שאיציק הוא יהודי (2). מר כהנוב מסביר לשוטר שאיציק הבדואי הוא בעצם יוסי התוכי שלהם שנעלם לפני 20 שנה. השוטר מנסה להסביר למר כהנוב שאיציק הוא יוסף. השוטר משתכנע ופורץ בבכי (3). מיד עושה השוטר הכרה בין איציק ומר כהנוב. „יוסי", בוכה מר כהנוב, „יוסי, תוכי שלי זיס, איפה היית כל השנים?" (4). השוטר והרב בודקים את כרבולתו של איציק הבדואי ומשתכנעים לפי הצלקות שהוא יוסי התוכי (לא בתמונה). ואיציק והרב מאושרים שסוף סוף נתגלה שאיציק הבדואי הוא תוכי יהודי (5). השוטר רוצה לנסוע הביתה, אך אויה — מה רואות עיניו? (6) — משפחת לוין כולה מגיעה לבית הרב. „התוכי שלנו נעלם לפני 20 שנה ואנחנו משוכנעים שזה הוא. לכן אנחנו בוכים". (1). בינתיים בוכים איציק והרב כי איציק הוא תוכי (2), השוטר בוכה גם הוא (3) ועושה הכרה ביניהם. מר לוין אומר לאיציק הבדואי: „אתה לא יוסי הבדואי, אתה לא יוסי התוכי, אתה איציק התוכי!". „אבא! אבא!" צורח התוכי בשימחה (5). השוטר מנסה לברוח הביתה, אך אויה — מה רואות עיניו? (6) — משפחת ואן־דר־לינדן מגיעה ובוכה (1) מי אני? שואל התוכי את הרב — ושניהם בוכים (2). „תירס גמדי!" צועק השוטר (מחוץ לתמונה) ובוכה כשמר ואן־דר־לינדן מסביר לו שאיציק הוא הנס הקטן (3). השוטר מציג את מר ואן־דר־לינדן לאיציק: „תכירו, זה אבא של הנס הקטן, שנעלם לפני 20 שנה כשניסה לחסום סכר באצבע. וזה קוזו אוקמוטו הקורא לעצמו יוסי, מרוב שהשתגע, אבל בעצם הוא איציק הבדואי, המכונה גם עבדאללה לוין". „נעים מאוד" אומרים כולם בנימוס (4) איציק והרב מאושרים. „עבדתי עליך" אומר איציק „אני לא קוזו אוקמוטו שקוראים לו יוסי, אני כושי שקורא לעצמו הנס" (5). השוטר שוב מנסה להסתלק הביתה, אך אויה — מה רואות עיניו? (6) — אלפי עתונאים בוכים מגיעים לבית הרב: „זה הסקופ שלי!!!" מייללים כל העתונאים (1) השוטר פורץ בבכי (3), מנסה לדלג על תמונות 4 ו־5 ולברוח הביתה, אך אויה — מה רואות עיניו? (6) — המשך בשבוע הבא.

מקופת־חולים נשארו רק החולים.

ידלין ברח עם הקופה!

■ לשר־החינוך והתרבות, **אהרון ידלין**, אירעה תקרית לא־נעימה עם הזמרת **יפה ירקוני**. בעת שיפה הופיעה לפני השר בגילת, מושבו של שר־החקלאות **אהרון אוזן**, קם לפתע ידלין ועזב את ה־אולם. הקהל, שנכח בהופעה, הלך בעיקבות השר — ויפה מצאה את עצמה לבדה על ה־במה ללא קהל. מאוחר יותר הגדירה את אהרון ידלין כ„שר חינוך ללא חינוך.” כשנודע ה־דבר לשר, שלח לה מיכתב־התנצלות שבו הסביר כי לא יצא את האולם במזיד.

■ שר־החינוך והתרבות או־הב, כנראה, לכתוב מיכתבים. השבוע גילה, כי הוא מקבל עשרות מיכתבים מאזרחים ב־לישכתו. במקום לתת למזכירה להשיב עליהם בשמו, הוא אוסף את המיכתבים, לוקח אותם ב־סוף השבוע לקיבוצו, חצרים, ועונה עליהם באופן אישי. „וכך אני מצליח להתחמק לפ־עמים מתורנות־מיטבח,” אמר השר.

■ שר־השיכון, **אברהם עו־פר** מצא פנאי השבוע לבוא, יחד עם שר־התחבורה **גד יע־קובי**, למסיבת בר־מיצווה ש־ערך העתונאי **משה** („מוש־קה”) **שלו** לבנו **רון**. אמר אחד הנוכחים: „זוהי, כנראה, מסי־בת־הקוקטייל האחרונה שעופר נוכח בה. מהשבוע הבא הוא יהיה מאד עסוק.” כשנשאל ב־מה, השיב בבדיחות־הדעת: „בחקירות.”

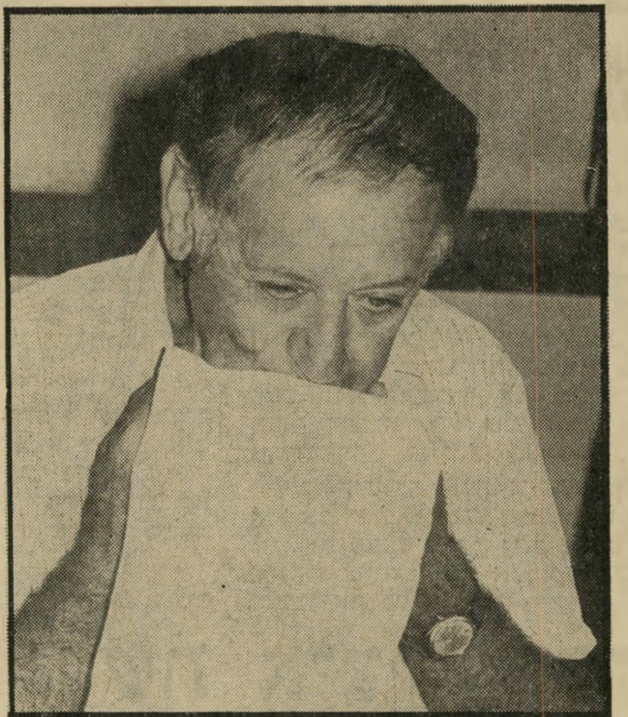

אברהם עופר

שר־השיכון, ידוע כאיש יורק. הוא מרבה לבקר בבריכה האכסקלו־סיבית של שכונת נווה־אביבים בצפון תל־אביב. באחד הימים הבחינו המתרחצים בבריכה, בשר שרקק לעברה. אחד מחברי המקום, המו״ל יוסף אלקוני, לא יכול היה להתאפק, ניגש אל השר ואמר לו: „אדוני המיניסטר, אתה מוכן בבקשה להפסיק לירוק לבריכה שאנחנו כולנו שוחים בה?” השיב עופר: „אני לא יורק לבריכה, אני יורק לתעלת־חמים.” התרגז אלקוני: „אדוני השר, בתוקף תפקידך אני מצפה שתכיר את חוק הכלים־השלובים!”

הדין **חיים גושן**, שנחקר ב־מישטרה בקשר לפרשה במשך ארבעה ימים תמימים כינה — במשך כל החקירה — את זיגל בשמו הפרטי, בנימין, למ־רות שהשניים לא הכירו זה את זה כלל קודם־לכן.

■ א־פרופו אשר ידלין, ה־סנונית של גל הבדיחות המלווה בכל פעם שמה של אישיות ה־נמצאת בחדשות, אומרת: „מ־קופת־חולים נשארו עכשיו רק החולים. ידלין ברח עם הקו־פה!”

■ בנשף של היחידה המר־כזית במישטרת מחוז תל־אביב השתתף, כמנחה, **מני פאר**. אלא שהפעם בניגוד, לפעמים קודמות שבהן נטל חלק בנש־פים מעין זה, סירב מני לנסוע לנשף, שהתקיים במלון רמדה קונטיננטל בתל־אביב, במכונית הקורטינה של הבולשת. הסביר מני לנהג שבא לאוספו: „ב־פעם הקודמת שלקחת אותי מ־הבית, כל השכנים אמרו ש־תפסו אצלי סמים ושנלקחתי לחקירה.” מני העדיף לנסוע בעיקבות הקורטינה, במכוניתו הפרטית. אלא שגם תרגיל זה לא חיסן אותו מפני פיות ה־שכנים. למחרת פגשו אחדים מהם באשתו, **קרני**, ואמרו לה: „איזו פרוטקציה יש ל־בעלך? הוא ו**אשר ידלין** נוס־עים לחקירה במכוניותיהם ה־פרטיות!”

■ באותו נשף הופיעו אמנים רבים. אולם מסמר־הערב היה **דודו אלהרר**. כשראו אותו קציני ושוטרי היחידה המר־כזית, בראשותו של המפקד **ארמונד לוי**, פרצו בצעקות קיצביות: „טלפלא! טל־פלא!” דודו מנחה, כידוע, את תוכנית־הילדים הפופולרית ב־טלוויזיה. מני פאר נדהם נוכח גלי ההערצה ההמונית, לא הת־אפק והעיר: „אני לא אתפלא לשמוע שטלפלא היא תוכנית־חובה במישטרה.”

■ ח״כ הליכוד **יחזקאל פלומין** הכריז, כי הוא מעונ־יין לכהן בכנסת שתי קדנציות בלבד. כשנשאל מדוע, השיב: „אני לא מעוניין שמישמר־ה־כנסת יילך אחרי הארון ב־הלווייה שלי.” אמרו לו: „ומה עם הילדים? הרי בכל פעם ש־מת ח״כ, הם מקבלים יום־חופש.” השיב פלומין: „הם יצטרכו לשמוח בצורה אחרת.”

■ בעת טכס הענקת אזר־חות־הכבוד של נצרת־עילית ל־שר־הפנים ד״ר **יוסף בורג**, גילה השר לד״ר **סמי ג׳ר־איסי**, חבר הוועדה־לתוכניות־רווחה לאוכלוסייה הערבית כי אשתו **ריבקה**, שהיא דור חמישי בארץ ובתו של הרב סלונים מחברון, חבה את חייה לערבים שהצילו אותה ואת מישפחתה בתקופת הפרעות שם.

יצחק שני

מנהל אולפני „ברקי פטח המפריס” ו־אשתו נורית, פגשו במסיבה את הגשש החיוור ישראל („פולי”) פוליאקוב. שני הפיק את סירטס של הגששים. במהלך ההסרטה התעקש להופיע בסרט כשחקן וניתן לו תפקיד של מהמר בקלפים שפולי עובד עליו. במסיבה בה נפגשו ה־שניים, בביתו של יהודה ברקן, התקיים גם משחק קלפים, אלא שהפעם עבד שני על פולי. „בחיים זה לא כמו בסרטים,” אמר.

■ רמז עבה נתן מזכיר מו־עצת פועלי תל־אביב־יפו, **דוב בן־מאיר** לעורך ידיעות אח־רונות ד״ר **הרצל רוזנבלום**. רוזנבלום, שפגש בבן־מאיר ב־מסיבה, אמר לו כי לדעתו ערפו את ראשו של המזכיר הקודם, **אורי אלפרט**. השיב בן־מאיר, שדבריו של רוזנבלום לא מצאו חן בעיניו: „זה הכל עניין של גיל. בן־אדם צריך לדעת מתי הוא נעשה זקן מדי בשביל למלא את תפקידו.” לרו־זנבלום מלאו לפני חודשיים 73.

■ באחרונה ביקר בישראל נשיא שופרסל, **יעקב ברין** בן ה־72, המייצג את קבוצת־המשקיעים הקנדית בחברה זו. ברין התעניין אצל מנכ״ל ה־חברה, אלוף (מיל.) **יוסף גבע**, מה קורה בפרשת **אשר ידלין**. גבע עידכן אותו, ו־סיפר לו על ידידותיו של ידי־לין, בהוסיפו: „תיזהר במה שאתה עושה עם המזכירה שלך.” השיב ברין הקשיש: „בגילי, אני מקבל את מה ש־אמרת כמחמאה.”

■ חוקרו הראשי של אשר ידלין, ניצב־מישנה **בנימין זיגל**, ידוע כמי שמקפיד ב־יותר על גינוני־כבוד כלפיו. מאז נפתחה חקירתו של ידלין, אין זיגל מסתיר את רוגזו על כך שידלין והנחקרים האחרים, אינם מתייחסים אליו, לדבריו, בכבוד הראוי. ידלין נוהג לט־פוח על כתפו של זיגל טפיחות עזות דרך־ידידות, ואילו עורך־

אפריים קישון

מתפרסם עתה בגרמניה מעל גבי שקיות־הניילון של חנויות הכל־בו הגדולות. ציור זה הוא אחת ממודעות־הפירסומת לסיפרו של הסאטיריקן הישראלי, שהפך רב־המכר מיספר 1 בגרמניה. הוא מודפס על־גבי שקיות הניילון המשמשות כסלים בסופר־מרקטים. הספר „יש נפט, משה?” נמכר בגרמניה במחיר של כ־70 ל״י.

הורוסקופ

השבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע שעבר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפיזיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטלו עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות שלך — תצליח. נסה לאנוס עצמך לא לבזבז כסף.

יום ראשון הוא יום טוב במיוחד, בכל הקשרים שלך עם המין הגברי. תוכל להסתדר לא רע בעסקים השבוע אם תרסן את נטייתך הטבעית ללחום על דברים קטנים שאין להם חשיבות יתירה. ורק מרגיזים אותך. השבוע, נסה לחפש לך תחומים חדשים לעיסוק בזמן הפנוי שלך.

בדומה למלח מנוסה, היה נכון לזוז עם כל רוח, העיקר — שלא תיתקע במקום אחד, שלא תקבל התחייבויות מרחיקות לכת, ושלא תבטיח הבטחות. אתה עשוי לגרום צער לאשה מבוגרת, וגם עשוי להביא לידי ניתוק עם גבר השוחר את טובתך. אין זה שבוע לקשרים רומנטיים.

שמך הטוב טוב מאוד. על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים שנראים לך, אולי, רעשניים מדי. בת תאומים, השמלה הצבעונית היא, השבוע דווקא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ולמחלות עור מוטב שלא יצאו השבוע למרחקים. אלו העומדות להינשא — מוטב להן לדחות את תכניתם לזמן־מה. אין זה שבוע לבילויים.

מחווה בלתי צפוי מצד אדם שמעולם לא נחשב בעיניך כדורש טובתך, עשוי להבהיר כמה ענינים סתומים, ולשים קץ למקור בעיותך. אותו אדם יעשה למענך עוד יותר מזה, ואם תאיר לו פנים בסוף שבוע, הוא עשוי לפתוח בפניך אפשרויות קודמות בתחום החברתי. הכל תלוי בך.

אם תסמוך השבוע על האינטואיציה שלך, ולא תהסס לקבל החלטות חשובות במישור הכספי, עומדים לרשותך סיכויים רבים לעשות עיסקה מצויינת ולהבטיח את עתידך לאורך ימים. אם ההחלטה אינה בידך, הפעל את מלוא השפעתך על בר הסמכא, והשתדל לשכנע אותו בדבריך.

פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת מאזניים, לקראת סוף השבוע, או בתחילת השבוע הבא. השותף לפלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו לא, ואשר בתקופת ליבלוב־האהבה [illegible] נידמה יהיה לך כי זהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את מ[illegible] כל [illegible]. בשטח העסקים — אין חדש. ההצעה שקיבלת היא [illegible], [illegible] הפרטים הכלולים בה הם נכונים [illegible]דוייקים — היזהר.

באמצע השבוע תהיה לך הזדמנות להרהר בדרכך בחיים, בהשפעתה ש[illegible] שיחה אינטימית עם אדם שאתה רוחש לו אימון. הוא יצליח לשכנע אותך, כי אתה מסוגל להשיג הרבה יותר מכפי שהשגת עד כה, אם תהיה פחות עצל ותפתח את כשרונות היצירה שבך. המנע מהחלטות נמהרות.

אל תנסה לכפות על עצמך ועל אחרים מצבים בלתי נוחים, אך ורק משום שהחברה דורשת זאת. הישמר מפני דחפים פנימיים למצוא פתרונות לבעיות שאולי אינן קיימות כלל. מישהו המושך בחוטים מאחורי הקלעים יגלה יותר ויותר את נוכחותו בסוף החודש. מורך הלב שאתה מגלה בנוכחות אנשים, מונע בעדך להתקדם בעבודתך.

אל תיתפסי לדאגה ולמצב רוח כשתבהיני ביום שני בגוון החיוור המרחף על פניך וברגישות המוזרה שאת חשה כלפי [illegible] אותך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואהבה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שהכל ברור לך ואת רוצה בו — עתידך תלוי בזה.

אם תעמוד השבוע בפני בעייה מביכה הקשורה בבירור משפטי, הסדרת עניין רשמי, או מגע בלתי צפוי עם הרשת, מוטב שלא תדחה את הטיפול בעניין, התחל בכך מיד, בסיועו של אדם המתמצא בסבך עניינים זה. אדם כזה עלול להבהיר לך שמצבך אינו מזהיר כפי שדימית, וכי תעבור תקופה ממושכת של מתח ואי־נעימות עד שהעניינים מתסדרו.

סוף סוף מותר לך להתאהב, אך תיזהר לא לאבד את הראש. אל תחליט החלטות גורליות בעניינים כספיים, ואל תיכנס לוויכוחים מיותרים עם חבריך לעבודה. לביאה — אם לא הספקת לבזבז את כל הכסף שלך במכירות סוף העונה — עשי זאת עכשיו — הכוכבים בעדך.

אנשים

עדה מכנס

אחת הנשים הזוהרות של תל־אביב, השתתפה ביום שבת בכנס של ספורטאי העבר. עדה בת ה־52 היתה בסוף שנות ה־30 אלופה בקפיצה לרוחק ובריצות הקצרות. שיאה לריצת 100 מטר היה אז 12.1 שניות, שיא הנחשב עד היום לזמן מעולה. עדה באה לכנס עם בתה הקטנה רותי, הנראית עמה בתמונה, התחרתה בריצת 60 מטר והגיעה שלישית לקו הגמר בתוצאה נהדרת של 8.1 שניות.

■ עורכת דבר, **חנה זמר,** זקוקה באופן דחוף לגליון ה־פלייבוי שבו התפרסם הראיון עם המועמד הדמוקרטי לנשיאות ארצות־הברית, **ג'ימי קארטר.** בשידור־רדיו, התוודתה זמר כי מוכרחה לקרוא את הראיון במלואו, כדי לראות — במקור — את דבריו של קארטר על היהודי־העבירה שהיו לו בחייו. כדי שלא יחשדו בה כי היא מבקשת את הגיליון בשל תמונת־הפנים שלו, שבה מופיעה תמיד נערת־החודש בעירום, הודיעה זמר למאזינים כי היא מוותרת על התמונה, והם יכולים לשמור אותה אצלם.

■ בשידור־רדיו אחר, שנערך במיסגרת התוכנית האדם השלישי בגלי־צה"ל, ניסו שלושת חברי־הצוות, הבמאי **יואל זילברג,** העיתונאית **טלילה בן־זכאי** והשדרן **משה טימור,** לגלות מי מבין שלושה אנשים נעלמים הוא **יעקוב חלפון,** יועץ־הסתרים־לשעבר של ראש־הממשלה **יצחק רבין.** יואל זילברג ביקש משלושת האלמונים, שרק אחד מהם היה חלפון האמיתי, לומר לו בבולגרית את האימרה הבולגרית הידועה: „היה, שתה קפה והלך!" יעקב חלפון האמיתי התחמק מלעשות זאת, בטענה: „אצלנו היו שותים תה."

■ אחרי שהתגלתה זהותו של יעקוב חלפון האמיתי, הוא נשאל אם יש לו שאיפות לכהן בתפקיד ראש־ממשלת ישראל. התוודה חלפון: „היו לי — לפני שלושים שנה!"

■ ראש־עיריית תל־אביב, **שלמה („צ'יצ'") להט,** העמיד לרשותו של ספן־השלום, **אייבי נתן,** שלושה מיגרשים עירוניים בפרברי העיר, כדי שאייבי יוכל להקים עליהם מיגרשי־מישחקים לילדים, כתרומת ספינת־השלום שלו לילדי העיר. תוך יום אחד הוקמו שלושה מיגרשים, שבכל אחד מהם מיתקני־שעשועים בשווי של 25 אלף לירות; בשכונת־התיקווה, ביפו ג' ובשכונה הערבית ביפו, ליד רחוב 60. למחרת כבר לא היה אחד מ־המיגרשים האלה קיים. בירי־ונים הציתו בלילה את כל ה־מיתקנים, שעלו באש. צ'יצ' לא נרתע. „אסור לנו להיכנע לבירייונים," אמר. הוא החליט להציב שומרים על חשבון ה־עירייה, כדי שיגנו על מיגרשי־המישחקים. אייבי הסכים לתרום שוב מיתקנים חדשים, במקום אלה שהועלו באש.

■ אגב, בעת שאייבי וצ'יצ' נסעו יחדיו לראות את המיג־רשים, נתקעה לפניהם מכונית שנהגה לא יכול להתניע. נוס־עי אותה מכונית התאמצו לדחוף אותה. צ'יצ' לא חשב פעמיים, ירד מהמכונית וסייע לנוסעים האלמונים לדחוף את מכוניתם, כדי לאפשר להת־ניעה. כאשר הותנעה המכונית לבסוף, אמר אחד מנוסעיה ל־ראש־העיר: „אנחנו מצטערים — אבל לא נצביע בשבילך. אנחנו מנתניה."

■ כשנשאל המפיק **יעקוב („יענקל'ה") אגמון** מה יעשה אם, נוסף על תיאטרון בימות יסגרו גם את מקהלת רינת ואת האנסמבל הקאמרי שהוא מנ־הלם, השיב: „בכל מיקרה אני יכול לחיות על רווחי האשה." אגמון נשוי, כידוע, לשחקנית **גילה אלמגור.**

■ דימויו של המשורר **דויד אבידן** ככובש־נשים מושבע, נותץ על־ידי הגרפולוגית **הנה קורן,** שקבעה על־פי כתב־היד שלו כי יש לו דווקא בעיות של קומוניקציה עם נשים. לאצנית **אסתר רוט־שחמורוב** סיפרה, כי יש לה רגישות באיזור הבטן. לעומת אבידן, שלא היה מוכן להודות בחוסר־הקומוניקציה שלו עם נשים, התוודתה אסתר לאחר־מכן כי מאז עברה את הניתוח הקיסרי, היא סובלת מרגישות המפריעה לה לפעמים באימו־ניה.

■ פסוק השבוע שייך ל־מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה, **עמוס ערן:** „ההיסטוריה חוזרת על עצמה — אבל כל פעם יותר ביוקר!"

סכנת כיליון למיפעלי ים־המלח

ירידת מיפלס מי ים־המלח הביא לניתוק תחנות־השאיבה של המיפעל מן האגן הדרומי של הים, ועתה משתמש המיפעל במיים לא רוויים. החודש החלה הנהלת מיפעלי ים־המלח בהקמת תעלת הזנה חדשה, שתחבר את המיפעל עם הים ליד מצדה. ההשקעה בתעלה זו היא 50 מיליון לירות ועל בנייתה להסתיים

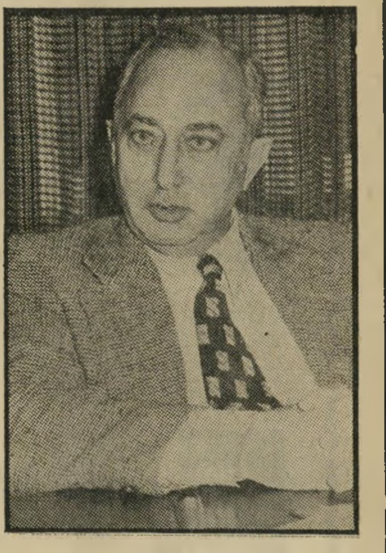

מנכ"ל מקלף
עודפים בסדום

תוך שנתיים מכסימום. אם לא תסתיים, לא יהיו למיפעל מי־מלח לעיבוד.

מנכ"ל „כימיקלים לישראל," בעלת מיפעלי ים־המלח, **מרדכי מקלף**, אמר כי התעלה החדשה תפתור את הבעייה רק באופן זמני. אם לא תיכרה תעלה מן הים־התיכון לים־המלח, תגרום ירידת מיפלס ים־המלח לסגירת המיפעל.

מקלף מסר, כי למרות המשבר במחירי האשלג והפוספטים, מתבצעת עתה תוכ־נית־השקעות בהיקף של 1.4 מיליון לי־רות, שתביא את המיפעלים מייצוא נוכחי של 120 מיליון דולר, לייצוא של 300 מיליון דולר בעוד שנתיים.

ההשקעה העיקרית היא במיפעל ה־גדול לפוספטים בנחל צין, שבו מושקע מיליון לירות. המיפעל ייצר בעוד שנה 2 מיליון טון פוספטים, ועתה מסתיימת הקמת מסילת־הברזל אליו. מיפעל זה ישמש התשתית התעשייתית לכל הפי־תוח בתעשייה הכימית בארץ בעשור ה־קרוב.

שני מיפעלים גדולים נוספים הנמ־צאים בשלבי הקמה הם מיפעל הכלור בסדום, והרחבת מיפעל הברום הקיים לייצור של 60 אלף טון לשנה. המיפעל הרביעי המוקם הוא לייצור תירכובות־ברום ברמת־חובב. מיפעל זה, יחד עם המיפעל של „כימיקלים לישראל" ב־הולנד, יאפשר את קליטת ועיבוד מרבית הברום של המיפעל בסדום.

הנגיד וכספי הציבור

נגיד „בנק ישראל", הנוכחי, **משה זנבר**, ורעייתו, שוהים עתה במנילה, בירת הפיליפינים, בוועידת הבנק העו־למי.

עם שובו ועם פרישתו מתפקיד הנגיד ייכנס זנבר לכמה תפקידים אחרים. הוא יכהן כיושב־ראש מועצת־המנהלים של „מיפעלי נייר חדרה" בשליש מישרה, ושכרו יהיה 200 אלף לירות לשנה. „מיפעלי נייר חדרה" שרויים במשבר כספי חמור, ומציעים עתה למכירה את הקומות שרכשו בשעתו ב„בית התעשיי־נים" בתל־אביב. רווחיהם באים מהגנת המכס על יבוא מתחרה, המאלץ את הציבור לשלם ביוקר עבור תוצרת „מיפ־עלי נייר חדרה." מהם יוכלו לממן מש־כורת אסטרונומית לזנבר, עבור שליש מישרה.

בשליש מישרה נוסף יכהן כיושב־ראש מועצת־המנהלים של מיפעל „פרוטא־רום", המוגן בחומות־מכס גבוהות ה־מאלצות את הצרכנים לקנות את תו־צרתו־שלו בלבד, במחירים מופקעים. זנבר יקבל ממיפעל זה 40 אלף דולר לשנה.

בנוסף יכהן כמרצה באוניברסיטת תל־אביב, בשכר גבוה, אם־כי לא כדוגמת שתי המשכורות האחרות.

כן יקבל זנבר פנסיה מ„בנק ישראל," כנגיד פורש, ופנסיה נוספת כיושב־ראש מועצת־המנהלים של „הבנק לפיתוח ה־תעשייה."

אולם, עם הכסף הזה, הוא מסרב בכל תוקף לשלם את מס־ההכנסה על דירת־המתנה שקיבל מן „הבנק לפיתוח התעשייה." עת התמנה כנגיד „בנק יש־ראל" בסוף שנת 1972. מס־ההכנסה דורש עתה את המס — 350 אלף לירות — מן „הבנק לפיתוח התעשייה", ה־ממומן בכספי הממשלה.

אישי־הציבור הנוסעים

בראשונה מבלי לשלם

זוהי רשימה שלישית של נוסעים שטסו במחלקה־הראשונה, למרות שקנו — או קיבלו חינם — כרטיס למחלקה רגילה. לפי החוק, על נוסעים אלה לשלם היטל־נסיעות על הפרש מחיר הכרטיס בין המחלקה־הראשונה למחלקה הרגי־לה. ההיטל על כרטיס לניו־יורק הוא 600 לירות.

בשתי הרשימות הקודמות הביא „ה־עולם הזה" את שמות ראשי מינהל־הכנסות־המדינה ופקידי־מדינה, וכן אישי־עסקים שנסעו בראשונה מבלי ל־שלם את ההיטל ומשום כך עברו על החוק. להוציא את הפירסום במדור זה, לא זכה הנושא בכל טיפול ציבורי שהוא. הסיבה לכך נעוצה, אולי, ברשימה הנו־כחית של אישי־ציבור, שנסעו לחו"ל ב־אותה צורה.

- ח"כ **אהוד אולמרט**, 9.3.76, טיסה 327 לרומא.
- **חיים טופול**, שחקן, 16.1.76, טיסה 115 ללונדון, ושוב ב־2.2.76, טיסה 315 ללונדון, ושוב ב־5.4.76, טיסה 001 לניו־יורק.
- **חגי פינסקר**, מנהל הרדיו, 27.5.76 טיסה 315 ללונדון.
- **משה לוין**, נציג „טיים" בישראל, 9.5.76, טיסה 015 ללונדון.
- ח"כ **מנחם בגין** ורעייתו, 19.1.76, טיסה 323 לפאריס, ושוב ב־6.4.76 טיסה 015 לניו־יורק.
- **אורה טבת**, מזכירת „וראייטי" בישראל, 28.5.76, טיסה 015 לניר־יורק.
- ח"כ **שימחה ארליך**, 18.1.76, טיסה 347 לציריך, ושוב ב־28.4.76 טיסה 023 לניו־יורק.
- **שלום רוזנפלד**, עורך „מעריב", 15.1.76, טיסה 001 לניו־יורק.
- ח"כ **אהרון יריב**, 30.4.76, טיסה 015 לניו־יורק.

ראש־עיריה קולק
צדיק בסדום

- **גידעון רפאל**, שגריר, ורעייתו, 30.4.76, טיסה 015 ללונדון.
- **מירה אברך**, עיתונאית, 2.5.76, טיסה 323 לפאריס.
- **משה ז"ק**, עיתונאי, 9.5.76, טיסה 015 ללונדון.
- **ישראל פלד**, ראש עיריית רמת־גן,
- **ירוחם משל**, מזכ"ל ההסתד־
7.3.76, טיסה 315 ללונדון.
רות, 8.3.76, טיסה 333 לפאריס.

האישיות הציבורית היחידה המסרבת, לדיברי „אל־על," לטוס במחלקה־הראשו־נה במחיר כרטיס של מחלקת־התיירים, היא ראש־עיריית ירושלים **טדי קולק**. צדיק אחד בסדום.

מדוע נפסל שפר?

אחד המועמדים למישרת המישנה ל־נגיד „בנק ישראל" היה המנכ"ל הנוכחי של הבנק, **אליעזר שפר**. שר־האוצר **יהושע רבינוביץ**, נטה להציע אותו, עד שהניחו על שולחנו תיק הנוגע ל־ענייני מס־ההכנסה של שפר. התיק כלל כמה עובדות, המצביעות על אפשרות של

מנכ"ל שפר
עיסקי מס

הגשת תביעה נגדו מצד שילטונות המס. העיון בתיק גרם לשר־האוצר לחזור בו מכוונתו.

שפר התפרסם, בשעתו, כאשר הסדיר כי „בנק ישראל" יתן לו שתי הלוואות לרכישת דירה אחת, היא הווילה שלו בירושלים. הדבר נעשה כך שההלוואה השנייה ניתנה כאילו לסטודיו של אשתו, הנמצא באותה הדירה. הדבר סתר את הוראות „בנק ישראל" לגבי הלוואות לעובדים מכספי הבנק.

התעשיינים מבקשים דחיית תשלום מע"מ

התאחדות התעשיינים מפעילה לחצים על מינהל־הכנסות־המדינה, כי יסכים שהתעשיינים ישלמו את מס־הערך־המו־סף באשראי של כמה חודשים, כפי שהיה מקובל לגבי מיסי־הקנייה. התעשיינים טוענים, כי בעבר שילמו את מס־הקנייה באיחור של 75 ימים. עם הפעלת מע"מ הוצמדו מיסי־הקנייה אליו, וכל האש־ראים בוטלו, דבר המכביד ביותר על התעשייה.

הענף הנפגע מכך בצורה הקשה ביותר הוא ענף המשקאות הקלים. אחד ה־יצרנים הגדולים בענף, **משה בורנשטיין**, בעל תישלובות מיפעלי „טמפו", נפגש עם הממונה־על־הכנסות־המדינה, **משה נוידרפר**, וביקשו להקל על ענף זה, ולתת לו אשראי לתשלומי מע"מ.

כפי שנמסר, סירב נוידרפר להיעתר לבקשה, העומדת בניגוד לחוק שעיקרו העברת סכומי המס מדי חודש בחודשו.

הרווחים על בתי־מישרדים

שני בנייני־מישרדים נבנים עתה ב־איזור מנשיה בתל־אביב. האחד הוא בית־התעשיינים, והאחר בית־מישרדים של קונצרן „גיבור". שניהם מציעים שט־חים למכירה לכל פונה. בית התעשיינים מציע שלוש קומות למכירה במחירי ה־עלות מבלי להרוויח, ודורש מחיר של 3700 לירות למטר.

בית „גיבור" דורש מחיר של 7200 לירות למטר. שני הבתים נבנים באותו מקום, באותה שיטה. המסקנה הבלתי נמנעת: מקימי בית „גיבור" מרוויחים 3500 לירות למטר, או רווח של כמעט מאה אחוזים, בתנאי שמישהו יעדיף את ביתם על־פני בית התעשיינים.

איך עוברת „פרדס" על החוק

לא לעיתים קרובות מגלה פסק־דין עבירות חמורות על החוק. כאשר קורה דבר כזה, סביר שהגילוי יניע את גלגלי הצדק לידי פתיחה בחקירה. אולם, משום מה, במיקרה שלהלן לא נעו גלגלי הצדק, אך יש לקוות כי הפירסום יניע את היועץ המישפטי־לממשלה, **אהרון ברק**, לפעולה.

בפסק־דין שנתן בית־המישפט־העליון (ע.א. 380/75) בפני השופטים **צבי ברנזון, אלפרד ויתקון** ו**משה בייסקי**, נדונה טענת „פרדס," אגודה קואופרטיבית של פרדסנים, נגד פקיד־השומה. מסתבר כי ל„פרדס" יש מיפעל למוצרי־הדר, שהיא המפעילה אותו.

„פרדס" ניסתה למוכרו ל„עסיס", ואחר־כך חזרה בה מן המכירה והסכימה לשלם ל„עסיס" פיצוי על הביטול. את הפיצוי תבעה לנכות כהוצאה מוכרת, אך פקיד־השומה סירב להכיר בכך. בית־המישפט הצטרף לדעת פקיד השומה, ובפסיקתו קבע:

„...עדיין לא התייחסתי לקושי נוסף האורב לאגודה בעירעורה. השופט המלומד (בבית־המישפט המחוזי) קבע, שכל הרבותא שבהיות מיפעל כמו האגודה גם בעל שליטה על מיפעל תעשייתי לייצור מוצרי פרי־הדר, היא שעל־ידי כך ניתן למיפעל כזה להערים על החוק. הרי קביעת המיכסות ליצוא, לשיווק מקומי או לתעשייה היא בידי המועצה־לשיווק־פרי־הדר, ועל פיה הכל יישק. אך הלכה למעשה, אגודה של פרדסנים, שהיא גם שולטת על מיפעל תעשייתי, יש בכוחה להתחמק מפיקוח המועצה.

„האגודה טענה שאין בכך דבר בלתי־חוקי, אך השופט הביע דיעה אחרת. עם זאת, לא ביסס השופט את פסק־דינו על הנימוק שהוצאה המשמשת מטרה בלתי־חוקית אינה ראויה לניכוי, ואילו המשיב (פקיד השומה) חזר על טענתו שאין להתיר את הניכוי גם מטעם זה. סבורני שלפי ההלכה שנפסקה בעניין אוצר לאשראי של הפועל־המיזרחי נגד פשמ"ג (ע"א 507/59), אין מנוס מדחיית העירעור גם מטעם זה."

דברים ברורים. אך מדוע לא הוגשה תביעה נגד מפירי־החוק?

כן. אתה נהנה מ־10% מענק
בתכנית ח"י כח 18,000 של בנק לאומי.
כן. גם סכום החסכון וגם המענק
זוכים ב־100% הצמדה.
כן. קיים גם פטור ממס על המענק, הריבית והפרשי ההצמדה.
כן. תיהנה מכל היתרונות הנ"ל אם תתמיד בחסכון למשך 6 שנים.
כן. כדאי לך (ולכל בני משפחתך)
להצטרף לתכנית החסכון החדשה ח"י כח 18,000.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי,
בנק אגוד, בנק קופת־עם ובנק ערבי־ישראלי.

ח"ים כח 18,000

בנק לאומי
לישראל בע"מ
הבנק הצועד עם הזמן

מה עומד מאחורי
ה-504 L?

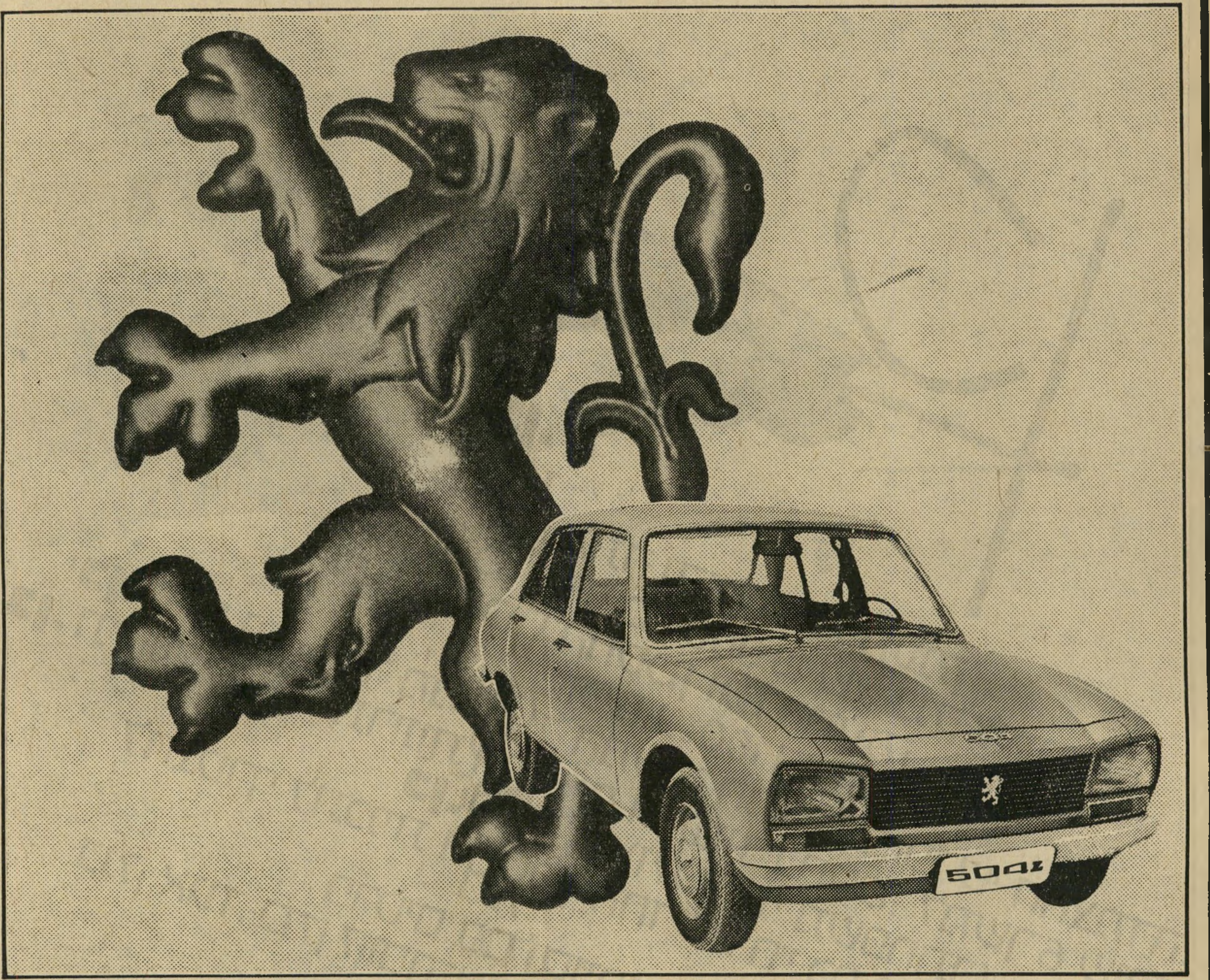

מפעלי פיג'ו - מתעשיות הרכב המובילות באירופה. על כל המשתמע מכך. מעצבי רכב עטורי-ידע ונסיון. מעבדות מחקר משוכללות עם מכשור חדיש. ניסויי-דרך מקיפים. מוניטין בינלאומי ובישראל-רשת מוסכים עניפה לשרות מהימן. במילים אחרות.
אותה החברה בדיוק שעמדה מאחורי ה-404 "הפופולרית" - סיפור ההצלחה של פיג'ו.

בפיג'ו לא מסתפקים בהצלחות. אדרבה - שואפים לשפר אותן עוד יותר החוצאה היתה 504L-, מכונית מודרנית וחסכונית עם מנוע משוכלל של 1796 סמ"ק. שכבשה עד מהרה את מקומה של ה - 404 בשווקי תבל.

תמורת הבדל קטן במחיר בהשואה לקודמתה. אתה רוכש מכונית המצויידת במיטב השיפורים ההנדסיים ועשירה באביזרי נוחות ובטיחות במו אחותה המהודרת 504 GL עם זאת. מחירה הוא בין הנמוכים בהשוואה למכוניות אחרות בנפח מנוע דומה.

מנוע ה -504L בעל יחס-דחיסה נמוך ולכן מתאים לשמוש בדלק 83 אוקטן. החוסך לך כ- 18% מהוצאות הדלק! צריכת הדלק הממוצעת שלה היא 10.7 ליטר בלבד ל-100 ק"מ וגם הטיפולים השוטפים בה מינימליים. כל זאת. הודות לאיכות הגבוהה של מערכותיה הטכניות וחלפיה ולבלאי הנמוך שלהם. אמינותה המרשימה זכתה מזמן להכרה בינלאומית - ה -504L זוכה מדי שנה במקומות הראשונים במרוצי ה"ספארי" האפריקניים הקשים בעולם.

אלו מעט מן המעלות שמציבות את פיג'ו 504L באחד המקומות הראשונים בטבלת המכירות של כלי-רכב מסוגה. בישראל. לכן. אם היית מרוצה מה-404. תהיה מרוצה עוד יותר מהמחליפה שלה 504L.
לבחירתך. דגם סאלון ל-5 נוסעים
עם או בלי תיבת הילוכים אוטומטית או דגם "סטיישן" עם דלת חמישית מאחור וכושר טעינה של 670 ק"ג.

פיג'ו 504L
שיפור של הצלחה

פחות משנתיים אחרי שפרש מתפקידו כנציב מס־ההכנסה, הפך יעקב תמיר בעל רכוש

איך להפוך מיליונר ממשכורת ממשלתית

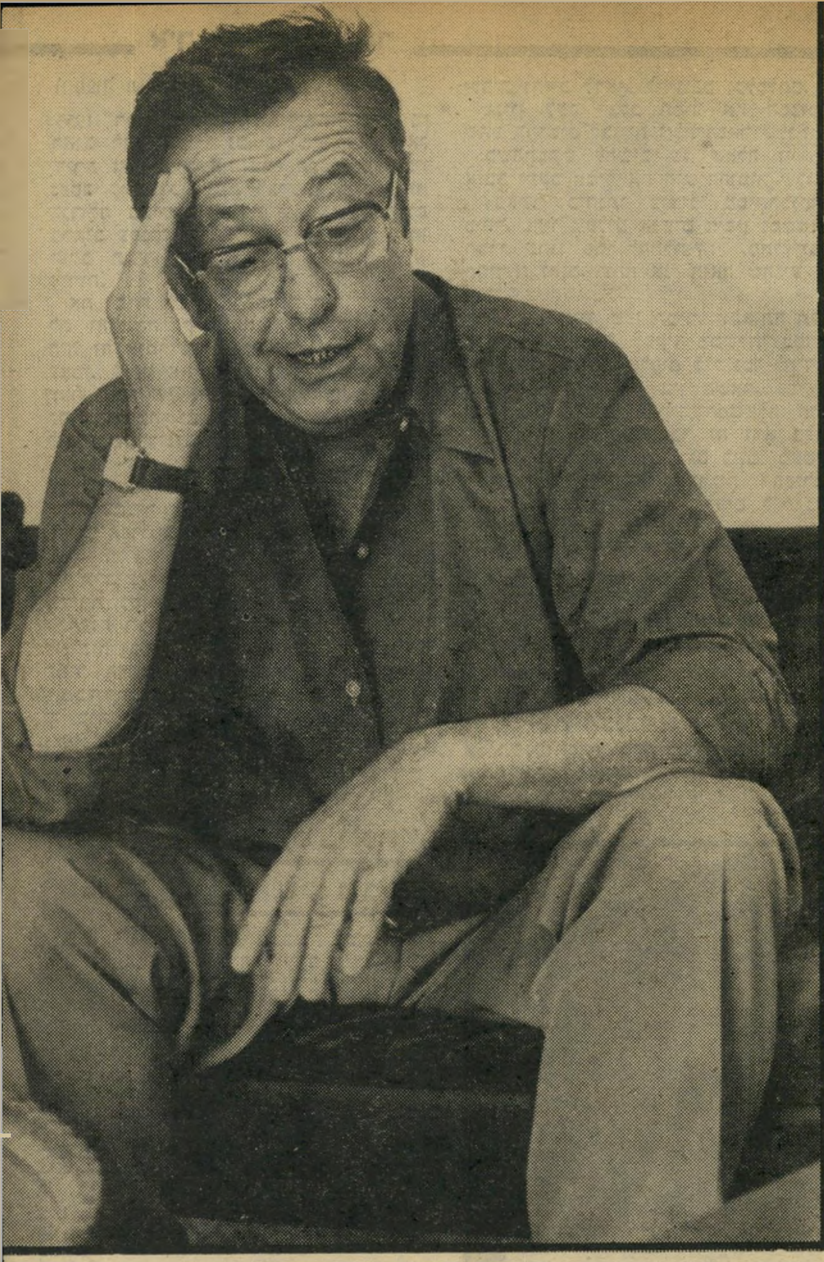

תשע שנים רצופות כיהן יעקב תמיר בתפקיד־המפתח החשוב של נציב מס־ההכנסה במשרד־האוצר.

אחרי תפקיד המנהל־הכללי של האוצר, זהו — יחד עם תפקידי הממונה־על־הכנסות־המדינה והממונה־על־התקציבים — אחד משלושת התפקידים הבכירים ביותר במשרד. יעקב תמיר האריך לכהן בו, משנת 1966 ועד לסוף חודש ינואר 1975, כאשר פרש מתפקידו.

במשך תשע שנים אלה, שקדמו לרפורמה שהונהגה במס־ההכנסה, היו שיעור מס־ההכנסה בישראל, מהגבוהים ביותר בעולם. יחד עם המילוות הנספחים למס־ההכנסה הגיע שיעור המס, אחרי השתכרות נמוכה יחסית, לשיעור של כ־90%. מומחי מס אף חישבו ומצאו שבמקרים מסויימים הגיע שיעור המס אפילו ליותר מ־100% מההכנסה.

יעקב תמיר היה האיש שהיה ממונה על גביית המיסים בשיעור זה. במשך תשע שנים הוא ניצב כסלע איתן מול כל הטענות והמענות, שהועלו כלפי מס־ההכנסה, כאילו שיעוריו מונעים את הרצון לעבוד ולהשתכר ביושר, או כאילו הם תורמים להעלמת המס וליצירת שוק־ההון־השחור בארץ. הוא ידע כי כל הטענות האלה הן מופרכות מעיקרן ואין להן יסוד.

הוא יכול היה לתת דוגמה טובה מאוד כיצד אדם חרוץ, החי בישראל על יגיע כפיו וכשרונו, יכול לא רק לחיות בכבוד, אלא אפילו להתעשר ולצבור רכוש עתק. גם אם הוא פקיד ממשלתי.

וכל זאת, כמובן, מבלי לעבור על חוקי המס אפילו כחוט השערה.

ההוכחה החיה לכך היה נציב מס־ההכנסה, יעקב תמיר, עצמו. הוא, שהיה במשך למעלה מעשרים שנה פקיד ממשלתי, עובד־מדינה בדרגה בכירה, נוכח מניסיונו האישי כי פקיד ממשלתי, ששימש עבור רבים דוגמה של עובד־ציבור ישר, מסור והגון, יכול להפוך מיליונר — גם אם הוא נאלץ לקיים משפחה בת שבע נפשות על משכורת ממשלתית.

12 חדרים בווילה

זוהי הווילה החדשה של יעקוב תמיר בשכונת רמת־אשכול בירושלים. הווילה, שהיא מהמפוארות בשכונת־הווילות החדשה שהוקמה במקום, מכילה 12 חדרים, כשני חדרים, בממוצע, לכל אחד משְשת ילדיו של נציב־המס־לשעבר, שברשותו דירות נוספות בתל־אביב וירושלים. שווי הנכסים הללו, על־פי הערכה זהירה וצנועה, כ־2.5 מיליון לירות.

נציב מס־ההכנסה לשעבר יעקב תמיר

חמישה ילדים ארבעה בתים

יעקב תמיר פרש מתפקיד נציב מס־ההכנסה ב־31 בינואר 1975.

כיום, פחות משנתיים אחרי שעזב את השירות הממשלתי ופתח בקריירה פרטית כרואה־חשבון, יכול הנציב־לשעבר לסקור את פירות פעילותו בשירות הממשלתי — והם אינם מבוטלים כלל וכלל.

כי יעקב תמיר מחזיק היום בנכסים הבאים:

● דירה גדולה, אך ישנה, ברחוב רחל אמנו בירושלים, המושכרת עתה למרכז העולמי ללימוד מדיטציה תמורת שכר־הדירה הצגוע של 2000 ל״י בחודש. זהו סכום הגבוה משכר־הדירה הרגיל המשולם בירושלים עבור דירה בסדר גודל זה. אבל מאחר ויעקב תמיר הסכים שדירתו תשנה את יעודה לדירת־משרדים, יכול היה לתבוע סכום כזה.

● חדר נוסף באותו בניין מושכר, במחירים המקובלים בירושלים עבור דירת חדר, למורה למדיטציה. חדר זה היה תחילה מוסכו של נציב מס־ההכנסה, אותו הפך למחסן. אחרי שהפסיק להתגורר באותו בנין הפך תמיר את המוסך לחדר מגורים, אותו הוא משכיר תמורת 400 ל״י לחודש.

● וילה מפוארת בשכונת רמת־אשכול, בגבעת המיבתר בירושלים. זוהי אחת הווילות המפוארות והגדולות ביותר בשכונה הבנוייה כולה מווילות. הווילה, המכילה תריסר חדרים מרווחים, בנויה לתפארת, על כללי האדריכלות המודרנית, ומכילה בתוכה את כל השיכלולים, כולל חרסינות תוצרת־חוץ, על פי האופנה המקובלת בישראל. הווילה בנויה שלושה מיפלסים, שבאחד מהם שוכנים חדרי המשרד לראיית־חשבון שפתח יעקב תמיר, אחרי פרישתו מהשירות הממשלתי.

● דירה נוספת באזור היוקרה של כיכר המדינה בתל־אביב, שם פתח יעקב תמיר את הסניף התל־אביבי של משרד ראיית־החשבון שלו. דירה זו אינה רשומה רק על שמו. שותפים בה עמו חמשת ילדיו של נציב מס־ההכנסה לשעבר, כשהוא וכל אחד מהם מחזיקים בשישית הדירה.

● דירה גדולה נוספת בעיר העתיקה בירושלים, העומדת בפני השלמת בנייתה והעתידה לעבור לרשות תמיר בחודשים הקרובים.

בנוסף לנכסי הדלא־ניידי האלה מחזיק יעקב תמיר גם שתי מכוניות וולבו, אחת לצרכיו והשניה לצרכי אשתו.

שווי הנכסים הללו בילבד, על פי הערכה זהירה וצנועה מאד — ומבלי לבדוק או לחקור בדבר רכוש אחר בבעלותו של נציב מס־ההכנסה לשעבר — נע בין שניים וחצי מיליון ל״י לשלושה מיליון ל״י.

וכך, מהווה הרכוש שצבר נציב מס־ההכנסה בשנות כהונתו בתפקיד הקשה וכפוי־הטובה — תשובה מוחצת וניצחת לכל אלה הטוענים ששילטונות מס־ההכנסה בישראל אינם מאפשרים לאנשים ישרים, המשלמים מיסים כחוק וכדין, לחיות ברווחה ואף להרבות נכסים ורכוש.

מן הראוי היה שכל אבירי־ההון־השחור ומעלימי־המס למיניהם, יטלו דוגמה מיעקב תמיר, על מנת להיווכח איך אפשר להפוך מיליונר גם ביושר.

ירושה בלתי צפויה

במשך שנים רבות, גם אחרי שכבר עבד בשירות־המדינה, לא היה יעקב תמיר בעל דירה משלו.

הוא התגורר בדירת הוריו הישנה ברחוב צפניה בירושלים. בתחילת שנות החמישים, רכש תמיר לעצמו דירת רווקים צנועה בשכונת בית־הכרם בירושלים. אחרי שנשא לאשה את רעייתו, נאווה, בשנת

(המשך מעמוד 19)

1955, רכש תמיר דירה מרווחת יותר ברחוב רחל אמנו, גם כן בירושלים. אל דירה זו העביר את אמו הקשישה (אביו נפטר קודם־לכן). את רכישת הדירה הזו, הגדולה בשיטחה ובמחירה משתי הדירות ברחוב צפניה ובבית־הכרם גם יחד, מימן יעקב תמיר, בין השאר, ממכירת אותן דירות.

את יתרת המימון לרכישת הדירה הגדולה והחדשה, קיבל תמיר, ממקור אחר. היה זה אותו מקור, שלדברי יעקב תמיר עצמו, שינה את מעמדו הכספי מקצה עד קצה. אמה של אשתו, ילידת דרום־אפריקה, הורישה לבתה סכום של 20 אלף לירות שטרלינג.

אמה של נאווה תמיר, כך מסתבר, עלתה לארץ בסוף שנות החמישים. מאוחריה, מסביר יעקב תמיר, היא הותירה בדרום־אפריקה רכוש רב. עם מותה של האם, ממשיך ומספר תמיר, הסתבר כי את מרבית רכושה השאירה בדרום־אפריקה בצורת כסף מזומן בלירות שטרלינג, וקרקעות רבים. עם מותה הועברו כל חסכונותיה במזומן לארץ. סכום זה, סיפר תמיר, הושקע בדירה שברחוב רחל אמנו.

מבדיקת רישומי הדירה בטאבו מסתבר, כי שנה לפני מות אמה של נאווה, בשנת 1961, הועברה הבעלות על הדירה, שהיתה רשומה עד אז על שם החמות ועל שם בתה, לבעלותם של נאווה ויעקב תמיר.

ה„מציאה" של תמיר

את הווילה שלו בשכונת רמת־אשכול בירושלים, החל יעקב תמיר בונה ב־1970, בעת שכיהן כנציב מס־ההכנסה.

מייד אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר הוחלט לאכלס את גיבעת־המיבתר בירושלים, על־מנת לקבוע נוכחות יהודית במקום, הוקצו מיגרשים במחיר סימלי לכל מי שהתחייב להתחיל לבנות מייד בית במקום. יותר מ־450 איש קפצו על המציאה, נרשמו להגרלת המיגרשים. מרביתם היו אישי־ציבור, ופקידים בכירים או מרצים באוניברסיטה. תמיר, שנרשם אף הוא להגרלה, לא עלה בגורל ולא זכה במיגרש במקום.

אולם כעבור חודשים אחדים, כאשר כמה מן הזוכים התמהמהו בבניית בתיהם, בניגוד להתחייבויותיהם, נטל מהם מישרד־השיכון את הזכאות על הקרקע שהוקצתה להם. אלה הוצעו לנרשמים שלא עלו בהגרלה הראשונה. כך זכה גם יעקב תמיר בחלקת הקרקע הנכספת, ברחוב רמת־הגולן. לדבריו הוא היה המיספר ה־48 ברשימת המבקשים שלא עלו בגורל. יחד עם שכנו, פקיד בכיר בבנק ישראל, שכרו השניים אדריכל שיתכנן עבורם את הווילה המפוארת, שהקמתה החלה בשנת 1970.

כאשר הוחל בהקמת הבניין הם מצאו „מציאה", כהגדרתו של תמיר. היה זה מפקח־בנייה ומנהל־עבודה ירושלמי ידוע, יעקב קליינמן. שנים אחדות קודם־לכן כבר הועסק אותו קבלן על־ידי תמיר. היה זה הוא שבנה עבורו את המוסך בבית שברחוב רחל אמנו. בזמנו היה המוסך חריג־בנייה. אולם בזכות קשריו הטובים של קליינמן הושג הרישיון המתאים. מאוחר יותר היה זה קליינמן שהפך את המוסך למחסן, ואחר־כך גם לדירת־חדר להשכרה.

קליינמן החל עובד במרץ, בהקמת שתי הווילות הצמודות, של תמיר ושכנו, בעזרת קבלן נוסף שסיפק את הפועלים הערבים לעבודת הבניין. מחיר הבנייה של הווילה, ששווייה מוערך כיום על־ידי שמאים בסכום של כמיליון וחצי ל"י, היה צריך לעלות, להערכת מהנדסי בניין, כחצי־מיליון לירות ב־1971. לטענתו של תמיר היתה הבנייה „זולה להפליא", ולא עלתה לו יותר מ־200 אלף ל"י. הקבלן קליינמן, לעומת זאת, מעריך כי הקמת הווילה עלתה לתמיר כ־300 אלף ל"י. סוף־סוף, אסור לשכוח כי סכום זה כולל גם את מדרגות השיש האיטלקי והחרסינה ההולנדית, ששולבו במיבנה.

לטענת קליינמן, קיבל הוא מתמיר סכום של כ־60 אלף ל"י בלבד, עבור עבודה שנמשכה כארבע שנים. לדבריו היתה זו העבודה היחידה שביצע באותן שנים, „פרט לעוד כמה עבודות קטנות אצל אנשים חשובים." גם מבלי לבדוק, אפשר להתערב שהצהרת ההכנסות שלו לאותן שנים אכן מאמתת את דבריו.

ובכל זאת, גם סך של 200 אלף ל"י לבניית הווילה הוא סכום נכבד ביותר עבור פקיד ממשלתי, שהוא אב למישפחה ברוכת־ילדים וחייב לדאוג לחינוכם וכלכלתם.

מניין לקח יעקב תמיר את הסכומים שהיו דרושים לבניית וילת־הפאר שלו?

כשהתבקש להשיב על שאלה זו, לא איבד יעקב תמיר את חוש־ההומור שלו.

„כאשר כיהנתי כנציב מס־ההכנסה," סיפר, „היו נופלים אנשים מימין ומשמאל. חברי נהגו אז להתלוצץ: ,מתי יגיע תורך?' והנה, עתה אני רואה שהגיע גם תורי."

לעצם העניין, טען תמיר, שבאותה תקופה היו הכנסותיו, כפקיד ממשלתי בסדר־גודל של כחמשת אלפים ל"י נטו לחודש.

כמי שהיה ממונה בין השאר, גם על גביית מס ההכנסה מפקידי־הממשלה, חייב היה תמיד לדעת שהסבר זה הוא בלתי מתקבל על הדעת. שכן, גם כיום, מעטים הפקידים הממשלתיים בדרגות הבכירות ביותר, המרוויחים חמש אלפים ל"י נטו בחודש.

לפני שנתיים ושלוש, היה הדבר פשוט בלתי אפשרי.

חצי כוס־מיץ מלימון יבש

על רמת הכנסותיו של יעקב תמיר בשנים שבהן כיהן כנציב מס־ההכנסה, אפשר ללמוד מראיון שהעניק בחודש מארס 1972, לדב גולדשטיין במעריב.

ההתחלה זהו הבית ברחוב רחל אמנו בירושלים, בו החזיק יעקב תמיר בקומה שלימה וכן במוסך אותו הפך לדירת־חדר. כיום מושכר רכושו בבית זה, בעוד הוא מתגורר בווילה ברמות־אשכול. חלק מהדירות שבבעלותו רשם יצחק תמיר על שם חמשת ילדיו, כדי לשלם מס־רכוש בסכומים מוקטנים.

„מהי משכורתך החודשית?" שאל אז גולדשטיין את תמיר.

„1900 ל"י ברוטו," השיב תמיר. „מזה מנכים לי 450 ל"י מס־הכנסה, 180 ל"י מילווה־חיסכון ו־50 ל"י ביטוח־לאומי."

„כמה אתה מצליח להביא הביתה?" הוסיף גולדשטיין לשאול.

„אלף ומשהו ל"י לחודש," היתה תשובתו של תמיר.

„אשתך עובדת?" שאל גולדשטיין.

„לא!" חרץ תמיר, „היא עובדת בבית, וכועסת כשאני אומר שהיא לא עובדת."

„יש לך חשבון־הוצאות רציני?" התעניין המראיין.

„לא רציני, ולא בלתי־רציני. אין לי בכלל!" דיברי יעקב תמיר.

כאשר שאל אותו המראיין אם אינו אוהב לאכול, לפעמים, במיסעדה טובה, העמידו נציב מס־ההכנסה על חומרת מצבו הכלכלי: „כן, רק שאיני יכול להרשות לעצמי. רק אם יש הזדמנות מיוחדת, כמו עכשיו, כשביקר אצלנו קרוב עשיר מחוץ־לארץ. אז אכלנו במקומות יקרים — על חשבונו."

וכך נתן יעקב תמיר דוגמה ומופת לכל עם ישראל. הוא הביא הביתה אלף ומשהו ל"י לחודש, פירנס בכסף זה אם קשישה, אשה וחמישה ילדים, שילם גם את הוצאותיו — שכן, לטענתו, לא היה לו כל חשבון־הוצאות — ועוד הספיק לחסוך סכום רציני כדי לבנות לעצמו וילה. אולי מפני שהוא ויתר, בלב כבד, על ארוחות במיסעדות יקרות.

השבוע, קרוב לשנתיים אחרי שחדל לכהן כנציב מס־ההכנסה, היה יעקב תמיר כבר מוכן להודות שמשכורתו במישרד־האוצר לא היתה מקור־הכנסתו היחידי.

„מקור אחד היו ההרצאות שהרציתי בזמן שהייתי נציב," סיפר לכתב העולם הזה. „הייתי מרצה בשלוש אוניברסיטאות, בתל־אביב, בירושלים ובבר־אילן. הרציתי על דיני־מיסים, באישור הממונים עלי. זה הכפיל את משכורת־הנטו שלי, ואיפשר לי להמשיך בשירות המדינה זמן רב כל־כך."

תמיר עצמו לא בא מבית עשיר. הוא יליד גרודנו שבפולין, עלה לארץ עם הוריו בשנת 1935, בהיותו ילד בן 12. אביו היה אופה שכיר, שהכנסתו הספיקה לו כדי לסייע לבנו לממן את לימודי המישפטים וראיית־החשבון באוניברסיטה העיברית בירושלים.

יעקב תמיר, איש נעים־הליכות המרבה לחייך, היה נוטר במישטרת היישובים העבריים. מצה"ל השתחרר בדרגת סרן, אחרי ששירת בחטיבת ירושלים ובמטכ"ל. את שירותו באוצר החל כרכז־חוליה במס־ההכנסה. הוא עבר את כל שלבי הפקידות במישרד זה: כראש חוליית־ביקורת, כעוזר־מיקצועי לנציב־המס, כפקיד־השומה של ירושלים וכסגן ראשון לנציב מס־ההכנסה לפני שהתמנה כנציב בעצמו.

הוא האריך בכהונת הנציב בגלל כישרונו, שהוגדר „לסחוט חצי כוס מיץ מלימון יבש לחלוטין."" ואם יכול לסחוט זאת ממשלמי־המס, על־אחת־כמה־וכמה ממשכורתו־שלו.

אותו זה מצחיק!

אל הווילה שברמת־אשכול נכנסו בני מישפחתו של תמיר חודשים אחדים אחרי שסיים את תפקידו כנציב. אבל אז הסתבר שהמשכורת הממשלתית, בתוספת ההרצאות בדיני־מיסים פה־ושם, הספיקה ליעקב תמיר לא רק כדי לפרנס את מישפחתו הענפה, לבנות לעצמו בית־פאר ולהחזיק במכונית וולוו — אלא גם כדי לחסוך סכומים נכבדים לימי־סגריר.

חסכונות אלה, יחד עם סכום־הפיצויים שקיבל כאשר פרש משירות־המדינה, בתום 21 שנות שירות, איפשרו לו לרכוש דירה נוספת, בכיכר המדינה בתל־אביב, דירה יקרה ברובע היהודי בעיר־העתיקה, ומכונית וולוו נוספת.

כדי שלא יהיה מקום לטעות — תמיר לא רכש את כל הנכסים האלה רק במזומנים שחסך. „את הדירה בתל־אביב," הסביר תמיר, „רכשתי בעזרת משכנתה. עבור הדירה בעיר העתיקה שילמתי עד כה רק חלק קטן, כ־60 אלף ל"י. ברגע שהדירה תועמד לרשותי, יעבור מישהו מבני־המישפחה לגור שם, ואז אשלם את יתרת הסכום."

זה המקום להזכיר, כי דירות ברובע היהודי בעיר העתיקה אינן נמסרות לאנשים שאינם מתכוונים להתגורר בהן דרך־קבע. יעקב תמיר שוהה לפחות מחצית השבוע בדירתו־מישרדו שברחוב יהודה גור בתל־אביב. בתו הבכירה היא בת 18 עומדת על סף הגיוס לצה"ל.

מאליה נשאלת השאלה: מי מבני־מישפחתו של תמיר יתגורר בדירה שבעיר־העתיקה?

אלא ששאלה זו אינה מטרידה ביותר את נציב־המס־לשעבר. „קודם נקבל את הדירה," התלוצץ, „אחר־כך נראה כבר מי יגור שם."

את מכונית הוולוו השנייה שלו רכש, לדבריו, במחיר רגיל וכיד שלישית. המכונית נרכשה לפני יותר משנה, במיגרש־למכירת־רכב מחול שברחוב חשמונאים בתל־אביב. אחד מבעלי המיגרש, שביקש להישאר בעילום־שם, העיר: „מכרנו לו את האוטו במחיר טוב במייוחד בשבילו. אצלנו לא עושים בעיות למס־הכנסה, ובטח שלא לנציב מס־ההכנסה."

אבל למרות הכל, ועל־אף שהוכיח קבל עם ועדה כיצד יכול אב למישפחה מרובת־ילדים להתקיים בכבוד ובקצת יותר ממשכורת ממשלתית — שפקידים אחרים במס־ההכנסה הולכים לשביתות בגללה — אין יעקב תמיר שמח בחלקו. הוא מתכוון, ככל הנראה, לרכוש דירה נוספת בתל־אביב, וזה לא קל לאדם במעמדו.

לדבריו, הוא שקוע בחובות גדולים. „אם הייתי משקיע את הכסף יותר טוב — ייתכן שהייתי מרוויח הרבה יותר," הוא אומר.

סוף־סוף, מה זה היום רכוש של שלושה־ארבעה מיליון לירות, לפקיד־ממשלתי־לשעבר שהקדיש 21 שנים מחייו למה שמכונה בפי כל „העמקת הגבייה"?

ושמישהו עוד יעז עכשיו לבוא ולקטר שאי־אפשר להסתדר במדינה הזאת.

מאיר דורון

במדינה

העם

ריפוי בהלם

חשיפת השחיתות בצמרת מועילה לשילטון יותר משהיא מזיקה לו

עוצמת ההלם בה הוכה השבוע העם היתה חסרת־תקדים. אפשר היה להשוותה לעוצמת ההלם בה הוכה העם האמריקאי כאשר התברר לו שנשיאו, ריצ'ארד ניכסון, מעורב בפרשת ווטרגייט; או להלם העמים היפאני וההולנדי, כאשר הסתבר שמי שהיו ראש־ממשלה והמפקד העליון של הכוחות המזויינים נטלו שוחד מחברת ייצור המטוסים האמריקאית לוקהיד.

אשר ידלין אינו נשיא מדינת־ישראל, גם לא ראש־ממשלה או רמטכ"ל. הוא בסך־הכל עסקן מיפלגתי, שכישרון התכונות שלו בתוספת נאמנויות אישיות וכישורים מסחריים וארגוניים, קידמו אותו בסולם הקריירה האישית שלו עד למועמדות לאחד התפקידים הבכירים ביותר במדינה — זה של נגיד בנק־ישראל.

אולם כאשר נערמו שבוע אחרי שבוע, יום אחרי יום, הידיעות על העיסקות המפוקפקות בהן היה אשר ידלין מעורב, בתוקף תפקידו כיו"ר מרכז קופת־חולים, הן נראו נוראות ומרובות מדי מכדי להיות אמת. בשל ההתפתחות המהירה של החקירה בפרשת ידלין, לא הספיק הציבור לעכל ידיעה אחת לפני שניחתה עליו ידיעה נוספת, גרועה מקודמתה. העובדה שאישיות כה מרכזית מצמרת מיפלגת השילטון במדינה, נחשפה לפתע במערומיה לעיני הציבור, נראתה כמחזה־תעתועים, שגם במדינה המורגלת לחשיפת שחיתויות בסדר־גודל של עשרות מיליונים בין ראשי המשק שלה, היה בו כדי לזעזע.

אטימות מזעזעת. לא רק העם, אלא גם הממשלה, ששריה היו אמורים להיות בקיאים יותר בעניינים ומצויידים במידע מהימן יותר מאשר האזרח הפשוט, סרבו להאמין בעובדות שנחשפו מול עיניהם.

הממשלה, שדנה השבוע בהשלכות של פרשת אשר ידלין ושהיתה צריכה לקבל החלטה אם לבטל את מועמדותו לתפקיד הנגיד, לא היתה מסוגלת להגיע לכלל החלטה. למרות שבפניה היו מונחים הדו"ח המלא של היועץ־המשפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, ותשובתו של ידלין לדו"ח זה, לא תפסו השרים את המשמעויות הנובעות מהם. שש שעות לפני מעצרו עדיין קיוו חלק מהשרים שלמישטרה אין די ראיות מרשיעות נגדו וכי ניתן יהיה עוד למנותו כנגיד. היתה זו אטימות מזעזעת.

מנגנון־ההגנה הלאומי, שנועד להגן על האני־הקיבוצי של תושבי ישראל, פעל בצורה חריפה. לפתע החלו להופיע באמצעי־התיקשורת הרהורי חרטה והכאות־על־חטא, שהיה בהם משום ספקנות אם לא מיהרה העיתונות לשפוט את אשר ידלין על לא עוול בכפו.

הממשלה עצמה, במקום לדון בפרשת ידלין, דנה בפירסומים אודותיו, כשהשרים מתחרים זה בזה בהשמצת אמצעי־התיקשורת וחושפי השחיתות.

עלה על כולם שר־השיכון אברהם עופר, שיש לו סיבות טובות שהכובע יבער על ראשו. כשבפיו הסיסמה כי „אדם מוחזק בחזקת נקי כל זמן שלא הוכחה אשמתו בבית־המישפט," מיהר עופר להרשיע במו פיו את חושפי מעשי ההונאה, בהם היה מעורב ידלין ולהשמיצם, תוך שהוא מצהיר על חברותו לאשר ידלין, אפילו יתגלה כאשם. בין חברי הממשלה לא היה מי שיזכיר לעופר את הפיתגם האומר: „אמור לי מי הוא חברך ואומר לך מי אתה!"

מצח נחושה. סייעו ליצירת התדמית, כאילו העיתונות עוסקת בסך הכל ב„רצח אופי" מכוער ועורכת לינץ' לאשר ידלין, הופעותיו התכופות והממושכות של זה בטלוויזיה.

נכונותו להגיב ולהתראיין, גם כשהאדמה בערה מתחת לרגליו, מצח־הנחושה שהפגין תוך הצגת עצמו כקורבן הראוי לרחמי הציבור, הזכירו את הופעותיו השחצניות של הנשיא ניכסון, בשיאה של פרשת ווטרגייט. כאשר הכחיש בפומבי כל מעורבות בפרשה — גם כשחבל החקירה התהדק סביב צווארו.

אשר ידלין, בן הטיפוחים של צמרת מיפ־

(המשך בעמוד 29)

תשקיף

ישראל הסגירה פלסטינים לפלאנגות?

כמה מעיתוני אירופה חוקרים עתה ידיעות שהגיעו מביירות, שיש בהן כדי להכתים שוב את שם ישראל בדעת־הקהל העולמית. הפלסטינים בלבנון טוענים, כי לפחות פעמיים — ב־7 וב־8 באוקטובר השנה — עצרו ספינות חיל־הים של ישראל בלב־ים ספינות ערביות ששטו בין צידון וקפריסין, והובילו את הספינות לחיפה.

אחרי שערכו חיפושים בספינות ומיסדרי־זיהוי בין אנשיהן (שבאחד מהם נעצר ההולנדי גרארד דאסן), הם לא התירו לספינות להפליג ליעדן, אלא מסרו אותן, על האנשים שבהן, לכוחות הפלאנגות בנמל ג׳ונייה בלבנון.

על־פי טענות הפלסטינים עצרו אנשי הפלאנגות את כל הנוסעים הפלסטיניים שהיו בספינות שהוחזרו על־ידי ישראל, וערכו בהם טבח.

ועידת ריאד - ניצחון לאש״ף

ועידת ריאד היא תבוסה מוחצת לסוריה וניצחון פוליטי של אש״ף, שבא בעיקבות הצלחתם של הפלסטינים להחזיק מעמד מול המיתקפה הסורית על צידון, למרות נסיגתם ממיספר עמדות מסביב לעיר. עתה כבר ברור כי נתבדו החלומות שרקמו חוגים שונים על חיסול אש״ף, או על החלפת מנהיגותו בקבוצה של בובות סוריות.

להיפך, אש״ף יצא מן המאבק מחוזק יותר, על אף האבידות הכבדות שסבל בחודשים האחרונים, כשהוא חופשי עתה מכל אפוטרופסות של מדינה ערבית כלשהי. התוצאה לגבי ישראל: אין עוד ספק כי אש״ף יהיה צד לכל הסדר שינסו האמריקאים להשליט באיזור, אחרי הבחירות לנשיאות בארצות־הברית.

מתפרעי חברון לא יואשמו בקשירת־קשר

הפרקליטות הצבאית כבר השלימה את הכנת כיתבי־האישום נגד כ־50 תלמידים ערבים מתושבי חברון, שהתפרעו בבית־הכנסת שבמערת המכפלה ערב יום־הכיפורים, קרעו שם סיפרי־תורה וחיללו כלי־פולחן. כיתבי־האישום יוגשו בימים הקרובים לבית־הדין הצבאי של פיקוד המרכז.

הנאשמים חולקו לקבוצות, על־פי מידת מעורבותם במעשי־ההרס. לפי ניסוח כיתבי־האישום מסתבר, כי שילטונות המימשל הצבאי שחקרו בפרשה הגיעו למסקנה שהתפרעות הצעירים היתה ספונטאנית, ולא נגרמה כתוצאה מהסתה כלשהי.

לפיכך לא נכלל בכיתבי־האישום סעיף המאשים את הפורעים בקשירת־קשר לעבור את העבירות שנעברו.

התמודדות בין מולק לאגמי

המאבק בין מזכיר מועצת־פועלי־חיפה, אליעזר מולק, לבין מזכיר־מחוז־חיפה של מיפלגת־העבודה, אורי אגמי, יחריף בשבועות הקרובים.

אגמי מכין ספר־לבן שכותרתו תהיה: „השחיתויות של מולק", אותו הוא מתכוון להפיץ בין עסקני חיפה ועסקני מפלגת העבודה. ואילו מולק נעזר עתה בשירותי חברת־חקירות־פרטית בחיפה, כדי להכין חומר־נגדי על פרשיות מעברו של אגמי.

חקירת אליסון עלולה לחשוף קופת רפ״י

אם חוקרי מישטרת־ישראל, העוסקים בחקירת מנכ״ל החברה לעבודות־חוץ של סולל בונה לשעבר, מרדכי אליסון, לא יסתפקו בבדיקת מעורבותו בעיסקות קופת־חולים בלבד, ויחקרוהו גם על פרשות מהעבר הרחוק, עלולה חקירתו להביך מספר אישי צמרת הקשורים דווקא ברפ״י לשעבר.

אנשי רפ״י יודעים כי בידי אליסון מצוי מידע הנוגע להעברת כספים, בתקופה בה שימש הלל דן כמנכ״ל „סולל בונה", לקופה ב׳ החשאית של רפ״י. יודעי־דבר טוענים כי קופה זו עדיין קיימת.

מנהל מחלקת־החקירות מפריע לחוקרים

חוקרי מחלקת־החקירות של מס־הכנסה בתל־אביב נדהמו כאשר מנהל המחלקה, זבולון הנדלר, גילה סימני התנגדות לחקירה שבה פתחו נגד סוכן־ביטוח גדול. התברר כי הנדלר הוא ידיד אישי של הסוכן, ומבאי־ביתו הקרובים.

העובדים התלוננו על מנהלם לפני נציב מס־ההכנסה, אליעזר שילוני.

עורכי־הדין הפליליים מאיימים לשבות

עורכי־הדין הפליליים המייצגים עצורים בבית־מישפט־השלום בתל־אביב, מאיימים להשבית את אולם־המעצרים.

הפרקליטים פנו ללישכת עורכי־הדין בתל־אביב, וביקשו את התערבותה. הסיבה לרוגזם של הפרקליטים היא שהמישטרה הוציאה תקנות חדשות שמטרתן, לטענת הפרקליטים, למנוע מעורכי־הדין להיפגש עם העצורים בחדרי־המעצר.

עורכי־הדין הפליליים בתל־אביב מאיימים, כי אם המישטרה לא תאפשר להם להיפגש באופן חופשי עם לקוחותיהם, יפסיקו לייצג את העצורים לפני בית־המישפט.

בית בושת בדירתו של חוקר־המישטרה

חוקרי מישטרת מחוז תל־אביב פתחו בחקירה שעדיין לא היתה כדוגמתה בעיר.

לאוזני אנשי מיפלג־המוסר של היחידה המרכזית הגיעו שמועות שבביתו של אחד מחוקרי־המישטרה מתנהלים עיסקי זנות.

המידע על קיומו של בית־בושת זה נשמר בסוד כמוס, כדי שלא לפגוע בשמה הטוב של המישטרה. אך אחד החוקרים הזוטרים העביר את עדותו של לקוח בבית־הבושת למפקדיו, ואז ניתן אור ירוק לחקירה.

עד עתה התברר שבית־הבושת פעל בביתו של איש המישטרה בשעות שהוא היה בתפקיד. החוקרים חושדים שאת בית־הבושת ניהלה אשתו של איש־החוק. היא היתה גם המנהלת וגם העובדת בעסק.

550 אלף תמורת חנות־עיתונים

חנות העיתונים והספרים הזעירה ליד קפה אכסודוס בתל־אביב, ברחוב רמז, נמכרה בימים אלה במחיר־שיא של 550 אלף לירות. שטח החנות הוא 12 מטר מרובע בלבד.

החנות היא ספק בלעדי של איזור בית־הקפה, וכן ספק צורכי־הלימוד של תלמידי גימנסיה „הרצליה". זאת הסיבה למחיר, המדהים בגובהו.

„היום הזה" מפיץ את „מעריב"

מפיצי עיתונו של משה דיין, היום הזה, מספקים לכמה בעלי־קיוסקים ומוכרי־עיתונים, יחד עם גיליונות עיתונם, גם גיליונות של מעריב שהופיעו באותו יום. הדבר נעשה כדי לפצות את מוכרי העיתונים, שאספקת מעריב הופסקה להם משום שמכרו את היום הזה.

כדי לאפשר להם לעמוד בלחצים ולמכור את עיתונו של דיין, קונים מפיצי העיתון את „מעריב" במחירו לצרכן (1.10 ל״י הגיליון), מספקים אותו למוכרים במחיר ההפצה (כ־80 אגורות לגיליון).

הסינרמה התרוקנה

בניין הסינרמה בתל־אביב נסגר למעשה, אחרי שבית־הקולנוע שפעל בו חדל להתקיים. בשבוע שעבר אף הוצאו מתוך הבניין כל המושבים שהיו בו, אחרי שהמפיק מנחם גולן רכש אותם על־מנת לקובעם בשני בתי־קולנוע השייכים לו, בתל־אביב וחיפה.

התוכניות להפיכת בניין ה„סינרמה" לתחנת מכבי־אש של תל־אביב, או להיפרמארקט, נגנזו בשלב זה, בשל ההוצאות העצומות הכרוכות בשינוי יעדו של הבניין.

בעליו של הבניין, איש־העסקים פאלוך, בעל המלונות פאל וגראנד־ביץ׳, טרם מצא שימוש מתאים לבניין בעתיד הנראה לעין.

ייתכן שקבוצת־יזמים תנסה לעניין משקיעים בתוכנית להקים במקום אולם־שעשועים ענק, שבמרכזו תעמוד זירת החלקה על קרח שתהיה פתוחה לקהל הרחב.

דיין לא יהיה פטרון „מכבי"

מחלקת הכדורסל של מכבי תל־אביב, עושה מאמצים למצוא מחליף לח״כ משה דיין, ששימש כפטרון הקבוצה במישחקיה הבינלאומיים הביתיים בשנים האחרונות.

מסתבר כי דיין עסוק בעבודתו בעיתונו, וקברניטי האגודה התל־אביבית מחפשים עתה, כפטרון, אישיות פופולארית יותר מדיין, שלא תזכה גם בקריאות „בוז" על המיגרש.

במישחקה הבינלאומי הראשון של אלופת ישראל, בשבוע שעבר, נגד הקבוצה האיטלקית קאנון־ונציה, כבר לא נכח דיין במישחק ולא לחץ את ידי השחקנים, כמינהגו בעבר.

מועדון לילה בבית־סוקולוב

מועדון־לילה לימי סוף השבוע מתוכנן להיחנך בבית „אגודת־העיתונאים" בתל־אביב, בית סוקולוב.

מנהל המיזנון במקום, אבנר זילברברג, מתכוון להקים במקום מועדון אכסקלוסיבי שייועד רק לעיתונאים ולאורחיהם.

אמת בפרסום

הלוח האחר אומר שהוא מופיע בשמונה עתונים.
הוא אינו אומר, שבששה מהעתונים, שהם עתונים לועזיים, מופיעות המודעות בעברית, שפה שרוב קוראיהם אינם קוראים...

הוא אינו אומר איך יכול ציבור קוראי הלועזית להגיב על מודעות שאינן מתורגמות לשפתו?!

הוא אינו אומר איך אתה יכול להשיג את מבוקשך באמצעות פנייה לציבור שברובו הגדול כלל אינו מבין אותך?!

אתה צריך משהו ברור יותר, משתלם יותר...

פרסם ב„לוח הכפול" – לוח כפול מיליון ומאה חמישים אלף קוראים (בהתאם לסקר של אגוד המפרסמים, שנערך ע"י פור"י ביולי 1976)

זה משתלם יותר

הלוח הכפול

ידיעות אחרונות | הארץ

הלוח המתפרסם בשפה שקוראיו מבינים

הבדואים נאיף ולוטפיה רחאל (מימין) והיהודים אליהו וריבקה סבטון מסלמה ג׳-טוענים:

זה בננו

יוסי, יצחק או עבדאללה?

ה גבר הקשיש שנכנס לביתו של הרב דויד יצחק גרוסמן, רבה של מיגדל־העמק, הדף הצידה את כל הנוכחים, ובדמעות בעיניו זעק: „זהו בני, יצחק! זה הבן היקר שלי! אני אבא שלך!”

ישראל גבאי לא ידע את נפשו מרוב שימחה. הוא בכה וצחק, פתח את זרועותיו והחל מחבק ומנשק את הצעיר גבה־הקומה חבוש־הכיפה, שהפך כוכב בביתו של הרב.

„אתה אבא שלי!” קרא עבדאללה הבדואי והחל מתנשק ומתחבק עם גבאי.

ימים אחדים אחרי המיפגש הדרמאתי בין האב, שכאילו מצא את בנו האבוד אחרי 20 שנה נשנתה אותה סצינה עצמה בביתו של הרב גרוסמן.

אלא שבמקום גבאי, שנשלח הביתה עד לבירור נוסף של כל הפרשה, עמד עתה בסוכה של הרב, אליהו סבטון, והדף הצידה את כולם: „זה הבן שלי!” קרא. הוא דומה לי! וכמה שהוא דומה לאחותו!”

סבטון התנשק עם עבדאללה ללא־הרף, ודמעות התגלגלו מעיניהם של האורחים בבית הרב.

„מצאתי את הבן שלי! מצאתי את יוסי שלי!” זעק סבטון. עבדאללה נענה לו בנשיקות וחיבוקים. „אתה אבא שלי!” קרא. ובתוך כל המהומה, לא חדל הטלפון לצלצל.

ובכל פעם שהטלפון מצלצל בדירתו של הרב, מגיעה לאוזניו הודעה חדשה. יהודי מכובד נוסף מודיע לו כי זה־עתה נתגלה אביו האמיתי והמקורי של עבדאללה, הבדואי המבוקש ביותר בארץ כיום.

„מי היתה אמי?”

ערב יום־הכיפורים נקש זר על דלתו של הרב גרוסמן, וביקש לשוחח עימו מייד. הצעיר התמיר, שצלע מעט, הסביר שאינו יכול לדחות את ביקורו למועד אחר. לגביו העניין שהביאו לביתו של הרב היה עניין של חיים או מוות, כך הסביר, והוכנס הביתה. הוא פתח ואמר: „אני מחפש את ההורים היהודיים שלי. אני בדואי מהשבט רחאל, אך אמי היתה יהודיה. לא אחזור יותר לכפר הבדואי.”

הרב גרוסמן, רך־הלב ומכניס־האורחים, השאיר את עבדאללה בביתו. לא רק עבדאללה לא עצם עין אותו לילה. גם הרב הצעיר (30), אב לארבע בנות קטנות, לא הצליח להירדם. הוא הפך והפך בשאלה: כיצד נלקח הילד היהודי מהוריו, והגיע לידי השבט הבדואי בבית־זרזיר?

תוך ימים אחדים, החל מנגנון שלם חוקר מי הם הוריו של עבדאללה, כיצד נחטף, אם אכן נחטף, ועל־ידי מי.

גירסתו של הצעיר הבדואי בן ה־23 מבית זרזיר שליד נהלל גרמה, מאז נכנס לביתו של הרב גרוסמן — שם הוא עדיין שוהה — הרבה כאבי־ראש לחוקרי־מישטרה, למ־מונים שוגים במישרד־הפנים ולרבנים. „נולדתי ב־25 ביוני 1953,” הוא מספר.

(המשך בעמוד 28)

זה אחינו

טוענים ניסים סבטון (מימין) והבדואי הצעיר קמאל רחאל (משמאל) מעמק־יזרעאל

פרשת ידלין

אחרי שנכשל הניסיון לחקירת המישטרה בפ

הנגיד במעצר

פורסם בשמו, באמצעות פרקליטו עדי בראונר, כי הוא יפליל את ידלין ועוד אישים בכירים בצמרת, הקשורים בעיסקי כספים בחו״ל, נדהמו רבים ממכריו. היו גם כאלה שלא נדהמו. ידלין הצהיר, ל־עיתונות, כי הוא כבר רואה את הסוף הטוב קרב ובא, ותבע כי יתנו לאליסון חסינות מלאה כבקשתו, כדי שיוכל להעיד.

התרגיל הגדול של אליסון היה פשוט: אחרי שיקבל חסינות מלאה, הוא יוכל ליטול על עצמו את כל העבירות המיוחסות כיום לידלין בפרשת המדיקל סנטר, שם אין הסבר לסכום של 1.1 מיליון דולר שנעלם. כיום סבורה המישטרה, כי ידלין השתתף בחלוקת הפרש זה ונגס נתח ל־עצמו. כאשר אליסון יצהיר כי רק הוא כך יוכל אליסון להסיט את החקירה מעל ידלין ורכטר לכיוונים שונים לחלוטין, לסכל ולטרפד את חקירת המישטרה.

תוכנית זו עמדה גם לעיני המישטרה, כאשר דרשה מאליסון עדות מקדימה לפני החלטה על מתן חסינות מלאה. היא הח־ליטה לבדוק אותו במכונת־אמת, כדי לע־מוד על כוונותיו. והתוצאה היתה: סירוב מוחלט להעניק לו מעמד של עד־מדינה, או כל חסינות שהיא.

כך סוכלה התוכנית המבריקה של אלי־סון לסיכול החקירה, ועתה יכולה המישטרה לטפל ביתר מרץ בפרשיות החשובות ב־אמת.

דחיית מעצרו של ידלין ככל האפשר היתה תוצאה ישירה של אי־ביטול מינויו

מאחורי הסורגים

יו״ר מרכז **קופת־חולים**, והמועמד לנגיד **בנק ישראל**, מזנק מתוך ה„זינזנה״ (מכונית־האסירים המישטרתית) לעבר שער תא העצירים **שבהיכל המישפט** בתל־אביב, לשם הובא, ביום שלישי השבוע, להוצאת פקודת־מעצר נגדו כחשוד בעבירות של שוחד, הונאה ומירמה.

על ספסל הנאשמים

אשר ידלין יושב על ספסל הנאשמים, בעת שמיעת בקשת המישטרה לעצרו ל־15 יום, כחשוד בעבירות שביצע בעת שכיהן כיו״ר **קופת־חולים ההסתדרותית.** לידו נראית ידידתו, עורכת־הדין טליה ליבני, שנילוותה אליו למישטרה וגם אל בית־המישפט.

כאשר הכריז שר־השיכון אברהם עופר, בראיון בשידורי־ישראל, בתשו־בה לשאלה על המסע נגד ידלין ונגדו: „אני יודע מי העומדים מאחרי מסע זה, ונטפל בהם אחד־אחד,״ לא הבינו השומעים לאיזה סוג של טיפול הוא מתכוון. אבל תוך כמה ימים התבהרה התמונה לחלוטין. על עדי־המפתח בפרשת ידלין הופעלו לח־צים ואיומים, לבל יעזו למסור עדות. ה־מישטרה נאלצה להציב שומרים על עדי־המפתח, כדי למנוע פגיעה אפשרית בהם.

לא היתה זו הפעם הראשונה שבה הופ־עלו איומי־בירייונות נגד עדי־מפתח ב־פרשה. נפתלי אלשייך, האיש שיחד עם אשתו ראה בלאס־וגאס את אשר ידלין מפסיד 4000 דולר בהימורים סיפר זאת, עם שובו לארץ, לכמה אנשים (שמותיהם שמורים במערכת), וכן אמר שידלין ו־ידידו הישראלי ניסו „לשבור״ את הקופה בעזרת מחשב־כיס. כאשר נתבקש ידלין להגיב על סיפור זה (ביוני 1974 !) באו אל אלשייך ואל כתב העולם הזה בירייונים, ואיימו באלימות אם יפורסם הסיפור. ה־סיפור פורסם, אם־כי לא בהבלטה — בגלל נסיגתו של אלשייך מפחד האיומים עליו.

עניין האיומים על העדים לא היה התר־גום היחידי של הודעת עופר לציבור. מקורות בעולם־התחתון הזהירו כי הוצא על כתב העיתון „חוזה״, היינו הוראת־חיסול, כדי למנוע ממנו לחקור ולמסור לפירסום פרשיות על השר אברהם עופר. ה„חוזה״ יבוצע כך שייראה כנקמה אישית של אנשים כלשהם ללא כל קשר לעופר או לידלין. למישטרת ישראל נמסרו פר־טים מלאים על ה„חוזה״, וכן על החשדות לגבי העומדים מאחריו.

במקביל לאיומים ול„חוזים״, נעלמים עדי־מפתח בפרשה. מאיר פלוקסמן, דמות מרכזית בעיסקות רכב ושחיתות עם אשר ידלין, יצא לחו״ל לזמן בלתי־ידוע. פלוקס־מן חשוד על־ידי המישטרה גם כשותף עם ידלין בהשקעות במניות, באמצעות סוכן ניו־יורקי שכינויו הוא „סאשה״. יגאל לבנון, מנכ״ל חברת־הביטוח יובל, שאחותו של אשר ידלין, שרה הרי, הראתה לו הצעות מיכרז־ביטוח של קופת־חולים כדי לאפשר לו לזכות במיכרז זה, והמהווה דמות מרכזית בפרשת העברת טובות־הנאה מקופת־חולים אל שרה הרי כסוכנת־ביטוח של יובל, נסע אף הוא לחו״ל. עופר ושות׳ אינם מסתפקים בניסיונות לסיכול חקירות המישטרה באמצעים אלה, נקטו גם התקפות גסות על המישטרה בישיבת הממשלה, תוך איומים עליה אם תעז לע־צור את אשר ידלין.

החברים של ידלין

בן־הפינה במסע זה לחיסול החקי־רה נגד ידלין נועדה להיות עדותו של מרדכי אליסון, לשעבר מנכ״ל ה־חברה־לעבודות־חוץ־ונמלים של סולל בונה. אליסון הוא ידיד אישי ומקורב ביותר לאשר ידלין, ונאמנו של צבי רכטר, ה־מנכ״ל המודח של סולל בונה שפוטר לאחר שנחשפו קשריו עם טיבור רוזנבוים. אלי־סון פרש מניהול החברה־לעבודות־חוץ עם פרישתו של רכטר מסולל בונה. רכטר קידמהו לתפקידו, ואליסון חב לרכטר את כל קידומו בחיים. ידלין וידידתו, עורכת־הדין טלי ליבני, התארחו לעיתים קרובות בווילה של אליסון בשבי־ציון. ידלין ו־אליסון נסעו פעמים רבות לחו״ל יחד.

אליסון הוא מנהל כישרוני ואדם קר־מזג. הוא אינו הטיפוס הנשבר בחקירות, גם לא האיש שיבגוד בחבריו. לכן, כאשר נהגה מן הסכומים, יוסר איום כבד מעל ידלין.

אליסון יוכל גם לקחת על עצמו את כל ההאשמות המיוחסות לצבי רכטר, בפרשת קשריו עם טיבור רוזנבוים, שם התברר כי סולל בונה העבירה לרוזנבוים, בצורה תמוהה, כמה מיליוני דולרים. אמנם, ל־הבדיל אלפי הבדלות, אין להניח שרכטר עשה מה שעשה עבור כיסו הפרטי אלא פעל כגיזבר מפא״י. אך ידלין עירבב את התחומים, ולקח לעצמו — יחד עם דאגתו למיפלגה. בשעתו הפסיקה המישטרה את החקירה בפרשת רכטר, אך לא סגרה את התיק. עתה יכול אליסון לגרום לסגירת התיק.

אליסון גם יכול להפנות את המישטרה לכיוונים אחרים לגמרי. למשל, כמי שעמד בראש החברות בחו״ל של סולל בונה, הוא יכול למסור כרצונו שמות אישים שנהנו מאירוח נדיב והקצבות כספיות ב־חו״ל, בניגוד לחוק הישראלי, מכספי ה־חברות של סולל בונה. אליסון יכול לבחור אלה שמות למסור, וכל שם כזה יגרום עבודה רבה למישטרה בחקירת העניין.

כמועמד לנגיד בנק ישראל. שר־המישטרה שלמה הילל, שהוא ידיד אישי של ידלין, הורה למישטרה שלא תעצור אותו כל עוד לא בוטל המינוי. כך נוצר מצב מוזר: היועץ־המישפטי־לממשלה, לפי הוראת ה־ממשלה, הראה לידלין את החומר הקיים נגדו. צעד זה הוא חסר־תקדים, ומהווה חריגה ברורה מכללי הפרוצדורה המקובלת בחקירות המישטרה. היועץ־המישפטי, פרו־פסור אהרון ברק, ניסה לתרץ זאת בכך שכיוון שעניין ידלין עמד להיות נדון ב־ממשלה, ביקשו שיתן תשובה לחומר ש־נתגלה בחקירה.

החומר שנמסר בדין־וחשבון של היועץ־המישפטי הוא רק חלק קטן מחומר ה־חקירה. כדי לתת מושג על היקף החקירה וממדיה, הרי כמה פרשיות הנמצאות עתה בחקירת המישטרה, נוסף על אלה שתוארו בהרחבה בגיליונות הקודמים, ועיקרן עיס־קת המדיקל סנטר שנחשפה לראשונה ב־העולם הזה.

אחת היא פרשת הדירה בבת־ים ש־קנה אשר ידלין בשנת 1974, בסכום של 129 אלף לירות ורשמה על שם חווה

להחדיר „סוס־טרויאני"

רשה - נפלה ההכרעה

ארליכמן. הדירה נמכרה כעבור כמה חו־דשים ב־180 אלף לירות לאחות הראשית של קופת־חולים, לאה צוונגר. מה שלא פורסם עד כה הוא החשד שכדי לסייע לאחות זו לקנות את הדירה, הסדיר לה ידלין הלוואה של 80 אלף לירות מכספי קופת־חולים. הלוואה זו ניתנה לה למרות שיש לה דירה על שמה בחולון (רחוב וייצמן 18), עוד חצי דירה שבה מתגורר בעלה הקודם, ברחוב בארי 45 בתל־אביב, והיא עצמה גרה עם ידידה, אליעזר גר־שונוביץ, באשקלון.

באותה עת שידלין הסדיר עבורה הלוואה לרכישת דירה בבת־ים, ודאג לכל בעצמו, הוא גם מימן לה רכישת מכונית רנו 12 מכספי קופת־חולים.

★ שפע של פרשות

פרשה שנייה היא עיסקת ה־50.8 דו־נם בפתח־תיקווה. השטח היה בבעלות מישפחה ותיקה בפתח־תיקווה, המייוצגת על־ידי עורך־הדין נחמיה גרף. סיפר גרף, ודבריו אומתו בסיפרי רשם־המקרקעין ב־פתח־תיקווה: מאז שנת 1964 ניסה גרף למכור את השטח לקופת־חולים, כיוון שהוא גובל בבית־החולים בײלינסון. כל נסיונו־תיו נכשלו, וכל המתווכים אמרו לו שכדי למכור לקופת־חולים יש לשלם שוחד של 2000 לירות לדונם, או כמאה־אלף לירות. גרף סירב לשלם את השוחד.

באמצע 1970 קנה לפתע הקבלן ברוך רוטברט את מחצית השטח, במחיר של 17 לירות המטר. היתה זו קנייה מוזרה, כיוון שהשטח הוא אדמה מושעה, היינו ללא קניית כולו לא ניתן לבנות עליו. ימים אחדים לאחר הקנייה מכר רוטברט את השטח לקופת־חולים באמצעות נאמן, עורך־הדין חיים גרוסמן, במחיר של 23 לירות המטר. ההפרש היה שש לירות ל־מטר, או 150 אלף לירות.

כעבור זמן־מה קנה גרוסמן עבור קופת־חולים עוד רבע מן השטח, במחיר של 24 לירות המטר. גרף ניסה אז להציע את הרבע האחרון לקופת־חולים, ושוב נענה כי יש לשלם „דמי־תיווך" למישהו. והוא סירב. לפתע הודיעה לו עורכת־הדין אורנה שגיב, שבעלה הוא היועץ־המישפטי של קופת־חולים, שיש לה קונה עבורו. הת־קיימה פגישה במישרדה בפתח־תיקווה, ש־בה השתתפו נחמיה גרף ובעלי הרבע האחרון של הקרקע, אריה ורחל גלמן, שהם קרוביו.

הפגישה נסתיימה ללא תוצאות, וגרף הלך לפגישה עם אשר ידלין וסיפר לו כי מוזר שאי־אפשר לגמור עיסקה עם קופת־חולים ללא שוחד. ידלין אמר כי יורה מייד לקנות ממנו את הקרקע. החל משא־ומתן, ושוב הועלו דרישות לתשלומים „מן הצד" כדי להחליק את העיסקה. לבסוף נערכה ישיבה אחרונה, במארס 1973, בהש־תתפות יואל פלגי מצד קופת־חולים ואז תבע גרף עמלת־תיווך. נאמר לו כי מגיעה עמלת־תיווך למתווך בשם לוי, שגרף שמע עליו בישיבה זו לראשונה.

לבסוף סוכם שגרף יקבל מקופת־חולים אחוז אחד דמי־תיווך, ואותו לוי יקבל שני אחוזים. קופת־חולים שילמה תמורת הרבע האחרון לפי 30 לירות למטר. סך־הכל שילמה קופת־חולים תמורת השטח כולו כמיליון וחצי לירות, ואת עמלות־התיווך שילמה לפי סכום זה!

פרשה צדדית היא זו של אי־תשלום אגרת רישום־מס־שבח בשיעור 4.5% מ־שיעור העיסקה. קופת־חולים פטורה מ־תשלום זה, כיוון שהיא מצהירה כי היא רוכשת את הקרקעות למטרת הרחבת בתי־חולים. אולם בפועל היא קונה ומוכרת מיגרשים כסוחרת־קרקעות, כשהיא עוקפת את האוצר על־ידי אי־תשלום האגרה.

כך, למשל, קנתה קופת־חולים יחד עם חברת כור־נכסים שטח של 27 דונם ליד בײלינסון, ומכרה אותו במחיר העלות, שני מיליון לירות. גם בקנייה וגם במכירה היו המתווכים ירמיהו שפירא, ועורך־הדין חיים גושן. הקונה היה יוסף מזלי מפתח־תיקווה. או, למשל, שטח אחר של 14 דונם ליד בײלינסון, שניקנה ב־4 מיליון לירות והוצע למכירה לא־מכבר. גם כאן

אליסון מרדכי אליסון, לשעבר מנכ"ל **החברה־לעבודות־חוץ־ונמלים** של סולל **בונה**, ידיד אישי של אשר ידלין וצבי רכטר, שניסה לסכל את חקירת המישטרה נגד ידידו על־ידי הודעת־שקר, נעצר גם הוא בפקודת בית־המישפט ל־15 יום.

היו המתווכים ירמיהו שפירא ועורך־הדין גושן. שפירא היה מנהל בית־החולים קפלן, שפוטר בגלל מעורבותו בעיסקת־הקרקעות המתוארת להלן, ואחרי שפוטר הפך נא־מנם של אשר ידלין ואברהם עופר בעיסקי קרקע.

העיסקה שבה מדובר נושאת בחובה את כל הסממנים של קנונייה בינלאומית. ליד בית־החולים קפלן היה שטח בן 10 דונם, שקופת־חולים רצתה לרכשו. ירמיהו שפי־רא ניהל את המשא־והמתן מטעם קופת־חולים. שטח זה היה בבעלות היהלומן הבלגי שמעון ערבליך, שקנה בזמנו את מיפעלי ארטיק. ערבליך קנה את השטח בהנחה שיוכל להפוך אותו משטח ירוק לשטח בנוי, אולם נציג מישרד־הפנים סירב לאשר את השינוי, וערבליך נשאר תקוע עם הקרקע. כאן עשה עיסקה עם קופת־חולים, שהיה לה בית־חולים ליולדות ישן

שנסגר, במרכז רחובות. בית־חולים זה ניתן לקופת־חולים כתרומה ונאסר למכרו. המוצא שמצאו ערבליך, שפירא וידלין היה להחליף את שני השטחים. ערבליך נתן לקופת־חולים את השטח הירוק, וקיבל בתמורה את בית־החולים־ליולדות, שעל מיגרשו ניתן היה לבנות. אולם ערבליך הוסיף ונתן עוד 100 אלף דולר, במזומן, לעורך־הדין חיים גושן.

נראה כי מישרד־הפנים מתנכל לשימעון ערבליך, שכן סירבו לאשר את שטח בית־החולים־ליולדות לבנייה. ערבליך בא בטענות אל אשר ידלין, וזה הציע לו, כפיצוי, זיכיון על ייבוא תרופות לקופת־חולים מאירופה. הוא הפגישו עם מנהל מחלקת־הייבוא של קופת־חולים, בצלאל בליי. בליי ביקש לראות הצעות־מחירים, ורמז כי אם לא ישתף בעיסקה את החברות של בנו עמי, אגיס ואגיסם (על הקשרים בין החברות של עמי בליי לקופת־חולים ראה העולם הזה 1870, 1957).

ערבליך חזר אל ידלין, והתלונן על בליי. ידלין שלא העז לפעול נגד בליי, הבטיח למצוא מוצא אחר. הוא הציע להכניס את ערבליך כשותף במלון של קופת־חולים בים־המלח, שהוא המלון ה־ריווחי ביותר שלה. בשלב זה החלה פרשת ידלין מתגלגלת, והעניין כולו התפוצץ. סיפור זה הגיע גם לידיעת גורי מיר, מרכז הנוער העובד והלומד וחבר קבוצת שילר, וזה סיפר אותו למאיר זרמי, מזכיר מיפלגת־העבודה, לפני חודשיים. זרמי לא נקף אצבע.

★ „לטפל בהם אחד־אחד!"

אולם הפרשה האחרונה היא החמורה מכולן, והיא נחשפה תודות לחקירה של כתבו הכלכלי של הארץ, אלעזר לווין, בעיקבות פירסום בהעולם הזה על עיסקת רכישת מכונות לרישום מחירי תרופות ל־קופת־חולים, בהיקף של 5 מיליון לירות. הפירסום גילה גם, כי החברה שייבאה את הציוד היא חברה־בת של בנק אוניקו הישראלי, השייך לקבוצת ברנס באמריקה. קבוצת ברנס, כזכור, השקיעה כסף רב במלון בשארם־אל־שייך, אמנון ברנס ערב אישית לחובות שם בהיקף של 2.5 מיליון לירות, וידלין הצילו כאשר לקח על קופת־חולים את הפעלת המלון ואת תשלום חובותיו.

לווין בדק מי היא החברה יבואנית ה־ציוד. התברר שזו חברה בשם המרווה, שעם בעלי־המניות שלה נמנים גם שרה הרי, אחותו של אשר ידלין; ד"ר גדעון מדני, קרוב של ידלין, וכן עליזה תמיר, מראשי הוועד־הפועל של ההסתדרות. בין בעלי־המניות גם קבוצה מקליוולנד, כולל עורך־הדין ביל גולדפארב שגם היה יועץ לחוזה רכישת מדיקל סנטר על־ידי קופת־חולים.

תיקי המרווה ברשם החברות מראים, כי החברה מכרה לקופת־חולים כ־30 אוטומ־טים למכירת משקאות. היא היתה חייבת בסוף 1974 כמיליון וחצי לירות, מזה ה־מחצית לקופת־חולים. בדצמבר 1974 רכש אמנון ברנס, באמצעות בנק אוניקו, רוב בחברה, והזרים לה כ־300 אלף לירות. בפברואר 1975 חתמה החברה חוזה עם קופת־חולים על ייבוא ציוד לרישום מחירי תרופות בחמישה מיליון לירות.

כלומר: אשר ידלין מכר לחברה שבה שותפים קרוביו, חוזים עם קופת־חולים. אמנון ברנס נכנס כשותף לחברה זו, ו־קופת־חולים מצילה את ברנס בשארם־אל־שייך.

כאשר החליט שופט השלום הראשי, חיים שפירא, לעצור את אשר ידלין ל־15 יום, מרדכי אליסון ל־15 יום, עו"ד שלמה גורי ל־7 ימים (מאיר קמחי נעצר אף הוא לעוד 15 יום) ידעו כולם כי בזאת תם רק הפרק הראשון. הסיום נראה רחוק מאוד.

יגאל לביב

ברנס אמנון ברנס, לשעבר שליט חברת־הענק האמריקאית **דייי־לין**, ידיד ושותף־לעסקים עם מישפחת ידלין. ברנס עזר לחברות של מישפחת ידלין, וידלין עזר לברנס לצאת מהחובות.

ערבליך שמעון ערבליך, היה־לומן מבלגיה שהסתבך בעיסקי־קרקעות עם אשר ידלין **וקופת־חולים**, נתן 100 אלף דולר מתחת־לשולחן כחלק מהעיסקה, לעורך־הדין חיים גושן.

בליי בצלאל בליי, מנהל מחלקת־הייבוא של **קופת־חולים**, נתב־קש על־ידי ידלין לתת בידי ערבליך את הייבוא מאירופה. בליי דרש מערבליך ש־ישתף את בנו, עמי, בעיסקי הייבוא.

לסל - בעזרת השם

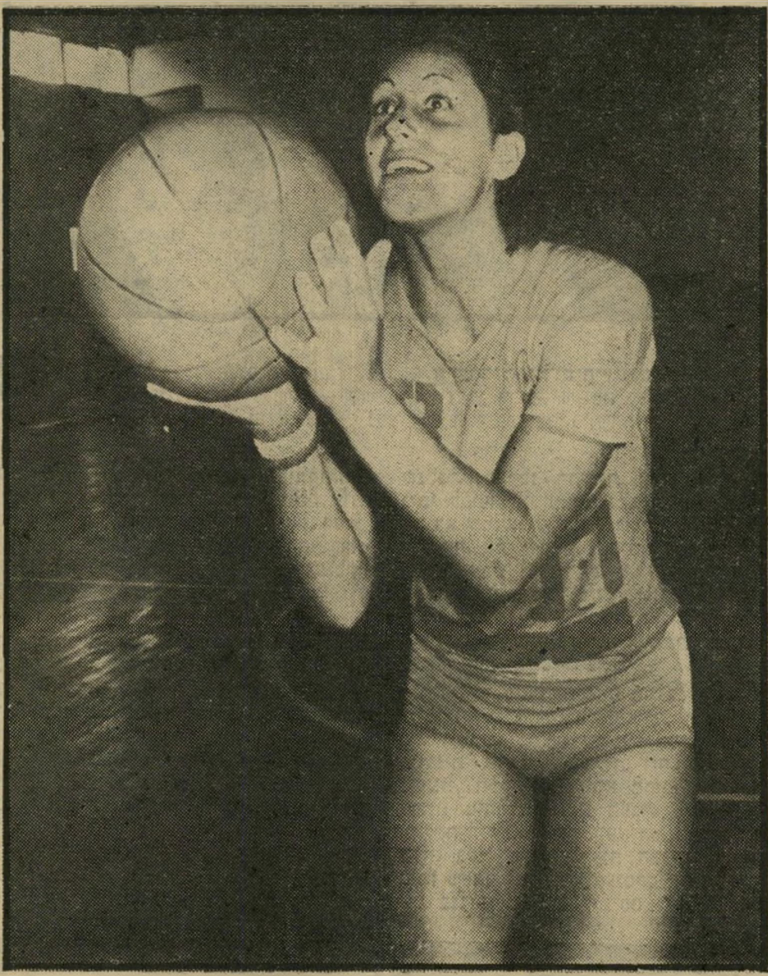

המחוננת רחל צארף בת ה־18, נראית כשהיא קולעת לסל במהלך מחנה־האימונים ש־נערך לקבוצתה בשבוע שעבר. רחל נח־שבת כאחת התיקוות הגדולות של אליצור.

שחקנית הרכש נטע כנעני, היא כדורסלנית־הרכש הטובה ביותר שהופיעה אי־פעם בקבוצת הנשים של אליצור תל־אביב בכדורסל. היא בת 20 בלבד, והתפרסמה עוד לפני שנה עת זכתה בתואר מלכת־הסלים של אליפות אירופה לנערות. נטע כנעני הופיעה אשתקד בהפועל תל־אביב. משמאל למעלה: ענת דרייגור בת ה־16, המיתמרת לגובה של 1.84 מטר.

כאשר הורה לוח־התוצאות על שיוויון 28:28, בהפסקת המישחק בין כדור־סלניות אליצור תל־אביב לכדורסלניות מכבי דרום רמת־חן — שנערך ביום ה־חמישי בשבוע שעבר, נישא בחלל האוויר רחש של הפתעה. כדורסלניות אליצור, ששבוע קודם לכן גברו על האלופה, מכבי תל־אביב, ניצבו לפני שוקת שבורה.

מאמן בנות אליצור, משה („מוסה") דני־אל, ניראה רגוע. כאשר עלו חניכותיו על המיגרש, חכך ידיו בהנאה ואמר לאנשים שעמדו בסמוך: „הניצחון שלנו הוא רק שאלה של זמן. אל דאגה."

ואומנם, במיספר התקפות־בזק במחצית השנייה הכניעו בנות אליצור את יריבו־תיהן, בתוצאה של 60:48. ניצחונה של אליצור רמז על כוונותיה של הקבוצה, ל־הסתער העונה על כתר האליפות. כבר אחרי המחזור השני קבעה אליצור עובדה משמעותית בשטח: היא מאיימת ליטול את ההגמוניה בכדורסל הנשי מידיהן של בנות מכבי והפועל תל־אביב, ששלטו בו עד כה ללא עוררין.

המיכנסיים הארוכים התקצרו

עד לפני חמש שנים היתה קבוצת־הנשים של אליצור אלמונית לחלוטין. דווקא אז, כשקברניטי האגודה שמו את הדגש על הצד הייצוגי של המועדון, ומאי־דך דחקו לקרן־זווית את הבחירה העיקשת בכדורסלניות דתיות בלבד, החלה הקבוצה מטפסת לכותרות. אשתקד, לדוגמה, דורגה הקבוצה במקום השני, כשארבע נקודות בלבד מפרידות בינה לבין העומדת בראש הליגה, האלופה מכבי תל־אביב.

מטעמי דת הופיעו בנות אליצור — עד לפני חמש שנים — במיכנסיים ארוכים. שחקנית בקבוצה ידעה לספר, שכמה בנות הופיעו בעבר בחצאיות. אין ספק שעובדה זו מנעה מכדורסלניות חילוניות מצטיינות להצטרף.

אולם, דברים רבים השתנו באליצור במרוצת השנים האחרונות. אם היו מייסדי אליצור — האנשים שהקימו את אגודת הספורט ה־30 — חוזים מקרוב בלבושן של הכדורסלניות דהיום, קרוב לוודאי ש־היו מתחלחלים. ככלות הכל, הופעה ב־מיכנסי שורטס אינה הולמת ביותר בנות המופיעות באגודת־ספורט המבקשת לשמור על ציביון דתי.

האמת היא שלכדורסלניות אליצור תל־אביב אין במה להתבייש, למרות שלבושן אינו מצטיין היום בצניעותו. הן בזכות ההצלחה המסחררת של הקבוצה, הן בזכות כמה כדורסלניות שהן חתיכות של ממש. כמו, למשל, ישראלה דירקס וגילה פלג.

נסיון העבר לימד את קברניטי אליצור — אגודת ספורט עצמאית דתית,* בלתי־מיפלגתית — שמתוך החוגים הדתיים קשה היה (וקשה גם היום) למצוא כדורסלניות כישרוניות שתנסנה לאיים על העליונות הבלתי מעורערת של כדורסלניות מכבי ו־הפועל תל־אביב.

עוד מתברר, שקבוצת־הנשים של המוע־דון הדתי הלכה בעיקבות קבוצות־הגברים של המועדון — הכדורסלנים והמעופפים — שהפכו שם־דבר בספורט הישראלי, תוך הבאת ורכישת שחקנים שלא מהחוגים ה־דתיים דווקא.

מיזוג מרשים של נשים מאייש היום את קבוצת־הנשים של אליצור תל־אביב. גילן נע בין 16 ל־32. חמש מהן הן נשו־

כדורסלניות קבוצת הס

המא״מות לראשונה

בליגה - הן ברוב

רעיית השחקן גילה פלג, אחת הכדור־סלניות הוותיקות באליצור תל־אביב. בעלה של גילה הוא השחקן אלכס פלג, מ„הבימה".

---

* האגודה עצמה נתמכת על ידי ה־רשויות המקומיות, רשות הספורט והמועצה להסדר הימורים בספורט. קבוצת הנשים, מאומצת על־ידי תיא, תעשיית תמרוקים ישראלית.

אות: יעל פיקרש, צילה רייננגלס, ישראלה דירקס, גילה פלג ומלכה לביא. שלוש הראשונות הן כבר אמהות.

יעל פיקרש בת ה־32 היא המבוגרת בכולן. היא אם לשני ילדים, מורה לחינוך גופני, ועד לפני כשלוש שנים שיחקה בהפועל תל־אביב. „באתי לאליצור," היא אומרת, „מפני שבהפועל תל־אביב כבר עשיתי את שלי." היא נחשבת כשחקנית חמישית־שישית בקבוצה. צילה רייננגלס, האם השנייה בקבוצה, היא אחת הכדורסלניות הוותיקות בה. היא בת 30 וגם לה שני ילדים. האם השלישית היא ישראלה („רלי") דירקס, אשתו של הכדורסלן הבלגי קאמיל דירקס, המופיע בקבוצת מכבי רמת־גן. היא היתה בעבר שחקנית בנבחרת ישראל.

אחת משתי הנשואות האחרות, גילה פלג בת ה־27, גם היא מורה לחינוך גופני. בעלה, אלכס פלג, הוא שחקן תאטרון הבימה. הנשואה החמישית היא מלכה לביא, שחקנית־לשעבר של הפועל תל־אביב. היום היא משמשת בקבוצה כעוזרת־מאמן. הפועל תל־אביב מסרבת לשחרר אותה. בעלה, יוסי לביא, הוא מנהל חברת־התעופה נתיבי־אוויר דרום־אפריקניים ב־ארץ.

רק לא בשבת

הציביון הדתי לא נעלם כליל מ־אופי הקבוצה. חנה הוכמן בת ה־21, בחורה דתית מבני־ברק הלומדת חינוך גו־פני, אומרת בהקשר זה: „שלוש בנות אצלנו הן דתיות ממש. אני היחידה שגרה באיזור של דתיים. שתי האחרות הן טובה סנדי ודרורה שולביץ." אביה של חנה הוא בעל אולמי־חתונות, ובין השאר משמש כמשגיח־כשרות.

יעל סבו, מנהלת הקבוצה בת ה־25, המשקיעה בה עמל וזמן, מוסיפה באותו עניין: „כשאנחנו הולכות למיסעדות, אנח־נו הולכות רק למיסעדות כשרות. העניין עם האוכל זה רק דוגמה קטנה. העיקר הוא שאנחנו מתנזרות מפעילות ספורטיבית ב־שבת, הן ממישחקים והן מאימונים."

הוכחה נוספת לכך שסממני הדת טרם נעלמו מן הקבוצה נתגלתה כאשר צילם צלם־המערכת את כדורסלניות אליצור. נאמר לו במפורש, שלא כל פוזה של כדורסלנית מותר לו לצלם. כך, למשל, נאסר על הצלם לצלם את הכדורסלניות כשהן מתעמלות בתרגילי־גמישות. „אני לא רוצה בעיות," ניסתה להסביר יעל סבו בלצון־למחצה. „אני עוד רוצה להמשיך להיות מנהלת הקבוצה."

סיפור ההצלחה של כדרוסלניות אליצור קשור קשר הדוק באווירה החברית השו־ררת בקבוצה. העובדות מדברות בעד עצמן: מדי עונה בעונה מצטרפת לקבוצה כוכבת נוספת, המחזקת את שרותיה. גם העונה הצטרפו לקבוצה כדורסלניות אח־דות בעלות שיעור־קומה: חווה בן־זאב (הנמצאת עתה בחופשת־לידה), ישראלה דירקס, הדר נצח, והבולטת מכולן — נטע כנעני.

נטע בת ה־20, בת קיבוץ גבת, שקלעה 24 נקודות לסל מכבי תל־אביב והיתה לגיבורת הניצחון הסנסציוני, מתבטאת בכנות לגבי מה שהביאה לשחק באליצור: „אצלי אין כזה דבר, מכבי, הפועל או אליצור. בשנה שעברה שיחקתי בהפועל תל־אביב. הקבוצה התפרקה, ולא היה לי מה לחפש שם. בהפועל תל־אביב נשארו רק הילדות. עם ילדות אני לא צריכה לשחק בהפועל תל־אביב. עם ילדות אני יכולה לשחק במשק.

„נשארו לי שתי אפשרויות: מכבי תל־אביב, או אליצור תל־אביב. האווירה ב־אליצור תל־אביב קסמה לי. יש עם מי לדבר ויש עם מי לשחק. לא עברתי ל־מכבי תל־אביב לא ביגלל שאני חוששת להתחרות על מקומי בהרכב הקבוצה. ל־היפך: אני דווקא אוהבת לשחק בין שחקניות טובות, זה עוזר לי למצוא שפה משותפת בקבוצה. הסיבה האמיתית שלא הצטרפתי למכבי תל־אביב היא, סיבות חברתיות שאותן אני לא רוצה לפרט. אני מכירה שחקניות שביגלל אי־נוחות חבר־

(המשך בעמוד 32)

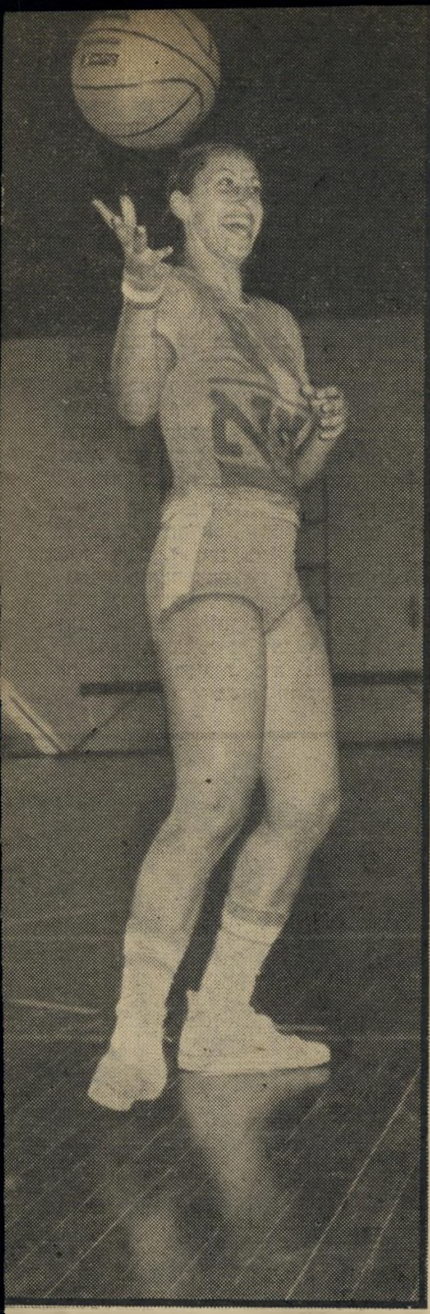

הכוכבת נטע כנעני היא כו־כבת הכדורסל הנשי בישראל. כשהצטרפה העונה לאליצור תל־אביב היא הוסיפה לקבוצה מהירות ותנופה.

הקיבוצניקית נטע כנעני, בת מגבת. השבוע עומדת נטע להשתחרר מצה"ל, לאחר ששימשה בצבא כמדריכת־ספורט.

המורה יעל פירקש בת ה־32 שהיא השחקנית המבוגרת ביותר בקבוצה. יעל עברה לאליצור תל־אביב מקבוצת הפועל תל־אביב לפני שלוש שנים. היא אם לשני ילדים ומורה לחינוך גופני. צילם: שלמה סתר

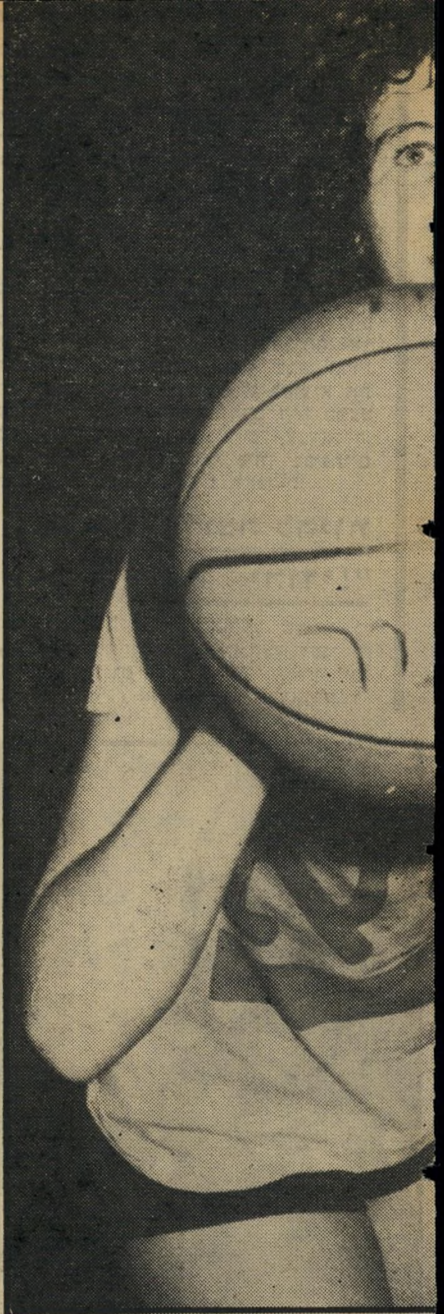

[ס]פורט הדתית „אליצור" [...] לכבוש את ההגמוניה [...] נערות חילוניות

אשת הכוכב ישראלה („רלי") דירקס, הכוכבת המוקפאת של הקבוצה. אין בידיה שיחרור מ־מכבי תל־אביב שיאפשר לה להופיע באליצור.

(המשך מעמוד 23)

„אבי היה נאיף מוחמד רחאל (45) ואמי לוטפיה, שהיא היום בת 35. כשנולדתי, אמי היתה כבת 13. לפני חודשיים רבתי עם בן־דוד שלי, הלכנו מכות, והוא אמר לי שאמי יהודיה.” בן־הדוד, אחמד גאסם בן ה־26 אמר, כפי שטוען עבדאללה: „מה אתה עושה פה? אמא שלך יהודיה, לך תחפש אותה! המקום שלך לא בכפר!”

עבדאללה נפגע קשות. אם הוא בן לאשה יהודיה, ולא רוצים אותו יותר בכפר הבדואי, שיגלו לו לפחות מי הוא! לכן, אחרי שבוע של היסוסים, ניגש עבדאללה אל אביו ושאל אותו: „מי היתה אמי?”

האב לא האמין למישמע־אוזניו, נדהם והורה לעבדאללה לחדול לדבר שטויות. עבדאללה התעקש „אני יודע,” השיב ל־אביו, „שלוטפיה אינה אמי. מי אמי?” „אלה שאלות מטופשות,” הצהיר האב.

שוב חזר עבדאללה על דבריו, ודרש לדעת מי היתה אמו. „אמי לא היתה לוטפיה, אשתך,” טען בתוקף.

נאיף מוחמד דחף את עבדאללה הצידה, הביט בו ארוכות ויצא. הוא סירב להמשיך לדבר עם בנו באותו נושא.

עבדאללה מספר כי מאז, לא מצא מנוחה בביתו. בלילות היה נתקף סיוטים. הוא חש כאילו משהו חונק אותו. שוב ניסה לשוחח עם אביו, אך נאיף מוחמד אמר לו: „אתה השתכרת, או השתגעת.”

אז שינה עבדאללה את כיוון החקירה שלו, ופנה אל אמו, לוטפיה. הוא טען שהיא אמרה לו: „אם אגלה לך את הסוד, אתה תעזוב אותנו.”

הודאה זו, היא ששברה אותו סופית. חשדו כי אמו היתה יהודיה, וכי הוא נחטף מהוריו ומאז הוחזק אצל הבדואים, חולל מהפכה בליבו ובמוחו.

„מה כל הצחוק הזה!”

עבדאללה ניסה להיזכר כיצד הגיע למאהל הבדואים, אך הוא הצליח לזכור רק את שנות הלימודים בבית־הספר היסודי, את המורה שלו מנצרת. את העובדה שאחרי שלוש שנות לימודים החל עוזר לאביו לפרנס את המישפחה, והפסיק ללמוד. הוא אינו יודע קרוא וכתוב, ו־העיברית שבפיו דלה. יום אחד, כשמלאו לו 16 שנים, לקחו אביו לנצרת, למישרד הפנים. כשעזב באותו יום קיבל את תעודת־הזהות שלו.

ביותר מכך לא הצליח עבדאללה להיזכר. מה היה קודם, לפני בית־הספר היסודי? באיזה בית עשה את צעדיו הראשונים?

הרב דויד גרוסמן נתבקש על־ידי הצעיר הבדואי המבולבל והנסער למצוא לו את הוריו. מי הם? היכן הם?

אך לא רק הרב גורסמן היה חסר־אונים נוכח בקשות אלה. גם חוקרי־המישטרה ופקידי מישרד־הפנים לא מצאו תשובות מיידיות. עד היום אין הוכחה לכך שהוא נחטף.

הוריו הבדואים, נאיף ולוטפיה ביקרו בביתו של רבה של מיגדל־העמק, אך בנם, עבדאללה, סירב לראות את פניהם. הוא פשוט עזב את המקום. „לא רציתי לראות אותם בוכים, ולא רציתי שיפלו עלי. אני מרגיש שאני יהודי, ואין לי יותר מה לעשות בכפר הבדואי,” אמר.

עבדאללה מגלה, היום, שלא הרגיש ב־נוח בביתו. כשחיפש עבודה, הסתדר תמיד מחוץ לבית. עבד בחקלאות, בבתי־אריזה, למד מכונאות. מהכספים שהרוויח החל בונה לעצמו בית בכפר.

אשר לחשדותיו על כך שלוטפיה אינה אמו האמיתית, מביא עבדאללה סיפור שאי־אפשר לאמתו. הבדואי הצעיר טוען שפנה לפני כחודשיים לזקן כפרו, בשיר כנפיס, בעל המוניטין של ידען המקום. עבדאללה טוען שהבטיח לזקן כמה אלפי לירות אם יגלה לו מי היתה אימו האמיתית. הזקן הבטיח לגלות לו את הסוד, אך רק יום לפני מותו. אולם הזקן הלך לעולמו לפני כמה ימים, מבלי שיעמוד בהבטחתו.

לעומת סיפור זה — עבדאללה טוען ש־הזקן אמר לו: „אמא שלך יהודיה, אך יותר לא אגלה לך.” — מביאה הבדואית נאדיע חסאן, בת 48, שעזרה ללוטפיה ללדת את עבדאללה, הוכחה שאכן הצעיר נולד באוהל, בנוכחותה.

המיילדת המקומית מבית־זרזיר הצהירה השבוע, כי טיפלה בעבדאללה כאשר נולד ועקבה אחריו כל השנים, וכי עבדאללה הוא בנה של לוטפיה. „אין לי שום ספק, שנכחתי כשהוא נולד ואמו היא לוטפיה. מה כל הצחוק הזה? עבדאללה יהודי כמו שאני יהודיה!”

בביתו של הרב גרוסמן, נחקר עבדאללה על הסיבות האפשריות שגרמו לו לטעון: „אני יהודי, אמי היתה יהודיה, אני רוצה לחזור ליהדות.” הוא הכחיש מכל־וכל את האפשרות שהתאהב בבחורה יהודיה ממיגדל־העמק ומשום כך מנסה לעבור לדת היהודית, כדי שיוכל מאוחר יותר לשאת את בחירת־ליבו.

„לא נכון,” משיב עבדאללה על טענה זו. „אני בכלל עוד לא נגעתי באף בחורה. אבי, נאיף, אומר שאני הייתי עם בחורה מהכפר והתארסתי איתה, אבל זה לא נכון. לא היתה לי שום בחורה אף פעם אצלנו. בכפר הבדואי, אסור לצאת עם בחורה אם אתה לא מתחתן איתה.” הוא דיבר בביטחון ובכנות, ופניו לא העידו בו כאילו ניסה להסתיר דבר־מה.

אחדים מתושבי הכפר ידעו לספר של־עבדאללה היתה ארוסה בבית־זרזיר, צעירה בדואית ששמה נעיפה חאליל בשיר. הצעירה אישרה שהיא מכירה את עבדאללה, אך סירבה לפרט.

אנשי כפרו של עבדאללה רוגזים עליו, אך לא בגלל שהוא רוצה להיות יהודי, אלא בגלל שלא קם ואמר: „אני בדואי, נמאס לי להיות בדואי, נמאס לי להיות בנם של נאיף ושל לוטפיה.” הם אומרים: „שיהיה בריא, לאף אחד לא איכפת אם עבדאללה יהיה יהודי. אבל מדוע לפגוע בהוריו שגידלו אותו 23 שנים? למה שיגידו שאנו, הבדואים, גנבנו ילד מהיהודים? ומה בכלל כל הסיפור הזה? על החטיפה?”

כך מתייחסים הבדואים לדרישותיו של עבדאללה להתקבל בקרב היהודים. מאידך, במחנה היהודים התקבל עבדאללה בתשואות סוערות. שיחות־טלפון בלתי־פוסקות, עשרות מיכתבים וביקורים נוגעים־ללב נרשמו בביתו של הרב גרוסמן.

„יצחק לא מת!”

הקרב על עבדאללה פותח מחדש צלקות של פצעים ישנים־נושנים ב־לבבות של אבות המשוכנעים, כל אחד מהם, ללא צל של ספק, כי הנה קרה הנס. הבן האבוד חזר הביתה. כל אחד מהאבות מוכן להילחם, כדי לזכות בבנו שנתגלה.

גם העיתונים הלהיטו את האווירה: „תינוק שנישבה” כתב אחד הצהרונים, מבלי שיוכל להוכיח שאכן, עבדאללה נחטף.

הראשון שהשמיע את הזעקה הנרגשת „בני, בני!” היה ישראל גבאי בן ה־62, ממושב תירוש שליד בית־שמש. גבאי עלה עם מישפחתו ממרוקו בשנת 1955, ולו ול־אשתו זהרה נולדו 10 ילדים. לארץ הגיעו ישראל וזהרה רק עם שלושה ילדים. שיבעה בנים ובנות מתו עליהם, עוד במרוקו, ממחלות שונות.

בשנת 1956 פקד אסון נוסף את מישפחת גבאי. האב יצא יום אחד לעבוד ואשתו עם שלושת הילדים, דויד בן השבע, עליזה בת החמש ויצחק בן השנתיים, הלכו למירפאת קופת־חולים. אך האישה לא הגיעה כלל עם ילדיה לקופת־חולים. היא השאירה את יצחק הפעוט אצל שכנה, בחצר, בדרך למירפאה, בכוונה לקחתו הביתה אחרי ש־תסיים את הביקור אצל הרופא.

זהרה נפרדה מבנה הקטן בחצר ביתה של השכנה, חנה בן־חמו, וזו היתה הפעם האחרונה שראתה אותו. כעבור שעה, כש־חזרה לחצר ביתה של השכנה, לא מצאה עוד את בנה יצחק. האדמה בלעה אותו. עשרות שוטרים עם כלבי־גישוש ואנשי המקום סרקו את השטח, אך לא גילו סימן.

שנים רבות עברו מאז נעלם יצחק גבאי באופן כה מיסתורי, אך הוריו לא השלימו אף לרגע עם המחשבה שאבד להם לנצח. האב והאם המשיכו לחפש את בנם יצחק במינזרים, אצל המיסיונרים ברחבי המ־דינה. עשר שנים אחרי שיצחק נעלם, מתה אמו זהרה משיברון־לב.

גם אחרי מות אשתו המשיך אליהו לח־פש עיקבות של בנו. האב ניזון מן התיקווה שיום אחד יפגוש שוב בבנו יצחק, בייחוד אחרי שהרב חיים ביכרוס, ממושב זרוע פסק באוזניו בשעתו: „יצחק לא מת. אתה תראה אותו רק בעוד 20 שנה.”

בהיוודע סיפורו של עבדאללה נזכר ישראל גבאי הקשיש בדבריו של הרבי שלו, ומיהר אל ביתו של הרב גרוסמן. הוא התנשק ארוכות עם הצעיר והבדואי החליט שזהו אביו. הם נצמדו זה אל זה, כאב ובן שנפגשו שוב אחרי שנים רבות. לכולם נראה שהפרשה תסתיים בהפי־אנד.

אך ההפי־אנד הפך טראגדיה חדשה. ל־ביתו של הרב גרוסמן הגיעו אבות נוס־פים שילדיהם נעלמו, וביקשו לראות את בנם שאבד לפני שנים רבות ועכשיו נתגלה להם בנס. הרב גרוסמן וקצין־המישטרה רב־פקד מלכה, ממישטרת מרחב־העמקים, חשו, כי הפרשה עומדת להסתבך. הם היו כמעט משוכנעים שעבדאללה מצא את אביו האמיתי, ישראל גבאי, בדקו את גופו וגילו על גבו כמה צלקות, כפי שתיאר היהודי הקשיש. גבאי גילה שבנו יצחק חלה במחלת דם, ואשה זקנה עשתה לו עירוי־דם בגבו כדי לרפאו מן המחלה.

הרב גרוסמן נדהם, כאשר נוכח שתיאורו של ישראל גבאי תואם צלקות שנמצאו ב־גבו של עבדאללה. גבאי הודיע מייד לרב גרוסמן שהוא לוקח את בנו הביתה, אך הרב לא הסכים. הוא אמר שרק אחרי חקירה מישטרתית יאפשר לו להוציא את עבדאללה ממיגדל־העמק. הרב היה כמעט משוכנע שגבאי הוא אביו של עבדאללה, אך היו לו עדיין ספיקות, כיוון שבינתיים הופיעו מועמדים נוספים לאבהות.

„רוצה להיות יהודי!”

בין האבות החדשים, שטענו כי עבדאללה הוא בנם שנחטף לפני כ־20 שנה, היו גם אליהו סבטון, ואשתו ריבקה, מסלמה ג׳. אך ראו את עבדאללה, ו־מייד הכריזו שהבחור הבדואי הוא, ללא־ספק, בנם יוסי שנעלם כשהיה בן שבע שנים. גם אביו החדש הזה של עבדאללה גילה, שידוע לו כי לעבדאללה יש כמה צלקות בראשו. נעשתה בדיקה, ונתגלו צל־קות בראשו של עבדאללה. גם אליהו ו־ריבקה סבטון הצטרפו לרשימת המועמדים להיות הוריו של עבדאללה.

מישפחת סבטון ביקשה להוכיח, על־ידי תמונות, כמה דומה הבחור הבדואי להוריו ולילדי המישפחה, האחים והאחיות של יוסי שנעלם. אך גם בקשת־האבהות של מישפחת סבטון לא התקבלה בו־במקום. החוקרים והרב החליטו להיות זהירים. ה־עניין נראה קשה ומסובך מאד.

אך לאישה הבדואית מבית זרזיר הטו־ענת שהיתה המיילדת של עבדאללה, יש תשובה ברורה לגבי הצלקות: „לפני כשבע או שמונה שנים נפל עבדאללה מגג הבית, ונפצע קשה בראשו ובגבו. מאז הוא גם צולע,” סיפרה. יש אמת בדיברי האשה. עבדאללה נלקח אז לבית־החולים, וסבל זמן ממושך עקב הפצעים שנגרמו לו.

אך מישפחת סבטון אינה נכנעת. האם, ריבקה, טוענת שאין לה ספק כי עבדאללה הוא בנה, יוסי, שנעלם לפני 17 שנים כששיחק בחולות בגיבעת־עלייה.

עבדאללה עצמו חש בנוח בביתו של הרב גרוסמן במיגדל־העמק, וממשיך לעבוד כ־מכונאי בעיירה. והוא מצהיר: „אם יגלו מי ההורים האמיתיים שלי, אני אלך לביתם. אבל גם אם לי יגלו דבר, גם אז אסרב לחזור לכפר זרזיר. אני רוצה להיות יהודי!”

הארוסה נעיפה חאליל באשיר, הצעירה הבדואית מ־כפר בית־זרזיר, היתה ארוסתו של עבדאללה זמן ממושך, כך טוענים שכניו.

עבדאללה בסוכה הבדואי הצעיר מבית־זרזיר צמוד אל הרב דויד גרוסמן, רבה של מיגדל־העמק, מאז ביקש את עזרתו. עבדאללה חובש כיפה כל העת, ומכריז כי חלומו הוא להיות רב בישראל. „לעולם לא אחזור לבית הבדואי, יהיה מה שיהיה!” אמר, „אני רוצה להיות יהודי!”

המיילדת נאדיע חסאן רחאל (48) העידה השבוע, כי נכחה בלידתו של עבדאללה בבית הוריו הבדואים. „הוא יהודי כמו שאני יהודיה.”

במדינה

(המשך מעמוד 20)

לגת העבודה לשעבר, עדיין האמין כי יהיה בכוח קשריו, איומיו והשפעותיו להרחיק ממנו את הקץ. ביום מעצרו עדיין פירפר, הסיח בוץ בחושפי תעלוליו.

אלא שהזמנים השתנו. ספק אם פרשה כמו פרשת ידלין יכלה להיחשף לוליא השתנו במדינה האווירה והשילטון, בעקבות מילחמת יום־הכיפורים.

השחיתות בצמרת אינה תופעה חדשה. היא קיימת מראשית המדינה. אלא שבמשך שנים רבות היא היתה נסבלת ובבחינת רעה חולה שיש להשלים עמה. עתון זה, שבמשך שנים ארוכות היה נושא דגל המאבק בשחיתות, חשף, פירסם וגילה במשך שנים ארוכות, עשרות רבות של מעשי שחיתות של אישי־ציבור ומשק — מבלי שלדברים היה כל הד שהוא.

אופיינית היתה השבוע תגובתו של יו״ר הוועד המפקח של קופת־חולים, אהרון בקר, שהיתמם בעת שנשאל מדוע לא בדק הוועד־המפקח מוקדם יותר בציציותיו של ידלין. „לא שיערנו,״ גימגם, „איש לא שמע על כך.״ היה זה כמובן שקר.

שכן, האשמות מפורשות נגד אשר ידלין התפרסמו חודשים רבים לפני שנבחר כמועמד לנגיד בנק־ישראל. חומר מרשיע נגדו הוגש גם למוסד לביקורת של ההסתדרות. הדברים נשארו פשוט ללא בדיקה ותגובה.

סוף תקופת החסינות. אם חלפה תקופת החסינות של אנשי הצמרת וגם הם נאלצים לתת דין־וחשבון על מעשיהם המפוקפקים, נובע הדבר במידה לא מעטה מהעובדה שבראש־הממשלה ניצב עתה יצחק רבין.

למרות שרבין עצמו נכשל בעבר בעבירה על חוקי התקש״יר, בעת שנשא הרצאות בתשלום בתקופת כהונתו כשגריר בארצות־הברית, הוא אדם ישר בצורה קיצונית, הדוגל בביעור השחיתות ובעקירתה מהשורש. מסייעת לו בכך העובדה שהוא לא חבר של אף אחד. הוא לא גדל עם העסקונה המפלגתית המושחתת והוא לא חייב דבר לאיש מהם. משום כך לא יכול איש מהם לצפות לחסינות, אפילו אם הוא נושא במישרה בכירה ביותר, ואפילו אם חשיפת מעלליו עלולה, כביכול, להזיק לשילטון.

החיפוי, יותר מאשר החשיפה, הם המזיקים לשילטון. תדמיתו של רבין כראש־ממשלה יוצאת בסופו של חשבון נשכרת מכך, שבתקופתו ניתן לנקות את הזבל מהאורווה ללא פחד וחשבון, ולנסות לרפא את חוליי החברה הישראלית, גם אם הריפוי הוא לפעמים בהלם.

מנגנון

הארזים והאיזוב

תעלומה בלתי־מפוענחת מאחרי פיטוריו של אחד ממנהיגי המישמרת הצעירה של מיפלגת העבודה

המישמרת הצעירה של מיפלגת־העבודה משתדלת, בדרך־כלל, שלא לפגר אחר הקו הכללי של המיפלגה הגדולה במדינה. אולם מסתבר שלעיתים, די קרובות בארונה, כאשר נופלת בארזים שלהבת, היא נופלת גם באזובי־הקיר.

בשבועות האחרונים סוער בית הוועד־הפועל של ההסתדרות, בעיקבות גלי שמועות על אודות פעולותיהם ומעשיהם המפוקפקים של אחדים מראשי המישמרת הצעירה. השמועות עדיין לא פרצו אל מחוץ לכותלי בית הוועד־הפועל, לא במעט תודות לעובדה שעיני הכל נשואות עתה לראות כיצד יתפתחו העניינים אצל „הגדולים״, בעיקבות פרשת ידלין.

ימי־עיון לא־רשומים? השמועות החלו פורחות במיסדרונות הוועד־הפועל, בעיקבות פיטוריו של דב („דובש״) ינאי, יושב־ראש הוועדה ההסתדרותית של המישמרת הארצית ומרכז־התרבות של המישמרת הצעירה. ינאי, המוכר בחוגי הסטודנטים כסטודנט־נצחי, הושעה מתפקידו כיושב־ראש הוועדה, אולם הושאר בידו תפקיד מרכז־התרבות של המישמרת הצעירה.

לגבי הסיבות לפיטוריו של דב ינאי הושמעו שתי גירסות. האחת טענה כי ינאי נתפס על־ידי ועדת־הביקורת ההסתדרותית, אשר בדקה ומצאה כי חלק מימי־

(המשך בעמוד 32)

שירותי־הביטחון מנסים לאתר את היהודים שהציתו אש במערת־המכפלה

מסך האיפול שהורד על הצתת חדר הקדש המוסלמי במערכת־המכפלה, במוצאי יום־הכיפורים, היה תוצאה של חרדה מפני הצפוי כאשר תיחשף זהותם של המציתים.

בחקירות הראשוניות שנערכו, מיד עם גילוי מעשה ההצתה הזדוני, כדי לחשוף את זהות המציתים, נתפסו החוקרים להאמין בעלילת־שווא, זדונית לא פחות ממעשה ההצתה.

עדויות שונות שנמסרו לאנשי המימשל, נועדו ליצור את הרושם כאילו ידו של איש מאנשי קריית־ארבע או גוש אמונים, לא היתה במעל הזה. החשד הופנה לעבר קבוצת חיילים, שבין השאר השתתפה בהדיפת המתפרעים הערבים שחיללו את ספרי הקודש במקום התפילה היהודי שבמיסגד המערה.

הנחת רוקמי־העלילה היתה פשוטה: אם יואשמו חיילי צה״ל בהצתת חדר הקאדי וההקדש המוסלמי, סביר להניח כי גורמי ביטחון ירצו לטשטש את הפרשה ולהעלימה, כדי לא לפגוע בתדמית צה״ל.

רק כאשר הוזעקו אנשי שירותי־הביט־

„פוגרום״ של התלמידים הערביים בספרי הקודש היהודים, כילו את חמתם באותם חדרים במיסגד אליהם יכלו להתפרץ. הם קרעו כיסויים רקומים עתיקים מעל קברים, הנחשבים כקברי האבות יצחק ולאה, הנמצאים בתוך המיסגד, הם ניפצו רהיטים וחלקי מיבנה, והשחיתו ספרי קוראן, כנקמה פרימיטיבית על מה שנעשה לספרי התפילה היהודים.

אלא שכמה מהם לא הסתפקו בכך. הם גם בזזו את מה שנמצא בתוך חדר ההקדש המוסלמי. כלי פולחן וספרי קוראן עתיקים, ביניהם כאלה שהם בני מאות שנים והם בעלי ערך היסטורי שלא יסולא בפז, פשוט נשדדו ונלקחו מהמקום.

רק אחרי הביזה נעשתה ההצתה.

כאשר היתגלה הדבר, נפלה העלילה. שכן, סביר יותר היה להניח כי אלה שבזזו הם אלה שהציתו אחר כך את האש במקום שנבזז והושחת, אולי לא כנקמה אלא כדי לחפות על מעשה הביזה.

בחקירה שיטתית ויסודית נמצאו חלק מספרי הקוראן העתיקים ומכלי הפולחן של המיסגד, בבתיהם של כמה מתיישבי

הביזה קדמה להצתה

חון לחברון, כדי לגלות את מבעירי האש במערת המכפלה, הסתבר שהחשדות היו בבחינת עלילת־שווא. שכן, בטרם הוצת חדר ההקדש המוסלמי במערת־המכפלה, נערכה בו ביזה.

הבוזזים, שהיו עדיין תחת השפעת ה־

קריית־ארבע. למעשה, ניתן היה לראות בכך משום נחמא פורתא. שכן, אילולא נבזזו אותם ספרים וכלים קודם לכן והוסתרו, הם היו עולים באש.

השיפוצים, עליהם הוכרז בפומבי, שנעשו במערת־המכפלה, נעשו במטרה אחת ויחידה, למרות כל ההודעות שנועדו לטשטש את האמת: כדי להחזיר את המצב בחדר הקאדי וההקדש המוסלמי במערת־המכפלה לקדמותו, כפי שהיה לפני ההצתה, מבלי שניתן יהיה להבחין כמעט במה שהתחולל במקום.

כדי לטייח ולסייד את המקום, ולסלק את סימני האש, די היה בימים ספורים. אולם כדי להחזיר למקום את הספרים והכלים שנעלמו משם או הועלו באש, נזקקו המשחזרים לפרק זמן ארוך יותר.

היה עליהם להזמין רוקמות ערביות שיעמלו כדי לרקום מחדש פרוכות וכיסויים לקברים, כהעתק מדוייק לאלה שהושחתו. מלאכת הריקמה ביד נמשכת שעות רבות.

היה צורך גם לבנות מחדש כמה מיבנים פנימיים שנותצו על ידי עורכי הפוגרום היהודים. במקום ספרי הקוראן שנעלמו נרכשו והובאו למקום ספרים אחרים, בכמות כפולה מזו שהיו שם קודם. בד בבד עם זאת נעשו מאמצים לאתר את הבוזזים ולמצוא את הביזה.

ואומנם, כתוצאה ממאמצים אלה הוחזר המצב כמעט לקדמותו בחדר הקאדי המוסלמי במערה. למבקר במקום לא ניתן כמעט להרגיש כי החדר היה רק לפני שבועיים למאכולת־אש.

מי שטרם נתגלו הם המציתים. בידי החוקרים יש כמה חשדות, אולם לא ראיות ברורות באשר לזהותם של אלה.

חשוב לציין כי תושבי קריית־ארבע אינם עשויים מיקשה אחת. רובם מסתייגים, מי בגלוי ומי בהסתר, מפעולות הקנאים הדתיים, המסכנות למעשה את ישיבתם וקיומם במקום. אלא שגם הקנאים נחלקים לכמה קבוצות, הנבדלות זו מזו במידת טירופם הקנאי.

קבוצת הרב לווינגר, למשל, היא הקיצונית ביותר מבין אנשי גוש־אמונים, שהם עדיין בגדר מיעוט בקרב תושבי קריית־ארבע. אבל גם אנשי לווינגר אינם הקיצוניים ביותר. קיצוניים מהם הן שתי קבוצות שניתן לייחס להן כל מעשה טירוף או פרובוקציה.

האחת היא קבוצתו של העולה החדש מרוסיה, בן־ציון טבגר, שהפך שומר בית־הקברות היהודי הישן בחברון ויצר סביבו הילה מיסטית. היא מורכבת בעיקר מעולים חדשים מרוסיה, שטיב מניעיהם במעשי הפרובוקציה שכבר ביצעו בעבר, טרם הוברר.

הקבוצה הנוספת היא זו של אנשי הרב מאיר כהנא, שהאלימות היא חלק מהאידיאולוגיה המוצהרת שלהם. הרב מאיר כהנא עצמו, הצהיר על כוונתו להתיישב בחברון. לא מן הנמנע כי המציתים במערה נמנים עם חסידיו של הרב כהנא ושיטות פעולתו הידועות לשימצה.

במיסגד המערה זוהי הכניסה למיסגד מערת־המכפלה, בו נמצא גם חדר ההקדש־המוסלמי. אל תוך חדר זה פרצו מתפרעים יהודים, בעקבות התפרעות התלמידים הערבים, בזזוהו והעלו אותו באש.

דת־ ושעשעים

„איכבדנו את המיברק **של הרבי** מלובאביטש שליט״א. למי מאנשי הכפר שיש מיברק, מתבקש לבוא ולהת־כבד אל הבמה כדי שנוכל להקריא את המיברק. רב מוישה, יש לך המיברק ?״ המנחה־כרוז־זמר־ראשי והאחראי־על־ההר־קדה היה, ללא־ספק, מסמר הערב באחד האירועים הבידוריים רבי־המשתתפים ב־יותר שנערכו אי־פעם בישראל: הקפות שימחת־תורה בכפר חב״ד.

יותר משלושים אלף איש, מעוטם דתיים ורובם מישפחות של חילוניים מכל רחבי הארץ, הגיעו במוצאי השבת האחרונה אל מיגרשי־החנייה רחבי־הידיים שליד בית־הכנסת של כפר חב״ד.

את פניהם הקביל רמקול צורמני שהש־מיע, כאשר הרב־הכרוז ניאות להשתתק, נעימות חסידיות. קיבלו את פניהם צעי־רים בעלי־יוזמה שמכרו בלונים לילדים ושקיות מיץ קר להוריהם, קיבלו אותם מוכר צמר־הגפן המסוכר והוורוד ומוכרי־התירס, שהגיעו היישר מהתחנה המרכזית בתל־אביב.

שעות ארוכות המתין קהל הרבבות לתחילתן של ההקפות. „עד שהגברים לא יעזבו את עזרת הנשים, ועד שהנשים לא תעלינה לעזרת הנשים, לא נתחיל בהקפות. אתם מחללים את קדושת המקום,״ התחנן הכרוז.

אך הגברים לא עזבו את נשותיהם, והנ־שים לא עלו לקומה השנייה. הכרוז נכנע: הרי אי־אפשר לעבור את מוצאי שימחת־תורה ללא הקפות.

בעוד הקהל המיוזע, שהצטופף בתוך בית־הכנסת, לועג בגלוי לתחנוני הרב המבקש הפרדת־מינים, המתינו האלפים הרבים על הדשא שבחוץ להתחלת התוכנית האמנו־תית, עד שיוצאו סיפרי התורה, תתחיל השירה והאברכים ייצאו בריקודים. כמה צעירים קיצרי־רוח החלו אף מוחאים כפיים בקצב, כדי לזרז את תחילת המופע.

כשיצאו סוף־סוף סיפרי־התורה מבית־הכנסת אל הרחבה הגדולה, החלה השימחה האמיתית. מעגלים־מעגלים נוצרו סביב אברכים שחוללו בדבקות ובעצימת־עיניים. החילוניים התקנאו בהם והחלו יוצרים מעגלים משלהם, סביב ספר־תורה או בל־עדיו, כשהם רוקדים שעטנז מעניין: הורה בגוון חסידי, במעגלים מעורבים נשים ו־גברים.

תירס ותורה

חסרונם של סיפרי־תורה ניכר בכל מקום. תושב הכפר (בתמונה למעלה) מסתפק בספר־תורה ננסי ורוקד עימו במרכז אחד מעשרות המעגלים שנוצרו ברחבה ליד בית־הכנסת. אולם מה שהיה חשוב אפילו יותר מספר־התורה, למרבית האורחים החילוניים בהקפות, היו קילחי־התירס שנמכרו במקום ביחד עם בלונים, שקיות מיץ קר וצמר־גפן מסוכר. בתמונה מימין: עולה חדש מברית־המועצות ובנו מתבוננים ברוקדים, בעוד הבן נוגס בלהיטות בתירס.

לפתע הגיעו למקום כמה בני־תישחורת מפרברי תל־אביב. אחד מהם חטף ספר־תורה מידי יהודי עבדקן שנשא אותו ב־קדושה. הצעיר השחרחר החל רוקד ריקוד, שעטנז אף הוא, מעין תערובת של ריקוד הוטנטוטי עם רוק־אנד־רול, כשהוא מניף את ספר־התורה, מטיל אותו בלוליינות ב־אוויר ושב ותופסו. עוד בני כפר חב״ד, המארחים, מנסים לחלץ את ספר־התורה היקר מידיו, התחנן הכרוז: „לרחם על ספר־התורה ! לא לקרוע את הגווילים הק־דושים !״

לפתע הסתבר כי אין די סיפרי־תורה עבור כל הקהל העצום, שהפך דתי לערב אחד. ג׳יפ של מישמר־הגבול הגיח מאחת החצרות, ובו ישבו — נוסף על הנהג ולובש־המדים החמוש שלידו, ארבעה בע־לי־זקנים שנשאו בידיהם שמונה סיפרי־תורה שהועברו בין המעגלים המרקדים.

אחרי קריאת מיברק־הברכה הארוך של הרבי מלובאביטש החל הכרוז מבדר את הקהל, שעייף כבר מדילוגים ומריקודים. „משה בן זלמן יתכבד לתורה,״ הכריז הכ־רוז בניגון, והמשיך, „בנימין בן לייב מת־כבד לתורה. זלמן כהן, מתכבד לתורה, טפו סליחה, זלמן כהן, אשתך מחכה לך ליד השער. מר שניצר מהיהלומים מתכבד לתורה, הקצין שטיינברג מהמישטרה מת־כבד לתורה. אבשלום, אבא שלך מחפש אותך ליד הכניסה לבית־הכנסת !״

ליד מעגלי הרוקדים, שתוגברו על־ידי כמה עשרות חיילות מקורס פקידות שבאחד הבסיסים הצבאיים הסמוכים, שהגיעו ל־מקום במאורגן, התרוצצו עשרות עוללים אוחזי בלונים, שהתפוצצו ברעש רב בדו־חק העצום. ילדים אחרים התחלקו בקילחי־תירס עם הוריהם שהיו כבר רעבים, ואלה

מציצים

תושב כפר חב״ד תומך בבתו הצעירה המציצה מעל מעקה החלון אל תוך בית־הכנסת, בעוד הוא מתבונן לצדדין כדי לראות אם איש אינו מציץ חס־וחלילה על בתו.

הדתיים נבלעו בין עשרות־אלפי חילוניים שבאו להצגה הגדולה בכפר חב״ד, בה שלטו הבלונים, קילחי־התירס וזרועותיהן החשופות של הנשים

שלא הגיעו עד לעגלות־התירס מרחו זה את פני זה בצמר־הגפן המתוק.

שניצר, מהיהלומים, לא היה האיש החשוב היחידי שבא להקפות. אומנם נשיא המדינה לא בא למרות שהבטיח, והרמטכ״ל גם הוא לא הגיע, למרות שבשנה שעברה היה רב־אלוף מוטה גור מסמר־הערב. אבל אלוף (מיל.) רחבעם („גאנדי״) זאבי עם רעייתו יעל, ודליה פן היפה מההגדה לבית פורסייט עם בעלה אלק לרנר, כן באו. הם התבוננו שעה קלה בקהל האדיר הרומס את הדשא, דורס את השתילים ומלכלך את הרחבה הענקית, והסתלקו במהירות מהמקום.

סמוך לחצות כבר לא נותר כימעט אדם מאלפי האנשים שפקדו את כפר חב״ד. „בשנה הבאה נלך לראות את צ׳יצ׳ רוקד עם ספר־תורה בכיכר־מלכי־ישראל,״ הבטיחה אם לילדה זבת־חוטם שנשרכה אחריה.

אברכים צעירים מאנשי חב״ד ואורחיהם הדתיים רקדו משך שעות ארוכות ריקודים סוערים, עם ובלי סיפרי־תורה. הכרוז שניצח על כל הערב, ושניסה להפריד בין הנשים לגברים וליצור מעגלים חד־מיניים, לא הצליח, והמעגלים היו מעורבים.

ובתולות קורס פקידות מאחד ממחנות צה״ל הסמוכים הגיע לכפר חב״ד בהסעה מאורגנת. בתחילת הערב הסתפקו החיילות בצפייה מן הצד ובמחיאות־כפיים, אולם אחר־כך הצטרפו לריקודים.

הלחם הקדוש באחד מחדרי בית־הכנסת הכינו צעירים כריכים מ־לחמניות ופרוסות־נקניק, שנמכרו אחר־כך ב־85 אגורות הכריך. התיפאורה למיטבח המאולתר היה ארון־הקודש בבית־הכנסת.

פולחן ובלונים צעירות חילוניות (מימין) נדבקות באווירה החסידית, ופורצות בריקוד המזכיר מחול־שמש של שבטים פרימיטיביים. פולחן אחר, היה פולחן הבלונים. כמה צעירים בעלי־יוזמה מכרו על הדשא בלונים צבעוניים לילדים במקום דגלי שמחת־תורה (למעלה).

צילם: פטר פן

ספורט טוטו
טוטו
השבוע
מינימום הפרס הראשון
600,000 ל"י
מינימום כלל הפרסים
1,250,000 ל"י
יום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!
1 2 א
המועצה להסדר ההימורים בספורט

נגנבה

בחולון, מכונית

סובארו צהובה GL

מספר

649 - 302

המשמשת את בעליה בעבודתו.
הנתקל בה מתבקש להודיע
ליענקל'ה, טלפון 03-255241.

חשבץ 2042

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור כפל וחילוק יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

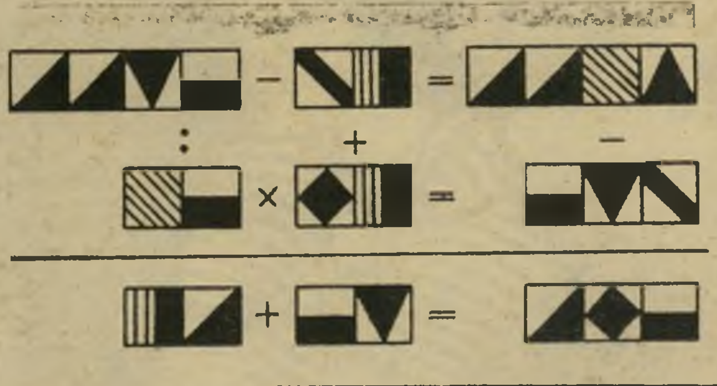

לסל בעזרת השם

תית נשברו ממש. לשם מה לי את מכבי תל־אביב, אם באליצור מצאתי את מקומי?"

נטע כנעני קנתה את עולמה כשהוכתרה כמלכת־הסלים האירופית, באליפות אירופה לנערות שנערכה באוגוסט 1975 בוויגו. היא שחקנית חצי־פינה, והכניסה לקבוצתה החדשה תנופה ומהירות. „העונה שעברה," היא אומרת, „היתה עונה שחורה. נפצעתי ברגל ולא הלך לי." העונה, מבטיחה הקיבוצניקית שהשתחררה מצה"ל לפני ימים אחדים, לעשות גדולות. עם שיחרורה מהשירות קיבלה נטע מטעם קיבוצה ג'וב בתל־אביב לשנה אחת.

„כמו בשוק־עבדים!"

פנים חדשות בקבוצה היא ישראלה („רלי") דירקס, אשתו של הכדורסלן הבלגי קאמיל דירקס, המופיע כיום במכבי רמת־גן. לרלי יש בעייה רצינית. נאסר עליה להופיע בשורות אליצור במיסגרת מישחקי הליגה, כיוון שאין בידיה שיחרור ממכבי תל־אביב, קבוצתה־לשעבר. רלי ממורמרת, וזאת ניתן לשמוע מתוך דבריה: „מכבי תל־אביב מתייחסת אלי כאילו הייתי בשוק־עבדים. אני בכלל הייתי שייכת למכבי תל־אביב. הועברתי למכבי תל־אביב לפני שלוש שנים, אחרי שמכבי רמת־גן התפרקה. בשנתיים האחרונות הייתי בבלגיה, ומכבי תל־אביב חידשה את כרטיס־השחקן שלי כדי שאופיע בשורותיה.

„זה כל־כך מעצבן אותי! אני מרגישה שסידרו אותי, ושלא נותנים לי לשחק בקבוצה שאני ,מתה' לשחק בה. שמעתי שמכבי תל־אביב מבקשת 20 אלף לירות עבור שיחרורי, וזה מגוחך. אני מתכוונת לפנות לבית־המישפט של איגוד הכדורסל, כדי לזכות בשיחרור."

מאמן הקבוצה, דניאל, מי שהיה מאמן נבחרת ישראל בכדורסל, מנתח את סיכוייה לזכות באליפות ובתוך כך לעשות היסטוריה בכדורסל הישראלי. „חסרה לנו עוד שחקנית־ציר," הוא אומר, „נוסף לענת דרייגור בת ה־16. הייתי רוצה לראות את רלי דירקס משחקת לצידה. כשענת משחקת לבד כשחקנית־ציר, אפשר לחסום אותה, דבר שפוגם במישחק הקבוצה. לכל קבוצה קשה לשחק עם שחקנית גבוהה אחת.

„כדי לנפץ את ההגמוניה של מכבי והפועל תל־אביב," אומר המאמן הוותיק, אנחנו צריכים להתעלות על מכבי תל־אביב, שהיא היריבה העיקרית שלנו במירוץ לאליפות. מבחינה אישית, כדורסלניות מכבי טובות יותר מאלה של אליצור. יש להן שחקניות־ספסל טובות יותר ומנוסות יותר. הנשק הסודי שלנו הוא היכולת הקבוצתית של הקבוצה. נשק זה התבטא בניצחון על מכבי תל־אביב, מייד עם פתיחת העונה."

שירות דיפלומטי

באמצע השבוע שעבר היתה הקבוצה במחנה־אימון. ביום החמישי בשבוע שעבר היא התמודדה עם מכבי דרום רמת־חן. המחצית הראשונה של המישחק היתה רבת־תהפוכות. היתרון נע מקבוצה אל קבוצה בהפרשים זעירים.

לזכותן של הבנות והמאמן ייאמר, כי הם היו בטוחים בניצחונם. בהפסקת המישחק אמרה הכדורסלנית הדתית חנה הוכמן: „השם שלנו לא יאכזב אותנו, לא לחינם קוראים לנו אלי־צור."

בפתיחת המחצית השנייה חלה התעוררות נפלאה בשורות אליצור. תוך דקות ספורות קנו לעצמן הבנות יתרון. ענת דרייגור הצעירונת, המיתמרת לגובה של 1.84 מטר, שלטה מתחת לשני הסלים וקלעה 22 נקודות. חנה הוכמן קלעה 19 נקודות. נטע כנעני, למרות שלא היתה בשיא יכולתה, חטפה מיספר כדורים חשובים שהסתיימו בסלים מכריעים.

בעוד פחות מחודש — ב־17 בנובמבר — תופיע הקבוצה, לראשונה בתולדותיה, במישחקי גביע־אירופה, והיא תתמודד עם ראפיד־בוקארשט. האמת היא שסיכוייה קלושים, אך אין ספק שהתמודדות היסטורית זו תהווה עבור הקבוצה טבילת־אש ומיבחן־כוח בינלאומי.

אפילו אם תובס הקבוצה במיפעל האירופי המכובד, אין ספק שלישראל תעשה שירות דיפלומטי טוב. בעזרת השם.

במדינה

(המשך מעמוד 29)

העיון שהוגשו לאישור מרכז הוועד־הפועל כלל לא התקיימו, וכי התשלומים הגיעו לכיסים פרטיים.

הגירסה השנייה סיפרה כי דב ינאי פוטר לאחר שנתגלה כי הוא שותף בחברה פרטית, ומבקרי ההסתדרות ראו בכך טעם־לפגם.

עירעור לוועדת־הביקורת. „גם אני שמעתי על מה שמסתובב עלי במיסדרונות הוועד הפועל," אמר דב ינאי השבוע. „האמת היא שיש לי מניות בחברה פרטית הקשורה בייצור משאבות. בגלל זה פוטרתי מתפקידי כיושב־ראש הוועדה ההסתדרותית במישמרת־הצעירה. בתפקיד השני, של מרכז־התרבות של המישמרת הצעירה, אני עדיין משמש בפועל.

„לגבי, העניין לא נגמר עם הפיטורים. הגשתי עירעור לוועדת־הביקורת, הדיון בו ייערך בעוד שבוע, והוועדה היא שתפסוק סופית אם הפיטורים תופסים או לא. החוקה אומנם טוענת שאסור לי להחזיק מניות בחברה פרטית, אבל אני מעולם לא קראתי את כל החוקה, ובעצם, מה שאני מבקש מוועדת־הביקורת זה לתת לי קצת זמן כדי למכור את חלקי בחברה."

את הגירסה השנייה, כאילו נעשה רישום של ימי־עיון שלא התקיימו, מכחיש ינאי מכל־וכל. „אני מארגן, בתוקף תפקידי, עשרות ימי־עיון," אמר. „לא בכולם השתתפתי, אבל היתה לי ביקורת סבירה עליהם ולא היה שום רישום לא־נכון."

הביקורת מתעכבת. במישרדי מבקר־ההסתדרות מספרים, כי נערכה ביקורת במרכז־התרבות שבניהולו של דב ינאי. „עד עכשיו לא הגיע שום חומר לכלל בישול," טען סגן־מבקר־ההסתדרות, ולטמן. „אם יגיעו למסקנות שמישהו עבר עבירה פלילית, יועבר הנושא למישטרה. אם נגלה שהיה פגם מינהלי, נעביר את החומר לוועדת־הביקורת הפנימית ויוסקו המסקנות לגבי האיש או האנשים האשמים."

מסתבר, כי לגבי דב ינאי הוקדמה הסקת המסקנות. הוא פוטר מתפקידו. אולם השאלה שנשאלת בימים אלה בוועד־הפועל היא, מי יילך בעיקבותיו.

קריית־מלאכי

הדרוזי החלוץ

קריית־מלאכי, בסיס צבאי שכן ודרוזי־קיוסקאי ראשון — נלחמים על פסיק

אלי והבי הוא הקיוסקאי הדרוזי הראשון בארץ־ישראל. אבל להיות בעל הקיוסק הדרוזי החלוץ, מסתבר, זה עניין די קשה. אלי והבי בחר לפתוח את הקיוסק שלו דווקא מול שערי בסיס צבאי ליד העיירה הדרומית קריית־מלאכי. כאן, כך חשב, יגיע סוף־סוף, אחרי שנים ארוכות של תלאות, אל המנוחה והנחלה.

אלי והבי היה האדם הראשון שהגיע לקריית־מלאכי, לדברו. זמן קצר עבד כשומר־לילה בבתים שניבנו והלכו בעיר החדשה. כל מה שהיה קודם כמוהו כלא היה, החליט. הוא יודע רק שאת ביתו, באחד מכפרי־הדרוזים בגליל, עזב כשהיה בן 11. מאז הוא חי ועובד בין ועם יהודים.

דרוזי בקריית־מלאכי. העבודה כשומר־הלילה לא היתה לרוחו של הדרוזי הנאה והגאה. קבוצת בתים עזובים ליד מחנה צבאי הסמוך לעיירה, שבה את ליבו. „כאן יהיה ביתי," החליט. וכשאלי מחליט — הבתים האלה יהיו שלו. אט־אט אבל לבטח קבע בבתים העזובים את מישכנו, שיפץ אותם ואף פתח באחד החדרים קיוסק לתיפארה.

אולם בינתיים הגיעו גם לקריית־מלאכי הרחוקה ושכוחת־האל עסקני־הציבור, ולהם תככים רבים ורצונות משלהם. „זהו שטח צבאי," אמרה לאלי מישלחת של אנשי־צבא מהבסיס הסמוך. „השטח הזה הוא השטח שלי," קבע אלי. „חוץ מזה אני דרוזי, ומה שתעשו לי יהיה אפלייה גיזעית."

אנשי הצבא מיהרו אל עסקני־הציבור שזה־מכבר הגיעו לקרייה הקטנה. הללו שלחו וזימנו את אלי לבית־המישפט, והוציאו צווים להריסה ולפינוי ועוד כהנה וכהנה. אולם אלי בשלו, כשהוא מסרב בכל תוקף לוותר על התואר „הקיוסקאי הדרוזי

(המשך בעמוד 34)

הסיפור שמאחרי הקלעים

קוני־למל באנטבה

מפיק טד אשלי

עדיין לא ברור, אלו מן ההאשמות שהועלו באחרונה נגד יו״ר מרכז קופת־חולים, אשר ידלין, תתגלינה כמבוססות, ואלו כמופרכות. אבל דבר אחד ברור כבר היום ללא כל ספק: לאשר ידלין יש חלק באשמה לכך, שחברת האחים וורנר החליטה לחזור בה מכוונתה להפיק בישראל את הסרט על מיבצע־יונתן באנטבה, בהשקעה של 15 מיליון דולר.

אשמה עקיפה, כמובן. שכן, בין הטענות שיש למפיקי הסרט לגבי היחס שבו נתקלו בישראל, כלולה גם הטענה כי כל מאמציהם להיפגש עם היועצת־המישפטית של מישרד־הביטחון בשבועות האחרונים, עלו בתוהו. המפיקים היו צריכים להבהיר עימה כל מיני נקודות מישפטיות, בחוזה שנחתם בינם לבין ממשלת־ישראל, ושהיו לו השלכות לגבי התחייבויות מישרד־הביטחון להפקת־הסרט. אבל לא ניתן היה לפגוש את היועצת־המישפטית. היא פשוט לא היתה במישרדה.

ייתכן כי אילו היו מפיקי אנטבה יודעים שאותה יועצת מישפטית, אינה אלא עורכת־הדין טלי ליבני, ידידתו הקרובה והצמודה של אשר ידלין, שנאלצה בשבועות האחרונים לסייע לו במצב הקשה שאליו נקלע, הם היו מתחשבים בה קצת יותר.

אלא שעניין ידידתו של אשר ידלין הוא, כמובן, שולי. הוא רק ממחיש נקודה אחת בפסיפס שלם של בעיות ותקלות שעימם נאלצו מפיקי הסרט להתמודד, ושבסופו של דבר הביאו אותם למצב שבו הרימו ידיים ונכנעו. עתה צפוייה סכנה, שאם יזכרו בעתיד את מה שיכונה „פרשת אנטבה", לא יתכוונו עוד לפשיטת צה״ל באוגנדה, אלא לכישלון המונומנטאלי של הניסיון להפיק סרט על מיבצע זה בישראל.

הסחבת הכואבת

אהרי שממשלת־ישראל החליטה, לא במעט בשל יחסים אישיים, להעניק לחברת האחים וורנר את הזכות להפיק סרט על מיבצע־יונתן, תוך שיתוף־פעולה הדוק עם הממשלה, נכנסו המפיקים מייד להילוך גבוה של הכנות.

כבר ב־15 באוגוסט הגיעו לארץ יו״ר מועצת־המנהלים של החברה, טד אשלי, הנחשב כיום כילד־הפלא התורן של הוליווד, המפיק סטנלי או׳טול, והבמאי פרנקלין (פטון, הפרפר) שאפנר. הם ריכזו סביבם צוות של 15 אנשים, ביניהם המפיק־בפועל רון קאר, ומנהל־ההפקה הישראלי רוני יעקב.

עדיין לא היה להם דבר ביד. לא תסריט, לא רעיון לתסריט ואף לא שחקנים — היסודות האלמנטריים שבלעדיהם לא ניתן להתחיל בעבודות ההכנה לסרט. אבל זה לא הפריע להם להתחיל בהכנות.

הצוות השתכן במלון דן התל־אביבי, ופתח מישרדים במלון רמת אביב. הן הבמאי והן המפיק, סטנלי או׳טול, התרחקו לחלוטין מאור הזרקורים, סירבו להעניק ראיונות עיתונאיים והיו עסוקים ראשם ורובם בפרה־פרודוקציה.

קן רוס, התסריטאי ההוליוודי הנודע, הגיע מייד אחריהם והחל מלקט חומר עבור סירטו. כאן החלו הבעיות להתעורר. ככל שעברו הימים, כן חזר רוס והתלונן כי הממשלה והצבא אינם משתפים איתו פעולה, ואינם מאפשרים לו להגיע אל חומר שלא פורסם קודם־לכן. „אי־לכך," כך טען, „איני יכול לחדש בתסריט דבר."

הבמאי והמפיקים היו טרודים בחיפוש אחר אתרי־צילום ואילו מנהל־ההפקה, רוני יעקב, פתח במגעים עם הממשלה והצבא.

החוזה עם מישרד־המיסחר־והתעשייה, שעל־פיו נקבע כי חברת האחים וורנר תפקיד ערבות בסך 750 אלף דולר כדי להבטיח שתעמוד בהתחייבויותיה, נחתם. מחצית הסכום הופקדה בידי המישרד הממשלתי. אולם כאן החלה הסחבת. מספר אחד מאנשי־הצוות, שביקש לשמור על עילום שמו:

„דברים פשוטים, כמו אספקת מידע של כמה־עולה־מה ואיך, לא סופקו במועד. כל שאלה שנשאלה זכתה בתשובה רק כעבור שבועות רבים. רשימות הציוד התעכבו, מידע על ציוד כימעט שלא ניתן. נדמה היה כאילו מישרד־המיסחר־והתעשייה, הצבא ומישרד־הביטחון עושים הכל כדי להעלות את ההסרטה על שירטון."

והתעוררה גם, כמובן, בעיית אתרי־הצילום. הממשלה סירבה בכל תוקף לאשר לסרט צילומים בחו״ל. המפיקים והבמאי

שחקן בורשטיין
— לא סטיב מקווין

עורכת־דין ליבני
— ולא בישראל

תרו נואשות אחר אתר־צילומים שיתאים לבניית שדה־התעופה של אנטבה. לבסוף נמצא המקום, דווקא בשדות־הכותנה של קיבוץ עין־שמר. לגבי חברת האחים וורנר היה ברור שאין כל בעייה. מבחינתם יש מחיר לכל דבר, והם היו מוכנים לשלם כל סכום שהקיבוץ ידרוש עבור הכשרת שדות־הכותנה כשדה־התעופה, כיוון שהשטח אכן שימש פעם לצורך זה.

בתחילה סירב הקיבוץ, בטענה שאלה הם מישטחי הכותנה הטובים ביותר. המפיקים האמריקאיים נדהמו. אמר אחד מהם: „עשיתי סרטים רבים, כימעט בכל העולם. אין זו הפעם הראשונה שאנו מכשירים שטחים חקלאיים לצילומים. בכל מקום שילמנו לאיכרים כסף טוב תמורת השימוש בשדות. אינני מבין למה דווקא פה עושים מזה עניין."

אחרי מסע־הסברים ממושך שוכנע הקיבוץ כי צילומו של סרט ציוני לא פחות חשוב מגידול יבולי כותנה. הנושא הועלה באסיפת הקיבוץ, אולם האסיפה לא אישרה.

כאן יצא המרצע מן השק: אנשי הקיבוץ הודו, לבסוף, כי לשדות הכותנה שלהם מזה זמן רב, וכי הם חוששים שמייד אחרי סיום הצילומים . לדיברי

הקיבוצניקים, המאבק בעניין שדות הכותנה שלהם נמשך כבר שנים ארוכות, ועד שלא יקבלו הבטחה מפורשת כי השדות לא יילקחו מהם, העניין לא יוסדר. שר־המיסחר־והתעשייה, חיים בר־לב, התערב אישית, ונתן מיכתב־התחייבות שמעמדו של השדה אחרי צילומי הסרט יישמר הסטטוס־קוו. אז — בניגוד למה שפורסם בעיתונים — ניאותו אנשי הקיבוץ לאשר את השימוש בשדות.

בעיית שדה־התעופה נפתרה, אם־כך. אולם הבעיות האחרות הסתבכו והלכו, וככל שגדלו הבעיות כן הלכה סבלנותם של אנשי חברת האחים וורנר ואזלה.

ברונסון יהיה דן שומרון

כדי להבין את אשר התרחש בין המיקצוענים מהוליווד לבין נציג ממשלת ישראל, יש לציין כי תעשיית־הסרטים בארץ שייכת לתחום התעשייה הקלה הכוללת, בין השאר, את ענפי ההלבשה, הרהיטים וחפצי־החן. בראש המחלקה עומד עזרא ששון, ואנשי הסרט טוענים ש„הוא אולי מבין גדול ברהיטים ובחפצי־חן, אבל אף אחד לא יכול להאשים אותו בהבנת הקולנוע." הפרוייקט של אנטבה היה הפרוייקט היחידי שבו עסק עזרא ששון במיסגרת זו, אולם הוא לא העניק לו די תשומת־לב. לזוהר ברעם, הממונה על עידוד הסרט הישראלי, לא ניתן להתערב כלל בנושא, ושמועות עקשניות טוענות כי הוא עומד להתפטר מתפקידו.

לעומת אנשי־ההסרטה, טוענים אנשי־הצבא כי עזרא ששון העניק לאנשי הצוות מעל ומעבר למה שהיה צריך.

היכן האמת? באמצע, כפי הנראה.

אולם האיש שפוצץ כנראה, באופן סופי את פרשת ההסרטה, היה התסריטאי קן רוס. יום אחד ארז רוס את סירטי־ההקלטה שליקט כאן, וחזר להוליווד. שם, בעיר־הסרטים, דיווח לטד אשלי כי המידע שבידיו אינו מספיק, וכי שילטונות צה״ל אינם מוכנים לספק לו מידע נוסף. יתירה מזו, נוצר מצב פראדוכסלי. חברת האחים וורנר אומנם התחרתה בחברות האחרות, ניצחה וזכתה בזיכיון, אולם בו־ברגע נכנסה למלכודת. החברה התחייבה לצלם סרט בעל עלילה אותנטית, ללא פויילע־שטיק או התערבות של הדימיון. החוזה שחתמה, איפשר למדינת ישראל שלא לאשר את הסרט להקרנה, או לצנזר קטעים שלא יהיו לרוחה. ואילו חברות־הסרטים שהפסידו את הזיכיון, בהן חברת יוניברסל שנפגעה, וככל הנראה לא תצלם בעתיד הקרוב סרטים בישראל, רשאיות לצלם סרטים על מיבצע־אנטבה מתי שירצו, היכן שירצו ובגירסה שתיראה להן. (ראה כתבתו של מריו פוזו בעמודים 37—36).

חברת־הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי תפסה מייד טרמפ על העניין. היא גייסה את כוכב־הסרטים צ׳ארלס ברונסון לגילום דמותו של תת־אלוף דן שומרון, ועומדת לצלם סרט בארצות־הברית, המייועד לטלוויזיה האמריקאית ולבתי־הקולנוע בחו״ל.

עוד לפני זה, כבר בתחילת החודש הבא, עומד המפיק הישראלי שמעון ארגה, להפיק בישראל סרט בהשתתפות בארי („פטרוצ׳לי") ניומן ואלי וואלאך שיהיה קשור בפרשת אנטבה. המימון, שהוא רק חלק זעיר מתקציבה המתוכנן של וורנר, בא ממשקיעים אמריקאים. העלילה תהיה דמיונית וללא שום קשר למה שאירע או לא אירע באמת באנטבה.

את ריגשותיהם של אנשי הקולנוע בארץ לאור מה שקרה עם חברת האחים וורנר, היטיב לבטא אחד הבולטים שבאנשי תעשייה זו בארץ: „הממשלה נהגה בטיפשות. היא היתה צריכה להניח לחברות לצלם את הסרט ללא כל זיכיון, האנשים היו בין כה וכה נושרים ומרימים ידיים. מה שנוצר כעת הוא רק שם רע למדינת ישראל בעולם: חברה היוצאת מן הארץ ללא סרט אבל עם זיכיון בכיס, וחברות אחרות בלי זיכיון אבל עם סרט כראות־עיניהן. מה שקרה צריך לשמש שיעור ולקח לאנשים שאינם מבינים שום דבר בקולנוע אבל מתעסקים בו.

סרט א־לה אכסודוס

„**כ**עת, במקום שיהיה פיקוח על העלילה, יצולם לו סרט הוליוודי אופייני עם צ׳ארלס ברונסון, עם תסריט מצחיק ולא־אמין. הממשלה דאגה שגם הפעם יציגו אותנו כמו בובות הוליוודיות, בסרט שלבטח יהיה א־לה אכסודוס."

עתה, לאחר שאנשי צוות־ההסרטה פינו את המישרדים ברמת־אביב ומתכוונים לפנות תוך שבוע ימים גם את המישרדים במלון דן ולצאת את הארץ סופית, הם מגלים כי מישרד־המיסחר־והתעשייה אומנם לא עזר להזיז עניינים במייוחד, אולם לחץ על הבמאי פרנק שפנר בעניין השחקנים. שני שחקנים הופגשו עם שפנר, יהורם גאון ומייק בורשטיין, שאף הביא לבמאי המהולל תמונות שלו במדי צה״ל. אחד מאנשי צוות־ההסרטה הישראלי לא התאפק, ואמר: „תקציב של 17 מיליון דולר, מאה תפקידים מדברים, שלושה תפקידים ראשיים, שמות כמו אל פאצ׳ינו וסטיב מקווין מובאים בחשבון, ובארץ מציעים את מייק בורשטיין. מה זה פה, קוני למל באנטבה?!"

אולם מעבר לכל הפאשלות של הממשלה, מעבר לסחבת החייבת להדליק אור אדום אצל הממונים, יש לשער כי הגורם העיקרי לביטול ההסרטה בארץ היו סירטי־הטלוויזיה על המיבצע, העומדים עתה בשלבים רציניים של ביצוע.

אחת השמועות העקשניות ביותר טוענת, כי בישיבת מועצת־המנהלים של חברת וורנר קם אחד מחברי המועצה והגיש לטד אשלי דו״ח, שבו הוכיח כי התקציב אכן יעבור את 11 המיליון המיועדים ויגיע לשבעה־עשר מיליון. אשלי השיב לו: „אם זו היתה הבעייה היחידה, הייתי מתגבר. כבר ראיתי גירעונות תקציביים גדולים מאלה."

אולם הבעיות התקציביות היו רק פרט קטן (רון קאר, המפיק־בפועל, סיפר כי הסכום שהוצא על־ידי החברה בישראל עד כה, הגיע לכדי 400 אלף דולר בשבוע).

בהוליווד עושים סרט רק לאחר שיש תסריט מוגמר. בשל המיכשולים שהעמידו על דרכו הממשלה והצבא, לא נמצא בידי טד אשלי תסריט כזה. בהוליווד מחתימים שחקנים בדרגתם של מקווין ופאצ׳ינו רק אחרי שהם קוראים את התסריט. אך לא היה תסריט כדי להראותו להם.

שרית ישי

במדינה

(המשך מעמוד 32)

הראשון בארץ־ישראל.״ „בעצם,״ הוא מעיר, „אני גם הדרוזי הראשון והיחידי בקריית־מלאכי.״

אולם הבתים העלובים איבדו את חינם בעיני אלי, שנשא לו בינתיים לאשה את רחל, יהודיה נאה מאשקלון. לפני שנתיים החליט לפלוש לדירה בקריית־מלאכי. כשנזרק משם, ישב עוד ימים רבים בגשם, כי היה חורף, אבל לבתים הנטושים החליט שלא לחזור.

הצו של המפקד. אלי החליט, שאם אין מי שיעזור לו בחיים, יעזור הוא לעצמו. הוא רכש דירה באשקלון, ומכונית פיאט, אבל על רכושו הקודם אין הוא מוכן לוותר בקלות. המישלחות הוסיפו לעלות בסך לקיוסק שמול הבסיס הצבאי. לבסוף הגיע לידי פשרה עם עסקני־הציבור של קריית־מלאכי. „הקיוסק יועבר חמישה מטרים ימינה ממקומו המקורי,״ קבע ההסכם בין מועצת קריית־מלאכי לבין מר והבי. עכשיו יימצא הקיוסק בדיוק מול שערי הבסיס.

אולם מפקדי אותו בסיס עדיין לא הגיעו לכדי מילוי מישאלותיהם. „הוא דרוזי. זה מנוגד לכל כללי ביטחון־שדה שהקיוסק יהיה מול הבסיס הצבאי,״ טענו הללו לפני אפוטרופוסיו החדשים של והבי, אנשי מועצת קריית־מלאכי.

לא עזרו הדיונים והוויכוחים. אנשי המועצה המקומית היו מאושרים על שהצליחו להזיז את הקיוסק חמישה מטרים ימינה, והרי זה מה שהם רצו — את המיבנים הישנים, שעתה הם בשטח שיפוטה של קריית־מלאכי. הקיוסק עדיין נמצא בשטח צבאי ובינתיים, כדי שהחיילים לא

חייל ליד הקיוסק של והבי
ימינה או שמאלה

יירטבו בחורף, הוקמה מולו גם סככה גדולה, הוצבו כיסאות ושולחנות והרי זה כימעט בית־קפה. בייחוד לאחר שהורד למקום כבל־חשמל מעמודי־החשמל של הבסיס, וחובר אליו קו־טלפון ארעי.

ראו מפקדי הבסיס כי רע, והוציאו צו: „לחיילים אסור לבקר בקיוסק של הדרוזי. מי שיקנה בקיוסק דבר־מה או ייראה בשטח השיפוט של הקיוסק, ייענש בכל חומר הדין,״ קבעו.

שערורייה גדולה. והיום? והבי נמצא על סף הסכם עם אנשי הצבא. הוא יקבל 40 אלף לירות ויילך למקום אחר, חמישה מטרים ימינה או שמאלה. אנשי קריית־מלאכי רוצים לעזור לו ולעצמם — גם השטח שיפונה, אם יפונה, יועבר לשטח שיפוטה של קריית־מלאכי. ושוב ייצאו הכל נשכרים.

החיילים ממשיכים לקנות אצל רחל והבי החייכנית, למרות הצו ולמרות שבעל־הקיוסק הוא דרוזי. „זאת שערורייה גדולה שרוצים לזרוק אותי מהקיוסק,״ טוען אלי והבי. „יהיה הסדר, וכל הצדדים יהיו מרוצים,״ אומרים ראשי המועצה המקומית של קריית־מלאכי. „אנחנו אוכלים איפה שאנחנו רוצים,״ מתריסים החיילים. מפקדי הבסיס הצבאי ממשיכים להתריע.

הוא, שלוב של רודולף ולנטינו וסטיב מקווין.
היא, זוהרת, מדהימה ומינית. שניהם הצליחו
להיות סקסיים, אינטילגנטים ומשעשעים...
NEWSWEEK MAG.

"סחף חושים...
בים הכחול של
חודש אוגוסט"

"Swept Away..."
by an unusual destiny
in the blue sea of august"

תסריט ובימוי:
לינה ורטמולר

* ג'אנקרלו ג'אניני
* מריאנג'לה מלאטו

בכורה ארצית
בקולנוע „סטודיו' ת"א
4.30, 7.15, 9.30

אנו מוכרים
יעילות.

מבחר מזכירות אלקטרוניות
עם מכשיר הפעלה מרחוק,
פועלות 24 שעות ביממה!

חוגת לחיצים אלקטרונית
בעלת זכרון, מאושרת ע"י משרד התקשורת

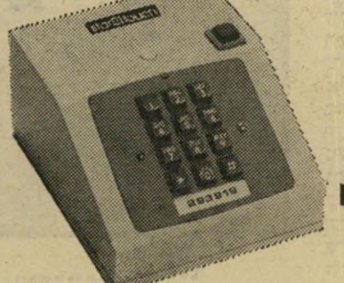

מבחר חייגנים אוטומטיים
חיוג חוזר של
המספר הנדרש
עד להשגתו

מ.ג.ע. אינטרנשיונל בע"מ
יבואנים ומפיצים בלעדיים
של חברת PHONEMATE
החברה מס' 1 בארה"ב
לציוד עזר לטלפון.

תל אביב: רח' ה' באייר 2,
ככר המדינה, טל. 266847, 268623

חיפה: כל-שרד, טל. 04-514391
ירושלים: מנון-סובר, טל. 02-234994
אזור הדרום: י. וקס, טל. 03-958330

נמצא למכירה

PENTHOUSE

OCTOBER 1976 ISSUE

הפצה בלעדית סטימצקי

תמונות ופלקטים ממבחר הציור המודרני והקלאסי — הקישוט התרבותי והנאה לדירתך ובהישג ידך! המתנה המקובלת לכל הזדמנות!

„לוטוס", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.

מחלקת המנויים

בדירה קטנה ברומא גילו כתבי השבועון „שטרן" חסיד־אומות־העולם שנחשב מזמן כמת

האיש שהתגרה בהיטלר

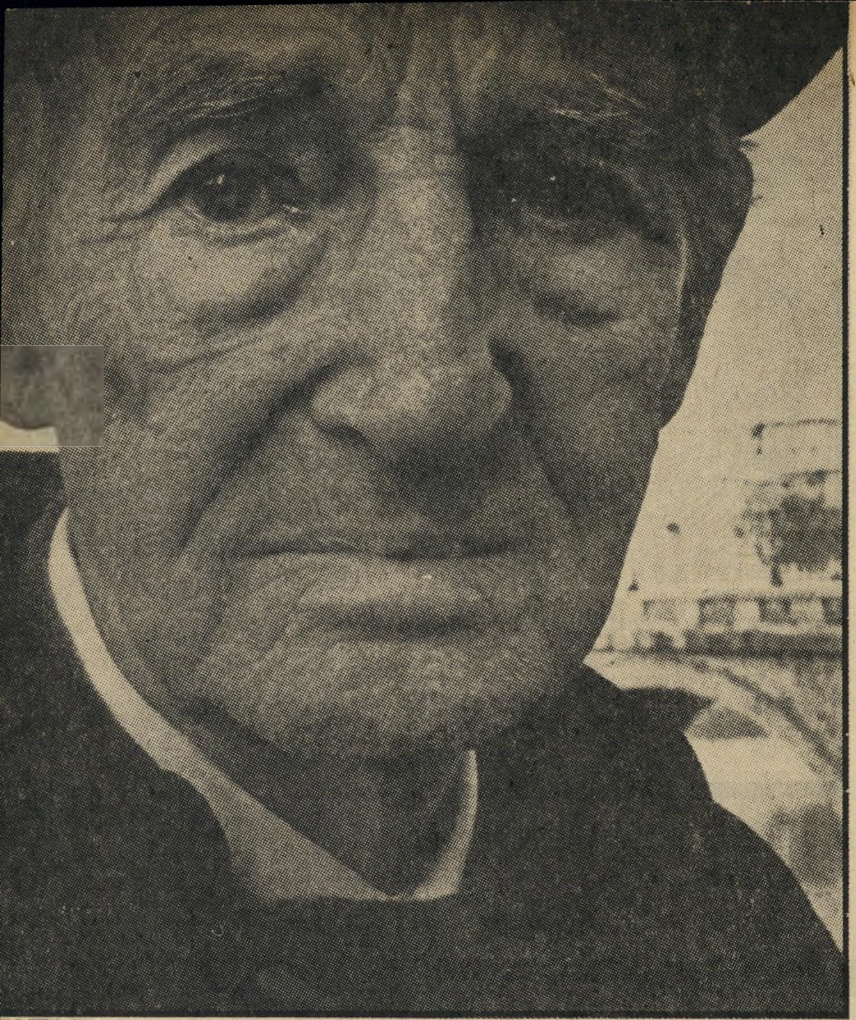

וגנר בן ה־90 ברומא
צלבנים, אינקווידיציה, פוגרומים

המיכתב שהיה מונח על שולחנו של אדולף היטלר היה יוצא־דופן. „אדוני הרייכס־קאנצלר," נאמר בו, „העניין הוא בגורלה של גרמניה! בשם העם... אני פונה אליך: צווה להפסיק את המעשים האלה!

„העם היהודי עבר את גלות בבל, את העבדות במצריים, את האינקוויזיציה ה־ספרדית, את רדיפות הצלבנים ואת ה־פוגרומים ברוסיה. באותה עקשנות, יעברו היהודים גם את הסכנה הזאת. אולם ה־חרפה והאסון שיבואו על גרמניה לא יישכחו זמן רב! המכה, היורדת עתה על היהודים, תפגע בסופו של דבר בנו!"

תחילה שיגר ראש־לישכתו של היטלר, מארטין בורמן, לכותב המיכתב אישור על קבלתו. לאחר־מכן בא אישור מסוג אחר: אנשי ס"ס השליכו אותו למחנה־ריכוז, עינו אותו קשות.

וגנר כחייל גרמני בתורכיה
צלב־הברזל

מצוד בארץ־ישראל

המיוחד במיכתב זה, שנשלח ב־1933, שנת הטרור הנאצי הראשון בגרמניה, לא היה רק באומץ־לבו של ה־כותב. עוד יותר הרגיז את הנאצים שמו של הכותב — ארמין וגנר.

אז היה זה שם ידוע מאד בגרמניה. וגנר היה סופר נודע, מחברם של סיפרי מסעות ושירה. גרוע מזה: הוא היה ארי טהור במראהו ובמוצאו, גבה־קומה ויפה־תואר, בעל עיניים כחולות ושיער בלונדי. שאבותיו השתתפו במסעי־הצלב לארץ־ישראל מטעם הרייך הגרמני.

לדור של יהודים גרמניים, שהתכוננו עם עליית היטלר לשילטון לעלות לארץ־ישראל, היה השם ידוע במיוחד. כי ב־1932 כתב וגנר ספר־מסע על הארץ, שמצא את מקומו בארון־הספרים של כל יהודי: מצוד בארץ בת אלפי השנים. היה זה אז המדריך המעודכן ביותר על הארץ, שהיה כולו שיר־הלל למיפעל הציוני.

מה קרה לאיש זה אחרי ששוחרר מ־מחנה־הריכוז, בהשפעת ידידים בחו"ל? לכאורה, נעלם. ספריו נשרפו על־ידי ה־נאצים. שמו נכלל במצבה להרוגי המישטר הנאצי, שהוקמה בברלין ב־1947. בארץ זכה בתואר חסיד־אומות־העולם, והוזמן לנטוע עץ בשדרת יד ושם.

עתה גילו כתבי השבועון הגרמני שטרן את הזקן בן ה־90, בחברת אשתו היהודיה. ברומא. הם הקדישו כתבה מרתקת לסיפור חייו.

השואה הראשונה

וגנר היה בנו של אב פרוסי עריץ, שנהג להלקותו במגלב. הוא ברח מן הבית, הפך מורד מנעוריו.

לפני מילחמת העולם הראשונה חיבר סיפרי־שירה. במילחמה עצמה זכה בעיטור צלב־הברזל בחזית הרוסית. אולם כמע־ריצו של ליב טולסטוי וכמתנגד לאלימות, שירת כחובש. בחזית התורכית היה עד־ראייה לרצח העם הארמני בידי התורכים. את השנים הבאות הקדיש להצלת עם זה, שמיליון וחצי מבניו הושמדו בדם קר בשואה הראשונה של המאה ה־20. לשווא ניסה להזעיק את מצפון העולם.

הוא ייסד את אירגון סרבני־המילחמה הגרמניים, זכה בפרסים סיפרותיים, התיי־דד עם גדולי־הרוח הגרמניים, הצטרף ל־קומוניסטים, ביקר בברית־המועצות, עמד ליד סטאלין בטכס חגיגי — וחש בבאר־באריות של האיש ושל מישטרו. בשובו רשם כמה מישפטים של ספק והירהור שני על המישטר הסובייטי, המבקש לתקן את העולם בעזרת בולשת ומרתפי־עינויים.

אשה בירושלים

ב־1921 נשא לאשה את לולה לנ־דאו, המתגוררת עתה בירושלים. לולה היתה בתו של גינקולוג יהודי נודע, נשואה לפרופסור ואם לשתי ילדים. היא התגרשה, נישאה לווגנר. הוא הבריח אותה מגרמניה עם עליית הנאצים, היא פעלה בחו"ל כדי לשחררו ממחנה־ריכוז. הוא חזר לגרמניה מפני ש„להגר זה למות," פעל לשיחרור ידיד יהודי שהכיר במחנה־הריכוז, נכלא שם שנית, עונה שוב ו־שוחרר.

ארמין וגנר ואשתו נפגשו שוב ב־איטליה. לולה הרגישה כי הקרקע האירו־פית בוערת תחת רגלי היהודים, החליטה להציל את עצמה ואת ילדיה בארץ־ישראל. וגנר לא יכול היה לבוא לארץ, כי היה גרמני. הם נפרדו — וגנר נשא אשה שנייה, גם היא יהודיה, אמנית לקרמיקה, שלא נלכדה ברשת הגרמנים באיטליה ו־חיה עתה לצידו.

מאז המילחמה, אין וגנר מסוגל לכתוב. הוא יושב שעות לפני דף־נייר לבן. שום ספר שלו לא הופיע בגרמניה החדשה. הזוועות שראה בעיניו במחנה־הריכוז, ה־שואה שהשמידה את יהדות אירופה, שית־קו אותו. אין לו חשק לחזור לגרמניה, שעוללה זוועות אלה. הוא מתגורר בדירה קטנטנה ברומא, נשכח ואלמוני.

עם אשתו הראשונה, לולה לנדאו בגרמניה, ועם אשתו הנוכחית ובנו ברומא
עץ בשדרת יד־ושם

אל דאגה! מרגיעים אילי־הקולנוע ההוליוודיים את מדינת־ישראל הקטנה. הכותרות אומרות: „אל תדאג להעתק הסופי, מר ישראל!" פוזו טוען, שככל שתבטיח את עצמה בחוזים עם מפיקי הוליווד, לא תהיה לממשלת־ישראל כל שליטה על עיצובו הסופי של הסרט, על רמתו ועל איכותו. אין כל מישקל לאישור התסריט בידי ממשלת־ישראל, בסופו של דבר שיקולים מסחריים הם שייקבעו.

איך ראה אבי־מולידו של „הסנדק" את שיתוף־הפעולה בין ישראל להוליווד - עוד לפני שזה התפוצץ ברעש גדול

חייל שלחם בווייט־נאם. הוא התחתן עם קטנטונת יפהפיה שתוך זמן קצר תפחה לכדי 125 קילו. אחר־כך הוא התאהב ב־„קוקסינל" שביקש ממנו, במקום קופסת־שוקולדים או טבעת־יהלום, סכום כסף כדי לעבור ניתוח לשינוי המין. משום כך ניסה הגיבור שלנו לשדוד בנק, נכשל, חברו נהרג והוא־עצמו נידון לתקופת־מאסר ממושכת. כשקיבל את ה־7,500 דולר שלו, הוא נתן אותם לאהובו שעבר את הניתוח־לשינוי־המין שלו. „היא" התאהב אחר־כך בברנש אחר וניתק את הקשר עם גיבורנו. והנה הוא יושב בכלא, אשתו השמנה וילדיו נתונים במצוקה ואהובו, שהפך עתה נערה לכל דבר, זנח אותו. קצת רחמים? לעולם לא. לא בהוליווד. בן־הכלבה היה שודד־בנקים. למה שיתעשר בזכות הפשעים שלו?

בסדר, הבה ננסה מיקרה אחר, שעליו לא אוכל לערוב; אפילו לי הוא נשמע קצת מופרז. מפיק מפורסם הכניס לכיסי האולפן שלו מאות־מיליוני דולרים בשורה של סרטים מצליחים. לבסוף הוא עשה את אחד הסרטים המצליחים ביותר בכל הזמנים. האחוזים שלו יכלו להעשיר אותו עד יומו האחרון. אבל הסרט עלה 100,000 דולר יותר מתקציבו המקורי.

מייד הוכנסו מאה פרקליטים ממולחים לפעולה של 24 שעות ביממה. הם עברו במסרק דק על כל החוזים, ולבסוף מצאו סעיף האומר, שאם הסרט יעלה על התקציב המקורי עלול המפיק לאבד את האחוזים שלו. זה הספיק. האולפן סירב לשלם, ובשימחה־לאיד הזמין את המפיק לתבוע אותו לדין, או להסכים לפשרה צנועה. המפיק נרתע מלבלות את חמש השנים הבאות בבתי־מישפט, תוך מאבק באותם מאה פרקליטים ממולחים, נטל את סכום־הפשרה שהוצע לו ועבר לעבוד ב־אולפן אחר.

גם עליו קצת קשה לרחם, שעה שהוא מתפרקד לצד בריכת־השחייה שלו, מוקף חתיכות וגרורים למיניהם. ובכן, הבה ננסה שוב.

לפני שנים רבות היתה נערה צעירה מאד, חמודה ודתית, שנתקפה לפתע ב־שיתוק. היא החליטה לנסוע למיקדש הנודע בלורד, ולהתפלל לנס שירפא אותה, כדי שתוכל להיות לנזירה־מזמרת. וכמובן, הנס אירע. היא נרפאה. כתוספת, ניכרו בגופה הצלקות הקדושות, פצעיו של ישו על הצלב. עם הצלקות האלה, היו לה סיכויים טובים שיכריזו עליה כעל קדושה. היא הפכה האישיות המפורסמת ביותר בעולם המערבי.

הוליווד נזעקה לכך מייד. מיליוני אנשים יהיו מוכנים לשלם במזומן, כדי לראות את הנערה בעלת הצלקות הקדושות על מסך־הכסף. שליחים מהוליווד „חיזרו" אחריה, כמו שאומרים, ולרוע מזלה היא הסכימה לקבל נתח שמן מן ה„נטו". (הוליווד יודעת שאין אדם שלא יבכר להיות כוכב על־פני קדוש.)

האולפן רצה לשוות לסרט הזה אווירה דתית אותנטית אמיתית. משום כך הוא צולם בלורד. הסתבר שהחלטה זו היתה בבחינת מיכרה־זהב. בלורד מבקרים אלפי נכים, וחברת־הסרטים השתמשה בכולם ב־תור ניצבים. וכמובן, כיוון שהם לא היו ניצבים „כשירים", שילם להם האולפן רק 5 דולר ליום. אחר־כך תבע האולפן מן ההפקה 20 דולר ליום עבור כל ניצב, ו־הכניס את ההפרש לכיסו. הכל עלה יפה. השימוש באלפי ניצבים ב־20 דולר ליום (על דף־המאזן) ניפח את הוצאות־ההפקה עד־כדי־כך שהכוכבת־הקדושה לא ראתה אף פרוטה מעיסקת־האחוזים שלה.

ואם לחשוב על כך, נראה לי שקצת קשה לרחם עליה. נס אחד הרי כבר קרה לה!

אחד ממנהלי־האולפן אומנם הביע חרטה קלה, אבל מפיק הסרט מיהר להחזירו אל דרך־הישר. וכי מה היתה חשיבותה של הנערה בסולם־האחוזים של הסרט? תרומתה היחידה התבטאה בצלקות, והרי אמן־איפור של האולפן יכול היה לבצע מלאכה משכנעת הרבה יותר. וחוץ מזה, השכחתם את כל הנכים האלה שהאולפן סיפק להם עבודה?

■ ■ ■

דומני שמה שהוליווד מבצעת קרוי „פשע ללא־קורבן". אבל ישראל היא מיקרה מייוחד. אין ספק, הסרט חייב להיעשות. הסיפור הוא נוסחה בטוחה להצ־

הפשיטה ההוליוודית

מאת מריו פוזו

מריו פוזו, מחבר הספר הסנדק, שכתב גם את התסריט לסרט הענקים בשם זה, הוא כיום אחד התסריטאים הנודעים ביותר בהוליווד. את מאמרו זה, בגנות שיתוף־הפעולה בין ישראל למפיקים ההוליוודים, להפקת סרט על מיבצע יונתן באנטבה, פירסם פוזו בחודש שעבר בכתב־העת האמריקאי ניו־ווסט (המערב החדש). פוזו צפה כי הוליווד היא שתערים על ממשלת־ישראל. הוא לא שיער כי בעימות בין הביורוקרטיה הישראלית והערמומיות ההוליוודית, תנצח ישראל.

לראשונה בהיסטוריה של מדינת ישראל, אני חושש לקיומה. הישראלים מסתבכים עם הוליווד.

לפני חודשים אחדים באלם העולם כולו, פחות כמה ערבים, מרוב הערצה, כאשר אנשי־קומנדו ישראלים טסו למרחק 3,200 קילומטרים והצילו 100 בני־ערובה מידי קבוצה של טרוריסטים קנאים בתוספת הצבא האוגנדי כולו. במיוחד התרשמו מכך שמונה אילי־קולנוע הוליוודיים, שהודיעו מייד על כוונתם להנציח את הפשיטה המפורסמת על סרט־הצילום.

שמונה ענקי־קולנוע אלה גייסו את מלוא הקסם האישי שבו הם נודעים, והחלו משכנעים את ישראל לשתף פעולה בהפקת הסרט עם החברה של כל אחד מהם. מדינת ישראל, תחת המצור שהוטל עליה על־ידי שמונה ענקים הוליוודיים המפעילים את מלוא קסמיהם, נמצאה במצב של בתולה הנסחפת אל אי בודד שעליו מרצה את עונשה חבורת אנסים.

מה שהדאיג אותי יותר מכל, היה הכרזתה של ישראל כי היא עשוייה לשתף פעולה, פשוט מפני שההכנסות מסרט כזה יספקו לה דולרים שלהם היא זקוקה כל־כך. דולרים אלה יקנו תחבושות עבור ישראלים פצועים, ייטעו פרדסים נוספים, יקנו טנקים ומטוסי־קרב חדישים לצבא

> **הם יעשו הכל כדי שישראל לא תראה אף פרוטה!**

הישראלי המוקף 100 מיליוני ערבים. לא הייתי רוצה להתנבא. אך לאחר מחקר מקיף ומעט ניסיון אישי, אעז לומר ש־מדינת ישראל תהיה בת־מזל אם תצא מן העיסקה עם שני ג'יפים ובי־17 אחד.

מה שישראל עדיין אינה מבינה, הוא שאולפני־הקולנוע מתייחסים בהערצה דתית ממש לרווחים שמכניסים להם סירטיהם. אמת, הוליווד תרמה מיליוני דולרים למטרה הישראלית, אבל כאן אנחנו מדברים על ב י ז נ ס. אנחנו מדברים על ע י ס ק ו ת. עשרות עורכי־דין של האולפנים יאיישו את הבריקאדות, על־מנת להבטיח ששום שותפים מן החוץ לא יקבלו את האחוזים שלהם. רואי־חשבון קאמיקאזיים מאומנים־להפליא יסנוורו את עיניה של ישראל בעזרת גליונות־מאזנים מאיימים, שכל תכליתם לסלק את ידיה מעוגת־הרווחים. מנהלי־אולפנים בכירים, שעברו אימונים מפרכים לסילוק הרחמים והחסד ממצפונם, יעשו הכל כדי שישראל לא תראה אף פרוטה.

לדוגמה: לג'ורג' סי. סקוט היו 5 אחוזים נטו מן הסרט פאטון. הוא לא ראה מהסרט הזה אף פרוטה אחת, למרות העובדה ש־מישחקו ושמו הם ש„עשו" את הסרט. פאטון גרף 40 מיליון (40,000,000!) דולר ברוטו. ואם להזכיר דוגמה אישית, רק הפעם, לי־עצמי יש 10 אחוזים נטו מ־הסנדק חלק ב', שגרף כמעט 50 מיליון (50,000,000) דולר ברוטו. לעולם לא ארא מהם אפילו פרוטה אחת. ואני אינני יחידים. מאות שחקנים, כותבי־תסריטים ואפילו כמה במאים, אינם זוכים לראות אפילו סנט אחד מאחוזיהם בסרטים המצליחים שעשו.

אומנם, קשה להזיל דימעה על אנשים כאלה, החיים יפה מאד מעבודתם. אך מה על גיבורו של הסרט אחר־צהריים של פורענות, סיפורו של שודד־בנק כושל המאוהב ב„קוקסינל"? זהו סיפור שנלקח מן המציאות. הגיבור ויתר על זכויותיו תמורת 7,500 דולר ואחוז אחד מן הרווחים נטו. הסרט גרף 20 מיליון דולר. ואז, לפתע, גילו שהגיבור, זה שנדפק כל־כך בעת שוד־הבנק הממשי שלו, נדפק גם כאשר חתם על הניירות ה„לא־נכונים". הוא לא קיבל אפילו את האחוז האחד־והיחידי שלו (200,000 דולר) מהסרט.

עליו אפשר באמת לרחם קצת. הוא היה

> **מה יקרה אם משה דיין יהפוך לכוכב־קולנוע?**

לחה. סיפור עצום. הברנשים הטובים מנצחים, 100 אנשים חפים־מפשע ניצלים מ־מוות, המניע לשימוש באלימות בלתי־מעורער מבחינה מוסרית. לא צריך אפילו להיות ציוני כדי לצדד בזכותו של הסרט הזה להיעשות. זהו סיפור כל־כך עצום, עד שאפילו הערבים יאהבו אותו.

אך מדינת ישראל חייבת להיות זהירה מאד בעשיית העיסקה הזאת. עליה להימנע מכניעה לפיתוי שבהצעות כגון 100 אחוזים מן הרווח נטו. אל לה לחשוב על עצמה כעל מדינה. אלא כעל „פריט יצרני בעולם תעשיית־הסרטים". משום כך, עליה לעשות ע י ס ק ה.

תכסיס הוליוודי נוסף שישראל חייבת לסרב לו, הוא מה שקרוי „ברוטו מתגלגל". פעם הוצעה לי אופציה זו, ואז נועצתי בידידי ברוס ג'יי פרידמן, שגם הוא עסק בענייני סרטים, באופן זמני. הוא שקל את השאלה, ואז אמר כי ייתכן שהסכנה ב־„ברוטו מתגלגל" היא בכך שהוא עלול להתגלגל ה ל א ה ממך, ושייתכן שמוטב יהיה לבקש „ברוטו יציב".

אך הבה נעסוק בעובדות. ישראל לא תהיה מסוגלת לעמוד בפיתוי ההצעה של 100 אחוזים מריווחי ה„נטו". בייחוד אחרי שהאולפנים יבטיחו לה שהסרט יעלה 10 מיליון דולר, ויבטיחו שהרווחים ברוטו יהיו 50 מיליון דולר (50,000,000). רק שמונה סרטים בהיסטוריה גרפו יותר מסכום ברוטו זה. ישראל תבקש אז לאשר את התסריט, והוליווד תאמר „בטח, כמובן," והעיסקה תיחתם. וכי איך תוכל ישראל לומר לא? רווח פוטנציאלי של 40 מיליון דולר ושליטה בדימוי הקולנועי שלה. עוב־

מריו פוזו

דות? ישראל לא תראה מזה אפילו פרוטה אחת.

כך זה פועל. כל מנהל בכיר בהוליווד יודע, שסרט שובר־קופות מוכרח שיהיו בו שני כוכבים ראשיים. ובכן, הבה נאמר שפשיטת אנטבה יצולם עם סטיב מקווין ורוברט רדפורד. (רק בורים של ממש או אנטישמים יטרחו לציין שהם אינם נראים יהודים.) סטיב מקווין עולה היום 3 מיליון דולר, ו־10 אחוזים מהרווחים ברוטו. רו־ברט רדפורד עולה 2 מיליון ו־10 אחוז מהרווחים ברוטו. הרי לכם 5 מיליון דולר. וקיימים גם דקי־הרקק. הבה נהיה צנועים, ונאמר שהמדובר במיליון דולר נוספים. אבל יש לזכור גם את הבמאי הראשי. הוא עולה מיליון, בתוספת 10 אחוזים מן הרווח ברוטו. טוב, אולי נצליח להשיג אותו תמורת 5 אחוזים מהברוטו. (שימו לב, איש מכל אלה אינו לוקח „נטו".)

בכך סיימנו עם כל ההוצאות „העליו־נות", להוציא כמאה־אלף עבור כותבי־התסריט, שאותם אפילו איננו מביאים ב־חשבון. לא יהיה צורך בתסריטאים טו־בים. הסיפור מוכן. כל מה שנחוץ הוא „עבודת־תפירה" הגונה.

■ ■ ■

נוסף לאלה קיימות ההוצאות ה„תחתונות": הטכנאים, צוות הצל־מים, איש־הקול, תילבושות, נסיעות, תיפ־אורות וכו'. וזיכרו, אנו מדברים בהפקה גדולה. המון פיצוצים, המון ציוד, המון ימי־צילום. אהיה צנוע מאד־מאד, ואעריך סך־כל ההוצאות של ההפקה ב־10 מיליון (10,000,000) דולר. כפי שהבטיח האולפן.

עד עכשיו זה נראה טוב. ההוצאות על הסרט מגיעות ל־10 מיליון. הרווחים ברו־טו יהיו 50 מיליון. מכאן שיישארו ל־ישראל 40 מיליון דולר נטו. אבל עכשיו, הביטו וראו כיצד נמס הסכום האדיר הזה. האולפן גובה 25 אחוזים מהוצאות־ההפקה של כל סרט עבור האולפן עצמו: 25 אחוזים מ־10 מיליון הם 2.5 מיליון. וזיכרו, לרדפורד ולמקווין יש 10 אחוזים מהברוטו. כלומר, 5 מיליון לכל אחד מהם. 10 מיליו־נים נוספים נעלמו. סה"כ: 12.5 מיליון.

אבל בסרט כזה, הדבר הראשון שעל האולפן לעשות הוא לחסל את היריבים. זוכרים את שאר שבע חברות־ההפקה ה־מתכננות לעשות סרטים על אנטבה? אתם חושבים שהן תוותרנה על מקומן שליד האבוס ללא מאבק? ובכל־זאת, סביר להניח שאפילו סיפור גדול כמו אנטבה לא יוכל לעמוד בשמונה סרטים שונים. משום כך, כולם יתחילו לתבוע זה את זה. הוצאות־המישפט של האולפן שינצח יהיו לפחות מיליון דולר. אבל אי־אפשר לנצח בבית־המישפט. בסופו של עניין אתה צריך „לקנות" את כולם. עיסקת ה„קנייה" תת־בטא בריווחי־ברוטו בדרגות שונות, בהת־אם לעוצמתם של היריבים השונים. אין טעם אפילו לנסות לתת לברנשים האלה „נטו". הרי זה כמו לנסות למכור חיקוי־יהלום לצורף.

בסך־הכל יינתנו בידי החברות היריבות כ־10 אחוזים מהברוטו. עוד 5 מיליון נעל־מו.

ויש לזכור, כמובן, גם את הבמאי. נקווה שהצלחנו לקצץ לו את אחוזי הברוטו ל־5 בלבד, אבל זה בכל־זאת עדיין 2.5 מיליון. כמעט שכחתי: מיליון הדולר הוצ־אות־מישפט נוספים להוצאות הסרט, ומכאן ש־25 אחוזים מהם נרשמים לזכות האולפן. אבל זה רק 250 אלף נוספים. אפילו לא ניקח אותם בחשבון. איננו זקוקים להם אפילו. ובכן, הבה נראה היכן אנו עומדים.

רווחים ברוטו: 50,000,000 דולר.

תשלומים:

הוצאות הסרט — 10,000,000 דולר.
אחוזים לרדפורד ומקווין — 1,000,000.
אחוזים ל„קניית" היריבים — 10,000,000.
תשלום לאולפן (25 אחוזים מההוצאות) — 2,500,000.
הוצאות מישפט — 1,000,000.

„קחו 200 אנשי־קומנדו קשוחים, ובצעו פלישה להוליווד!"

מפיק (שכחתי ממנו לגמרי) — 500,000.
במאי (5 אחוזים) — 2,500,000.
סך־הכל (בינתיים) — 31,500,000 דולר.

נטו:

(מה נשאר למדינת ישראל) — 18,500,000 דולר.

לא־כל־כך מהר. באמת חשבתם שאולפן־הסרטים ההוליוודי הזה יניח לחבורת נוכ־רים להסתלק עם סכום כזה של כסף? הכסף ש ל ה ם?

הגיעה השעה לגלות לכם את הסיבה האמיתית שבגללה האולפנים עושים סר־טים. בעצם, אין להם שום חשק לעשות סרטים. כדי לעשות סרטים עליך להתעסק עם אנשים יוצרים כמו במאים, שחקנים ותסריטאים, שכולם יחד הם בדיוק כמו קוץ בתחת. חברות־הסרטים עושות סרטים כדי שתוכלנה להיות ה מ פ י צ ו ת.

מה זה מפיץ? זהו האיש שלוקח את הסרט המוגמר, ומוכר אותו לבעלי בתי־הקולנוע. תמורת זה מקבל המפיץ 35 אחוז מריווחי הברוטו המקומיים, ועד 45 אחוזים מריווחי הברוטו בחוץ־לארץ. מהסרט שלנו על פשיטת אנטבה, שגרף 50 מיליון דולר, יגרוף המפיץ בין 17 ל־20 מיליון דולר. הבה נהיה הוגנים ונאמר שהוא ייקח רק 17 מיליון. ובכן:

רווחים — 50,000,000 דולר.

תשלומים:

נרשמו לעיל — 31,500,000 דולר.
מפיץ — 17,000,000
סך־הכל (בינתיים) — 48,500,000 דולר.

טוב, 1.5 מיליון זה לא מי־יודע־מה, אבל זה בכל־זאת משהו. אבל מי זאת בכלל ישראל, שתקבל מאיתנו סכום כזה?

ובכן, מה שיבוא להלן עשוי להיראות להדיוטות כהוצאות שחייבות להיות על חשבון המפיץ אשר, ככלות הכל, גרף 17 מיליון דולר. זיכרו, המפיץ הוא אותו ברנש שעשה את הסרט. (את החלק הזה באמת שאינני מבין.) זיכרו, לעיסקי־הקולנוע יש הטבות־מס מיוחדות, שבזכותן הם מקבלים פטור־ממס של ארבעה דולר על כל דולר שהם מפסידים בעשיית הסרט. משום כך יש להם זרוע־הפצה, זרוע כבדה מאד, המוודאת שהסרט יראה הפסד. מכל מקום, הרי רשימת ההוצאות שימחקו את 100 אחוזי הרווח־נטו של מדינת ישראל לעולם־ועד:

הפצה מקומית (מנוכה מריווחי הברוטו): פירסום — 5,000,000 דולר; עותקים — 1,000,000; מיטען וביטוח — 100,000 דולר; תשלומים (על מה?) — 100,000; מיסים — 100,000; בדיקה — 50,000; דאבינג (התאמת קול) — 20,000; זכויות (נו, באמת!) — 60; סך־הכל — 6,370,060 דולר.

ובכן, מה שיש לנו עכשיו הוא הרווחים ברוטו של 50 מיליון, ותשלומים בסך 48,500,000 ועוד התשלום האחרון הזה של 9 מיליון.

רווחים — 50,000,000 דולר.
שולם — 57,500,000.
נשאר לישראל — אפס — (0 דולר).

■ ■ ■

לא אטרח אפילו לערוך את רשימת ההוצאות בחו"ל על סעיפים אלה,

(המשך בעמוד 42)

מלכת יקנעם הראשונה

המלכה עדנה סיאני בת ה־18, עד אתמול ספרית אל־מונית, היום מלכת־יופי המטפחת חלומות־זוהר על עולם הדוגמנות בתל־אביב.

מי ישהו שמע על יקנעם־עילית? זו הצופה אל עמק יזרעאל, ושבתיה הב־נויים על צלע ההר בואכה הכפר הערבי עוספיה, נראים כמו בית־קברות לענקים.

ועכשיו טוב, מישהו שמע כבר על יקנעם עילית? נכון, זו שהוזכרה במהדורת־החדשות של הטלוויזיה בשבוע שעבר. לא כל עיירה זוכה שיזכירו אותה בטלוויזיה, אבל יקנעם־עילית זכתה בכך. ועל שום מה? לא משום מעשי־שחיתות, מירמה או שוחד חס־וחלילה, כמקובל בימים טרופים אלה, אלא משום שביקנעם־עילית, בת חמש־אלפים התושבים — מהם יפים יותר, מהם יפים פחות — נבחרה מלכת־היופי ה־מקומית הראשונה מזה אלפיים שנות ועוד.

ומעשה שהיה כך היה. התקנאה לה יק־נעם־עילית, השוכנת מעל למושבה המ־שגשגת יקנעם, בשכנתה טיבעון, ואמרו חכמי העיירה: „אם מטיבעון יצאה מיס תבל, אז למה שמיקנעם לא תצא לפחות מלכת־יופי?" אמרו ועשו.

וזאת לדעת: ביקנעם מתגורר ספר־הצמרת ליאון, שהוא לא סתם ספר אלא ספר־הצמרת האחד־והיחידי שקם ליקנעם מעודה. וליאון זה, הלובש תמיד חולצות־סאטן מבהיקות ושאף אחד עוד לא ראה אותו ללא תיספורת אבו־עגילה על־הכיפאק, הוא איש־העולם־הגדול. אחרי הכל, יש לו מיספרה גדולה בחיפה ומהלכים לו בעו־למם של ספרי הצמרת מתל־אביב. וזה לא הולך ברגל. בתור שכזה מכיר ליאון את כל היפות של יקנעם. מה עשה? הלך ושם פתקים במכולת, במיספרה, ליד ה־קולנוע ובמרכז הקהילתי, והזמין את כל אלה שחושבות שהן יפות, או שאמרו להן שהן יפות, להירשם לתחרות מלכת־היופי של יקנעם. ומכיוון שאיש־מעשה ליאון, רתם למיבצע הגדול גם את מנהל ה־מרכז הקהילתי, יוסי בר־תיקווה, עולה חדש מכפר־סבא, שתרם לאירוע את אולם הספורט.

וכך אירגון ליאון הכל־יכול תצוגת־אופנה של מיטב הבוטיקים בחיפה, עם דוגמניות „אמיתיות", תצוגת תיסרוקות של סלון ליאון (אלא מה?), והביא אפילו בדרן מיוחד שינחה את הערב.

אלא מאי, יקנעם־עילית ידועה בבנותיה הצנועות והחסודות. מבין כל היפות ב־עיירה נרשמו עשרים בילבד לתחרות. חמש נשרו אחרי שהאבא המקומי שלהן איים עליהן שיגרש אותן מהבית שתיים נשרו אחרי שהחברים שלהן איימו שאולי מלכות־יופי הן תהיינה אבל מחתונה הן יכולות לשכוח, ושלוש האחרונות נשרו כ־שראו שעדנה סיאני בין המועמדות, וה־בינו שאין להן שום סיכוי.

„ביקנעם אין עתיד!"

כך הגיע היום הגדול, לילו הרא־שון של חג־הסוכות. יקנעם מילאה ב־המוניה את אולם־הספורט, ועשר האמי־צות התייצבו על הבימה, פעם אחת ב־חליפת־מכנסיים, פעם אחת בשימלת־כלו־לות. הקהל היה מאוכזב, הבטיחו לו חתיכות בביקיני. המארגנים נאלצו להודיע, בצער כן, כי אביה של אחת המועמדות איים שיפוצץ את האירוע אם בתו תופיע קבל עם בביקיני. ליאון הספר הציע לכל מי שרוצה לראות את הבנות במינימום, ש־יבוא בשבת לבריכה.

עדנה סיאני, תימניה גיזעית בת שמונה־עשרה, הוכרזה בשיאו של הערב כמלכת־היופי. ויקנעם שמחה ועלזה. סוף־סוף גם לה יש מה שיש לשלושת הערים הגדולות.

ביתם של רומיה ושלמה סיאני, הוריה של עדנה, הנמצא בשיכון התימנים ש־„בצד השני", נמלא אורחים שבאו לברך את הזוכה המאושרת. רק הסבא יחיא הת־הלך מצוברח, כשהוא לבוש בבגד תימני מסורתי ומילמל לעצמו: „יא, ריבון העולמים, תראה את הבחורות של היום, נותנות לך הכל לתוך הפה. אצלנו, ב־צנעא, בחורה היתה כמו בצל. החתן היה

הבה נרגילה ונשמחה עם סבא יחיא סיאני, יליד צנעא, הנזכר בנוסטלגיה בימים הטובים שבהם הצניעות וטוהר־המידות שלטו ב־כיפה. הסב הקשיש, הנראה צעיר מכפי גילו, מעשן נרגילה מסורתית ובחצר ביתו מצויים דרך־קבע שקי־פחמים. הוא לא התרגש מזכייתה של נכדתו בתואר מלכת יקנעם.

צריך להסתכל עליה שנה שלמה מרחוק, ורק אחר־כך לקלף אותה חתיכות־חתיכות."

עדנה עצמה, מעט מבויישת, הלכה לישון. אך כשקמה למחרת בבוקר מצאה עצמה נערה מפורסמת, בזכות הטלוויזיה הישראלית. עד שלא פורסמה ההודעה בטלוויזיה היתה עדנה, למרות התואר ה־נכסף שבו זכתה, צעירה אלמונית שעבדה במיספרה כחופפת ומסדרת, ושאיפתה ב־חיים להיות ספרית. אבל עכשיו, אחרי ש־אמרו את שמה בטלוויזיה ואפילו כתבו אותו בעיתון, היא אומרת:

„חבל שהטלוויזיה לא הראתה גם את התמונה שלי. מנחם הצלם צילם המון תמו־נות. כעת אני חושבת, אולי אני אסע לתל־אביב ואהיה דוגמנית־צילום. כבר הציעו לי המון הצעות. ככה דוגמנית של דברים קטנים, לא דברים גדולים. אולי אנ אצטלם לסבון או לאיזה בגד כמו הדוג־מניות של תל־אביב, אולי אני אפילו ארשם לתחרות מלכת־היופי. פה ביקנעם אין עתיד. אין פה מה לעשות. החברה פה הם לא סחורה, ובערבים זה כמו בית־קברות. מי שרוצה לבלות נוסע לחיפה. ומכיוון שהאוטו האחרון מגיע ב־11.00 בלילה אי־אפשר אפילו ללכת להצגה שנייה."

אוכלוסייתה של יקנעם־עילית מורכבת משליש יוצאי מרוקו, שליש יוצאי תימן ושליש יוצאי כורדיסטן. המעברות הישנות פינו את מקומן לשיכונים מטים ליפול, וה־שיכונים פינו מקומם לבתים פרטיים ה־צופים אל הנוף המרהיב של עמק יזרעאל. דירתה של משפחת סיאני מרווחת. יש בה שלושה חדרים גדולים מאוד, ובחדר־הילדים ערוכות המיטות כמו בבסיס של טירונים: זו אחרי זו. בחדר־האורחים תלוייה תמונתו של משה דיין, ולא הרחק ממנו פוסטר של פופאי. בגינה מגדלת האם גרגירי חילבה ועלי־נענע.

אלא שעדנה, שעד אתמול היתה ילדה טובה, מתביישת היום משהו בבית הוריה, ובכל אשם ליאון הספר. היא מספרת: „לא רציתי בכלל ללכת לתח־רות מלכת־היופי, לא חשבתי שיש לי הנתונים האלו, אבל ליאון הספר הוא שדחף אותי לזה. הייתי הולכת לבריכה, והוא היה מכניס לי לראש. אז נרשמתי. בערב הבחירה לא התרגשתי, הייתי בטו־

עדנה והשכנים ליד בית־הכנסת שמול ביתה יושבת עדנה סיאני. הידיעה שהעיתונות באה לצלם את מלכת־היופי התפשטה מהר ביקנעם. התושבים טעו וחשבו כי מצלמתו של הצלם היא מצלמת־טלוויזיה. רבים מהם התאכזבו בהיווכחם שכל הצילומים נעשו בסך־הכל בשביל עיתון.

חה שלא אבחר. כשהודיעו לי שנבחרתי, לא האמנתי. התרגשתי קצת, והלכתי לישון. רק אחרי שאמרו את השם שלי בטלוויזיה התרגשתי באמת. אתם יודעים מה זה שכל הארץ יודעת שעדנה סיאני נבחרה למלכת־היופי של יקנעם?"

אמה של עדנה, רומיה, אשה נאה בת ארבעים שלילדה השמיני, שאלתיאל, מלאו עתה ארבעה־עשר חודש, גאה בזכייתה של בתה אבל כועסת שכפרס הוענק לה רק טיפול־חינם למשך שנה במיספרה של ליאון, ואומרת: „זה לא פרס זה. מה זה מספרה חנטריש? היו צריכים לתת לה במתנה את שימלת־הכלה." עדנה לא מס־כימה עם אמה, ומתפרצת: „מה פיתאום שמלת־כלה? אני הולכת להתחתן? לא רוצה להתחתן! אני יותר מי צעירה, אולי בגיל עשרים אתחתן. אני לא רוצה בעל עני שאצטרך לעבוד בשבילו, ולא רוצה בעל עשיר שיזכיר לי כל פעם מאיפה באתי."

הילד מנחם כהן, שכנה של עדנה, לא מבין מה כל הרעש: „כולה תימניה ועושים ממנה כזה סיפור! יש לה מזל שכל המתחרות שלה היו מרוקאיות. אם היתה אפילו כורדית אחת, היתה לוקחת ממנה את המלכת־יופי," הוא אומר.

חלומות על חיים אחרים

עדנה מתרגשת, אם עד אתמול היתה החופפת מהמספרה, היום היא מל־כת־היופי, ולא סתם מלכת יופי כי אם כזאת שמתעניינים בה מהעיתון.

ככל שההתעניינות בה גוברת, כן מת־חזקת בה ההחלטה: „אני רוצה לצאת מהחור הנידח הזה. הילדות פה היתה קשה, לא היו מישחקים, לא היו עצים. למדתי פה ביסודי ובתיכון־מיקצועי. אחר־כך הלכתי לעבוד כמו רוב התושבים, במיפעל סולתם. הייתי פועלת־ייצור, עשיתי עבודה של גבר ונשברתי. כעת אני במספרה, אבל זה לא עתיד. יש לי רעיון אולי ללמוד ציור־אופנה בפנימייה בתל־אביב, רק כך אבא שלי ירשה לי לצאת מהבית. אולי אבחר למשהו בתחרות מל־כת־היופי הכללית, אני לא יודעת."

נאום מלכת יקנעם הראשונה, שאיל־מלא ליאון הספר, אילמלא טכס בחירת מל־כת־היופי ואותה ידיעה בטלוויזיה, היתה נשארת לבטח יקנעמית כל ימי חייה, ללא חלומות זוהר על חיים אחרים ואווירה אחרת.

בבריכה של יקנעם מבלה עדנה סיאני בחברת ידידיה. יש לה הגוף הכי יפה בעיירה, והיא משתזפת בביקיני כשאביה לא רואה.

כלה תימניה בלבוש תימני מסורתי שלובשת הכלה ביום החינה שלה. התלבושת שוקלת עשרים קילוגרם, ומורכבת ממיכנסיים, שימלה, מעיל עליון וסנדלים. תכשיטי כסף וזהב מלווים אותה, והיא מושאלת לכלות החייבות לעבור ביקנעם את טכס החינה על־ידי שכנתה של עדנה, יונה עמוסי.

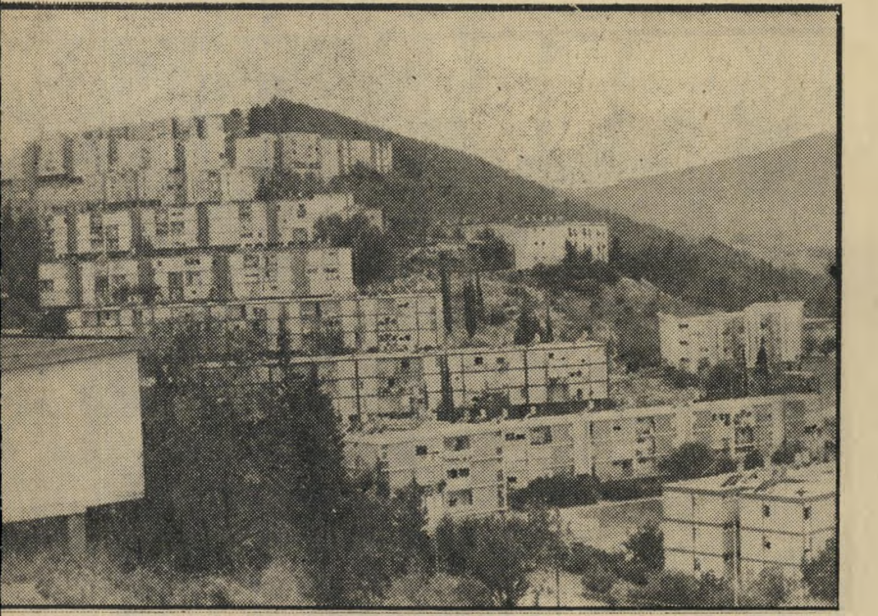

יקנעם עילית עיירת־פיתוח בת חמשת אלפים תושבים, חמש־מאות מתנדבים במישמר־האזרחי, שלושים מיקריי־סעד ו־שישה פושטקים. כך, לפחות, טוען יוסי בר־תיקווה, האחראי על המרכז הקהילתי. יקנעם הוקמה לפני עשרים וחמש שנה, ושוכנו בה עולים ממרוקו, תימן וכורדיסטן.

ליאון הספר מלך יקנעם והאיש שיזם את תחרות מלכת־היופי, נחשב כאיש־העולם־הגדול בעיירה, כיוון שיש לו מספרה בחיפה והוא מכיר אישית כמה דוגמניות. ליאון הוא זה שדחף את עדנה סיאני להשתתף בתחרות מלכת היופי של יקנעם, העניק לה כפרס שנה טיפול חינם בשיער במיספרתו שבחיפה.

המלכה וסגניותיה עדנה סיאני (במרכז), משמאלה הסגנית הראשונה סימונה זיסו, מימינה הסגנית השנייה ציפי אמור, ואחריה מלכת־החן קלודיה אלנקווה. עשרים מועמדות נרשמו לתחרות מלכת־היופי של יקנעם־עילית, ומתוכן הגיעו עשר לתחרות הסופית.

קולנוע

במאים
נערת־השעשועים של
הקולנוע האיטלקי

„אם־כי סירטה החדש של לינה ורטמילר פועל בעיקר על החושים, אין לומר ש־הוא נעדר רעיונות. אני־עצמי הצלחתי למ־נות לפחות ארבעה:

א. החיים הם בור־צואה; ב. יש גב־רים הטובעים בו, ואחרים הסותמים את האם ונשארים בחיים; ג. הסותמים את האף מדיפים אומנם ריח רע מאד, אבל זה רק אנושי; ד. הנשים, לעומת זאת, אינן אנושיות.”

זהו סוף מובאה מתוך מאמר ארוך, ה־מוקדש לנערת־השעשועים החדשה של ה־קולנוע האיטלקי, הבמאית לינה ורטמילר, שכל אחד מסרטיה מתקבל כיום בהתלהבות גדולה בעולם, ובמיסגרת חוזה שחתמה ב־אחרונה עם חברה אמריקאית גדולה (וור־נר), מובטח לה חופש־פעולה מוחלט ב־ארבעת הסרטים הבאים שתעשה עבורם. אפילו בימים טרופים אלה, זהו הישג נדיר ביותר.

בית־בושת אחד גדול. אלא שלא הכל ששים כל־כך לשיר לגברת ורטמילר שירי־הלל. המובאה דלעיל לקוחה מתוך מאמרה של העיתונאית אלן ווילים, שהת־פרסם בעיקבות הצגת סירטה החדש ביותר של ורטמילר, שבע יפהפיות. הסרט מספר על פאסקואלינה, פושע נאפוליטני זוטר המטופל בשבע אחיות, האחת מכוערת מ־רעותה (מכאן שם הסרט, שהוא הכינוי שנושא פאסקואלינו לכל אורכו). יום אחד הוא מגלה שהמיפלצתית והמכוערת ביותר מבין האחיות „ירדה לרחוב”, וכדי להציל את כבוד המישפחה הוא רוצח את הסרסור שהעז להדיח את האחות לתרבות רעה. כשעומדים להשליך אותו לכלא, הוא מע־מיד פני מטורף ומאושפז בקן של קוקיה, משם הוא ניצל כאשר הוא מתנדב לשרת בצבא מוסוליני, במילחמת העולם השנייה. גם בצבא זה אינו מחזיק מעמד זמן רב. הוא נמלט, נלכד, נשלח למחנה־ריכוז, שם הוא הופך בעצמו זונה ממין זכר המשרת מפקדת־מחנה נאצית בעלת ממדים פליני־אניים, הורג אחד מידידיו כדי להציל את עורו־שלו, צופה באחר המתאבד בצלילה לבור־צואה (מכאן המסקנה הראשונה של העיתונאית), מבלי לנקוף אצבע, מחשש שישלם על כך בחייו.

שינאת נשים. חזרה למסקנותיה של אלן ווילים. „מאחר שהגיבור הופך בכלא לזונה, וכשהוא שב הביתה, לנאפולי, מס־תבר לו שבינתיים כל שבע האחיות, יחד עם ארוסתו־שלו הצטרפו לאותו המעמד, יש להוסיף מסקנה חמישית לארבע הרא־שונות, והיא: העולם כולו הוא בית־בושת אחד גדול.”

ההתמרמרות העמוקה של הגברת ווילים, המיצגת למעשה עמדתן של עיתונאיות ומבקרות־קולנוע רבות באמריקה, היא ש־הגברת ורטמילר, שהיא ללא־ספק במאית־הקולנוע המצליחה ביותר של התקופה והטוענת לעמדה של פמיניסטית, היא — כדיברי אחת מבנות־מינה — „גרועה יותר מיהודי אנטישמי. היא שונאת־נשים המת־חזה כלוחמת למען שיחרורן.”

מאחר שישראל שרוייה עתה בעיצומו של הגל הוורטימלרי — סרט אחד משלה, פי־תויו של מימי הוצג לפני כשנה, סרט שני עלה השבוע על בדי תל־אביב (סחף חו־שים...) וסרט שלישי, אהבה ואנארכיה עומד להיות מוצג בקרוב, כדאי להתעכב על התופעה ששמה לינה ורטמילר.

אסיסטנטית של פליני. למרות הרו־שם שהיא כאילו תגלית חדשה, מביימת הג־ברת ורטמילר סרטים מזה 13 שנים, אחרי קאריירה ארוכה של מחזאית ובמאית־תיאט־רון. את צעדיה הראשונים מאחרי המצלמה עשתה כאסיסטנטית של פליני ב־8½ והוא זה שדיברן אותה להתעופף בכוחות־עצמה. סירטה הראשון, הלאות, זכה בכמה פרסים ובתשומת־לב מצד מבקרי־הפסטיבלים ב־1963, סרטים שעשתה אחריו נתקבלו ב־התלהבות מאופקת יותר (בין אלה גם סירטי־שירות לכוכבת־הפופ האיטלקית, ריטה פאבונה), אם כי סרט בשם הבה נד־בר עתה על גברים, זכה בזמנו להיחשב כאחד הסרטים הראשונים באיטליה שדיב־רו על שיחרור האשה. בין סרט אחד ל־מישנהו המשיכה לעבוד בתיאטרון, ועד היום נרשמו לזכותה 11 סרטים באורך מלא, נוסף על מיספר נכבד של הצגות וסירטי־טלוויזיה.

אם שמה אינו בעל צליל איטלקי, הרי זה משום שהיא בת למשפחה שווייצית

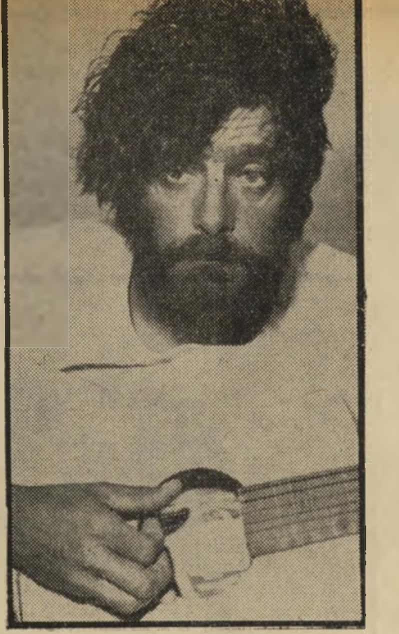

ג'אניני כמימי
קורבן לפרולטריות

(שמה המלא הוא ארקנג'לה ורטמילר פון אג), שהתגוררה ברומא. לינה מתגוררת שם עד היום הזה, בחלק הישן והציורי יו־תר של העיר, אם־כי דמותה נמוכת־הקומה והממושקפת (למישקפיה יש תמיד מיסגרת לבנה) ומבטה העירני, נעים ונדים לאח־רונה בכל רחבי העולם.

שלדש נשים. למעשה החלה עלייתה אל זרקורי־הפירסומת רק לפני כארבע שנים, כאשר סירטה פיתויו של מימי הוצג בפסטיבל־הסרטים בקאן. אגב, יש לציין ששמו של הסרט בארץ (באותו שם הוצג גם בארצות־הברית) הוא סירוס שעושה עוול לכישרון הציורי המייוחד־במינו של ורטמילר להמצאת תארים לסרטיה.

במקור היה השם „מימי, פועל־המתכת, נפגע בכבודו.” זהו סיפור על פועל סי־ציליאני המעז להמרות את פיו המאפיה בבחירות, וכעונש נשלח הרחק מאשתו הצעירה, לעבוד בצפון־איטליה. שם הוא מגלה את התודעה הפוליטית — ואת הא־הבה — בדמותה של פועלת נמרצת ופעל־תנית שיולדת לו ילד, אולם המאפיה מת־ערבת שוב, ומחזירה אותו לסיציליה. כאן מסתבר לו שבשנים הארוכות שבהן נעדר, בגדה בו אשתו עם שוטר־הכפר.

כדי לנקום בצורה נאורה (אחרי השנים בצפון איטליה, הוא בוחל ברצח היריב), הוא מפתה את אשתו השמנה והמכוערת של השוטר, ולאחר־מכן מודיע על כך ב־רבים. השוטר נהרג כשהוא מנסה לחסל את מימי, מימי הולך לכלא, וכאשר הוא יוצא הוא מוצא עצמו מטופל במאפיה ששולטת בכל מעשיו, ובשלוש נשים: החוקית, אם הילד מן הצפון, ואלמנת־השוטר על חמשת ילדיה, התלויים כולם על צווארו.

ג'אניני ומלאטו ב„פיתויו של מימי”
הפועל נפגע בכבודו —

ג'אניני ומלאטו ב„סחף חושים”
— והקומוניסט נפל ברשת

אוסף המתוסבכים. שנה לאחר מימי... שבה ורטמילר עם סרט חדש, אהבה וא־נארכיה (גם לו יש שם־מישנה, שפרט לאי־טליה לא צויין בעולם: „הבוקר, בשעה 10, ברחוב־הפרחים, ליד בית־הבושת הי־דוע־לשימצה...”). זהו הסרט שיוצג בישׂ־ראל בקרוב, והמספר כיצד מסתתר איכר בעל יומרות אנארכיסטיות בתוך בית־בושת, וממתין להזדמנות לרצוח את מוסוליני, ועל היחסים הנרקמים בינו לבין העובדות במקום.

אוסף המתוסבכים (תרגום חופשי מאד לשם של סרט שאינו ניתן לתרגום), אשר הציג את גירסת ורטמילר למראה פניו של הנוער המודרני, היה הפחות־מוצג והפחות־מצליח מבין סרטיה האחרונים, אם כי הסצינה של הנערה המעדיפה להיאנס כדי להציל את מקלט־הטלוויזיה שלה הפכה שם־דבר. אולם שני הסרטים האחרונים שלה פיצו אותה על כישלון יחסי זה. „תה־פוכות הגורל במרחבי ים התכלת של חודש אוגוסט” (או, כפי שנקרא הסרט, בקיצור, סחף חושים...), שבו מושלך מלח פרולטרי מסיציליה בחברת גנדרנית מפונקת מרומא, על אי בודד, במעין גירסה משולבת של

ג'אניני כג'נארינו
קרבן לחברה הגבוהה

קריצ'טון המופלא ואילוף הסוררת, הוא להיט קופתי מוכר, ושבע היפהפיות דוהר כבר בעיקבותיו.

הצגת ההשפלות. מה, בעצם, רוצה הגברת ורטמילר, במשליה, מן הצופים? „מאז ומתמיד התפעלתי מיכולתו של האדם למצות את החיים על כל האפשרויות שב־הם,” הכריזה הבמאית עוד בתחילת הקאר־יירה שלה, ומאז מוקדשים כל סרטיה להצ־גת ההשפלות שעימן חייב האדם להשלים כדי להישאר בחיים הללו. גברים משפילים גברים, גברים משפילים נשים, נשים מש־פילות גברים ונשים משפילות נשים, וכל זה צריך להיות מצחיק, כי „עלינו לעורר מחדש בקהל את טעם הצחוק, ואם נצליח להתמודד עם נושאים רציניים, תוך הצג־תם באור מגוחך שיביא את הצופה לידי חיוך, אזי השגנו הישג חשוב.” נאום ורטמילר.

וכששתי סיסמות אלה חרוטות על דיגלה, מתנפלת הבמאית על גיבוריה והופכת או־תם קריקאטורות פרועות, תוך שהיא מת־עללת בהם ללא־רחמים. ואם פעילות פמי־ניסטיות סבורות שהיא שונאת נשים, אפ־שר להרגיע אותן: היא אינה מתייחסת לגברים בצורה שונה. היא בזה לכולם ב־אותה המידה.

משחקים באשליות. ואכן, הגיבור האופייני של ורטמילר הוא ברנש נמוך־קומה, מן הדרום המפגר, פרימיטיבי שמא־מין עדיין בקדושת הזיקפה ובעליונות הגב־רית, והנאחז במסורת ובמוסכמות כבעוגן־ההצלה היחידי שיש לו בפני עולם שכל ערכיו התבלבלו עליו. מבחינה זו יכול מימי, פועל־המתכת, לשמש אח־תאום לטו־נינו, המתנקש האנארכי, ולג'נארינו, המלח־הקומוניסט מסחף חושים... שלושתם נת־פסים במושגים של כבוד שיש לשמור (וזה נכון גם לגבי גיבור שבע היפהפיות). הראשון נופל קורבן לנשים פרולטריות, השני נתון בידי יצאניות, השלישי מתיימר לאלף בת חברה גבוהה ונופל לבסוף ב־רישתה. כולם משחקים באשליות ונופלים בפח ההילה הגברית שכרו לעצמם.

ואילו נשים, בין אם הן משוחררות ל־

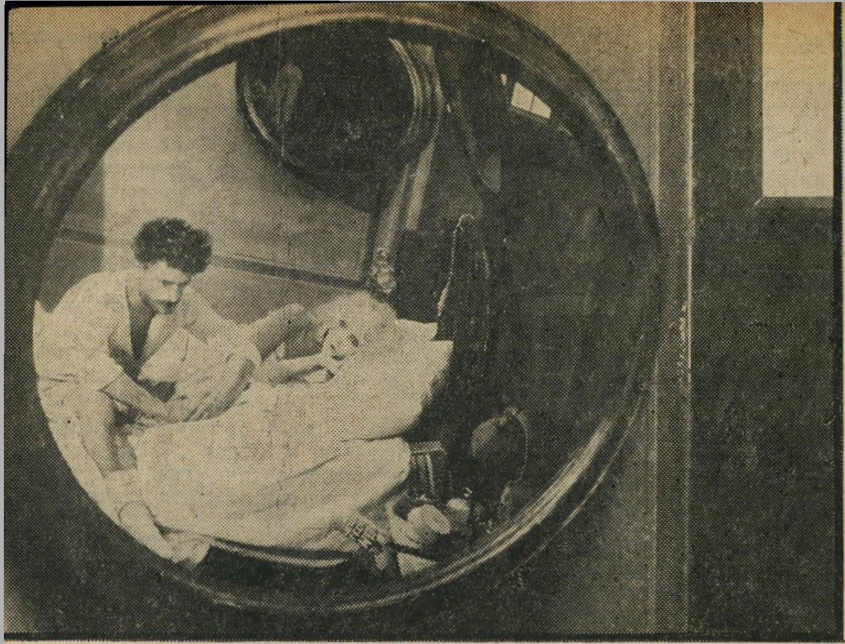

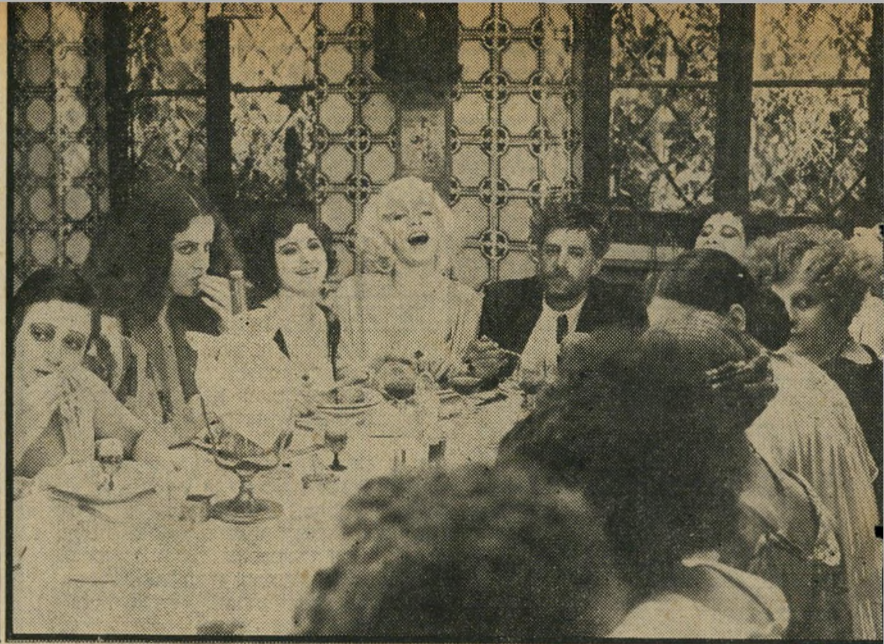

ג׳יאנקרלו ג׳אניני ומריאנג׳לה מלאטו בבית־הבושת הידוע לשימצה ב„אהבה ואנארכיה" של לינה ורטמילר
החיים הם בור־צואה — הסותמים את האף נשארים בחיים

מראית־עין, כמו הפועלת האדומה במימי...,
או כבולות למסורת, כאשתו של מימי, בין
אם הן יצאניות־בשכר ומשום כך מוסריות
בדרכן־שלהן, כמו באהבה ואנארכיה או
יצאניות־בנשמה, ומשום כך בזויות לח־
לוטין כמו הגיבורה של סחף חושים, הן
בסופו של דבר שפחות חרופות לרגשות
המקננים בתוכן, רגשות שבסופו של דבר
חזקים מכל דבר אחר בעולם.

שלטון מתחת לחגורה. פוליטיקה
אינה נעדרת לעולם מסרטיה. מימי לומד את
חשיבות המהפכה, טוניגו שם נפשו בכפו
ומתכונן לרצוח רודן כדי להגיע אל המה־
פכה, וג׳נארינו כמעט שמבצע את המהפ־
כה במו־ידיו (ושאר אברי־גופו הפועלים

ג׳אניני כטוניגו
קורבן ליצאניות

באילוף האשה הסוררת), על האי הבודד
של סחף חושים... אבל כל זה טוב ויפה רק
עד שבאה החיה שבאדם, זו שמפעילה את
האדם מתחת לחגורה, והמחיצות הפולי־
טיות נופלות, מאבק־המעמדות נעלם כלא־
היה, עקרונות נעלים ונשגבים נמחקים ב־
מחי־יד, והשילטון עובר ישר אל בין
הרגליים. בדיוק כפי שתיאר פעם אלברטו
מוראביה בספר בשם אני והוא, שהיה די־
אלוג אחד ארוך בין המחבר לאבר־המין
שלו, ספר שבסופו הרים המחבר ידיים
ונכנע בפני החזק ממנו.

כלומר, כאשר מורידים מן הסרטים של
לינה ורטמילר את כל התיפאורה החיצונית,
את ניבולי־הפה והגרוטסקה החזותית, מג־
לים בסופו של דבר אותה המלודראמה
האיטלקית הישנה על כל המיתוסים שלה
(פועל עני מול אציל עשיר, אהבת־אמת
מול מוסכמה חברתית ועוד כיוצא בזה),
ועל כל המעצורים והמיגבלות שיש בסיג־
נון זה.

תת־כל אדם. אומנם, כדי להגיע
לכך צריך באמת להסיר הרבה שיכבות
הסוואה. כי ורטמילר לא זו בלבד שמש־
תמשת בכל התעלולים של המיקצוע, אלא
שהיא משתמשת בכל אחד מהם יותר מדי.
בסרטיה אין רמזים, יש ניבולי־פה. אין
דיבורים, יש צעקות. (איכות הדממה ממנה
והלאה. כשאין דיבורים, מטביעה המוסיקה
את התמונה בעוצמת צליליה, והמוסיקה
אינה תמיד מן המשובחות ביותר). המצלמה
שלה נתקעת על פני שחקנים ואינה יו־
רדת מהם, והשחקנים מתודרכים כך שלא
ישאירו דבר לדמיונו של הצופה. תנועות־
מצלמה ברוטאליות, עריכה קשוחה וקיצבית
מאד, שמחזיקה את הצופה במתח מתמיד
ואינה מאפשרת לו רגע של הרפייה. כל
סרט שלה נראה כמיתקפה חזיתית על חושי
הצופה, מיתקפה שמטרתה להמם אותו כדי
שלא יירד יותר מדי לעומק העניין.

לכך צריך להוסיף גם את צוות־השחק־
נים הקבוע שלה. ג׳יאנקארלו ג׳אניני (ש־
זכה בפרס־המישחק בקאן על אהבה ואנ־
נארכיה), הגיבור הקבוע של ורטמילר.
(הוא חלק מן החוזה החדש שלה עם חברת
וורנר לגבי סרטיה בעתיד), הופך בידיה
מעין תת־כל אדם, מי שהמאבק על עצם
ההישארות בחיים מאלץ אותו לוותר על
כל מה שנראה קדוש בעיניו. למרות שהוא
בן צפון־איטליה, לבשה דמותו של ג׳אניני
אופי דרומי, חייתי ופרימיטיבי כל־כך, עד
שהוא כמעט התגלמות התמימות הטיבעית
הנופל קורבן בידי החברה הסובבת אותו.

מריאנג׳לה מלאטו, המופיעה דרך־קבע
לצידו, זוכה בקצת יותר גיוון בתפקידיה.
במימי... היא פועלת שלמדה את זכויותיה
המיניות והמעמדיות; באהבה ואנארכיה
היא יצאנית שהספיקה כבר ללמוד שכל
הזכויות הללו הן דימיון־שווא והיא מוכנה
לתת יד להריסת המימסד כפי שהוא קיים;
בסחף חושים... היא כבר קורבן המימסד
או, בשפתו של יונסקו, אחת שהפכה מלו־
חמת־קרנפים לקרנף, ונהנית מן המציאות.

הגרוטסקה שבנשיות. ולצד שני
אלה, יש, בדרך־כלל, מיפלצת. ושוב, ב־
דרך־כלל, המיפלצת היא אלנה פיורה,
אשה בעלת ממדי־ענק (סרגינה מ־8½ ודאי
השאירה חותם עמוק על ורטמילר), שחו־
נקת בבשרה השופע והעירום את מימי ה־
מסכן, שומרת על בית־הבושת באהבה
ואנארכיה, ומגלמת את האחות היצאנית
בשבע היפהפיות. וכאילו לא היה די בנתו־
נים הטיבעיים של שחקנית זו, משתמשת
הבמאית בכל העדשות האפשריות ובכל
זוויות־הצילום שברשותה, כדי להדגיש את
הגרוטסקה המפחידה שבנשיות הבלה ה־
זאת, בשיכבות־השומן החוגרות את הגוף,
ובניתחי הבשר המשתפלים מכל עבר. מה
הפלא שזה מעורר שינאת נשים?

כל זה עושה הרבה רושם בתור תרגיל
באחיזת־עיניים. אולם אחרי שהתרגיל חוזר
על עצמו כמה פעמים, ובכמה סרטים, אין
מנוס מן האמת: מאחרי הזיקוקין־די־נור
מסתתרות דמויות בנאליות שהעימות בי־
ניהן (הכתוב תמיד על־ידי הבמאית עצ־
מה) הוא עימות פשטני להפליא, שלמרות
היומרות הפוליטיות, הפסיכולוגיות והסוצ־
יאליות שלו, אינו מעמיק לעולם אל מתחת
לפני השטח. ואולי בכך טמון סוד הצלחתה
המיסחרית של לינה ורטמילר: תעתועים
בחוץ, ופשטנות בפנים. הרי זה בדיוק מה
שקהל אינטליגנטי־למחצה אוהב לראות.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — קן הקוקיה, חשיבותה
של אהבה, דוקטור סטריינג׳לאב, אורות
הבמה, להיות או לא להיות, כל אנשי
הנשיא.

ירושלים — כל אנשי הנשיא, התחנה
הבאה גריניץ׳ וילג׳.

חיפה — קן הקוקיה, אנשים יפים.

תל אביב

★★★★ דוקטור סטריינג׳לאב
(תכלת ארצות־הברית) — סאטירה פראית
על אפשרות של מילחמה גרעינית, שממנה
משתמע כי האדם הוא האוייב הגדול
ביותר של עצמו. הבימוי של סטאנלי קו־
בריק מבריק גם אחרי 13 השנים.

מרכז־העצבים

התחתון

ארוטומניה (דרייב־אין, תל־
אביב, איטלית) — מארקו וי־
קאריו, מומחה לסירטי־מין הו־
מוריסטיים על גבול החיתר הצנזורלי, שוב משתעשע
בחצאיות, ובעיקר בלעדיהן.

הפעם נסב הסיפור על איל־נפט כל־יכול שמשחד את
הממשלה, מרמה המתחרים ורודה בשותפים, איש מצליח
לכאורה, שמירצו עומד לו בכל הזדמנות — רק לא במיטה.
האשה כועסת, המאהבת מאיימת לעזוב, והמיליונר המסכן,
שסובל מהזיות־בהקיץ שבכולן מסרסים אותו, פונה אל
פסיכיאטר גרמני בבקשת עזרה. הטיפולים שדרכם הוא
עובר, והצורה המוזרה שבה טיפולים אלה משפיעים עליו,
מהווים את הפואנטה של הסרט, ואין טעם לחשוף אותם,
אם כי החשיפה היא הסיסמה של הסרט כולו. כי
ויקאריו אינו מניח לאף אחת מן הכוכבניות החטובות
שלו לשמור על בגדיה לאורך זמן. כולן מתפשטות,
במוקדם או במאוחר, כדי להעמיד את הגיבור האומלל
במיבחן.

אימפוטנציה וסירוס הם, כמובן, שתי האימות הגדו־
לות שמפחידות את הגבר האיטלקי, כך שהסרט פוגע
במרכז־העצבים התחתון של תושבי ארץ־המגף ביעילות
רבה. חלק גדול מן הבדיחות שלו אינן מקוריות ביותר,
ויש רגעים שבהם כל גודש התחיכות העירומות אינו יכול
להסתיר את העובדה שהעלילה נתקעה בבוץ ואינה יודעת
לאן לפנות, אבל יש לכך פיצוי מסויים. ראשית, הצילומים
של ג׳יוזפה רוטונו, המנצלים את הנוף הרומאי על הצד
היותר־טוב, ותיפאורה פנימית שעשוייה לזרוע רעיונות
חדשים בין האנשים־היפים של הרצליה־פיתוח, יש כאן
עריכה (של נינו בראלי) שאינה מחמיצה אף הזדמנות
לקרוץ, בעזרת חפצים מתרוממים או נרפים, על מצב
העירנות המינית של הגיבור, וגאסטונה מושין הוא מן
השחקנים הפחות־מביכים בסוג זה של תפקיד.
ומי מעז לדרוש יותר מזה, בסרט־מין?

גאסטונה מושין במצב עירנות מינית

(המשך מעמוד 37)
המגיעות לכדי מחצית מאלה המקומיות. לכן, סך־כל ההוצאות המקומיות ובחו"ל מגיע בקלות ל־9 מיליון.

למעשה, חישוב זה משאיר לסרט 7.5 מיליון דולר בטור החובה — עובדה ה־משמשת מטרות רבות וטובות. אם הסרט נעשה במיסגרת עיסקה של החזר־מס, חברת־ההפקה יכולה לקבל החזר של פי־ארבעה מ־7.5 מיליונים אלה. כמו־כן, ה־סרט יכול להימכר בסכום עגול לטלוויזיה. אגב, המפיץ מקבל 30 אחוזים מ־הברוטו של מכירה לטלוויזיה, אפילו אם כל העיסקה כולה אינה מצריכה אלא שיחת־טלפון אחת מהאולפן.

אבל, תוכל הוליווד לטעון, ראו את יחסיי הציבור העצומים שבהם זוכה מדינת ישר־אל בזכות הסרט הזה. הישראלים יהיו גיבורים בכל העולם. הם יהפכו אגדה. אבל שוב, חכו רק רגע: זה אינו בהכרח נכון. להוליווד יש עבר עשיר בהפיכת חומר נפלא לסרטים עלובים וקלוקלים. הסרט עלול שלא לשאת חן בעיני ישראל, גם אם אישרה את התסריט. לאישור התסריט אין מישקל רב. הליהוק, הבימוי ומרבית עבו־דת־העריכה הסופית — הם שיקבעו את

אחרי! כך נראית בעיני צייר הניו־ווסט, ההסתערות ההוליוודית על ישראל. במציאות הסתבר השבוע כי הסתערות זו נהדפה על הסף והוכשלה בידי הביורוקרטיה הישראלית. חברת **האחים וורנר** הודיעה על ביטול ההסרטה בישראל.

נקודת־המבט שלו ואת רושמו הכולל. ומה אם האולפן יקח את הבמאי הלא־נכון? אחדים מן המועמדים המוזכרים בהקשר זה הם ג'ורג' רוי היל, סידני לומט, מארק רובסון. מישקל־כבד כולם. אני־עצמי הייתי בוחר בג'ורג' רוי היל. הוא עשה את העוקץ, קיד וקאסידי. להיטים גדולים, סרטים משעשעים באמת.

ולג'ורג' רוי היל אין יומרות של גדולה, למרות שהוא קורא לעצמו בשלושה שמות. הוא מודע למיגבלותיו. הוא לעולם — לעולם! — אינו משתעשע ברעיונות או בפיתוח־אופי. הוא פשוט מעלה את ניומן ורדפורד על המסך, ומניח להם לעשות את הדברים הבטוחים שלהם. הוא מבטל את עניין הטרגדיה! אפילו כשהגיבורים שלו מתים ברגע האחרון הוא מצליח, באמנות בימויית מפליאה, להפוך זאת ל־הפי־אנד, ואתה יוצא מן הקולנוע עליז כציפור. אבל בכל אופן, במאים כג'ורג' רוי היל דורשים לומר את המילה האחרונה ביחס לעריכה הסופית של יצירתם. לעולם אינך יכול לדעת מה יקרה. אתם זוכרים, בוודאי, שבהעוקץ ובקיד וקאסידי הגיבורים היו פושעים. מה יקרה אם היל יחליט להטיל על ניומן לגלם את דמותו של אחד הטרוריסטים? או על גודפרי קיימברידג' את אמין? קיימברידג' הוא טיפוס חביב מאד על הבד. האם תהיה מדינת ישראל מוכנה לראות אמין חביב בסיפור שלה? אבל אני בכל־זאת בוחר בהיל.

סידני לומט עשה עבודה נפלאה באחר־צהריים של פורענות, אבל זה היה בניו־יורק. לומט הוא משורר־המצלמה המצלם את נופה העירוני המתנוון של אמריקה, אבל מה, לעזאזל, הוא יעשה בגוונים ה־ירוקים־אדומים העשירים של אפריקה? כמו־כן, לומט הוא בעל תודעה חברתית. הוא עלול לתת לנו עשר דקות של סרט התומכות בזכותה המוסרית של ישראל להפר את החוק הבינלאומי כאשר פלשה לאוגנדה. הוא עלול לתת לנו עשר דקות של סרט שיראו לנו את המניעים החברתיים והפילוסופיים של הטרוריסטים. לא־כל־כך נורא, אלא שזה לא הסרט הזה. זהו סרט אחר.

אשר למארק רובסון, במאי סירטי־השואה, ללא ציוד ה„סנסוראונד' שלו הוא סתם פרצוף הוליוודי יפה נוסף.

ומה בדבר החיתוך והעריכה? האולפנים חייבים להביא בחשבון את הקהל השחור הענקי של אמריקה. אי־אפשר להניח ל־ישראלים לשחוט חילים אוגנדיים שחורים, ולצפות ששחורי־העור של אמריקה ירוצו לבתי־הקולנוע. האולפן יוכל לעדן זאת, על־ידי הצבתו של סידני פואטייה בתפקיד מפקד יחידת־הקומנדו הישראלית. או אולי אפילו להראות שהנשיא אמין הוא לא ברנש רע כל־כך, ככלות הכל. האם תוכל ישראל להשלים עם „תיקונים" כאלה?

אין ספק שישראל תאסור על כך. אך מה יקרה אם משה דיין יתגלה כלהיט גדול בתפקיד־הקמיע שלו, והוליווד תפתה אותו לבוא אליה ולהיות לכוכב־קולנוע? מה יקרה אם קצין־קומנדו ישראלי בכיר יתגלה כפוטוגני עד־כדי־כך שיחליט למצוא את עתידו בסרטים? בוורלי־הילס רחוקה מאד מן הקיבוץ. האם תוכל מדינת ישראל להרשות לעצמה לאבד כוח־אדם יקר כל־כך?

■ ■ ■

מזכן, יכול לקרות נס. הבה נאמר שהסרט יכניס רווח־ברוטו בסך 100 מיליון דולר. במיקרה כזה יאזלו לרואי־החשבון של האולפן מקומות־המחבוא ל־הסתיר את הכסף. האולפן יגלה סעיף ה־מאפשר לו לעכב את התשלום, יאלץ את מדינת ישראל ללכת לבית־המישפט, שם ימתינו לה מאה פרקליטי־קאמיקאזה. ב־מיקרה כזה, עצתי לישראל היא זו:

קחו 200 מאנשי־הקומנדו הקשוחים ב־יותר שלכם. העלו אותם על מטוסי־תובלה חמושים יחד עם טנקים ותותחים. הנחיתו אותם על המידשאה של מלון בוורלי־הילס והציג ואת דרישותיכם. אלפי תסריטאים, כוכבים, במאים ושחקנים יזנקו מבתיהם שעל חוף מאליבו ומאחוזותיהם שבבוורלי־הילס, ויצטרפו למאבקכם. יחדיו תצעדו אל כספות־הבנק של האולפן. ואולי אז, רק אז, תזכה ישראל לקבל את האחוזים שלה.

הוליווד תתרגז? מה פתאום? אחרי ש־העשן יתפזר, יטוסו שמונה אילי־סרטים לתל־אביב, ועימם רעיון גדול לסרט חדש. הנושא?

אנטבה חלק ב' — הפשיטה על בוורלי־הילס.

במדינה

דיעות

מיסמך בראון

לפקיד בכיר אסור להשמיע דיעות פרטיות — כל עוד אינו ישראלי

הפקיד הבכיר עשה מישגה נורא. בראיון עתונאי הוא הביע גם כמה דיעות פרטיות, שאינן משקפות לא את מדיניותה הרשמית של ארצו ולא את מדיניות המשרד הממשל־תי בו הוא מכהן.

הדיעות הפרטיות שהשמיע אותו פקיד, לא היו גזעניות. הן לא כללו, למשל, הצעות לדיכוי מיעוטים לאומיים, מהסוג שנכללו בתזכיר שהגיש בשעתו ישראל קניג, ה־ממונה על מחוז הצפון במשרד־הפנים.

ובכל זאת סערו הרוחות. העתונים ב־ישראל העניקו לדברים שאמר הפקיד ה־בכיר כותרות ראשיות, שנוסחו בצורה של גינוי. ראשי ארגונים ומוסדות הביעו את מחאתם בפומבי. השר הממונה על אותו פקיד, מיהר לקרוא אותו אליו לשמוע את הסבריו לדברים שאמר.

„לסלק מהתפקיד!". אין מקום ל־חשש. למרות שעיקר סערת־הרוחות פרצה בישראל — לא מדובר בפקיד בכיר ב־ישראל. שהרי ידוע לכל, מאז פרשת מיסמך קניג, שבישראל מותר לפקיד בכיר שיהיו לו דיעות פרטיות — אפילו אם הן גזענ־יות קיצוניות.

לא כן הדבר כשמדובר בפקיד בכיר אמריקאי. זה אסור שיהיו לו דיעות פרט־יות. משום כך, כאשר נודע בישראל כי מפקד צבא ארצות־הברית, הגנראל ג'ורג' בראון, השמיע בראיון עתונאי דיעה מסויי־מת, שאינה נראית לעורכי העתונים ה־ישראלים, פרצה הסערה.

הדברים עוד טרם פורסמו. אבל ה־קאריקטוריסט הישראלי־לשעבר, רענן לוריא, שערך ראיון עם בראון לפני כחודש, מסר כי בראיון שיפורסם בסוף החודש התבטא בראון כאילו לישראל אין כל ערך אסטרטגי עבור ארצות־הברית.

דברים אלה משקפים כמובן את דעתו ה־פרטית בלבד. אבל די היה בהם כדי לקו־מם נגדו את כל יהדות ארצות־הברית ואת דעת־הקהל בישראל. היה זה כאילו טען בראון, שלמדינת־ישראל אין זכות קיום. רבים מהמוחים אף תבעו לסלקו מתפקידו.

בחשאי, ודאי חולם עכשיו הגנראל בראון לקידום בקאריירה שלו — לדרגת ממונה על המחוז במשרד־הפנים הישראלי. אז לפחות, יהיה מותר לו להביע גם את דיעו־תיו הפרטיות — קיצוניות ככל שיהיו — מבלי לסכן את משרתו.

סטודנטים

לא נותנים לישון!

מיספר המקומות במעונות הסטודנטים שהוקצבו לערבים, מעלה את החשש שרובם יישנו ברחוב

„אין לנו איפה לגור!" — „מצידי אתם יכולים לגור ברחוב." דו־שיח זה התנהל במישרדי דיקנאט הסטודנטים באוני־ברסיטת תל־אביב, בין סטודנט ערבי לבין אחד מאנשי הדיקנאט, האחראי על מעו־נות הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב.

שיחות דומות מתנהלות שם כמעט מדי יום ביומו. הסטודנטים הערבים, ש־רובם הגיעו לאוניברסיטה מן הכפרים הערביים בגליל ובמשולש, נתקלו במצב של חוסר־אפשרות להתגורר בסמוך לאו־ניברסיטה, מקום־לימודיהם.

האכסניות נסגרו! בסוף השבוע שעבר נשלח אל שר־החינוך־והתרבות, אהרון ידלין, מיכתב בחתימת עשרות סטודנטים יהודים וערבים, הקובל על מצב הדיור של הסטודנטים הערבים באוני־ברסיטת תל־אביב.

„אין שום אפשרות סבירה לנסוע יום־יום חזרה לכפרים הערבים," מספר יוסף גלילי, שאירגן את מישלוח המכתב. „ה־שנה נתקבלו למעונות הסטודנטים ברמת אביב פחות משלושים סטודנטים ערבים. הוגשו בקשות רבות ורובן נענו בשלילה."

ועד הסטודנטים הערבים, שהתארגן ל־מילחמה על מקומות־דיור לסטודנטים ה־ערבים, נתקל בחומה של חוסר־איכפתיות מצד מוסדות האוניברסיטה. שלוש אכ־סניות של האוניברסיטה, בתל־אביב וב־רמת־גן, שאיכלסו עד סוף שנת־הלימודים הקודמת סטודנטים ערבים רבים, הוצאו השנה מכלל אפשויות־הדיור הפתוחות לפניהם „אכסניה שהיתה ברחוב פרישמן בתל־אביב בוטלה, והפסיקה לתפקד כמ־עון־לסטודנטים. אותו דבר נעשה לגבי מלון אכסלסיור שברחוב הירקון, ששימש כמעון בעיקר לסטודנטים הערבים. נש־ארה רק אכסניה אחת, ברמת־גן, שאליה התקבלו השנה רק עשרים סטודנטים ערבים," סיפר גלילי.

בתחילה ניסו הסטודנטים הערבים לפ־תור את בעיית הדיור בכוחות עצמם. „ני־סינו לפנות לבעלי־דירות באיזור תל־אביב, לא כגוף אלא כבודדים. שכל אחד ימצא מקום לעצמו," סיפר סטודנט ערבי. „אבל כשנודע לבעלי הדירות־להשכרה ש־אנחנו סטודנטים ערבים, לא היה לנו יותר שום סיכוי. ,אני לא רוצה ערבים אצלי בבית,' אמר לי אדם שביקש להשכיר דירה בתל־אביב."

מה ישיב שר־החינוך? ועד הס־טודנטים הערבים באוניברסיטת תל־אביב, שפנה במישלחת להנהלת האוניברסיטה. נענה כי „אין מה לעשות בעניין הדיור."

„לאף אחד באוניברסיטה ומחוצה לה לא איכפת מבעייה בסיסית כל־כך כמו בעיית השינה והדיור," קבל סטודנט, מ־אנשי ועד הסטודנטים הערבים. „לא נותר לנו אלא להמתין לתשובת שר־החינוך. אם לא נפסיק להיות מופלים לרעה בקבלת מעונות, באמת ניאלץ לישון ברחוב, אבל אז זה יהיה מול בנייני האו־ניברסיטה!"

מרד באוניברסיטה

השר ידלין הכין הסכם, — הסטודנטים חתמו — אבל החיפאים ישבתו

„בחיפה לא יתחילו הלימודים!" בהו־דעה סנסציונית זו יצאו ראשי אגודת הס־טודנטים בחיפה בסוף השבוע שעבר. היה זה שעות אחדות לאחר פירסום הידיעה שהתאחדות־הסטודנטים הארצית סיכמה עם שר־החינוך־והתרבות הסכם שהסיר את איום השביתה במוסדות ההשכלה הגבוהה, בתחילת שנת־הלימודים האקדמאית בסוף החודש.

סירובם של הסטודנטים מעיר־הכרמל ל־קבל עליהם את ההסכם חשפה ליקויים חמורים בהתאחדות, באירגון הסטודנטים בארץ ובהיות פעילי הסטודנטים „בובה מכנית של שר־החינוך," לפי הגדרתם.

„הפגנה אחת ודי." ההסכם, שנחתם בשבוע שעבר בין השר אהרון ידלין, ועד ראשי האוניברסיטאות וראשי התאח־דות הסטודנטים קובע, כי שכר־הלימוד בשנת הלימודים הקרובה אכן יהיה בגובה של כ־5000 לירות. „מה שהשגנו היה הסכמה לתת מענקים בסך שבע־מאות ל"י לאלפי סטודנטים," הכריזו ראשי ההת־אחדות.

למעשה קובע ההסכם כי את ההלוואה, הקטנה יחסית לכלל שכר הלימוד, יקבלו רק מאות אחדות של סטודנטים, אם יעמ־דו במיספר קריטריונים שייקבעו על בסיס של מצב כלכלי, מצב מישפחתי ועומס שירות־מילואים בזמן הלימודים. סטודנ־טים שעמדו בקריטריון של „מיסכן של משרד־החינוך," השם שהודבק באוניבר־סיטאות לסטודנטים אלה, זכו למעשה גם קודם־לכן במענקים, אפילו גבוהים מ־700 לירות.

ההסכם שנחתם בשבוע שעבר נקבע כבר ימים אחדים לפני ההודעה הרישמית. אולם התאחדות הסטודנטים, מאז קיבלה את ההודעה בדבר העלאת שכר־הלימוד, העדיפה לשתוק ולא להגיב. כלפי חוץ הכריזו ראשי ההתאחדות כי הם מנהלים מגעים מתמידים עם אנשי מישרד־החינוך ו„גורמים רבים אחרים." „למעשה," סיפר אחד מחברי התאחדות הסטודנטים הארצית, „ישבו כולם כל היום במישרדי־האגודה ולא העזו אפילו להרים טלפון ללישכת ידלין."

ההוראות שהורדו לראשי התאחדות הסטודנטים ממרכזי־המיפלגות שלהם (מע־רך, ליכוד, מפד"ל הם המיפלגות העומדות מאחורי ראשי התאחדות הסטודנטים האר־צית)קבעו ברורות: „אסור להגיב! לכל היותר מותר לדבר."

ההתאחדות דיברה. אולם ההתעוררות שחלה, ספונטנית, בין הסטודנטים באוני־

במדינה

ברסיטת תל־אביב, שאיימו בהפגנות ובי„עשיית רעש גדול,״ לא יכלו להשאיר את ראשי ההתאחדות אדישים.

שוב נוצר קשר בינם לבין מרכזי־המיפלגות, וההוראות החדשות קבעו: „תנו להם הפגנה אחת ודי.״ ההפגנה, שנערכה בחוצות תל־אביב לפני כחודש, שוב הביאה לשקט יחסי. הסטודנטים נרגעו אחרי ששר־החינוך הבטיח לעמוד בקשר עם ההתאחדות, ולבדוק מחדש מה ניתן לעשות בעניין שכר־הלימוד האסטרונומי שנקבע.

„בובה של המיפלגות.״ באחד מימי החודש האחרון נפגשו בלישכת השר בירושלים שניים מראשי התאחדות הסטודנטים, שני ראשי אוניברסיטאות וכמה פעילים מיפלגתיים, הפועלים במיסגרת המיפלגות בקמפוסים של האוניברסיטאות השונות, והחליטו לפתור את בעיית איום השבתת הלימודים ב„דרך דיפלומטית.״ ימים ספורים לפני הפגישה לא נותרה עוד ברירה בידי ראשי התאחדות הסטודנטים. הלחץ שהופעל בקמפוסים השונים היה גדול, וראש ההתאחדות, שרצו לשמור על כיסאם, נאלצו להכריז: „אם לא יימצא פיתרון, תהיה שביתה!״

מייד אחרי הפירסום הורצו שיחות־טלפון

שר־חינוך ידלין
מי ישלם?

בהולות בין מרכזי המיפלגות ולישכת שר־החינוך. לבסוף הוחלט על קיום הפגישה. „על ההסכם, במרכאות כפולות ומשולשות, הוחלט בין השר והמטפלים בעניין עוד קודם,״ סיפר אחד מראשי ההתאחדות. „בפגישה לחצו על שני נציגי הסטודנטים שזה יהיה ההסכם, ולא אחר. יש שמועות שהוצעו טובות־הנאה לאנשים בהתאחדות על חשבון ,דפיקת׳ הסטודנטים.״

ימים אחדים לאחר־מכן, באמצע השבוע שעבר, נחתם ההסכם הרישמי. הנציג החיפאי באגודת־הסטודנטים, ששב לחיפה, נתקל במבטים זועפים של סטודנטים רבים. ראשי אגודת־הסטודנטים בחיפה, סטודנטים מהטכניון ומאוניברסיטת חיפה, שהחליטו לפעול במשותף, קיבלו החלטה פה־אחד „למרוד במרכזי המיפלגות ולעשות מה שנוה לסטודנטים.״

„אנחנו נישא וניתן באופן עצמאי עם שר־החינוך. אם לא יהיו תוצאות בקשר עם שכר־הלימוד תהיה שביתה, גם בטכניון וגם באוניברסיטה,״ הצהיר איש אגודת־הסטודנטים החיפאית. „השלב הבא יהיה פרישה מהתאחדות־הסטודנטים הארצית. ההתאחדות הזאת היא בובה של המיפלגות הגדולות, ולנו נמאס מזה.״

המאבק יהיה חריף. בינתיים, בעיקבות הצעדים החריפים שנקטה האגודה החיפאית, מתארגנות גם באוניברסיטאות תל־אביב, ירושלים ובאר־שבע קבוצות של סטודנטים, המאיימות לפרוש מן ההתאחדות ולהילחם באופן עצמאי נגד שכר־הלימוד. „המאבק שלנו יהיה הרבה יותר חריף, פרובוקטיבי ונושא־תוצאות מאשר המאבק של ההתאחדות, הנתונה בתורך עצמה וחוץ מהעתיד הפוליטי של היושבים בה, אין להם שום דבר אחר בראש,״ אמר סטודנט תל־אביבי, המארגן עתה סטודנטים להשבתת הלימודים באוניברסיטת תל־אביב.

תשבץ העולם הזה 2042

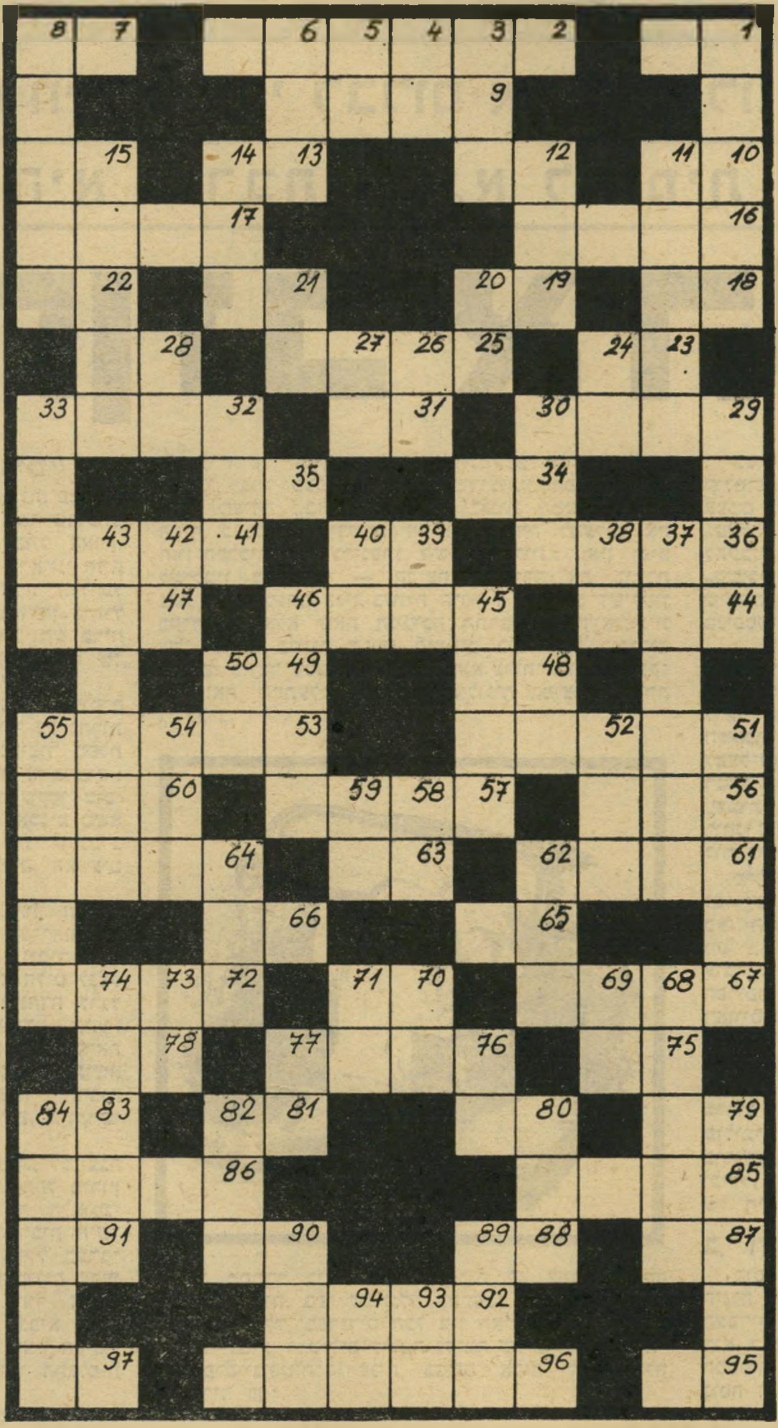

מאוזן:
1) מזון אבותינו במידבר; 2) קיבוץ בשפלת החוף; 7) ככה; 9) דטקטור; 10) מעבד את הבצק; 12) מיקווה־מים ענק; 13) זז; 15) אות באל״ף־בי״ת האנגלי; 16) הגשם הראשון; 17) מדינה אירופאית; 18) מן האל״ף־בי״ת העיברי; 19) תבואה; 21) מן ההורים; 22) מסולם־הצלילים; 23) פרוסה; 25) משרי הממשלה (ש״מ); 28) מילת־בקשה; 29) מקום שלם בגוף; 31) שקט מעמלו; 32) ברי, בטוח; 34) מונח מתורת־החשמל; 35) שאין נשמה באפו; 36) עיר בפיתחת־רפיח; 39) להבה; 41) נהי, מיספד; 44) שנונה; 45) טורף ימי גדול; 47) איכות; 48) אדון; 49) מן השוואים; 51) סיפורי־מעשיות; 53) מן האצבעות; 56) מידת־לח; 57) יחי!; 60) מעמיד; 61) מן הטעמים; 63) מילת־שלילה; 64) באו מלמעלה למטה; 65) בן־אדם; 66) פרי־בטן; 67) יש; 70) מילת־שלילה; 72) הגידו; 75) קיים; 76) יודע; 78) בעל־גאווה; 79) עוף־טרף; 80) כלי־קיבול ארוג; 81) עצם בפה; 83) עכוז; 85) מוחל על זכותו; 86) חמסין; 87) ראש אגף (ר״ת); 88) לוח־מתכת דק; 90) תרופה; 91) מחפש; 92) עיר ברצועת־עזה; 95) יחידה בסולם־הצלילים; 96) מן היבשות; 97) מתגורר.

מאונך:
1) ממלא־מקום; 3) מודל; 4) נהר באפריקה; 5) חדר באוניה; 6) ישמח לבב אנוש; 8) קטיעה; 11) מקווה, מייחלת; 12) מעמסה; 14) גרם; 15) צאן־קדושים; 20) מספיק!; 21) חודש עיברי; 24) אות באל״ף־בי״ת העיברי; 26) מזמר; 27) רטוב במיקצת; 28) ענף רך; 29) הרינג; 30) חידלון; 32) בקיאות וניסיון; 33) ירחש חיבה עמוקה; 37) שלבים; 38) מכינויי האלוהות; 39) מידת־שטח; 40) דורון; 42) יתן שכם; 43) קיבוץ בעמק; 45) קטעו; 46) משטמה עמוקה; 48) מלכסיקון הבקר; 50) יום־טוב; 51) ששכלה את בעלה; 52) שלו דגים; 54) מלחין גרמני; 56) מדינה באפריקה; 58) מנעול פטנטי; 59) מילת־ברירה (הפוך); 62) גיבעול חלול; 64) מפחד; 68) מבניו של המן; 69) יין־שרף (ר״ת); 70) מלחין גרמני; 71) בשבילי; 73) מכשף; 74) התחלה; 76) ריקבון; 77) אביון; 79) סבון; 80) וניל; 82) שילם; 84) שלט בדרכים; 89) מעשה־מיקלעת; 90) עפר הנגרף על־ידי מים; 93) זכר בבקר; 94) קריאת־צער (הפוך).

קשקשת 2042

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת״, ת.ד. 136, תל־אביב. ההגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 2040

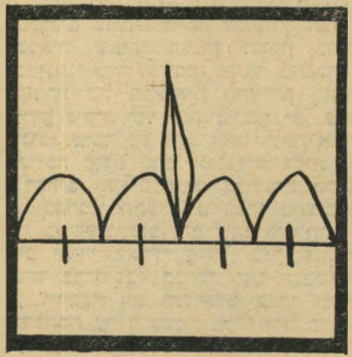

● חורשת־דקלים מקורחת לאחר חג־הסוכות.
חגי לביא, רח׳ אחוזה, כרכור

● גם בארזים נפלה שלהבת.
גליה מוסקוביץ,
ד.צ. 1188, צה״ל

● ישיבת־פיסגה של קו־קלוקס־קלאן.
איילה שווילי,
קיבוץ נתיב־הל״ה, ד.נ. עמק־האלה

● סימלם של עסקני־ההסתדרות (המתעשרים החדשים): „דונם פה ו־פרדס שם״.
חנה נחמיאס,
רח׳ תל־חי 11, רמת־גן

● האינדיאני זה לא הבעייה, אבל כל השבט מאחוריו!
דדי תבלין, רח׳ גזר 6, תל־אביב

השבוע בדרייב־אין
בשעה 5.45
שבוע 2
„החיפושית
דוהרת שוב״
בשעות 9.45 — 7.30
קומדית חשק
„ארוטומניה״

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו חמודים
אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו,
טל. 827621.

הממשלה שולחת חיילים כדי לבלום את הרב לווינגר וגוש־אמונים - ובאותה שעה היא עורכת חינגא לאומית לאביהם הרוחני

פולחן נביא השקר

הכתרת גרינברג כ„משורר לאומי" משולה להענקת תפקיד שר־הביטחון לרב לווינגר. שניהם שוקדים על הפיכת המוות לפרוגרמה מדינית. האחד „חופר אפיק לדמנו" והשני מקיז אותו

א. „אין יפים לשלטון כיהודים"

בערב סוכות הגיע אורי צבי גרינברג לגבורות. פסטיבל שמונים־שנות־חייו של המשורר נפתח לפני כמה שבועות, בראיון שאותו העניק לדורון רוזנבלום, כתב הארץ. כמינהגו מזה 50 שנה, תיאר גרינברג בפני מראיינו חזות קודרת של המציאות היהודית בארץ־ישראל : „...והכל זרוע גופות של יהודים מעונים, בנשים ששדיהן מותרז וגופן שופך על אש. אתה רואה את המראות וחש בריח חריכה עולה מהם. גולגלות צפות לנגד עיניך, דם של נרצחים יהודים זורם ברחובות ירושלים..."

כהרגלו התעלם גרינברג מהעובדה שקנאים, הדומים לו בהשקפותיהם, הם שהביאו לתיאור היחידי על נהרות דם יהודי בארץ־ישראל, כפי שזה קיים בסיפור מפלת מרד בר־כוכבא בביתר, שם התבטאה קנאות זו בדמים : „...ויישפך דם הנלחמים כנהר שוטף, בו שקעו סוסי מילחמה עד חוטמם ; והיה זרם הדם מגלגל אבנים משא ארבעים סאה..." תיאור שאינו מרתיע את גרינברג מהזיתיו השיריות על אדות רחובות ירושלים, הזרועים בגופות של יהודים מעונים.

השלב הבא בפסטיבל־גרינברג היה כאשר חברת־הכנסת גאולה כהן פנתה ליו"ר הכנסת, ולשר־החינוך־והתרבות, בהצעה לציין בדרך ממלכתית את יום־הולדתו של גרינברג. בתגובה הודיע יו"ר הכנסת שהחליט לנצל את זכותו בתקנון הכנסת ולקיים ישיבה מיוחדת לרגל הגיע המשורר לגבורות. שר־החינוך־והתרבות הזדרז והודיע לח"כ כהן כי מישרדו נערך בימים אלה לקראת „מיקוד שיעורי־הסיפרות בבתי־הספר התיכוניים בנושא שירת אצ"ג". לאה פורת, מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות, בישרה על „פעולות תרבות מיוחדות, שיוקדשו ללימוד והפצת שירתו של אצ"ג *..."

עם מתן אות־רשמי זה של הפיכת גרינברג למייצגה הבילעדי של הסיפרות העברית עלי־אדמות, החל מירוץ של כיבודי־כיבודים ועיטור־עטרות למשורר הלאומני המטיף לאלימות. לא מפליא לראות את התרבות הישראלית נזקקת לחזיון הכימעט־לאומי שהתחולל בערב־סוכות, כאשר מרבית מוספי־הסיפרות של היומונים שקעו עד לחוטמם בפסטיבל־אורי־צבי־גרינברג, תוך איבוד עיקר וטפל. תהילת אותיות־הדפוס בפני „נביא הזעם והחרון", כפי שמכונה גרינברג בפי כת מעריציו הקיצונית, הביאו לרושם כי המשורר הקשיש הנו התגלמות התרבות העברית החדשה בישראל.

כך הפך אורי צבי גרינברג למיקדש־שירה אליו מעפילה התרבות.

במוסף־הסיפרות של דבר כתב המשורר אבות ישורון על פגישתו בשירת גרינברג : „...היה לי די חם בארץ הזאת, אבל כשקראתי את שירי ,הגבורות' נעשה לי רך ועצוב, שאילו דיברתי אידיש, הייתי אומר המאמע ** קמה, תורה מורשה שציוונו מילדות. קול הגזע נשמע מעורקי. הדם נעשה קשה והיתה לי התרוממות־רוח, לאחר שהייתי מדוכא תחילה, כשראיתי בעיני את ארץ־ישראל..." תגובה זו של אבות ישורון, המערב אקלימה של ארץ־ישראל ב„קול הגזע" הנשמע מעורקיו, אינו מפתיע כלל, כאשר מדובר בהערכת שירת גרינברג. בטור לידו קובע על גרינברג פינחס גינוסר : „...הוא כיום המשורר הלאומי ללא עוררין, ולדעת רבים — גדול המשוררים העיבריים מאז ביאליק !"

האידיליה התרבותית המצטיירת בין דפי דבר, עיתון שממנו הושלך גרינברג כבך בשנות ה־20' על־ידי מייסדו ועורכו, ברל כצנלסון, משום שדיעותיו הפאשיסטיות, אינה מעידה „בזכות המבוכה ובגנות הטיח," שלהם הטיף כצנלסון. אידיליה זו אין בכוחה להעלים את חזון־המלכות של גרינברג השר בדבקות : „אין יפים לשילטון כיהודים" — קביעה המזכירה את כותרת נאומיו של מנחם בגין בשנות ה־50' : „אלוהים לשילטון בחרתנו !" אלא שאת המבוכה התרבותית־אידיאולוגית של ישראל בשנות ה־70' סותמים בטיח של כיבודים עקרים. כאשר פסטיבל־גרינברג הוא גולת־הכותרת לעקרות זאת, המתעלמת מן האידיאולוגיה המוצגת בשירת גרינברג.

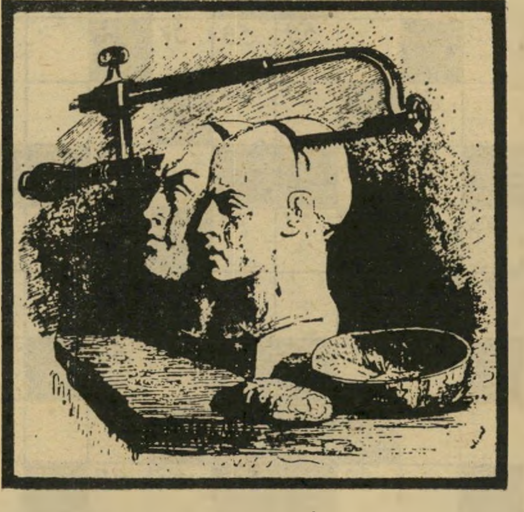

אך מסתבר כי למבקרי סיפרות יש שיטה בדוקה לטיוח מבוכות, כפי שמתגלה בעיתוני ערב־סוכות. ללא יוצא מן הכלל, מפרידים הכל בין האידיאולוגיה לשירה אצל גרינברג, ומטילים קירבה נעימה של שירתו לשירה־האכספרסיוניסטית־הגרמנית, בנוסח אלזה לסקר־שילר וגוטפריד בן *.

* גוטפריד בן (1886—1956) מראשי האסכולה האכספרסיוניסטית, שבלטה באנטי־בורגנות ופציפיזם, ולרוב בעלת משמעות אנטי־לאומנית. בניגוד לרוב בני אסכולה זו השתייך בן לתת־אסכולה ששיריה ניזונו מן הקסם האירוטי של המוות, החולי, העינויים והרצח. בדומה לגרינברג, היה גוטפריד בן מיודד למשוררת אלזה לסקר־שילר, אך בניגוד לאכספרסיוניסטים אחרים נמנע מלהצטרף אליהם לחזונותיהם בדבר גאולת האנושות ופדות העולם, והשתוקק לתוהו־ובוהו־בראשית. כמה חודשים לאחר עלות היטלר לשילטון פירסם בן ספרון בכותרת אמנות ושילטון, שבו תיאר עד מה הוא משתוקק לחזור לחומר ההיולי (מונח שגרינברג מרבה להשתמש בו בשיריו) בביצת־בראשית חמה, ובכמיהתו לאבות־אבותיו. הוא ביקש כרטיס־חבר של המיפלגה הנאצית, וכתב „אנחנו נכנסים לתקופת הגיניאולוגיה (חקר המוצא וההתפתחות של איש, מישפחה, ושושלת־יוחסין). נבחר כחבר באקדמיית הסופרים ההיטלרית, וטען כי „הצבא הוא הצורה האריסטוקרטית של האמיגרציה".

בגיליון מעריב, שהוקדש לשירת־גרינברג, נתקבצו קולמוסיהם של קשישי השירה העיברית שלא חסכו עצמם משבחו של גרינברג. ישראל אפרת שר לו את „משירי הירח והזרקור". ש. שלום מעלה קטורת אדם להקביל את פניו של גרינברג, ומפרסם שיר בכותרת „כשולי מיבצע יונתן". משורר נוסף, המקיים זיווגים־שיריים עם גרינברג, הוא יהושע טן־פי, המגדיר בשיר־מניפסטי את מטרותיה של השירה הפאשיסטית בישראל :

„...השיר הוא אחד והכל. ואנוכי כסך. אנוכי, עברי אנוכי. השיר הוא עברי. השיר העברי הוא ארץ־ישראל, הוא הר־הבית, בית־המיקדש. הוא מחוז־נפש ועליה לרגל אל הבא בכיסופים. בלשון ההגות קוראים לכך : השקפת־עולם..." גם שלמה טנאי אינו חוסך קריצות לבעל־הגבורות, ומבשר : „...בדרך השניה יצר אצ"ג דמות דיוקנו של האדם העברי החדש, שיש בו אהבה עצמית ותודעה לאומית, מיזוג של כוח פיסי וכוח רוחני ! שיש בו זקיפות־קומה וגאווה עצמית, שיש בו כוח השילטון והאדנות..."

מילבד משוררי־שוליים, המצטיינים בהגדרות הפאשיזם, יש לגרינברג גם פרופסורים המכתירים לו כתרים. כזה הוא הפרופסור שלום לינדנבאום, הכותב במוסף מעריב מאמר, שבו הוא מצטט באופן חד־צדדי הצגת עובדות היסטוריות, המטילות כתם על מדע־הסיפרות. הפרופסור מצטט מסיפרו של המשורר האידישי מלך ראוויטש, אביו של הצייר יוסל ברגנר, את הציטוטים הנראים לו, בביקורתו על גרינברג. הפרופסור הנכבד נמנע מלצטט, למשל, את הקטע הבא : „...שמעתי תיאוריה של גיאו־פוליטיקה מיסטית — שמרכזה לא ברוסיה הרחוק של רוסיה האסיאתית (כבתיאוריה הגיאו־פוליטית של האוזהופר * אלא מרכזה הוא — בירושלים. כן שמעתי על הכורח לארץ, לאדמה, לאבנים ולחול, שהוא חזק מכל כורח רוחני..." (ספר המעשיות של חיי).

ב. חלום חיילי או"ם על הר־הבית

מוסף ידיעות־אחרונות המוקדש לגרינברג, מהווה חינגה לאומנית שדומה לא היתה לה בתולדות הסיפרות העברית, כאשר הרעיון המלכד את מרבית המאמרים הוא רעיון שוביניסטי של הפרדת הפרופיל היהודי מן המסורת התרבותית האירופית שצברנו בגולה, תוך אימוץ נוסח הגותו של אורי צבי גרינברג.

החינגה נפתחת על־ידי אליהו עמיקם, בציטוט שירו של גרינברג השכל, הנעלם מכל רעיון, ובהמשכו טוען עמיקם : „...שירו של אצ"ג הצביע על הדם בחול סיני ובשלג חרמון ממרחק זמן — כחמש שנים לפני שנשפך הדם... אין כאן שום מטאפיסיקה. היא אינה קיימת בתורה, שהחיים בתפיסתה הם הסינתזה בין הרוח והחומר. את מוקדי המידע בתא־החי כבר ניתן לראות במיקרוסקופים אלקטרוניים. באורגניזם של ,האדם־האומה', כפי שקרא אצ"ג לגוף־הלאום, יש להם אותו תפקיד כהעברת מידע. הנביא מביא את המסר, ואם דבריו באים — הרי זה נביא־אמת, כדברי הרמב"ם..."

בהמשך הפגנת כוחו במדע־הסיפרות מציג עמיקם את השאלה : „האם אצ"ג הוא תופעה סיפרותית ?" ומשיב : „תשובתנו היא שלילית. אצ"ג משתמש בשירה כפי שפסיכולוג ישתמש ברדיו להשמעת הרצאותיו. אין כלי־התיקשורת הופך את המרצה לטכנאי־רדיו, ומאידך גיסא אין טכנאי־רדיו הופכים לפסיכולוגים, משום

* מאבותיו הרוחניים של אדולף היטלר.

* ראשי־תיבות־שם, כמו : רש"י, רמב"ם.
** אמא, באידיש.

שהמרצה משתמש בכלי, שהם מומחים בו. כפי שמדברים על אצ"ג המשורר, אפשר לדבר על אצ"ג הפובליציסט ועל אצ"ג המדינאי (לא פוליטיקאי), ואף אחד מתחומים אלה לא יקיף כנפרד את כל דמותו. רק מזיגתם יש בה כדי ליצור את המיסגרת, שבה ניצבו נביאי ישראל..."

למחול-ההערצה מסביב לגרינברג הנביא מצטרף רפאל בשן, הנוטל לעצמו את שרביט מכתיר-הכתרים של השירה העברית, וקובע כי גרינברג הוא „ענק־בשירה", וכדי שנגיע לסוד מעלות-הרוח של ענק-שירה, מספר בשן מפי הגבורה: „...באחד הלילות בשנת 1929; סיפר אצ"ג, והנה אני חולם חלום. בחלומי אני רואה את הר-הבית כשמעליו מרחף נשר, ומסביבו עומדים מעגלים-מעגלים של יהודים, ומהר-הבית יש מורד ישר אל הים. ומזה ומזה עומדים שני טורים של חיילים מכל חילות העולם, והרגשתי בחלום ששכינת ישראל נפרדת מהר-הבית. התעוררתי ובכיתי מאד, וכל בני־הבית התעוררו לקול בכיי ושאלו: מה קרה? מה קרה? אותו בוקר הלכתי לרב קוק, ומצאתיו עטוף בטליתו. סיפרתי לו על החלום שחלמתי. הוא לא הוציא הגה מפיו, רק נטל את כף-ידי בכף-ידו ודמעות ולגו מעיניו. ואז הלכתי הביתה וכתבתי את ,כאותי ילד אספר'. כאשר נשאל אצ"ג מי הם אותם חיילים מכל חילות

בהילולה מפארת זו לא נפקד מקומו של הד"ר ישראל אלדד, שעבר לשם מטרה נשגבה זו מטורו למוסף הסיפרותי של הצהרון. כבר כותרת מאמרו קובעת „כשירה נחייה את עצמנו לדעת" ומתחת לכותרת מבזה אלדד את כל הסיפרות העברית בהווה הזה, תוך שהוא מפרש: „ואחרון אחרון: בכל השירה — וגם הפרוזה — אצלנו (ואינני בקיא בזו של הגויים) — המכריזה על עצמה בקולי-קולות כאכזיסטנציאליסטית (על פי רוב מטעמי אופנה וחנופה לקורא הצעיר בישראל) לא בוטאה הקיומיות כבדידות (בדידות האיש, בדידות האדם, בדידות האלוהים), כפי שבוטאה בשירי סלע עיטם..." כמה מצחיק שאלדד, הטוען „אינני בקיא בזו של הגויים" תירגם את כתבי ניטשה לעברית, ולא השמיט מתירגומו את „אבל האלוהים מת..." כפי שכתב ניטשה, ויחד עם זאת הוא תובע מאתנו להגות יומם וליל בבדידות האלוהים, באותה בדידות מייגעת של גרינברג.

מבדידות האלוהים מדלג אלדד לבדידות הדם של גרינברג, והוא כותב: „...ועל הכל לכיבוש צבאי, לכיבוש הארץ שאין קדוש ממנו. כי ,רק הדם יכריע מי יהיה השליט פה' וכשאמר אצ"ג ,רק הדם', כוונתו כמובן לדם..."

למסע רימום „הומאני" זה ליום-הולדתו של גרינברג, מזכיר את דיוקן אמהותיהן של החיילים האי־טלקיים שנפלו במילחמת-העולם, ותוארו ביד ד'אנונציו. כך מתאר גרינברג בשירתו את האשה: „רכיצת כמו עלי כמן... סתיו כבשר... איך אמנון ראשי בחיקה של אשה, אם אי-אפשר לברוח מפניה תרשישה..." („מעפיסטאי") ובמקום אחר ב„הגברות העולה" שהוא שיר-בשרים, מוסיף גרינברג: „...גם אם תתי גופי לנאפופי עשר נשים — — — / כי שנאתי את האשה ברחמים נוקשים כמתכת והכזב היה / קדוש, כי ריחמתי את הגווייה, / שהכזב הפיל תחתי..." בהמשך מעפיל השוביניזם-הגברי של גרינברג לדרגה: „ותיקד מיטת־חתנים. נשתגעה אשה מתענוגי-רחם, / ותנשום חיה הטורפת, אש יצאה מנחיריה, ואנוכי אכזר, / שיכור, נוהם: דם-דם..."

מעניין לעקוב כיצד עובר „המשורר-הלאומי" משירת־הנשים שלו לאהבת גופות-גברים במשמעות הפאשיסטית ביותר, כפי שניתן למשורר לתאר תחושה שכזו: „...כמו-ידי-היזועות אמשש את כתפי, שרירי זרועותי, / את כרסי, את רגלי ושוקי. / כה מוזר-משונה הוא הכאב — את פי אז אפצה / שיני דא-לדא... הן חורקות... תאבות הן לנשוך / את עצמי ובשרי" („פארנאכטענגאלד") תיאור המזכיר את סצינת מישכב-הזכרים, לפני הרצח,

גם בהשוואה למשוררים פאשיסטיים בעולם. שירתו נחותה. היא מזכירה ביצוע מוסיקלי של יצירות ואגנר בעזרת נגינה על מסרק

העולם, שניראו לו כחלומו מקיפים את הר-הבית, השיב בהתרגשות גדולה: עכשיו זה ברור לגמרי — חילות האו"ם..." וזה חלומו של „המשורר-הלאומי", ששר־החינוך הורה ללמד את שיריו בבתי-הספר.

על-מנת להביא את הקורא אל אווירת האינטימיות־השירית, מוסיף רפאל בשן, ומתאר את רעייתו של גרינברג, עליזה טור-מלכא: „...אני שואל אותה מדוע אין רואים לאחרונה משיריה במוספים הסיפרותיים. היא מחייכת נבוכה-כלשהו ואיננה עונה. אומר אצ"ג בהערכה עדינה וחמה: ,היא כותבת לאט, קשה וביסודיות..." בהמשך הראיון שואל בשן את המשורר מדוע חדל לפרסם במוספים הסיפרותיים. גרינברג עונה לו כי: „ניטל ממנו החשק להוציא ספרים. הוא איננו מרגיש כי קיימת חטיבת תרבות והגות של הבעה בכתב, שקורין לה סיפרות האומה. יש כתיבה רבה, בתי-הדפוס מעסקים עד מעל לגרגרת, מכונות-ההדפסה בולעות קילומטרים של נייר... אך סיפרות אין! כן, פשוט ניטל ממנו היצר לבוא עם ספר-שירה ליריד הספרים הזה..."

קצת מגוחך לראות את גרינברג מבטל במחי-יד את השירה העברית החדשה, שעימה נמנים משוררים כיהודה עמיחי ונתן זך, שייתכן כי במישפט-הימים של השירה העיברית ייצא כיתרם השירי-אנושי נוצץ מיהלומו הלאומני של גרינברג, ויחד עם זאת הוא אינו נכלם לפאר ולרומם את שירת אשתו, שאינה נחשבת הרבה גם על דעת כת-מעריציו של גרינברג.

לעניין זה אפשר לספר על הסופר המנוח שלמה צמח, שישב יום שישי אחד לפני מילחמת ששת-הימים, בקפה טעמון בירושלים, וראה במוסף הסיפרות של מעריב שיר-גברות שעליו חתומים אורי צבי גרינברג ועליזה טור-מלכא. לחש צמח ליושבים לידו: „שכיבה בצוותא במיטה אינה מזריעה ניבטי שירה."

מסתבר ממהלך הראיון, כי רפאל בשן אינו מראיין בילבד, אלא גם מתקן תולדות הסיפרות העיברית. לקוראיו התמימים הוא מספר את אגדת „ביאליק חיבב מאד את אצ"ג, והם נפגשו לעיתים קרובות לשיחות ארוכות בענייני סיפרות והעולם..." וכדי להוסיף נופך פיקנטי ליחסיהם, ממשיך בשן ומספר: „...כאשר נשאל פעם ביאליק, בעת הרצאה שנתן לפני סופרים עבריים בניו־יורק: מה דעתך על המשורר התימהוני הזה אורי צבי גרינברג? השיב: לגרינברג צריך ליתן זמן. הוא צריך למצוא את עצמו, הוא מוכרח לגלות את שורש נשמתו. הרי הוא בא מתוך ,קרשמר', כשיתגבר יכתוב אחרת..." אלא שגרינברג לא התבגר, והמראיין מאפר את האמת, ומתעלם משיר זדון ורוע-לב שכתב משורר על ביאליק, שעה שזה לא ציית ולא נמשך לרעיונותיו הפוליטיים מטורפים של גרינברג, ועל כן השמיצו ב„כלב-בית", וכתב:

„גם ביאליק, גאון השירה הזועמת, / מי שהיה נבוזראדן בפיו / ומי שניבו כמו פתן נשך / את חלב הלב, / הוציא את ראשו מתחת לכנף / שכינתו השבורה... / ויט מאישו כמהר פרצים. / בנה לו ארמון ויהי למגיד / משלים, פסוקים, סיפורי מעשיות / בכל אסיפה ובכל חתונה / ובכל לוויה..."

בסופו של ראיון זה אנחנו למדים על מידת מעורבותו של גרינברג במילחמות-הדת בחברון, והוא טוען לפני מראיינו: „אני מספיק לקרוא את דיברי-הבלע שכותבים על מתנחלי-חברון וגוש-אמונים. ממש דיבורים של גויים שונאי-ישראל. הלא מה שעשו לרב לווינגר בחברון זה נורא, נורא!" וכאשר קוראיו הנאמנים של גרינברג מנהלים מילחמות-דת בחברון, רק שוטים במחנה-הסיפרות יכולים לעשות הפרדה בין דם ואידיאולוגיה, לבין שירה צרופה, כפי שהם מנסים לפענח את שירת גרינברג.

אורי צבי גרינברג (1966)

מגייס המדור את מבקר ספרי-הילדים שלו, מ. רגב, המתאר את שירי-הילדים של המשורר, ואנחנו למדים את שיר-הדם „לילדים" שהבית הראשון שלו הוא: „שמש. שפת-ים. אמהות עבריות / הביאו ילדיהן לשמש, לים, / להשזף ולהאדים הדם אשר חוזר / בכל הגיטאות בעולם הגויים..."

לגרינברג יש גם ביבליוגרף בשם יוחנן ארנון, הקובע: „...יש המנסים להפריד בין אצ"ג המשורר לבין השקפו־תיו... אך כפי שאני התרשמתי, לא תיתכן הפרדה מעין זאת... אין שירתו בגדר ,אמנות לשם אמנות'... אלא ביטוי של שליחות לאומית, שהוא מרגיש שהוטלה עליו..." וממשיך הביבליוגרף: „כספרן בסיפריה ציבו־רית, מדאיגה אותי התופעה של תלמידים בישראל, ואפילו של סטודנטים, שבכלל לא שמעו את שמו של אצ"ג, שהוא, ללא ספק, גדול המשוררים היהודים בתקופתנו... זכור לי ששוחחתי פעם עם המשורר על מתן פרס-נובל לש"י עגנון. אמר אז אצ"ג שלו לא חשוב לזכות בפרס זה. כל מה שהוא, אצ"ג, רוצה בכל נימי נפשו, ומבטא זאת בשירתו הוא — שעם ישראל יזכה בארץ-ישראל..."

ג. „ואנוכי אכזר, שיכור, נוהם: דם-דם"

התמונה מעוררת-הרחמים של ילדי גני-הילדים מרמת־גן, שבאו לבקר ולברך את גרינברג ליום-הולדתו השמו־נים, מעלה הירהורים נוגים לגבי הערך החינוכי של שירתו. קשה לתאר את הצד החינוכי של חלומות־הגדלות שלו, המתמקדים מסביב לניהיליזם של ,אנשים עליונים' נוסח גבריאל ד'אנונציו, בקשת-ערכים, ה־מושתתת על ,אדם-עליון' הניצב מחוץ למעגלי-החברה עמוס בנזירות חוטאת.

דיוקן אמהותיהן של ילדי הגנים ברמת-גן, בשירת

בסרט הארורים לויסקונטי, שעסק במיצוי ניוונה של אותה תרבות שגרינברג לוגם ממנה את מלוא נבואות־השקר שלו.

גרינברג תלוש מן הנוף הישראלי, מילבד אותם סמלים-דתיים המפרנסים גם ספרויות-נוצריות-פוריטניות. הוא חולם את חלום הכוח והאדנות-הגזענית, לדבריו: „כוח גזענו החי: ירושלים." לכן הוא יולד בין אבני ירושלים אידיאלים-פיקטיביים של מלכות, גזע, מנהיגות וקדושה מפוברקים, מאבך את בהירות המחשבה היהודית ההומאנית בערפל-מיסטי, תוך יצירת פאתולוגיה-חברתית המושתתת על ערכים פאשיסטיים מובהקים, הממלאים את שיטתו השירית-פוליטית, הקוראת ליחיד להשתעבד למטרות חיצוניות.

גרינברג אינו מסתיר זאת, ואינו נכלם מלתאר את המקורות הנכריים להגותו השירית: „...ומה אם באותיות אלה חזיתי חזון האדם העליון אשר לניטשה?" מילים שאין להוסיף עליהן דבר. במקביל הוא מתאר גזע חדש של יהודים יצוקים ממגן-דויד-ברזל: „...האש האוכלת אותנו מדם אל העצם, לצקת כמו מתוך כור את הברזל המהותך, ונראה שתצא מזה ברית היהודים הפראיים..." ועל-מנת שנדע על איזו קרקע יקום חזון פאשיסטי זה, הוא מבהיר: „...בימות ההזדככות העברית על / אדמת הגזע והאלוהות הירושלמית..." וכך הוא גם חותר ל„מלכות שלישית", כאשר בשירתו לא ניפקד מקומם של „פלוגות-סער" שאותן הוא מכנה בלשונו: „סיקיריקין" ומתארם כך: „דורות מלכים נביאים סיקיריקים גאונים קדושי-יה, השותים משלהבת-גופם לא מנמים... דמויות העוצמה בפסיפס המסות של גזע גדלות בעולם..."

ד. „כל כידון יישא שיר"

אין ליריות בשירתו. הוא אינו מסתיר את מגמת שיריו: „בחרב שירי אני בא... אני בדורי במעדר השירה חופר אפיק לדמנו... כל כידון ישא שיר. והשיר הוא שלי — והנה זה השיר..."

להכתיר את אורי צבי גרינברג כ„משורר-לאומי" משול להענקת תפקיד שר-הביטחון לרב לווינגר מחברון. שניהם שוקדים על הפיכת המוות לפרוגרמה-מדינית, כאשר האחד „חופר אפיק לדמנו", וחברו מקיז את דמנו.

נוצר רושם שמבקרי-סיפרות מתקנאים בתרבויות אחרות, שנתפרסמו בהם יוצרים פאשיסטיים בעלי איכות, כמו ריכרד ואגנר; עזרא פאונד; ת.ס. אליוט וגוטפריד בן.

אלא שגם בסיגנון-שירה מנוון זה, הרי ששירתו נחותה. יש בכוחה להזכיר ביצוע מוסיקאלי של דימדומי־האלים לוואגנר בעזרת נגינה על מסרק. לכל היותר, יכולה שירת אורי צבי גרינברג לשמש נייר-לקמוס לזיהוי קוראיו, המסתירים בנבכיהם את הפאשיזם העברי.

מוטב, אולי, לצטט את מבקר-הסיפרות מושאג, שכתב על גוטפריד בן בסיפרו קיעקוע סיפרות גרמניה, דברים ההולמים לאחיינו הישראלי: „הוא היה נביא-שקר, כמסופר בתנ"ך, ביחזקאל... יש נביאי-אמת ויש נביאי־שקר... אולם לא מובנת התנהגותם של נביאי-השקר בבוא השואה, שכן גם ביניהם יש להבחין. אחיתופל, שסייע ביד אבשלום, בקומו על אביו דויד — כאשר נכשל הקשר ולא אבי עוד לשמוע לקולו, חבש את חמורו, שב לעירו, סידר את ביתו והמית עצמו בתליה..."

האצ"גומניה המתרחשת בימים אלה בתרבות-הישרא־לית היא סימפטום של מבוכה מחד, ושל ניסיון להפוך את „המידרשה-הלאומית" למישרד-החינוך-והתרבות — מאידך, תוך דריסת כל ערכי-התרבות המצדיקים את קיומנו, כאן.

דרכי־חיים

הציידת

„הצייד הוא גם תחביב נשי", אומרת טרי, מגלת כלבים ומתקנת מנועים

ציד גברים — נחשב כעיסוק נשי. אך מה בדבר ציד דורבנים. זרזירים, ארנבות וברווזי־בר?

„נשי בהחלט," אומרת הציידת טרי יעקובוביץ מרמת־גן. טרי, אשה גבוהת־קומה ובריאת־בשר, שעיניה כחולות כפלדה, צדה חזירים, דורבנים, ארנבות ושועלים, ההופכים אחרי שניצודו למעדנים במיטבחה.

טרי יעקובוביץ בפעולה
תבשילים מבשר־צייד

טרי נולדה בהונגריה לפני 49 שנים, ועלתה ארצה עם בעלה ב־1949. בהיותה בשירות האינטליג׳נס הבריטי בהונגריה במילחמת־העולם השנייה, למדה לירות ברובה. לדבריה, כל התחביבים שלה נחשבים כגבריים. היא מתעניינת גם במכונאות, ומסוגלת בהחלט לתקן מנוע־מכונית.

באהבה־לצייד נתקפה בילדותה, כשביקרה בבית חברה שלהוריה היתה חוות־צייד. ההתרגשות והמהומה שליוו מסע זה נספגו בתודעתה כחווייה מרתקת. היא עוסקת בצייד כבר יותר מ־20 שנים, ועד לפני שנים היתה האשה היחידה בארץ שעסקה בכך. עתה נוספו לשורות הציידים צעירות רבות, הנסחפות לצייד מתוך סקרנות, אופנה או משתתפות בתחביב של הבעל או החבר.

פרוות של נוטריות. עונת הצייד היא עתה בעיצומה (ספטמבר־ינואר). טרי יוצאת לצייד כשלרגליה נעלי־צנחנים גבוהות, לבושה בתילבושת־חאקי, חגורת־כדורים על המותן וכמובן, נושאת עימה את רובה־הצייד כפול־הקנה. היא יוצאת בשעות הקטנות של הלילה או לפנות־בוקר.

הצייד האהוב עליה ביותר הוא צייד ברווזים, אך כעת היא מעוניינת לצוד נוטריות, כדי להשלים את ה„פרווה" שלה. יש לה כבר שמונה פרוות של שמונה נוטריות, וחסר לה עוד מיספר כפול למעיל־פרווה, שערכו בשוק כמה אלפי לירות.

קרוב לוודאי שרוב בעלי כלבי־הצייד ייפגשו בעוד כשבועיים, בתערוכת־הכלבים השנתית שתיערך בפארק באשקלון.

טרי, שהיא בעלת כמה כלבי־צייד מסוג לאברדור, ושהיתה שופטת בתערוכות קודמות וחברה בוועד החוג לכלבים דלמטיים ולברדורים, יש טענות חמורות לגבי אופן ניהול התערוכה וניהול חוגי הכלבים.

פיקניק בסודי־סודות. אומרת טרי: „ביום שבת, ה־23 באוקטובר תיערך התערוכה לקהל הרחב, אבל ליום שישי בערב מוזמנים לפיקניק עם ארוחת־ערב מפוארת ובשרים על האש ומשקאות — כל מי שיש לו יד קרוב לצלחת. גם השופטים של התחרויות למחרת מוזמנים, ובעלי־כלבים פרוטקציונרים הקרובים לוועדי החוגים, ובערב הזה נקשרים קשרים והיכרויות שבהחלט משפיעים על תוצאות התחרות שלמחרת. אם זה חוקי והגון, מדוע ההזמנה לפיקניק נעשית בסודי־סודות ולא מיועדת לכולם?

„מה עוד שכל האירוח הזה הוא על חשבון ההתאחדות הישראלית לכלבנות, המארגנת את התערוכה. לפני שנה הייתי חברת ועד החוג, והוזמנתי לפיקניק כזה, אך לא הלכתי כי התרגזתי מדוע לא מזמינים את כולם, ומדוע יש העדפות וגם אמרתי זאת בקול. אך הנה, השנה, התמונה חוזרת על עצמה.

„לא רק בהתאחדות לכלבנות נעשות עוולות, אלא גם בחוגים עצמם. אני יודעת מה נעשה בחוג שלי ורק על כך אני יכולה להעיד, אך אני מתארת לי שאותה שיטה שוררת גם בחוגים לכלבים אחרים.

טרי ומיקי אחרי ציד חוגלה
תילבושת־חאקי וחגורת־כדורים

„מרכזי החוגים הם המחליטים איזה גורים לאשר ואיזה לפסול. וזה לעתים קרובות לפי מצב היחסים שלהם עם בעלי־הכלבים. בעל כלב שהסתכסך איתם צפוי להפסד כספי לא־קטן, מאחר שמחירו של גור עם תעודות גבוה מאד היום, לפי הגזע. בכל המלטה יש כמה גורים, ואם הם מחליטים שאפילו רק אחד מהשגר לא עומד בתקן — הם פוסלים את כל השגר. ואין בפני מי לערער, אין מישהו אחר שאפשר לקבל אצלו את התעודות.

„מי שנמצא בוועד נשאר שם לצמיתות. אין גם בחירות חופשיות, ובחירת הוועדים נעשית חאפ־לאפ. מי שתפס, יושם על הג׳וב שמכניס לו מהצד הרבה כסף."

המבחר המובחר של
גיטרות
קלסיות וחשמליות

רק מומחים בעלי יידע מקצועי, נסיון וקשרים בינלאומיים הדוקים כמומחי "חלילית" מסוגלים להציע לך מבחר כה מובחר של גיטרות קלסיות וחשמליות במחירים כה סבירים!

מומחי "חלילית" מציעים לך:
גיטרות קלסיות: ריקארדו, בואינג, גייאניני וריטמו־מיפן, ברזיל וספרד במחיר החל מ-525 ל"י!
גיטרות חשמליות: פנדר ופרימה במחיר החל מ-1090 ל"י!
כמו כן מובטחים לך: שרות מעולה, ייעוץ מקצועי שוטף ואחריות מלאה.
בוא אל המוסיקה העולמית של "חלילית". כדאי לך!

"חלילית" עושה מוסיקה עולמית!
"חלילית" - פ. גרינשפון ובניו בע"מ. יצרנים יצואנים ויבואנים של כלי נגינה מובחרים. כיכר השעון - יפו. טל 822917

ADMARK

יסולק קניג!

מסמך קניג הוא מסמך גזעני.

מסמך קניג מטיף למדיניות של אפרטהייד.

מסמך קניג קורא לפגוע בזכויות האדם והאזרח של הערבים, אזרחי המדינה.

מסמך קניג נוקט לשון מעליבה כלפי בני העדה הספרדית.

קניג, כממונה על מחוז הצפון, נודע כמי שמפלה לרעה את האזרחים הערביים ומועצותיהם המקומיות.

מחברי המסמך הם נושאי משרות ממלכתיות בכירות.

קיים חשש שכמה מהמלצות המסמך כבר מוצאות לפועל.

קיימת סכנה של החמרת מדיניות האפלייה כלפי ערביי ישראל.

הליגה לזכויות האדם והאזרח מצרפת את קולה: יסולק קניג!

יובטח שוויון זכויות מלא לכל אזרחי המדינה ללא הבדל גזע, לאום, דת, עדה ומין!

תל־אביב, ת.ד. 14192

הליגה לזכויות האדם והאזרח

מיכתבים לציפי

מיכתב פרס

מישהו

שיוציא לה את הלימודים מהראש

המשימה שהטילה על עצמה (2/42) היא להוריד את ממוצע הגילאים הכותבים אל המדור הזה. תבורך מנשים. „נמאס לי לקרוא על כל ,הגדולים' האלה, ואני חושבת שבכך אני לא יחידה." אז קדימה. השילטון לנוער.

„אני כמעט בת 16, תיכוניסטית מרמת־אביב, שאוהבת לבלות (הרבה ויפה). הגובה — 167 ס"מ, עיניים ירוקות־כחולות. הגוף — בסדר. אויש! אני מרגישה כמו כרוז במכירה פומבית. הסיבה שבעצם כתבתי, היא שאני מעוניינת להכיר בחורים חמודים־באמת. לפרט דרישות קצת קשה, משום שלכל אחת יש הנסיך הקסום שלה, שעליו היא חולמת. אם אתחיל לפרט את החלום שלי, אני לא מאמינה שאקבל אי־פעם מיכתב. משום שאם קיים נסיך כזה, הוא בטח תפוס.

„אני בסך־הכל מחפשת תיכוניסט או חייל בשנה הראשונה לשירות. שיהיה יותר מ־175 ס"מ. שיאהב לצחוק ושלא יהיה מין מרובע כזה שאצלו הכל מוחלט מראש. כמובן שאני מקווה שהוא יהיה יפה וחתיך. אבל בעצם זה נורא לא פייר, לשים את זה בתור תנאי, משום שישנם המון בחורים מקסימים שאינם יפים או חתיכים. אבל בפנוכו, אני אוהבת ללכת כשלידי בחור יפה."

אז תגידו בעצמכם — לא מגיע לה פרס?

* * *

מיכתב פרס מזכה את שולחו בשי — חבילת מוצרי־יופי וקוסמטיקה מתוצרת חברת **הדס** בשווי של 200 ל"י.

היכרות על עיוור

(1/42) מסרב בכל תוקף למסור פרטים על עצמו, כאי־לו זה באמת מסקרן. מוכן לגלות רק שהוא מתקרב לגיל ו„רוצה להכיר בחורה ב־ורה עיוורת כזאת. לא איכ־ת לי מי תהיה הבחורה ש־כיר, לא חשוב מתי שאכיר ותה ולא חשוב גם איפה. ני לא יודע אם תהיה מי־הי שמוכנה להסתכן בצורה זאת של היכרות, אבל בכל את, אם תימצא אחת כזאת — אשמח." מה שאני עוד כולה לגלות, זה שהוא מ־רושלים. אולי זה מסביר ה־ל.

איך אומרים אבטיח בזולו?

הוא בן 26, סטודנט לאנתרו־פולוגיה, המתעניין במוסיקה, תילבושות, תרבות, דת, שפות, ריקודי־עם והחיים ביכלל. ואם זה לא מספיק לך, אז יש לו גם תחביבים, כמו: צילום ו־שירי־עם. הוא מדבר וכותב ב־אנגלית, אפריקנית, זולו, צר־פתית, איטלקית, יוונית, הינדית, ומשתוקק מאד ללמוד עברית.

הצרה עם איש־האשכולות הזה (4/42) שהוא פשוט לא כאן. הוא כתב אלי מיוהנסבורג שבדרום־אפריקה, כשהוא מציע התכתבות ידידותית עם בני שני המינים. הוא היה רוצה לדעת עלינו המון, ובמיוחד על הקיבוץ. מה שהוא יודע זה שיש שם אבטיחים נפלאים, ה־מגיעים גם אליו לדרום־אפרי־קה. מציעה למהר, כל זמן ש־השילטון שם לא עובר לכושים.

S. O. S.

זוכרים את השיר על אוה, אוה, אוה / החובש פצוע...? זהו (9/42), הכותב:

„בן 25. הייתי בצבא חובש קרבי. אפילו נפצעתי. אחרי המילחמה רציתי לכתוב ספ־רים. להיות סופר, אולי מטיף. להורות דרך. כתבתי שמונה ספרים. שישה מהם לעצמי, לקופסת־הקרטון־הבינו־נית־שבארון־העליון. שני ספ־רים כתבתי למען.

„אין לי אהבה. ייתכן שיבוא ההרס. אולי העצמי. מישהי מוכרחה להוציא ממני קצת צוף. פן ימלא הכאב העגוג את כל יישותי ואשקע בתוך עצמי. ללא מוצא. ללא עזרה."

לי נדמה שהעזרה־הראשונה שהוא זקוק לה, זה באיך ו־איפה לשים את הנקודות.

הבעייה: להיות יפה

ל־(10/42) יש בעייה. על־אמת. „אני בחורה יפה. אפילו יפה מאד. זה לא עניין של הרגשה. פשוט אני יודעת, כמו כל אלה הסובבים אותי, שאני בחורה מושכת מבחינה חיצו־נית." הלוואי עלי בעייה כזאת.

לה זה נשבר מפני ש„אני מגלה לפעמים שבעצם שמה שמעריצים בי זה את החיצו־ניות שלי. אני קוראת הרבה ספרים, רוקדת ג'ז, עוסקת ב־מלאכות־יד (לקישוט החדר ה־משגע שלי), ולפעמים מדגמנת. אבל את זה שיהיה לא רק ידיד אלא גם חבר, שלא יחפש בי רק יופי חיצוני ושלא ינסה להכניס אותי מייד למיטה — אותו עדיין לא מצאתי. אולי בעזרתך אמצא." מהמיכתב שלך — לאוזן של אלוהים.

עקרב לחורף

תראו איך שעובד, העניין הזה עם המזלות. (3/42) כבר ציינה שהיא במזל עקרב. אולי מפני שבפעם הראשונה, כאשר מיכתבה התפרסם במדור, היא שכחה לציין פרטים וקיבלה המון מיכתבים מ„לא מתאי־מים". אז תראו אם זה מת־אים לכם עכשיו: „נשואה, אבל חיה בנפרד, ואפילו עם שני ילדים, מקווה לפגוש בחור מתאים המוכן להעלות את מצב־רוחי ולעודדני בחורף ה־קרב ובא. בת קרוב ל־30, ילידת מזל עקרב".

לא יודעת אם זה יעזור לכן לקבל יותר מכתבים. אבל אח־רי שתקבלו, אולי זה יעזור לכן לתפוס חתנים. כך, לפחות, סבורים ספרי־הנשים. את אופ־נת התיסרוקות החדשה הזו הביאה ישר מפאריס מעצבת התיסרוקות ליזה בביוף, ש־חזרה מהשתלמות שם.

מסייפא לספרא בקו נטוי

עוד אחד שלא יודע בדיוק מה הוא רוצה, הוא (8/42). „בכוונתי להגיע לנערה / בחורה כלשהי למטרת ידידות / חברות / נישואין, או למ־צוא סתם בת־זוג — גם לי זה עדיין לא ברור. אין לי כל דרישה המתייחסת למידו־תיה / מעלותיה / חסרונו־תיה של אותה בחורה־נערה. אני בן 24 המסיים ב־ימים אלה שש שנות שירות בצה"ל (בדרגת סרן), ועובר מסייפא לספרא — באוניבר־סיטה." את ריבוי הקווים ה־נטויים את יכולה לייחס רק לשיגרה הצבאית, או אם את עוסקת בפסיכולוגיה — ל־משהו נטוי אחר.

שתיים שאיבדו את הצפון

„כבר ראש־השנה ואנחנו רוצות מאוד שתפרסמי את המכתב שלנו, מפני שהחורף בפתח ומתחיל להיות קריר ואנחנו שתיים לבד," כותבות לי במשותף (6/42 ו־7/42), שתיהן חיילות, אלא שכל אחת מהן משרתת במקום אחר. „אפילו כשאנחנו ניפ־גשות אנחנו שוב לבד. אם תכתבו לציפי תדעו היכן למ־צוא אותנו. פשוט: אחת (6/42) משרתת בצפון והשנית (7/42) משרתת קרוב לצפון ודי קר בצפון... לבד... בררר..."

ולי היה דווקא נדמה שהן איבדו את הצפון.

יופי של סתיו

לזה (5/42) אני קוראת „תע־וג של מיכתב".

„סתיו. יש כבר חצבים ב־רך אל הים, וגם שלכת עדי־ה בירוק בהיר או צהוב. ב־קרוב יבוא הגשם. בינתיים — תיו. אתמול חלמתי אותך: ם חולצה לבנה ארוכה־ארוכה כפתור אחד בילבד. לבשת ג'ינס וסנדלים דקים־דקים. היו ך פני מלאך ועיניים רגישות שרו לי שירים מקסימים. היו ם פרחים של דבש ואת קטפת י שניים אדומים ואמרת: איזה יופי של סתיו'.

„רוצה שתכתבי לי. רוצה מון־המון. את יכולה לשלוח ם שירים או ציורים עם יופי ו כאב מתוק כזה. משהו כמו כי או אהבה. סתיו עכשיו. תיו יורד בית. בלילה, כשאני כין את השעורים, אני רוצה קרוא אותך. החצבים פור־ים לבן בדרך אל הים והעלים תים לפני שהם נוגעים בארץ. לכת. יפה כל־כך."

הברווזון המכוער

הבעייה של (11/42) היא בדיוק ההיפך מזו של (10/42): „אני הברווזון המכוער של המישפחה. נא להכיר!"

„זהו סיפור שקצת קשה להאמין שהוא אמיתי. אבל הוא כזה. זה סיפור על סינדרלה מכוערת בין שתי אחיות מקסימות ביופיין. סינדרלה היושבת בבית, הבודדה הרואה איך החברים של אחיותיה הגדולות מביטים בשתי ,הנסיכות' בעיניים מעריצות ולוקחים אותן לבלות וליהנות. להן מגיע הכל — כי הן הטובות והיפות. אז אני מכוערת. מה יש? אין לי זכות להיות ככל האדם? אין לי זכות למעט אהבה, קצת יחס וקצת רגש אנושי?

„בעולם שבו כולם סוגדים ליופי, אני לא מוצאת את עצמי. אני הולכת בו לאיבוד. אין לי הרבה מה להציע. הכל מסתכם במישפט אחד: ,אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו'. נדמה לי שהמישפט הזה הומצא במיוחד בשבילי. אני בסך־הכל בת 17 וחצי. כל החיים עדיין לפני. אבל אני זקוקה לך כבר עכשיו. אפילו אם אתה מכוער וקשה לך למצוא אחת שתסכים עם כיעורך. העיקר שתהיה טוב ויפה בפנימיותך, ושיהיה לך האומץ להודות שאתה מכוער ולא להתבייש בזה."

אף אחד לא מכיר את פניך כמון
adas חוץ מאתנו-

תכשירי יופי לזוכים במדור

רחל מרחלת על כל העולם

יום-הולדת לכלבות

מסיבות-השבוע המשגעות ביותר נערכו בדירות 5 כוכבים, הרי זה הדירוג החדש שבא לציין את פאר הדירות ויוקרת בעלי-הן. וכדי להצדיק ציון זה מתחרים בעלי הדירות, כדי לזכות בניקוד גם במי שיגיש כיבוד מפואר ויקר יותר.

המסיבה הראשונה נערכה בדירת-הגג ה-מפוארת של הדוגמנית **שרה מור**, שב-רחוב פינקס. בכניסה למעלית הועמדו שני גברתנים מיפו, שהובאו על-ידי חתן המסי-בה, הלא הוא הנשוי החדש התורן של החודש **איציק דנין**, ורעייתו הטרייה ה-חמודה, **אודטה**.

היה שם ריכוז כזה של יפים ויפות — שממש בא לבכות. כולם היו עליזים ושמ-חים, וניסו לפצות את עצמם על הפסד טכס הנישואין שנמנע מהם, מאחר שאיציק החליט שהוא נישא רק לאודטה, ובעצם מי שצריך לחגוג, זה רק היא והוא לבדם.

הכיבוד במסיבה היה לעילא-ולעילא, ו-הובא ישירות ממיסעדת קפריצ'יו וממיסע-דה סינית, והזלילה נמשכה עד לשעות הבו-קר. אפשר היה לראות שם את היפהפייה התורנית של תל-אביב **לידיה רבין**, את האדריכל **יורם רסקין**, את **אייבי נתן** שהיה מוקף כרגיל בחתיכות, עם כוסית נצחית ביד, ואת איש הביטוח והספורט, האלמן יפה-התואר **נעמן שקולניק** ו... עוד הרבה, עד שאפשר להתבלבל. העיקר שהיה שמח.

מי שעוד נשאר לו כוח, נגרר ישר משם לביתו המפואר עוד של מיסעדן ידוע, ש-ערך עם אשת-חברה מסיבה לשתי כלבותיה, לרגל יום-הולדתן. של הכלבות, כמובן.

במסיבה זו ניראו לא רק היפים והיפות, אלא גם כל הכבדים והמשופעים בממון, ש-אצלם סתם מסיבה עליזה זה לא תופס, ולא מספק. לכן, האטרקציה של הערב היתה הופעת שלישייה בהצגת-מין חיה, כחיקוי להופעת הי הו הוא, ולקראת סוף המסיבה לא נשארו הרבה מן המוזמנים בבגדיהם.

ואם הייתי רוצה להסתכן בתביעת-דיבה, הייתי מספרת לכם מי השתתף באותה אור-גיה. אבל אני לא רוצה, ולכן רק אזכיר שבין המשתתפים היו גם כמה קציני-משטרה לא זוטרים בכלל.

הקרטה והג'ודו

שוב נעשתה היסטוריה. והפעם, בתחום הדוגמנות. הרשו לי לבשר לכם שהדוגמנית הישראלית הראשונה מזה אלפיים שנות עשתה את זה, והצליחה להבקיע את מסך-הברזל.

ולא היתה זו אלא **רחל קרטה**, שנסעה לה להופיע בתצוגות-אופנה ברומניה ללא מסע-פירסומת מוקדם וכל מה שמנהלים בדרך-כלל, אלא בשקט-בשקט. וחוץ מההי-שג ההיסטורי, שכבודו במקומו מונח, היא הביאה איתה בשובה גם ערימות של מיכתבי-הוקרה מהקהילה היהודית בבו-קרשט, והמוני מתנות רקומות מכל הסוגים.

רק בחור יהודי הגון מבית טוב היא לא הביאה. לא שאין שם כאלה, אלא פשוט, כל ההצעות שהיא קיבלה היו מבחורים נוצריים דווקא, וכיאה לבחורה יהודיה הגונה היא נאלצה לדחותן, בלב דואב. ולמה דואב? הסכיתו: „הם כאלה יפים," אומרת רחל, „כל-כך נחמדים ומנומסים. אף אחד מהם לא הציע לי ללכת איתו למיטה לאחר היכרות קצרה. חבל שהבחו-רים בארץ לא כאלה."

ותסמכו עליה שיש לה הרשות המלאה לערוך השוואות. אחרי הכל, בחורה שיצאה כבר עם גברים סטייל בינלאומי, לא הולכת ברגל. כזכור, לפני כמה שנים היא היתה אפילו מאורסת לפרוון-המיליונר האנגלי **ריימונד אברמסון**, ולפני חצי-שנה היא הכירה בארץ שחקן אחד, שהוא אחיין של סר **אייזיק וולפסון**.

אבל, ושוב כזכור, מכל הבינלאומיים האלה לא יצא לה כלום. היא אומנם קיבלה מהם כרטיסי-נסיעה לחו"ל, וגם נפגשה עם בני-המישפחה וכו', אך ברגע האחרון תמיד התפספס משהו, ועובדה שהיא עדיין מסתובבת בגפה.

תיקון, חזור. לא בדיוק בגפה. כי אחרי כל הפיספוסים וכל סיפור רומניה שלא הביא שום חידושים בתחום הלב, החליטה כנראה רוחל'ה שתוצרת הארץ זה בכל-זאת העניין. עובדה שהיא החליטה להיצמד למצוי, והיא נראית בימים אלה צמודה מאד לקצין בצבא-הקבע בשם **מרק**, שהוא גם מדריך-ג'ודו.

אני לא יודעת מה ייצא מזה, אבל ראו הוזהרתם: צירוף כזה, של ג'ודו וקרטה ביחד, זה הדבר הכי בטוח שאני, לפחות, מכירה.

מה הוא עושה לה?

שחקנית התיאטרון הקאמרי, **גבי קרן**, תצטרך לבקש מהנהלת התיאטרון תוספת-שכר על הטרדה ומילים מגונות, בעיקבות הופעתה בהצגה אקווס.

בכל מקום שבו רואים אותה, מייד שוא-לים את גבי: „הוא באמת מכניס לך?" הכוונה, כמובן, לקטע מההצגה, שבו היא מופיעה כשהיא עירומה לחלוטין, ומבצעת מישגל עם בן-זוגה להצגה — כשגם הוא בעירום מלא — השחקן החדש **יפתח קצור**. בקטע זה, שהוא שיא ההצגה, צועק יפתח בהתרגשות: „הכנסתי לה! הכנסתי לה עד הסוף! דחפתי לה! הכנסתי לה עד הסוף!" והיה מי שספר, והעיד כי הוא אומר זאת אחת-עשרה פעמים בדיוק.

לגבי המיניאטורית גוף נהדר כשל נע-רה, ולא הייתם מאמינים שהיא כבר בת 30, ושבחיים האזרחיים היא בחורה מאד ביישנית וצנועה ונשואה למרצה באוניבר-סיטה, הלא הוא **עודד בן-ארי**, העובד בשידורי-ישראל כעורך התוכנית מיקרופון פתוח שמשודרת בכל שבת בצהריים, ו-העוסקת באמנים ובהצגות. וחוץ מזה הוא מרצה בכיר בחוג לאמנות התיאטרון ב-אוניברסיטת תל-אביב.

נוסף לבעל יש לגבי גם שני זוגות הורים, וארבעה סבים וסבתות, וזאת מכיוון שהו-ריה, שהתגרשו, נישאו כל אחד מחדש, וכולם גם-יחד מטפחים את הכישרון של המשפחה, ואף נוצרו חילוקי-דיעות בגלל הופעתה של גבי בהצגה זו. אביה, שהוא אחד מבעלי בית-הקפה הדיזנגופי רוול, הביע את מורת-רוחו מהופעתה החושפנית של גבי, בכך שסטה הפעם ממינהגו, ולא הזמין אותה ואת חבריה-להצגה לחינגה אצלו בבית-הקפה. אך לעומת זאת, האמא והסבתא ראו את ההצגה ולא התרגשו, אלא דווקא עודדו את גבי.

בכל זאת היו לגבי ספיקות, והיא אף עשתה חוזה מיוחד עם התיאטרון שבו היא אוסרת על פירסום או צילום תמונותיה ב-עירום — אך מי שרוצה לראות אותה בעי-ניים חיות, בבקשה. ותפסיקו לשאול אותה אם הוא מכניס לה, כי האמת היא שזה רק נראה כך מרחוק. וחוץ מזה, כיאה לבחורה צנועה על-באמת, יש לה בעל בבית.

גבי קרן
רעיה צנועה

אילוף הסורר

מי מפחד **משושיק שני** — מלבד **אריק לביא**? שושיק, אחת הדמויות הרבגוניות והססגוניות שעלו אי-פעם ב-שימלה על הבמה בישראל היא הנותנת את הטון מחוץ לבמה.

הזוג התיאטרוני, ובמייוחד אריק, ידוע בזכות מיזגם הסוער והמתפרץ, ולא פעם עמדו חיי-הנישואים שלהם במשבר. אך דומה שעתה הגיעו סוף-סוף אל המנוחה והנחלה ואת אריק כימעט שאי-אפשר ל-הכיר, כגבר בעל המזג הסוער כפי שהיה בעבר. מכריו אומרים שהולדת שתי בנותיו היא שחוללה את השינוי הגדול — ואילו אחרים טוענים ששושיק, היא-היא הגורם ל-שינוי.

שושיק שלא ויתרה על אריק, מאחר ש-היא מכירה אותו מקידמת דנא ויודעת. חיכתה, וזכתה — בבעל ובנישואים מאוש-רים.

היא הכירה את אריק עוד כשהיתה ילדו-נת, וכבר אז היתה הייקית הזעירה בעלת המיבטא הצברי הצלול, קטנה אבל מעניינת.

במיוחד היא התעניינה אז בשחקן ה-צעיר, זמר-הבלאדות, ששר בימים ההם בקול באס פרופונדו את הסלע האדום, ש-היה שיר נועז מבחינה לאומית, ואת אנקש, שהיה גם הוא נועז אבל על רקע מיני.

האהבה ההדדית ביניהם גדלקה ממבט ראשון ואריק, הנראה תקיף כלפי חוץ אך הוא, כידוע, רך ורגיש מבפנים, התאהב בשושיק הילדונת, הקטנה והחלושה כלפי חוץ ואמביציוזית ונמרצת בחייה האישיים — שהחליטה שזהו-זה. עד לנישואיה ל-אריק אפילו היתה מסתובבת עם זוג צמות ארוכות הדוקות ולבושה תמיד גרביים לבנים מבהיקים עד לברכיה.

הם הפכו גם לזוג תיאטרוני שדרכו, ב-תחילה, לא היתה סוגה בשושנים, ונדדו לגלות אמריקה לחפש את ההצלחה המקווה שם. שושיק למדה בסטודיו-לדראמה ה-מהולל של **אוטו האגן** בניו-יורק, ונאל-צה גם לעבוד לא-פעם למחייתם, כמלצרית באחד מבתי-הקפה הישראליים בעיר, בעוד אריק מופיע בשורה של פרודוקציות תיאט-רוניות שהועלו אז בארצות-הברית, קיבל בין השאר תפקיד לא-מבוטל בהצגה איר-מה לה-דוס.

אחר-כך חזרו ארצה, ועשו בתחילת שנות השישים את תוכניתם המשותפת הוא והיא, שזכתה בהצלחה עצומה. עם ההצלחה באה הרווחה, ואיתה הצרות.

הם רכשו כלב, המשיכו לריב, לאהוב ולהופיע יחד. אריק פזל לצדדים. ובמשך כל הזמן הזה ידעה שושיק לשחק תפקיד כפול: של אשה הרוגזת על בעלה, ושל חברה טובה, המוכנה לסבול ולסלוח על הכל, למען אושרו של הגבר שלה.

היא השקיעה עצמה במרץ בלתי-נדלה בניקוי ביתם המטופח ומקרצפת אותו כמה פעמים ביום. עד היום, זהו בית נקי ו-מבהיק להפליא. ואילו אריק היה מעורר מהומות בדיסקוטקים ובמועדוני-הלילה של תל-אביב, ולא אחת נגמרו מהומות אלה גם בתיגרות-ידיים.

אך תוך כך דווקא התחשלו חיי-הנישואים של זוג-האמנים המקורי אריק חזר אל שושיק כמו תמיד, כמו כבש הגר בצד לביאה קטנה. ואז נכנסה שושיק להריון וילדה בת מקסימה, שאיתה היה מסתובב אריק בדיזנגוף כתרנגול גאה.

מייד לאחר לידת בתה הבכורה הרתה שושיק בשנית וילדה בת נוספת, ודומה שזה היה הקשר הסופי שאיחד אותם מחדש. בד-בבד החלה גם הקריירה המשותפת לזרוח מחדש. הם זכו למיטב הביקורות ב-הצגת הו, הו, יוליה מאת **אפריים קי-שון**, שהוצגה בתיאטרון הבימה, והחלו מופיעים במחזה זה בהצלחה גדולה ברחבי גרמניה.

החודש הם חזרו ארצה, למרות החוזים המפתים לשנים ארוכות שהוצעו להם, ו-למרות ההצלחה המסחררת. הם ויתרו על כל זאת, ומדוע? לא תאמינו.

כל זה בגלל שנת-הלימודים, שהחלה לפני כחודש. אריק, ובעיקר שושיק, רוצים ש-בנותיהם תלמדנה ותתחנכנה בארץ. כש-

אריק ושושיק לביא*
לב אם עברייה

נשאלה שושיק, אם לא ניתן היה לסדר ש-הבנות תלמדנה בבית-ספר יהודי בגרמניה, ענתה בפסקנות: „לא! הן לא רק מוכרחות ללמוד בארץ, אלא גם באווירה נינוחה ו-ביתית. בשביל מה ילדתי אותן בגיל כל-כך מאוחר? הן כל חיי, ואני רוצה להיות איתן כמה שיותר ולתת להן אהבת-אם כמה שיותר."

מי יידע לב אם עבריה?

---

* עם שתי בנותיהם.

פרס המקוריות

לא תאמינו, אבל יש ישראלים שעושים את זה. היום, כששומעים על זוג ישראלי שנסע לירח-הדבש שלו במיזרח-הרחוק, זה כבר לא-כל-כך-מרגש. אומנם, עדיין לא כל אחד יכול להרשות זאת לעצמו, אבל כבר שמענו וראינו כל מיני דברים.

לעומת זאת, ההיפך מזה — זה כבר משהו מקורי באמת. ומי שלא מאמין, מוזמן לשמוע מה קרה לאיש-העסקים הישראלי הצעיר **רפי מגס**, שעד לפני שנים אחדות היו הוא ואחיו, **דובה**, דמויות מן המקובלות בחיי-הלילה של תל-אביב.

וכך, בין עסקים לבילויים, נסעו להם שני האחים לטאיוואן, והחלו מנהלים שם בית-חרושת לטכסטיל, מה שרק עזר להם להמשיך במעגל העסקים והבילויים הנ"ל. אבל כיוון שפיתגם ידוע אומר שכל מעגל נסגר בסוף, נסגר זה של רפי בדמותה של סינית צעירה ויפהפייה, שהיתה מנהלת מלון הילטון בהונג-קונג. השניים נישאו, ובימים אלה באו לבלות את ירח-הדבש שלהם — דווקא בישראל, במלון הילטון התל-אביבי.

בכך נסגר גם המעגל הבינלאומי של המישפחה, כי גם דובה, אחיו של רפי, נשא לו לאשה בחורה הולנדית נוצריה, בטכס-נישואין אזרחי, ואמם של השניים עקרה אף היא לטאיוואן, כדי להימצא ליד שני בניה הנשואים והמצליחים.

תודו שזה מקורי. להתחתן במיזרח הרחוק ולבוא לבלות ירח-דבש בישראל? על זה אפילו אני עוד לא שמעתי.

מה מחפש הגבר האירופאי בחליפה?

שתהיה אפנתית.
שתהיה נוחה.
ושתהיה בה התוית "BAGIR".
כן. מאות אלפי חליפות כאלה מבוקשות היום באירופה. כ-250,000 חליפות ובלייזרים מתוצרת "בגיר" נמכרו השנה בבתי־האפנה המפורסמים לגברים, ובבירות האפנה הידועות באירופה מחכים אלפי גברים לדגמי בגיר החדשים לחורף 77-78.

בגיר בע"מ
מפעלי פולגת

ואתה, הגבר הישראלי, אינך צריך להרחיק עד אירופה כדי לרכוש שם חליפה־טובה־תוצרת־חוץ ואז לגלות את התוית "BAGIR" בצידה הפנימי.
היכנס לחליפת בגיר בחנות האפנה הסמוכה, מדוד את הדגמים הגבריים החדשים של בגיר ובחר בחליפה ההולמת אותך.
את מה שמחפש הגבר האירופאי אתה יכול למצוא בקלות.
כאן, בישראל.

בגיר מחזירה את הגבר לאופנה.

יצרנים בלעדיים של Pierre Cardin Paris בישראל.

TROUSSEAU טרוסו TROUSSEAU טרוסו TROUSSEAU טרוסו TROUSSEAU טרוסו TROUSSEAU טרוסו TROUSSEAU טרוסו

לכבוד טרוסו ישראל בע"מ ת. ד. 21199, תל־אביב

אבקש את ביקור נציגכם בביתי עם מערכת כלי מטבח בת 70 פריטים בכדי שאוכל להתרשם ממנה. ידוע לי כי ביקור נציגכם הינו ללא כל התחייבות מצידי ואוכל לרכוש את המערכת ב־10 תשלומים.

שם משפחה .... שם פרטי ....

עיר .... רחוב .... מס' ....

אעדיף לקבוע פגישה מראש בטלפון מס' .... אעדיף ביקור נציגכם בבוקר ☐ בשעות הערב ☐

שלחי לנו את התלוש

ונציגנו יביא לך ממש לביתך מערכת ענק מנירוסטה שכולה...

חג במטבח

עם 70 פריטים מרהיבים מתוצרת LETANG & REMY PARIS

ב־10 תשלומים

שי מרהיב חינם לכל קונה המערכת

המחירים כוללים מס ערך מוסף

נציג של טרוסו תמיד בסביבתך

לרשותכם: תצוגה ומכירה בתל־אביב ככר המדינה רח' ה' באייר 76

כדאי לך להזמין את נציגנו לביתך ללא כל התחייבות מצידך בכדי לראות מערכת כלי מטבח מנירוסטה שיש בה 70 פריטים אותם תוכלי לקבל מיד...

ב־10 תשלומים חודשיים שווים של 300 ל"י בלבד

המערכת כוללת:

5 סירים — 1 מכסה אוניברסלי — 3 קדרות (בקוטרים: 18 — 20 — 22 ס"מ) עם מכסים — 1 מחבת טפאל — 1 קומקום שורק — 1 קערית לרוטב — 1 מגש לירקות — 1 סלסלה ללחם — 1 צלחת עגולה — 1 צלחת מוארכת — 1 קערית לירקות — 1 תחתית לבקבוק — סכום הכולל: 12 מזלגות — 12 סכינים — 12 כפות — 12 כפיות — 1 מצקת.

שי מרהיב לכל קונה המערכת, סט מטבחון עם 7 פריטי עזר למטבח.

רחל מרחלת על כל העולם

הכושי שיעשה את שלו

מדי שנה שרויה קבוצה שלימה של צעירות במתח סביב התעלומה: מי יהיה הכושי התורן של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב?

לא שהן משוגעות כל־כך על כדורסל. אבל הענקים הכושים, שאותם מגייסת מכבי תל־אביב בכל שנה כדי לחזק את נבחרתה במישחקי גביע־אירופה לאלופות, מהווים אטרקציה מיוחדת. אף אחד מהם לא התקשה, בעבר, לרכוש לעצמו חוג נרחב של ידידות ומעריצות. וזהו הגורל הצפוי, כנראה, גם ל**אולסי פרי**, בן ה־26, הענק (2.10 מ׳) השחום של מכבי בעונה הנוכחית.

רק מעטות הספיקו כבר להכיר אותו. עבור אלה שטרם עשו זאת, אני יכולה למסור מיספר פרטים: הוא יליד ניו־ג׳רזי, בנו של סוחר זעיר, ומשחק כדורסל מגיל חמש. בארצות־הברית הוא היה כדורסלן מקצועי בשתי קבוצות, וזו לו הפעם הראשונה שהוא חי מחוץ לארצות־הברית.

אולסי פרי שוהה בישראל מזה חודש ימים. הוא מתגורר היום במלון פאל, עד שהאגודה תמצא עבורו דירת־מגורים נוחה. למרות שהוא שוהה בארץ תקופה קצרה בלבד, יש לו כבר ידידים: „יש לי פה כבר כמה חברים,” מתוודה הכדורסלן הענק. „כל יום אני פוגש כל מיני אנשים. בבוקר אני הולך לים, ומדי פעם אני הולך לבקר את חברי־לקבוצה.”

מתברר שהקהל בישראל בכלל והתתי־כות בפרט, עשו עליו רושם חזק.

„כשאני הולך בדיזנגוף,” מספר אולסי, „כולם מסתכלים עלי. במוצאי־שבת, ללכת בדיזנגוף, זה איום ונורא. פעם הסתובבו מאה אנשים מסביבי, וזו הרגשה מביכה.”

לגבי החתיכות מסכם הענק הכושי, הנועץ בהן מבטים מגובה של יותר משני מטר: „זו לא הפעם הראשונה שאני מבקר בארץ זרה, אבל חתיכות כמו בתל־אביב עוד לא ראיתי באף מקום בעולם. יש פה כל מיני. החתיכות מעניקות לתל־אביב אופי מייוחד. אני בטוח שאני לא הכדורסלן הזר הראשון והאחרון, שהחתי־כות פה מהוות גורם־משיכה עצום לגביו.”

וגם מלהיפך, כפי שאולסי ילמד מהר.

אולסי פרי
מבט מגבוה

שוליית הקוסם

בפרשה המסעירה כיום את המדינה, והסובבת סביב **אשר ידלין**, מופיעות ברקע נשים שונות, ובכל יום מתגלות חדשות. מעניין היה לו כוח וזמן לכל־כך הרבה נשים?

עוד אחת שנראתה בזמנו בחברתו היא **ריבקה פלוקסמן**, אשתו של **מאיר פלוקסמן**, מפא״יניק ותיק ומבעלי קפה סקאלה התל־אביבי.

מי שמכיר את הזוג פלוקסמן ואת הצל־חותיהם — לא מתפלא, כי הם פשוט שייכים לאותם אנשים שכל מה שקורה להם — באמת מגיע להם.

בתור בעל ידע מאיר תמיד איך להת־נהג, ולמי לתת את השירותים הנכונים. רעייתו, רבקה, המוכרת היטב בזכות כיש־רונות־האירוח שלה, היתה בשעתו מזכירתו של השר **אברהם עופר**, כאשר שימש כסגן־ראש־עיריית תל־אביב, ומכאן ההיכ־רות העמוקה שלה עם הצמד־חמד ידלין־עופר.

מאיר, שערך בביתו את כנס היסוד של א.ת.א. (אזרחים־תומכי־אשכול), היה גם האיש שהביא לנצחון מיפלגתו באש־דוד, ערב הבחירות לכנסת השישית.

השיטות שנקט כדי להביא לניצחון זה, השיכנועים, השידולים והאיומים נגד תו־שבי העיר שבה התגורר אז — הכניסו למילון הפוליטי הישראלי מושג חדש: „שיטות פלוקסמן”. אחרי הבחירות נמצא לו לפתע גם מימון לקפה־מיסעדה שפתח, מול היכל התרבות, וכלל לא הפריעה לזוג פלוקסמן העובדה שהבעל נקרא, בפי כל חבריו למיפלגה, „השוליה של עופר”.

הם ידעו תמיד מה כדאי, ועם מי להיות בקשרים הנכונים. ואכן, משלא ניתן לקפה שלהם הרישיון הדרוש, הם לא התרגשו מזה. היה מי שיחפה עליהם. בד־בבד עם ההיכרויות המהודקות הפך הבעל, מאיר, בעל עסקים רבים ומגוונים.

ריבקה, שההצלחה החברתית החלה מאי־רה לה פנים, פנתה גם לעניינים רוחניים, ופתחה בביתה סלון ספיריטואליסטי עם מדיום פרטי משלה.

ערבים אלה, שהשתתפו בהם צמרת ה־בוהמה בארץ, אמנים, עיתונאים, עסקני־מיפלגות ואפילו זמרים ידועים — הפכו מרכז חברתי פסבדו רוחני ופוליטי, שמדי ערב־שבת היה מקום שחובה להיראות בו. דירת־הגג של הפלוקסמנים, ברחוב סוקולוב בתל־אביב הפכה גם מישכן ל־רוחות, ואפשר היה לראות שם את ריבקה, המארחת הנלהבת, עם בחור צעיר שאותו טיפחה כמדיום הפרטי שלה, כשהם מזי־זים כוסות במרץ, ומעבירים ברצינות דרישות־שלום מהעולם־הבא לכל דיכפין.

מאיר פלוקסמן
עניינים שברוח

ריבקה, שהיא אשה מלאת־גוף, נאה מאד ובעלת אמביציות חברתיות, עמדה לא פעם על סף הגירושין, בעיקבות מאמציה הבלתי־נלאים להיות בתוך העניינים ועם האנשים הנכונים. אך כיום, נראה שהזניחה מעט את ענייני הרוח, והיא מסתפקת בדברים גשמיים יותר. כמו ניהול המיס־עדה שבעלה שהוא, אגב, אחיו־החורג של הבמאי **יואל זילברג**, שוהה בחו״ל.

וכדי להפיג את שיעמומה ובדידותה, אולי זו הסיבה שהיא נראית בשבועות האחרונים לעיתים קרובות בצהרי יום עם **חווה ארליכמן**, מי שהתפרסמה בעיק־בות היכרותה האינטימית עם אשר ידלין. השתיים נראות תכופות יושבות צמודות בבית־קפה תל־אביבי, כשהן משוחחות ב־עירנות. ולא קשה, בעצם, לנחש על מה הן משוחחות. הרי יש להן לפחות מכר משותף אחד.

השפנים ושפנתם

סוף־סוף גם לנו יש נערות נחמדות, שרצות אחרי כולם ואוהבות את כל האמ־נים האלה שמופיעים על הבמה וכל ה־נוער מעריץ אותם כל־כך.

כבר מזמן חיכיתי שהגרופי׳ס תגענה לארץ. והנה הן הגיעו, ואפילו בהמוניהן. אומנם לא־כל־כך מחוץ־לארץ, אלא ממש מתוכנו, מפרברי תל־אביב ואפילו שמעתי על גרופי׳ס שרצות מחיפה וירושלים.

מה זה רצות? רצות זה לא מילה. משו־געות אחרי כל מי שאוחז ביד מיקרופון ומוציא מגרונו את מה שמציגים לנו בתור שירים. אז הגרופי׳ס או הגרופיות האלה, הן בעצם נערות־השירות של כל האמנים ומוכנות לעשות למענם הכל. יותר מהכל, ממש הכל! החל משירותים אישיים, כמו לדאוג לשתייה ולסיגריות עבור האמנים שלהן, או לכבס את בגדיהם ולעשות שלי־חויות, ועד לשירותים אינטימיים ממש, שהם הקצפת שבעוגה ומאושרת מי שזוכה לכך.

אז עכשיו, כמו שאני מסתובבת לי ב־דיזנגוף, מספרים לי שגם בארץ יש גרו־פיות. טוב, על אלה של כל הפופולאריים בארץ כבר שמעתי. ל**צביקה פיק**, למ־של, יש שיירת מכוניות שנעה תמיד אחריו להופעות ובה יושבות, מצחקקות ומאו־שרות עד השמיים, גרופיות ישראליות טריות, צעירות וכשרות למהדרין. גם זמ־רים אחרים מתגאים בכמות הגרופיות שלהם.

אבל על שפנים בחלל כבר שמעתם? לא? אז טוב. קודם־כל זה מחזמר חדש, שבו משתתפים שישה בחורים צעירים ונערה אחת. את החזרות ערכו משתתפי ההצגה בקיבוץ גיבעת־חיים. וזה בעצם הדבר שלו חיכו הקיבוצניקיות המקומיות. אז בשבועות האחרונים שהו משתתפי שפנים בחלל בקיבוץ גיבעת־חיים, וכל אותה תקופה לא הרפתה מהם אף לרגע קבוצה צעירה, ולא קטנה, של גרופיות מקומיות. אפילו לבית־השימוש לא יכלו המשתתפים הגבריים ללכת, ללא ליווי צמוד ביותר של איזו גרופית מקומית רעננה. ועוד אומרים שהקיבוצניקיות מפג־רות אחרי העירוניות.

גידי שחם הוא הכוכב הכי ראשי בהצגה, וחוץ מזה הוא גם כתב אותה בעצמו, ממש לבד. הבעייה שלו היא שיש עוד גידי בצוות, והוא חתיך לא פחות מהגידי השני ושם־מישפחתו **כפן**, שמתחרז עם שפן. ובכן, גידי כפן כתב את המוסיקה להצגה החדשה, וזה בעצם הדבר המלהיב אותו, לא הגרופיות למיני־הן. הוא מעדיף להיות רווק עליז ופוחח, ואם הוא זקוק כבר לחברה נשית, מספקת לו אותה **קורין אלעל**, שלמרות שמה עדיין לא עזבה אף פעם את הארץ.

וכשהיא זקוקה לתשומת־לב, מספקים לה אותה חבריה ללהקה, הדואגים לה מאד. ולמה הדאגה, תשאלו? או. קורין היא בחורה קטנטנה, מה שקרוי מיניאטורית, מיני־שבמיני, אפילו לא מטר־שישים.

בהופעת־הבכורה של הלהקה, שנערכה בקיבוץ, כשהיא היתה צריכה לקוד קידה לקהל, שמחא כפיים במלוא המרץ, עמדה קורין מאחורי הלהקה. למה? פשוט מאד, וזו לא בדיחה פרטית: היה חשש רציני שאם היא תקוד קידה בשורה הראשונה — היא עלולה להסתבך קשות בין חוטי ה־מיקרופונים.

על השפנים האלה, המרחפים לנו עכשיו בחלל, אפשר כבר לכתוב ספר שלם, אבל את זה נשאיר להיסטוריונים של המוסיקה.

מה שכן אפשר להוסיף, זה שמרבית חברי הלהקה הם יוצאי להקת הנח״ל לשעבר, וזו כבר התחלה מכובדת המב־טיחה רבות.

להקת „שפנים בחלל” *
המעריצות נגררות

* משמאל לימין: גידעון כפן; גידי שחם, מלהקת הנח״ל; מורים אוחיון, מ־שלישיית „שבר ענן”; לשעבר; קורין אלעל; יצחק גייר מלהקת הנח״ל; ו־יהודה תמיר איש ה„פופולים” לשעבר.

20.10.76 ... 2042

העולם הזה

הבדואי היהודי

עבדאללה רחאל והרב גרוסמן

חטיפה או צ'יזבט?

נציב המס הפך מיליונר

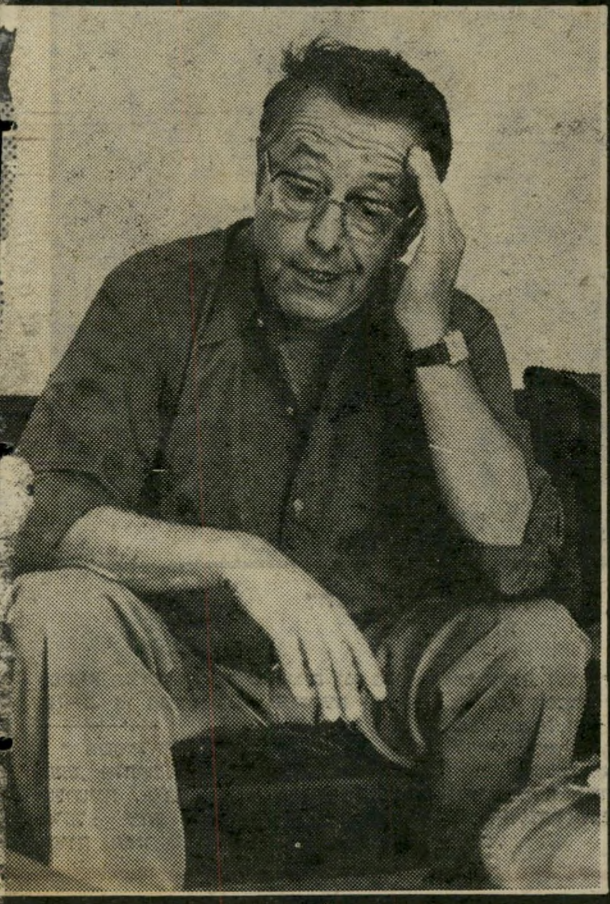

נציב מס ההכנסה לשעבר יעקב תמיר